

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**KORECE VE TÜRKÇE MUTLULUK VE ÜZÜNTÜ
METAFORLARINDAKİ BENZERLİK VE FARKLILIKLAR**

Doktora Tezi

Özlem GÖKÇE

Ankara, 2020

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI**

**KORECE VE TÜRKÇE MUTLULUK VE ÜZÜNTÜ
METAFORLARINDAKİ BENZERLİK VE FARKLILIKLAR**

Doktora Tezi

Özlem GÖKÇE

Tez Danışmanı

Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN

Ankara, 2020

Tez Doğruluk Beyanı Belgesidir.

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,**

.....**Prof. Dr. Mahmut Fethi Okuyan**..... danışmanlığında hazırladığım
“**Korece ve Türkçe Mutluluk ve Özenti Metaforslarının Benzerlik ve Farklılık** (Ankara.2022) ”
adlı yüksek lisans ☐ - doktora/bütünleşik doktora ☒ tezimdaki bütün
bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp
sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada
eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik
kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda
her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

**Tarih:
Adı-Soyadı ve İmza**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

ÖZLEM GÖKÇE

KORECE VE TÜRKÇE MUTLULUK VE ÜZÜNTÜ METAFORLARINDAKİ
BENZERLİK VE FARKLILIKLAR

Doktora Tezi

Tez danışmanı: **PROF. DR. M. ERTAN GÖKMEN**

Tez Jürisi Üyeleri

Adı Soyadı

1. Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN
2. Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ
3. Prof. Dr. A. Merthan DÜNDAR
4. Doç. Dr. Erkin EKREM
5. Doç. Dr. Pınar ALTUNDAĞ

İmzası

Tez Savunması Tarihi

ÖNSÖZ

Son yıllarda dil alanında yürütülen çalışmalar içinde bilişsel dilbilim önemli bir yer tutmaktadır. Dilin insan algısıyla kurduğu yakın ilişki tüm dünyada çeşitli dillerde gerçekleştirilen çalışmalarla açıklık kazanmakta ve dilleri konuşan toplumların dünya görüşleri, algıları, fiziksel çevreyle kurdukları ilişki daha iyi anlaşılmaktadır. Metafor da bu kapsamda değerlendirildiğinde çok eski bir geçmişe sahip olmakla birlikte bilişsel dilbilimin sınırlarında incelenmesi 1980 yılına dayanmaktadır. Lakoff ve Johnson'ın Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil kitabıyla metaforu yepyeni bir bakış açısıyla ele almalarından sonra başta İngilizce olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerinden araştırmacılar birçok farklı dildeki metaforları ele alarak dil konuşucularının kavram dünyasını anlamaya, açıklamaya ve başka dillerle kıyaslamaya çalışmışlardır.

Bu çalışma da Koreliler ve Türklerin mutluluk ve üzüntü duygularına yaklaşımlarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Böylece her iki toplumun da zengin kavram dünyasına duygular kapsamında ışık tutmayı hedeflemiştir. Aynı zamanda Korece ve Türkçenin bilişsel bir yaklaşımla karşılaştırıldığı nadir çalışmalardan biridir.

Tez çalışmam esnasında bana en büyük desteği veren, değerli bakış açısıyla tezimi büyük bir ustalıkla yönlendiren danışmanım Prof. Dr. M. Ertan Gökmen'e çok şey borçluyum. Öncelikle seçtiğim bu tez konusunu çalışmama izin vermesi ve sonrasında her fırsatta bana zaman ayırarak tezimi sonlandırmama yardım etmesi tez yazma sürecinde aldığım en büyük ve en değerli katkı oldu. Veri analizlerim sırasında araştırma desteği almak amacıyla başvurduğum Amsterdam Üniversitesi'nin başvurumu kabul ederek bana araştırmalarım için tüm olanaklarını tahsis etmesi tezimin hızla ilerlemesine büyük katkı sundu. Literatüre metafor tespit yöntemini kazandırarak tüm dünyada metafor çalışmalarının nesnel kriterler kapsamında yürütülmesi konusunda öncü isimlerden Prof. Dr. Gerard Steen'in Amsterdam Üniversitesi'ndeki

araştırmalarım esnasında sunduğu katkı da tezım için çok değerli olmuştur. Tez boyunca tez izleme komitelerinde değerli fikirlerini benden esirgemeyen Prof. Dr. S. Göksele Türközü ve Doç. Dr. Pınar Altundağ’a da teşekkürlerimi sunmak isterim. Akran okumasıyla bana büyük destek olan arkadaşlarım Oktay Gökhan Banbal, Medine Pala ve Filiz Çölmekçioğlu’na da kendi akademik telaşları içinde bana ayırdıkları vakit için sonsuz teşekkür ediyorum. Kaynak erişimi konusunda işimi çok kolaylaştıran Muhammet Emre Korkmaz ve diğer anabilim dalı hocalarıma da gösterdikleri destek için minnettarım. Sevgili arkadaşım Esra Kılınç da metaforların sınıflanmasında çok değer verdiğim fikirlerini benden esirgemediği, saatlerini bana verdiği için kendisine ne kadar teşekkür etsem az. Korece verilerimin analizi esnasında uzakta da olsa bana her fırsatta yardımcı olan Jinjoo Lee’nin tezımdaki büyük emeği işimi çok kolaylaştırdı. Duygu metaforları denildiğinde literatürde adı en önce anılan araştırmacılarından olan Kövecses’i Ankara Üniversitesi’nde ağırlayarak zihnimde Korecenin duygu dünyasına dair merak uyanmasına vesile olan ve ders dönemimde oldukça zor bir alan olan bilişsel dilbilimi bana sevdiren Doç. Dr. Elif Arıca Akkök’e çok teşekkür ederim. Son olarak özellikle tezimin son yıllarında kendilerine ayıramadığım zaman için beni anlayışla karşılayan çok sevdiğim ailem ve arkadaşlarıma da anlayışları için minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Bu alışma duygu kavramlarının Korece ve Türkçedeki yerini anlamada literatüre ufak da olsa bir ışık olursa büyük mutluluk duyacağım.

Özlem GÖKÇE

Ankara, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x

1. BÖLÜM GİRİŞ

1.1. Tezin Adı	1
1.2. Tezin Konusu	1
1.3. Tezin Amacı	1
1.4. Araştırma Varsayımı	2
1.5. Araştırma Soruları	3
1.6. Tezin Önemi	4
1.7. Yöntem	5
1.7.1. Veri Toplama Teknikleri	5
1.7.1.1. Metaforik Örüntü Analizi (Metaphorical Pattern Analysis, MPA)	6
1.7.2. Veri Analizi (MIPVU)	8
1.7.3. Karşılaştırma Yöntemi	9
1.8. Tezin Sınırlılıkları	9

2. BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kavramsal Metafor Teorisi Öncesi	11
2.2. Kavramsal Metafor Teorisi	13
2.3. Bedenleşmiş Biliş	17
2.4. İmge Şemaları	19
2.5. Kavramsal Metonimi	22
2.6. Duygular ve Metafor	24
2.7. Duygular ve Metonimi	27
2.8. Bağlam/Kültür	29

3. BÖLÜM

KORECE VE TÜRKÇEDEKİ MUTLULUK METAFORLARI

3.1. Mutluluk Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Benzerlikler	40
3.1.1. Mutluluk KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	40
3.1.2. Mutluluk EŞYADIR.....	47
3.1.3. Mutluluk İSTENEN/SAKLI NESNEDİR.....	47
3.1.4. Mutluluk YOĞUNLUKTUR	48
3.1.5. Mutluluk (SOMUT) NESNEDİR	50
3.1.6. Mutluluk CANLI VARLIKTIR	51
3.1.7. Mutluluk DEĞERLİ NESNEDİR	53
3.1.8. Mutluluk SIVIDIR	54
3.1.9. Mutluluk FİZİKSEL BULUNUŞTUR.....	56
3.1.10. Mutluluk KAPTIR	58
3.1.11. Mutluluk PAYLAŞIMDIR.....	58
3.1.12. Mutluluk GERÇEKTİR/SAHTEDİR.....	59
3.1.13. Mutluluk DÜŞMANDIR.....	60
3.1.14. Mutluluk YERDİR/DESTİNASYONDUR.....	61
3.1.15. Mutluluk YİYECEKTİR.....	62
3.1.16. Mutluluk ÜRÜNDÜR	64
3.1.17. Mutluluk GÖZYAŞIDIR.....	65
3.1.18. Mutluluk IŞIKTIR.....	66
3.1.19. Mutluluk SARHOŞLUKTUR.....	67
3.1.20. Mutluluk TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	68
3.1.21. Mutluluk SESTİR.....	68
3.1.22. Mutluluk DÖNÜŞÜMDÜR	70
3.1.23. Mutluluk RÜYADIR/HAYALDİR.....	70
3.1.24. Mutluluk RESİMDİR.....	71
3.1.25. Mutluluk (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR.....	71
3.1.26. Mutluluk ZORLUKTUR.....	73
3.1.27. Mutluluk KARIŞIK MADDEDİR	73
3.1.28. Mutluluk DERSTİR	74
3.1.29. Mutluluk CANLILIKTIR.....	76
3.1.30. Mutluluk HASTALIKTIR.....	77
3.1.31. Mutluluk RENKTİR.....	78
3.1.32. Mutluluk SICAKLIKTIR.....	79
3.1.33. Mutluluk BİNADIR	79

3.1.34. Mutluluk YÜKTÜR	81
3.1.35. Mutluluk KAYNAKTIR	82
3.2. Mutluluk Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Farklılıklar	83
3.2.1. Korecede Olup Türkçede Olmayan Mutluluk Metaforları	83
3.2.1.1. Mutluluk KEYİFLİ TECRÜBEDİR	83
3.2.1.2. Mutluluk FİZİKSEL UYARILMADIR.....	84
3.2.1.3. Mutluluk MÜKEMMELLİKTİR	85
3.2.1.4. Mutluluk KIRILGAN NESNEDİR	85
3.2.1.5. Mutluluk ASTTIR	86
3.2.1.6. Mutluluk FİZİKSEL HAREKETTİR	87
3.2.2. Türkçede Olup Korecede Olmayan Mutluluk Metaforları	88
3.2.2.1. Mutluluk DERİNLİKTİR	88
3.2.2.2. Mutluluk YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR	89
3.2.2.3. Mutluluk ATEŞTİR.....	90
3.2.2.4. Mutluluk DURUMDUR	91
3.2.2.5. Mutluluk MAKİNEDİR.....	91
3.2.2.6. Mutluluk (YÜZDEKİ) YAZIDIR	92
3.3. Değerlendirme.....	93

4. BÖLÜM

KORECE VE TÜRKÇEDEKİ ÜZÜNTÜ METAFORLARI

4.1. Üzüntü Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Benzerlikler	108
4.1.1. Üzüntü KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	108
4.1.2. Üzüntü EŞYADIR.....	113
4.1.3. Üzüntü İSTENEN/SAKLI NESNEDİR.....	114
4.1.4. Üzüntü CANLI VARLIKTIR	116
4.1.5. Üzüntü KAPTIR.....	117
4.1.6. Üzüntü (SOMUT) NESNEDİR.....	118
4.1.7. Üzüntü SIVIDIR	120
4.1.8. Üzüntü YOĞUNLUKTUR	122
4.1.9. Üzüntü ZORLUKTUR.....	124
4.1.10. Üzüntü HASTALIKTIR.....	124
4.1.11. Üzüntü DÜŞMANDIR.....	126
4.1.12. Üzüntü FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR.....	127
4.1.13. Üzüntü FİZİKSEL BULUNUŞTUR.....	129

4.1.14. Üzüntü YİYECEKTİR	130
4.1.15. Üzüntü İSTENMEYEN ŞEYDİR	132
4.1.16. Üzüntü SESTİR.....	134
4.1.17. Üzüntü DERİNLİKTİR.....	135
4.1.18. Üzüntü AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR.....	136
4.1.19. Üzüntü PAYLAŞIMDIR.....	136
4.1.20. Üzüntü IŞIKTIR.....	138
4.1.21. Üzüntü YÜKTÜR	139
4.1.22. Üzüntü AŞAĞIDIR.....	140
4.1.23. Üzüntü YERDİR/DESTİNASYONDUR.....	141
4.1.24. Üzüntü YAZIDIR.....	142
4.1.25. Üzüntü DÖNÜŞÜMDÜR	143
4.1.26. Üzüntü ÜRÜNDÜR	145
4.1.27. Üzüntü SAF/KARIŞIK MADDEDİR.....	145
4.1.28. Üzüntü (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR.....	146
4.1.29. Üzüntü ATEŞTİR.....	147
4.1.30. Üzüntü ŞUURSUZLUKTUR.....	148
4.1.31. Üzüntü TAŞINABİLEN/TRANSFER EDİLEBİLEN NESNEDİR	149
4.1.32. Üzüntü GERÇEKTİR/SAHTEDİR.....	150
4.1.33. Üzüntü GEREKSİZDİR.....	151
4.2. Üzüntü Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Farklılıklar	151
4.2.1. Korecede Olup Türkçede Olmayan Üzüntü Metaforları	152
4.2.1.1. Üzüntü KARANLIKTIR	152
4.2.1.2. Üzüntü DERSTİR.....	153
4.2.1.3. Üzüntü RENKTİR.....	154
4.2.1.4. Üzüntü SOĞUKTUR	155
4.2.1.5. Üzüntü KOKUDUR	156
4.2.1.6. Üzüntü ASTTİR.....	157
4.2.1.7. Üzüntü GÜZELLİKTİR	158
4.2.1.8. Üzüntü RESİMDİR	159
4.2.1.9. Üzüntü KEYİFLİ TECRÜBEDİR.....	159
4.2.1.10. Üzüntü HAVA OLAYIDIR	160
4.2.1.11. Üzüntü YALNIZLIKTIR	161
4.2.1.12. Üzüntü BİNADIR.....	162
4.2.2. Türkçede Olup Korecede Olmayan Üzüntü Metaforları	162

4.2.2.1. Üzüntü KAYNAKTIR	162
4.2.2.2. Üzüntü ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	163
4.2.2.3. Üzüntü DEĞERLİ NESNEDİR.....	164
4.3. Değerlendirme.....	164

5. BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

KAYNAKÇA	189
EKLER	198
EK-1. “행복 /haeng-bog/” ve “Mutluluk” Derlem Verileri	198
EK-2. “기쁨 /gi-ppeum/” ve “Sevinç” Derlem Verileri	2125
EK-3. “슬픔 /seul-peum/” ve “Üzüntü” Derlem Verileri	2267
EK-4. “우울 /u-ul/” ve “Acı” Derlem Verileri.....	2464
ÖZET.....	252
ABSTRACT	2543

KISALTMALAR

KMT	: Kavramsal Metafor Teorisi
KUD	: Kore Ulusal Derlemi
MIP	: Metaphor Identification Procedure
MIPVU	: Metaphor Identification Procedure VU University Amsterdam
MPA	: Metaphorical Pattern Analysis
TUD	: Türkçe Ulusal Derlemi

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo-1. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Genel Durumu	35
Tablo-2. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforları	36
Tablo-3. Korecedeki Mutluluk Metaforlarının Oranı	38
Tablo-4. Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Oranı	39
Tablo-5. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Yaygınlıkları.....	94
Tablo-6. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Genel Durumu	104
Tablo-7. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforları	105
Tablo-8. Korecedeki Üzüntü Metaforlarının Oranı	106
Tablo-9. Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Oranı	107
Tablo-10. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Yaygınlıkları	166
Tablo-11. Korece ve Türkçe Derlemeden Literatürle Uyuşan Metaforlar	175
Tablo-12. Mutluluk Duygusundaki Korece ve Türkçeye Özgü Metaforlar	177
Tablo-13. Üzüntü Duygusundaki Korece ve Türkçeye Özgü Metaforlar.....	184

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Alanlar arası eşleşme.....	15
Şekil 2. Prototipik bilişsel model	26

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde tezin konusu, amacı, tezin önemi, sınırlılıkları açıklanmakta ve araştırma varsayımı, araştırma soruları, veri toplama teknikleri ve araştırma yöntemi ve kullanılacak kaynaklar verilmektedir.

1.1. TEZİN ADI

Korece ve Türkçe Mutluluk ve Üzüntü Metaforlarındaki Benzerlik ve Farklılıklar

1.2. TEZİN KONUSU

Çalışmanın konusu; Korece ve Türkçedeki duygu metaforlarını Lakoff ve Johnson tarafından literatüre kazandırılan Kavramsal Metafor Kuramına (Conceptual Metaphor Theory) dayalı olarak incelemektir. Bu inceleme sonucu iki dilde duyguların kavramsallaştırılmasında kullanılan metaforlar ve bu metaforların kaynak alanlarındaki benzerlik ve farklılıkları eşsüremlilik olarak ortaya çıkarmak ve bunların *toplumdilbilimsel* (sociolinguistic) nedenlerini irdeleyerek Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü duygularının metaforik yapılanmalarını karşılaştırmaktır.

1.3. TEZİN AMACI

Kavramsal metafor kuramının literatüre kazandırıldığı 1980 yılından beri dünyanın çeşitli yerlerinden birçok araştırmacı farklı dillerdeki metaforik örüntülere, bir

kısmı ise duygulardaki metaforik eşleşmelere eğilerek duygu metaforlarını araştırmışlardır. Birçok araştırmacı birden fazla dili ele alarak o dillerde duyguların kavramsallaştırılmasında kullanılan kaynak alanları tespit ederek karşılaştırmışlardır. Böylece dünyanın farklı bölgelerinde konuşulan dillerdeki duygu metaforları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar açığa çıkarılabilmektedir. Bu bağlamda bu tez de Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü duygularının dilsel ifadelerine odaklanarak aşağıdaki amaçları gütmektedir:

- Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarını belirlemek,
- Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarına kaynak oluşturan alanları inceleyerek bu kaynak alanlardaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak,
- İki dilde de tespit edilen kaynak alanlardaki benzerlik ve farklılıklara temel oluşturan kültürel gerekçeleri ortaya koymak,
- Kültürün duyguların kavramsallaştırılmasındaki rolünü tespit etmek. Her ikisi de kolektivist olarak değerlendirilen Kore ve Türk kültürlerine özgü mutluluk ve üzüntü duygularındaki metaforik yapılanmaları ortaya çıkarmak böylece duygu metaforlarına toplumdilbilimsel bir bakış açısı sunmak,
- Korece ve Türkçedeki duyguların kavramsallaştırılmasında kullanılan dilsel verilerden çıkarılacak sonuçlarla Lakoff ve Johnson'ın oluşturduğu kavramsal metafor teorisinin Korece ve Türkçe açısından evrenselliğini sınamak.

1.4. ARAŞTIRMA VARSAYIMI

- İnsan bedeni ve bedeninin fiziksel dünyayla etkileşimi her yerde aynı olduğuna göre Lakoff ve Johnson tarafından literatüre kazandırılan kavramsal metafor kuramındaki metaforların büyük bir kısmının Korece ve Türkçede de bulunduğu düşünülmektedir.

- Bu metaforların detaylanmalarında kültüre özgü farklılıkların bulunacağı öngörülmektedir. Her ikisi de kolektivist toplumların dilleri olan Korece ve Türkçede özellikle bu detaylanmalarda, metaforik eşlemeyi mümkün kılan kaynak alanlarda benzerliklerin farklılıklardan daha fazla olacağı varsayılmaktadır.

- Bunun yanında Kore ve Türk kültürleriyle güdülenen ve çalışma kapsamında incelenen literatürde yer bulmayan iki dile özgü metaforların da tespit edileceği varsayılmaktadır.

1.5. ARAŞTIRMA SORULARI

Tezde aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Korece ve Türkçede mutluluk ve üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında başvuru alanları nelerdir?
2. Korece ve Türkçede tespit edilen mutluluk ve üzüntü metaforları, Kavramsal Metafor Kuramını evrensellik yönünden desteklemekte midir?
3. Tez kapsamında incelenen literatürde rastlanmayan ancak mutluluk ve üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılan Korece ve Türkçeye özgü metaforlar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
4. Korece ve Türkçede mutluluk ve üzüntü duygularının kavramsallaştırılmasında kullanılan kaynak alanları arasında benzerlik ve farklılıklar var mıdır? Varsa bu benzerlik ve farklılıklara yol açan kültürel etkenler/nedenler nedir?
5. Her iki dilde duyguların kavramsallaştırılmasında kullanılan metaforların detaylanmalarında benzerlik ve farklar var mıdır? Varsa nelerdir?
6. Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarının yaygınlıkları arasında benzerlik ve farklılıklar var mıdır? Varsa nelerdir?

7. Korece ve Türkçede duyguların insan vücuduyla ilgisi nasıl kurulmaktadır?

Bu konuda iki dil arasında anlamlı benzerlik ya da farklılıklar var mıdır?

8. İki dilde mutluluk ve üzüntü duygularındaki benzerlik sayıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.6. TEZİN ÖNEMİ

Lakoff ve Johnson (1980)'ın kavramsal metafor kuramını literatüre kazandırmalarından sonra metaforlar klasik görüşten oldukça farklı şekilde ele alınmaya başlanmıştır. Kövecses (1986, 1990, 2000, 2004)'in duygu diline odaklanması ve duyguların metaforik yapılarını araştırmaya başlamasıyla İngilizcede ve sonraları diğer Batı dillerinde duygu metaforları bilişsel dilbilimin sınırları çerçevesinde arka arkaya incelenmeye başlanmıştır. Bu incelemelerle duyguların metaforik ifadelerinde diller arasında çok sayıda benzerlik tespit edilmesinden yola çıkılarak evrensellik vurgusu yapılmıştır. Ancak Kövecses (2005) farklı dillerden topladığı verilerle duygu metaforlarında kendisinin “variation” olarak ifade ettiği farklılaşmalar olabileceğini ifade etmiştir. Ardından Yu (1995), Song (2003), Barcelona ve Soriano (2004) gibi çok sayıda araştırmacı farklı dillerden sundukları verilerle diller arasındaki farklılaşmaya örnekler sunmuştur. Bunun yanında diller arasındaki benzerlik ve farklılıkları da ortaya koyan karşılaştırmalı çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Ancak Korece ve Türkçe arasında duygu metaforlarını karşılaştıran kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma Korecedeki ve Türkçedeki duygu metaforlarını, bu metaforlara kaynak oluşturan alanları ve iki dildeki detaylanmaları inceleyerek bu boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacak olması açısından önemli görülmektedir. Son yıllarda gerçekleştirilen diller arası *karşılaştırmalı* (comparative) ve *ayrımsal* (contrastive) çalışmalar aracılığıyla kuramın evrenselliğinin yanısıra *kültürlere özgü*

(culture specific) metaforik yapılanmalar da tespit edilmeye başlanmıştır. Bu çalışmada Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü duygularının kavramsallaştırılmasında kültüre özgü metaforik detaylanmalardaki benzerlik ve farklılıkları gösterilecektir.

Bununla birlikte elde edilecek duygu metaforları verileri her iki dilin konuşulduğu kültüre ve insanların bilişine dair önemli ipuçları vereceği için bu verilerin uzun vadede dil öğretiminde kullanılabilmesi mümkündür. Özellikle duygularla ilgili sözcük ve deyimlerin öğretiminde bir temel oluşturabileceği öngörülmektedir.

Metafor çalışmaları dilbilim dışındaki bilim dallarına da ışık tutmaktadır. Son yıllarda dilbilim alanındaki duygu metaforları çalışmaları disiplinlerarası çalışmalara da veri sağlamaktadır. Duygular ifade edilirken dil konuşucularının otomatik olarak metaforik örüntü kurlmaları toplumların duygu deneyimlerini ifade etme biçimleri hakkında bilgi sunmakta ve kültür çalışmalarını desteklemektedir. Duygu metaforları konusunda yapılacak karşılaştırmalı/ayrımsal çalışmalar aynı zamanda söylem, çeviri, görsel reklam, felsefe gibi alanlarda da kullanılabilmesi açısından önemli görülmektedir.

1.7. YÖNTEM

Çalışma kapsamında öncelikle veri toplama için hazır derlem kullanılmıştır. Sonrasında toplanan verilerin metafor olup olmadığına karar vermek için Metaphor Identification Procedure VU University Amsterdam (MIPVU) kullanılmış ve son olarak ise her iki dilde de tespit edilmiş metaforları karşılaştırmak için ayrımsal analiz kullanılmıştır.

1.7.1. VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Her iki dilde veri toplarken ulaşılacak kavramsal yapıların temsili olmasına dikkat edilmekle beraber kullanılacak veri toplama metodunun çağdaş dilbilimle uyumlu olması ve araştırmacı açısından da olabildiğince seri ve zahmetsiz olmasına özen gösterilmiştir. Mevcut literatürdeki çalışmalar dikkate alındığında en sık kullanılan veri toplama tekniğinin manuel veri toplama yöntemi olduğu gözlenmiştir. Bu çalışmalarda araştırmacı birbirinden çok farklı metinlerden (roman, şiir, gazete vs.) ya da şarkı sözlerinden manuel olarak veri toplamaktadır. Bu toplama tekniğinin dışında ise araştırmacı halihazırdaki çevrimiçi derlemlerden faydalanmaktadır. Bu tez kapsamında da veri çekme açısından büyük kolaylık ve serilik sağlayacağı düşünölen derlem kullanılmasına karar verilmiştir. Metafor çalışmalarında derlemin önemi hakkında Stefanowitsch (2006) önemli bulgular elde etmiş ve derlemden veri çekme konusundaki yöntemsel çalışmalarının sonucu olarak Metaforik Örüntü Analizini (Metaphorical Pattern Analysis, MPA) geliştirmiştir. Anatol Stefanowitsch bu yöntemi kullanarak kişisel gözlemler ya da sezgiye dayalı olarak ulaşılmış metafor sayısından daha fazlasına ulaştığını kanıtlamıştır.

1.7.1.1. METAFORİK ÖRÜNTÜ ANALİZİ (METAPHORICAL PATTERN ANALYSIS, MPA)

Bu analiz, temsili olarak hedef alandan sözcüklerle bağlantılı olan metaforik ifadeleri belirlemeye yönelik bir yöntemdir. Böylece metaforik hedef alan incelemesine derlem temelli bir yaklaşım sunmaktadır. Stefanowitsch (2006) metafor çalışmalarının genellikle bireysel olarak eklektik toplamalara ya da sezgiye dayalı olarak gerçekleştirildiğini belirtmektedir.

MPA ile derlemden hedef alan sözcük birimleriyle yüksek sayıda örnek veri çıkarılabilir ve bunları içeren kapsamlı metaforik örüntüler tespit edilebilir. Bu prosedür ile yakalanan metaforik ifadeler sınırlı olmakla birlikte Stefanowitsch, avantajlarının bu

eksiklikleri kapatacağını ifade etmektedir. Bu yöntemin avantajları şu şekilde sıralanmaktadır (Stefanowitsch, 2006):

1. Sözcükler akıllıca seçildiği takdirde o sözcüklerle üretilen metaforların önemi ölçülebilir.
2. Hedef alandan sözcükler içermeyen metaforik ifadelerin tam olarak hangi hedef alana ait olduğu bilinmeyebilir. Bir belirsizlik hep kalmaktadır.
3. MPA diller arası çalışmalarda bir standart sağlar. Zira MPA hedef alana ait tek tek sözcük birimlere odaklanır (ya da birimler takımına). Karşılaştırmalı dil çalışmaları da bu sözcük birimlerinin çeviri karşılıklarını kullanır (örneğin; İngilizcedeki happiness ve joy yerine Almancadaki karşılıkları olan Glück ve Freude sözcüklerinin kullanılması).

Bu yöntemle hedef alan sözcüklerinin bulunmadığı ifadelere erişilemeyecek olursa da geleneksel yöntemle ulaşılan kavramsal metaforların tamamına hatta daha fazlasına bile erişilebildiği iddia edilmektedir. Yukarıda sıralanan avantajları içermesi bakımından tezde MPA kullanılması kararlaştırılmıştır.

Bu bağlamda Korece için Kore Ulusal Derlemi (KUD)¹'nden, Türkçe için Türkçe Ulusal Derlemi (TUD)²'nden veri toplanmıştır. Derlemden veri toplanırken her duygu kavramı için anlamsal açıdan yakın ya da eşanlamlı olan anahtar sözcükler belirlenmiştir. Tez kapsamında analiz edilecek her iki duygu için de ikişer anahtar sözcük belirlenmiştir. Tezin Korece ayağında mutluluk duygusu için “행복 (/haeng-bog³/mutluluk)” ve “기쁨 (/gi-ppeum/mutluluk)” üzüntü duygusu için “슬픔 (/seul-peum/üzüntü)” ve “우울 (/u-ul/üzüntü)” anahtar sözcük olarak belirlenmişken Türkçede

¹ İnt. Kay.-1

² İnt. Kay.-2

³ Bu tezde Korecenin Latin harfleriyle yazımı için Pusan National University ve NARA INFO TECH Co., Ltd tarafından ortaklaşa geliştirilen Korece Transkripsiyon Dönüştürücü kullanılmıştır. Kore Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Korecenin Gözden Geçirilmiş Romanizasyonu şablonuna göre akademik uygulamalar için kullanılan dönüştürücüsü kullanılmıştır (İnt. Kay.-3).

mutluluk duygusu için “mutluluk” ve “sevinç”, üzüntü duygusu için “üzüntü” ve “acı” sözcükleri anahtar sözcük olarak seçilmiştir. Belirlenen her anahtar sözcükle derlemden rastlantısal olarak biner veri çekilmiş dolayısıyla her duygu için her iki dilde de toplam dört bin cümle analiz edilmiştir. Daha sonra bu anahtar sözcükleri içeren duygu ifadeleri MIPVU ile çözümlenmiştir.

Metaforik örüntüler ağı çıkarılırken her iki dilde de sözcükbirimler aracılığıyla ulaşılan duygu kavramlarına kaynak oluşturan alanlar belirlenmiş ve bu kaynak alanlar kendi içinde sınıflandırılmıştır.

1.7.2. VERİ ANALİZİ (MIPVU)

2007 yılında “Pragglejaz Group” adı altında toplanan araştırmacılar dilsel metaforları tespit etmek için bir metafor tespit yöntemi (Metaphor Identification Procedure, MIP) geliştirene kadar metafor tespiti nesnel ölçütlere göre yapılamıyordu. Geliştirilmiş hali MIPVU olarak anılan bu metafor tespit yöntemi aşağıdaki adımları içermektedir:

1. Metnin içerdiği genel anlamı çıkarmak için metni oku
2. Sözcükleri belirle
- 3a. Belirlenen sözcüğün bağlamdaki anlamını belirle
- 3b. Sözcüğün daha temel bir anlamı olup olmadığına karar ver. Temel anlam sözcüğün en sık kullanılan anlamı olmak zorunda değildir. Sözlükteki daha somut, daha kesin ve tarihsel olarak daha eski anlam temel anlamdır.

Bağlamsal anlamı temel anlamından farklı mıdır? Bağlamsal anlamı bu temel anlama göre anlaşılabilir mi?

4. Cevap evetse, sözcüğü metafor olarak işaretle ⁴

⁴ Int. Kay.-4

1.7.3. KARŞILAŞTIRMA YÖNTEMİ

Sözcükbirimlerle derlemde elde edilen veriler kaynak alanlarına ayrıldıktan ve her bir duygu için tek tek metaforik eşleşmeler tespit edildikten sonra iki dile ait bu eşleşmeler Barcelona (2000b) tarafından önerilen "ayrımsal analiz" metodolojisinden faydalanılarak karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma kriterleri aşağıdaki gibidir:

- X metaforunun A dilindeki varlığı ve B dilindeki yokluğu
- Aynı metaforun her iki dildeki varlığı
- Kaynak alanın detaylanmasında iki dil arasındaki farklılıklar
- Metaforlarla güdülenen dilsel ifadeler açısından iki dildeki farklılıklar
- Bir metaforun iki dildeki yaygınlık derecesindeki farklılıklar

Barcelona (2000b), metodolojisinde farklılıklara odaklanmaktadır ancak tez kapsamında hem farklılıklar hem benzerlikler ortaya konulmuştur.

1.8. TEZİN SINIRLILIKLARI

- Tezde yalnızca karşıt duygular olan mutluluk ve üzüntü incelenmektedir. Bu iki duygu Kövecses'in çalışmalarında diğer temel duygular olan öfke, korku gibi duyguların yanısıra ele alınmaktadır.

- Tezde yalnızca derlem verisi baz alınmış, bunun dışında bir veri toplama yöntemine başvurulmamıştır.

- Mutluluk ve üzüntü duygularının kavramsallaştırılmaları incelenirken metafora odaklanılmış, kavramsal metonimiler kapsam dışı bırakılmıştır. Ancak kimi metaforlar metonimi ile güdülendiğinden metonimiye nispeten düşük oranda yer verilmiştir.

- Tezde Korece ve Türkçedeki metaforlar karşılaştırılmaktadır, ancak kimi metaforları Korece veya Türkçeye özgü kabul edebilmek için Kövecses (2004) ve

Stefanowitsch (2006) gibi çalışmacıların İngilizce için mutluluk ve üznt duygusunda tespit ettikleri metaforlar baz alınmıştır. Dolayısıyla hem Kore Ulusal Derlemi hem de Türkçe Ulusal Derlemi'nden bu tez için toplanan verilerde tespit edilen metaforlardaki iki dile öz tespitler Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in ürettiği İngilizce literatürle sınırlıdır.

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, tezin kuramsal olarak dayandığı kavramsal metafor teorisi (KMT) detaylı bir şekilde ele alınmakta ve duygu ve metafor ilişkisini ortaya koyan çalışmalar hakkında bilgi sunulmaktadır. Bu bağlamda öncelikle tarih boyunca filozofların ve bilim insanlarının metaforu nasıl ele aldığı tartışılacaktır ve ardından, Lakoff ve Jonhson’ın 1980 yılında yayımladıkları kitapla metafora sistematik bir bakış açısıyla yaklaşarak metaforu *bilişsel dilbilimin* (cognitive linguistics) çerçevesi içine sokan ve o günden bu yana sayısız atıf alan kavramsal metafor teorisi açıklanacaktır.

2.1. KAVRAMSAL METAFOR TEORİSİ ÖNCESİ

Metafor tarih boyunca insanlığın üzerine düşündüğü, beşeri bilimlerde çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Bilişsel bir bakış açısıyla geliştirilen kavramsal metafor teorisine gelene kadar metafor yoğunlukla edebiyat ve retorik sınırları içinde tartışılmıştır. Bu bağlamda metaforun ne olduğuna dair düşünceler Antik Yunan dönemine kadar uzamaktadır. Evans ve Green (2006: 293), metaforun iki bin yıl boyunca Antik Yunan’da ortaya çıkan retorik disiplininin sınırları içinde tartışıldığını belirtir. Richards (1965: 90), metaforun retorik tarihi boyunca dilin belirleyici bir ögesi olarak değil dile zerafet, süs ve güç katan bir unsur olarak ele alındığını belirtmektedir. Nacey (2013: 9), Aristoteles’in metafor üzerine yazdıklarının genel olarak mecazla ilgili kuramların başlangıcı olduğunu belirtir. Zira Aristoteles metaforu günümüz bilişsel dilbilimcilerinin ele aldığından çok farklı bir biçimde ele almakta ve onu “bir kelimeye kendi özel anlamının dışında başka bir anlam verilmesi” (Aristoteles, 1963: 59) olarak değerlendirmektedir. Aristoteles, Poetika adlı eserinde bir eserin dilinin nasıl iyi hale

getirileceğini tarif ederken diğer unsurlarla birlikte metafora da gönderme yapmaktadır. Metaforu şiir dilini bayağılıktan, kabalıktan kurtaran bir unsur olarak görmektedir (Aristoteles, 1963: 59). Aristoteles'in anlayışına göre metafor iradeli olarak şair tarafından üretilir ve normal bir dilde yapılacak böyle bir değiştirme dili sıradanlıktan uzaklaştırır ve dili daha görkemli gösterir (Aristoteles, 2017: 167). Bu sebeple Aristoteles, diğer unsurlarla beraber metaforun da gündelik dil ve bayağılıktan kurtulmak için kullanılmasını salık verir (Aristoteles, 1963: 64). Evans ve Green (2006: 293), bu klasik görüşte metaforun *Akhilleus bir kaplandır* örneğinde olduğu gibi A, B'dir gibi bir şematik yapısı olduğunu belirtir. Aristoteles'ten sonra çok uzun bir süre boyunca metafor örtük bir karşılaştırma olarak tanımlanmıştır. Bu noktada Evans ve Green (2006: 293) de, klasik görüşte metaforun iki kategorinin karşılaştırmasına dayandığını belirtmektedir.

Park (2007: 10-11) metaforun tarihsel gelişiminde üç kuramdan söz eder. Bunlar: *yerinelik kuramı* (substitution view of theory), *karşılaştırma kuramı* (comparison view), *etkileşim kuramıdır* (interaction theory). Yerinelik kuramına göre, A, B'dir ifadesi aslında A, C'dir anlamına gelmektedir. İkinci görüş olan karşılaştırma kuramı kelimelerden ziyade tüm cümleye odaklanır. *Konu* (topic) ve *araç* (vehicle) iki ayrı alanı oluşturan kelimelerin anlamsal özelliklerini karşılaştırarak iki kelime arasında benzerlik elde eder. Eğer iki sözcük aynı anlamsal özelliği paylaşıyorsa bu iki kelime metafor oluşturur. Bu noktada benzerliğin metafora oynadığı rol üzerine yazdığı makalesinde Ortony (1993: 343), “adam bir koyundur” cümlesini örnek vermektedir. Konu olan adamın araç olan koyunla bir ortaklığı olduğunu belirtir. Park (2007) üçüncü olarak etkileşim kuramından bahseder. A'nın ilişkili olduğu ortak grubun yapısı B'ye ait yapıyla karşılıklı etkileşime geçer ve figüratif anlam üretir (Park, 2007: 10-12).

2.2. KAVRAMSAL METAFOR TEORİSİ

Metafor, Antik Yunan döneminde retoriğin bir unsuru olarak dile canlılık kazandırma işlevine sahip bir söz sanatı olarak kabul edilmesinden yıllar sonra yapılan çalışmalarla çok farklı bir noktaya gelmiştir. Günümüzde metafor insan düşüncesi ve bilişi ile ilişkilendirilmekte ve günlük dilin bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Richards (1965), metaforun biçemle sınırlı bir özellik olarak ele alınmasına karşı çıkar ve onu basit şekliyle şu şekilde formüle eder: “biz metaforu kullandığımızda tek sözcük ya da ifadeyle iki farklı şeyi birlikte düşünürüz ve anlam bunların etkileşiminden doğar.” Richards (1965: 94), metaforun düşünceler arası alışveriş, ilişki ve bağlamlar arası etkileşim olduğunu belirtir. Düşünce metaforiktir ve karşılaştırmayla yol alır. Dolayısıyla dildeki metaforlar bu sistemden türer.

Reddy (1993) de “Conduit Metaphor” yazısında İngilizceden sunduğu örneklerle metaforun her gün konuştuğumuz dilde yer alan bir unsur olduğunu belirterek metaforun düşünceye ait bir olgu olduğunu ileri sürmüştür. Lakoff (1993: 2) da metafora getirdiği bu yenilikçi bakış açısı için Reddy’nin hakkını teslim etmekte ve metaforu kavramsal bir olgu, düşünceye ait bir şey olarak ele alan Reddy’nin metaforla ilgili klasik görüşü çürüttüğünü belirtmektedir.

Görüldüğü üzere 20. yüzyıla gelindiğinde metafor retorikte ele alınanın aksine düşüncenin bir parçası olarak değerlendirilmeye başlanmış ve dildeki literal olmayan ifadelerin insanın bu kavram yapısının doğal bir çıktısı olduğu düşüncesi gelişmiştir.

Reddy (1993)’nin bakış açısıyla paralel olarak George Lakoff ve Mark Johnson, 1980 yılında yayımladıkları Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil kitabıyla kavramsal metafor teorisini literatüre kazandırdılar ve metafor çalışmalarına kuramsal bakış açısı sundular. “Metaforun özü bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir” (Lakoff ve Johnson, 2010: 27). Lakoff ve Johnson bu kuramla metaforu şiir dilinin sınırlarından tamamen çıkardılar. Metaforun yalnızca dile ait bir unsur değil

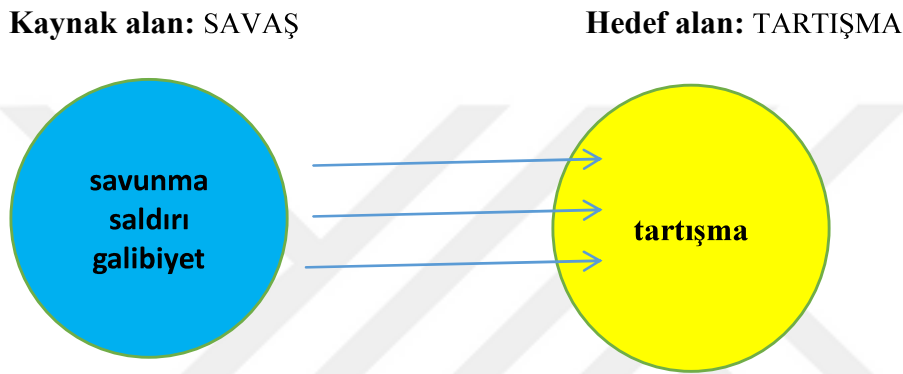
gündelik faaliyetlerimizin ve kavram sistemimizin doğal bir parçası olduğunu öne sürdüler. Bu, Antik Yunan'da metaforu retoriğe ait dilsel bir öge olarak değerlendiren görüşten oldukça farklı bir yaklaşımdır. Lakoff ve Johnson (2010: 28), metaforun sadece bir dil ya da kelime sorunu olmadığını, insanın düşünme sürecinin büyük ölçüde metaforik olduğunu öne sürmektedir. *Dilsel metaforlar* (linguistic metaphor) mümkün kılan da insanda bulunan bu kavram sisteminin metaforik olmasıdır. 1980 yılında metafora getirilen bu açıklamalar ışığında metafor çalışmaları artık bilişsel dilbilimin bakış açısı sınırlarında ilerlemeye başlamıştır.

Kavram sistemimizin bir parçası olarak metafor incelenirken onu oluşturan unsurlara ışık tutma gerekliliği vardır. Lakoff ve Johnson (1980) tarafından oluşturulan kavramsal metafor teorisinde bahsedildiği gibi metafora iki *alan* (domain) devreye girmektedir. Bu alanlardan biri daha fiziksel veya somut iken diğeri nispeten soyuttur. Soyut olan somut olanın aracılığıyla anlaşılır (Kövecses, 2004: 4). Diğer kavramsal alanı anlamak amacıyla metaforik ifadeleri çektiğimiz kavramsal alan *kaynak alan* (source domain) iken bu yolla anladığımız kavramsal alan *hedef alandır* (target domain) (Kövecses, 2002: 4). Diğer bir deyişle, çoğunlukla soyut bir kavramı somut olan kavramla ilişkilendirerek ve ikisi arasında benzerlik ilişkisi kurarak anlamayı hedeflediğimiz için anlamaya çalıştığımız alana hedef alan denmekteyken hedef alana kaynaklık eden ve genellikle somut olan diğer kavram alanına kaynak alan denmektedir. Türkçedeki duyguların anlam dünyalarını bilişsel bir bakış açısıyla inceleyen Hacızade (2012: 72), bu terimleri Türkçeleştirirken “hedef alan” terimi yerine “aktarma nesnesi” (duygular), duyguların benzetildiği durum olan “kaynak alan” terimi yerine ise “aktarma kaynağı” terimlerini önermektedir. Ancak bu tezde Türkçe literatüre de “kaynak alan” ve “hedef alan” olarak yerleşmiş (örn. Akkök 2008, 2015, Çalışkan 2013, Çetinkaya 2006, 2017a, Dinçer 2017, Peçenek 2017) terimlerin benimsenmesi uygun bulunmuştur.

Lakoff ve Johnson, Kavramsal Metafor Teorisinde bu kavramsal alanları TARTIŞMA SAVAŞTIR kavramsal metaforuyla açıklamaya başlamaktadır. (1), (2) ve (3) TARTIŞMA SAVAŞTIR kavramsal metaforunun dilsel tezahürleridir.

- (1) İddiaların *savunulamaz*.
- (2) Argümanımdaki her zayıf noktaya *saldırdı*.
- (3) Onunla asla bir tartışmada *galip* gelemedim.

Lakoff ve Johnson (2010: 26)

Şekil 1. Alanlar arası eşleşme

Bu örneklerde görüldüğü gibi soyut olan tartışmayı (A alanı) daha somut olan savaş alanı (B alanı) aracılığıyla anlamaktayız. Savaş alanına ait öğeler ile tartışma alanına ait öğeler arasında bir eşleşme söz konusudur ve bu da TARTIŞMANın neden SAVAŞla ilişkilendirilerek anlaşıldığını açıklamaktadır.

Kövecses (2002: 4) kaynak alan ve hedef alan eşleşmesine günlük konuşma dilinden örnekler vermektedir: hayat ve aşk hakkında konuşurken yolculuk, kuramlar hakkında konuşurken binalar, fikirlerden bahsederken yiyecek, toplumsal organizasyonlamadan konuşurken bitki alanları kullanılmaktadır. Günlük deneyimlerimiz soyut kavramları anlamamız ve yapılandırmamızda bize yardımcı olmaktadır.

Evans ve Green (2006: 294) kavramsal metafor teorisinin dilbilimciler için iki açıdan önemli olduğunu belirtmektedir. İlk olarak Lakoff ve Johnson metaforik dilin

altta yatan metafor sistemiyle ilişkili olduğunu gözlemlediler. Bu sistem “düşünce sistemi”dir (Evans ve Green, 2006: 294). Yani Evans ve Green, Lakoff ve Johnson’ın metaforun aslında düşüncede meydana geldiğini gözlemlediklerini belirtir. Kavramsal metafor teorisinin klasik görüşten farkı da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Evans ve Green, Lakoff ve Johnson’dan aşk ilişkisinin yolculukla ilişkilendirildiği örnekleri alıntılararak ikisi arasında uzlaşım bir bağ kurulduğunu ve bunun da tesadüfi olmadığını belirtir.

(4) Bir yol ayrımındayız.

(5) Kendimize ait ayrı yollara gitmek zorundayız.

(6) Bu ilişkinin bir yere gittiğini sanmıyorum.

(7) Yerimizde sayıyoruz.

(8) İlişkimiz yoldan çıktı.

Bu örneklerde AŞK, hedef alandır ve kaynak alan olan YOLCULUK ile yapılandırılır. İşte bu ilişki kavramsal metafordur ve uzlaşımaldır (Evans ve Green, 2006: 295). Bu cümleler aynı zamanda metaforun günlük deneyimlerimizle ne kadar iç içe olduğunu göstermektedir. YOLCULUKlar, YOLCULARı, YOLCULUK EDİLEN ARACI, takip edilen ROTAYı, yoldaki engelleri vs içerir. Metafor, kaynak alandan hedef alana doğru yapılan eşleşmelerle çalışır. Yukarıdaki örneklerde olduğu gibi AŞIKlar, belli bir GÜZERGAHta bir araçla ilerleyen YOLCULAR olur (Evans ve Green, 2006: 295).

Kavramsal metaforların insanın, dünyayla her günkü etkileşimine dayandığı iddiası Evans ve Green tarafından kavramsal metafor teorisinin ikinci önemli keşfi olarak vurgulanmaktadır. Kavramsal metafor teorisi deneyimle temellenir (Evans ve Green, 2006: 295). Bu noktada bedenleşmiş biliş kavramı kavramsal metaforların bedenimizin günlük yaşamdaki deneyimlerimizle ilişkili olduğunu göstermesi açısından açıklık kazandırılması gereken bir kavramdır.

2.3. BEDENLEŞMİŞ BİLİŞ

Bilişsel bilimlerin son yıllarda sunduğu verilere dayanarak literatüre kazandırılmış *bedenleşmiş biliş* (embodied cognition) kuramı, kavramsal metaforları anlamamızda önemli ipuçları sunar.

Descartes'ın beden ve zihni ayrı varlıklar olarak ele aldığı (Lakoff, 2013: 43) geleneksel görüşün aksine bilişsel bilimciler zihin ve algılamamızın izole bir yapı olmadığını, bedenimiz ve bedenimizle yaptıklarımızla etkileşen bir sistemin parçası olduğunu belirtmektedirler. Dolayısıyla zihin ve dil günlük deneyimlerimizden bağımsız değildir. Dünyayı ve çevreyi bedenlerimizle algılarız. Duruşumuz ve bedenimizin fiziksel dünyayla etkileşimi anlamı oluşturur. Metaforların çıkış noktası da bedenimiz ve dış dünyanın etkileşimiyle şekillenen algımızdır. Lakoff (2013: 45), metaforun, soyut akıl yürütmeyi gerçekleştirebilmek için duyuşal motor faaliyetlerde kullandığımız nöral sistemleri uyarlamamıza yarayan sinirsel bir mekanizma olduğunu belirterek soyut akıl yürütmede duyuşal motor sistemlerimize tabi olduğumuzu çünkü düşünebileceğimiz ve anlayabileceğimiz her şeyin bedenlerimiz, beyinlerimiz veya bunlara bağlı etkileşimlerimiz ile sınırlandığını ifade etmektedir. Görülmektedir ki, bilişsel bakış açısı soyut olanın çoğunlukla metaforik olduğunu, bunun da bedenlerimiz ve bedenlerimizle deneyimlediklerimizle gerçekleştiğini iddia etmektedir.

Evans ve Green (2006: 44) de *ampirik* (empiricist) görüşün bilişsel dilbilim ve kavramsal metaforları anlamada önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Buna göre kavramsal metaforlar araştırılırken beden ve dil arasındaki ilişki göz ardı edilemez. Bilişsel dilbilim insan deneyimi ve bedenin merkeziliğinin önemini vurgulamaktadır. Dünyayı bedenlerimizle tecrübe ederiz. Diğer bir deyişle, deneyimlerimiz bedenleşmiştir yani deneyim, kısmen bedenlerimizin doğasıyla ve nörolojik organizasyonu ile yapılandırılır. Evans ve Green (2006)'ın vurgulamaya çalıştığı nokta,

insan zihni ve bedensel deneyimi arasında öyle bir ilişki bulunmaktadır ki insanlar soyut şeyler hakkında konuşurken içgüdüsel olarak bu ilişkiden faydalanmaktadır.

İnsan kavramsal yapısının, düşüncesinin ve dilinin insan bedeniyle ilişkisini vurgulayan bir diğer araştırmacı felsefe profesörü Mark Johnson'dır. Johnson, insan bedeninin merkeziliğinin bizim için nelerin nasıl anlamlı hale geldiğini açıkladığını, deneyimimizi anlamlandırma, kavrama yollarını etkilediğini ifade etmektedir. Johnson'a göre gerçekliğimiz bedensel hareket örüntülerimizle şekillenir (Johnson, 1987).

Lakoff ve Johnson (1999: 16-17), akıl yürütme yetimizin bedenlerimizden bağımsız olarak düşünüldüğü geleneksel Batı felsefesinin aksine bilişsel bilimlerden elde edilen verilere dayanılarak bu görüşün artık geçersiz olduğunu belirtmektedir. İnsanın akıl yürütmesi bedensel kapasitesinden doğar ve bedenlerimiz, beyinlerimiz ve çevreyle etkileşimlerimiz bize gerçeği algılamamız konusunda bilinçli olmayan bir temel sağlar. Beden, günlük deneyimler ve dilsel ifadeler arasındaki ilişki felsefe alanında da “zihin-beden problemi” olarak birçok araştırmacı tarafından ele alınmıştır. Tüm çalışmalar sonucunda birçok araştırmacı, bedenin ve içinde bulunan çevrenin, *biliş* (cognition) ve zihin üzerinde son derece etkili olduğunu kabul etmiştir. Bunun sonucunda bedenleşmiş biliş kuramı ortaya atılmıştır (Varoğlu, 2016: 40).

Lakoff ve Johnson, kavramsal sistemimizden bahsederken bedensel deneyimlerin uzamsal oryantasyonlarla ilişkili olan *yönelim metaforlarını* (orientational metaphors) doğurduğunu belirtmektedir. Bunlar –yukarı-aşağı, iç-dış, ön-arka, merkez-çevre gibi yönelim bildiren ifadelerdir. Bu uzamsal yönelimler bedenlerimizin doğasıyla alakalıdır. Her ne kadar yönelim metaforları kültürel olarak farklılık gösterse de temel kavramlarımızın çoğu bir ya da birden fazla yönelim metaforları aracılığıyla yapılandırılır. Yönelim metaforları bir kavrama uzay-mekan yönelimi verir. MUTLU OLAN YUKARIDIR kavramsal metaforu buna bir örnek teşkil etmektedir (Lakoff ve Johnson, 2010).

Bedenleşmiş biliş kavramına soyut kavramların kavramsallaştırılması ve bunların dile dökülüşünde beden algımızdan ve somut deneyimlerden nasıl faydalandığımızı ortaya koyması bakımından metafor çalışmalarında sıklıkla değinilmektedir.

2.4. İMGE ŞEMALARI

Bedensel deneyimden faydalanan ve kavramsal metaforları var eden bir diğer bilişsel mekanizma *imge şemaları*dır (image schemas). Algımız ve bedenlerimizin ilişkisini anlamak için önemli bir terim haline gelen “imge şeması” kavramının incelenmesi metaforları anlamakta önemli bir çıkış sağlamıştır.

İmge şemasını Johnson (1987, s. xiv) şu şekilde açıklar: *bir imge şeması deneyimimize tutarlılık ve yapı kazandıran algısal etkileşimlerimiz ve motor programlarımızın tekrar eden dinamik örüntüleridir.* Örneğin DİKEYLİK şeması deneyimle anlamlandırdığımız yukarı-aşağı yönelimini benimsemiş eğilimimizden doğar. Bir ağacı algılama, dik durma, merdiven çıkma, çocuklarımızın boyunu ölçme gibi her gün gerçekleştirdiğimiz aktiviteler esnasında bu dikeyliği algılarız. DİKEYLİK şeması işte bu günlük hayattaki dikeylikle ilgili deneyimlerimiz, imgelerimiz ve algılarımızın soyut bir şemasıdır (Johnson, 1987: s. xiv).

İnsanlar deneyimlerini kavramlaştırırken beyinde şema oluştururlar. Vücut deneyimlerinin bu soyut kavramsal sunumları doğurduğu düşünülmektedir. Bu şemalar algılamanın ve deneyimin önemli bir parçasıdır (Akkök, 2009: 11). Johnson (1987) bu terimi kullanarak insan vücudunun sınırları olduğunu ve bu sınırlar dahilinde dış dünyayı deneyimlediğimizi belirtir. Ona göre imge şematik yapı bu fiziksel sınırlarımızla deneyimlediklerimizden ortaya çıkar. Bizler içgüdüsel olarak bedenlerimizi içine bir şeyler koyduğumuz, içinden bir şeyler çıkardığımız üç boyutlu varlıklar olarak algılarız. Bedenlerimizin devamlı olarak bir fiziksel sınırlılıkla

karşılaşması bedensel deneyimimizin en yaygın özelliklerinden biridir. Dolayısıyla fiziksel olarak bir şeyin içinde bulunma durumuna ait spesifik şemalar bulunmaktadır (Johnson, 1987: 21). İç-dış şeması da bu fiziksel olarak çevrenmeye dayanmaktadır. Johnson bu noktada içeride olma anlamı veren tek bir iç-dış şeması olmadığını, az sayıda başka ilişkili şemaların da bizim fark etmeden sürekli fiziksel olarak bir şeyin içinde bulunma durumuyla karşılaşmalarımızdan çıktığını belirtir. Buna örnek olarak da rahim, beşik, oda gibi üç boyutlu çevrelemeleri verir (Johnson, 1987: 22).

Lakoff (1987: 271), Johnson'ın geliştirdiği imge şeması kavramının bedensel deneyimiyle nasıl ilişkili olduğunu *KAP şeması* (CONTAINER schema) ile örneklendirmektedir. Vücudumuzu içi dıştan ayıran sınırlara sahip bir kap olarak algıladığımızı belirtir. Çünkü vücudumuzla yaptığımız en temel şey vücudumuza yiyecekleri almak ve onları çıkarmak, nefesi akciğerlerimize almak ve vermektir. Başta İngilizce olmak üzere birçok dilde yapılan karşılaştırmalı çalışmalar KAP şemasının varlığını KAP kavramsal metaforunun dilsel örnekleriyle kanıtlar niteliktedir. Vücut parçalarının metafor oluşumundaki evrenselliğini araştırmak üzere Korece ve İngilizcedeki metaforları karşılaştıran No (2005: 132-140) da KAP imge şemasıyla güdülenen metaforlardan örnekler sunmuştur:

(9) 그녀의 따뜻한 손길 속에 그의 상처는 점점 치유되었다

o kadının sıcak el içinde onun yara yavaş yavaş silindi

/geu-nyeo-ui tta-tteus-han son-gil sog-e geu-ui sang-cheo-neun jeom-jeom chi-yu-doe-eoss-da/

“O kadının yardımsever ellerinde yaraları yavaş yavaş silindi.”

(10) 입에서 살살 녹게 하려면 고기를 미리 양념해야 한다.

ağızda hafifçe eritmek istiyorsan eti önceden baharatlamalısın

/ib-e-seo sal-sal nog-ge ha-lyeo-myeon go-gi-leul mi-li yang-nyeom-hae-ya han-da/

“Ağızda eriyip gitmesini istiyorsan eti önceden baharatlamalısın.”

No (2005: 132-140)

(9)'da el KAP olarak kavramsallaştırılarak kişinin kadından yardım aldığı anlamı verilmekteyken (10)'da ağız bir KAP olarak düşünülerek yemeğin lezzetine vurgu yapılmaktadır. KAP şeması duyguların kavramsallaştırılmasında da sıklıkla kullanılmaktadır.

(11) 그는 다혈질이라 반대 의견에 대해서는 입에 거품을 물고 설전을 벌인다

o fevri olduğu için karşı görüşle ilgili ağza köpüğü koyup tartışmayı çıkarır

/geu-neun da-hyeol-jil-i-la ban-dae ui-gyeon-e dae-hae-seo-neun ib-e geo-pum-eul mul-go seol-jeon-eul beol-in-da/

“O, çabuk sinirlenen biri olduğundan karşıt görüşlü kişilerle ağzından köpükler saçarak ateşli bir şekilde tartışır.”

(11)'de ağız, köpükleri içinde barındıran bir KAP olarak kavramsallaştırılmıştır. Bu cümlede KAP öfke duygusu için kaynak alan olmuştur.

No (2005: 140)

Im (2017: 92), imge şemalarında kabın içinde bulunmanın olumlu, dışında olmanın olumsuz olarak değerlendirildiğini belirtmektedir. Lakoff (1987), KAP şemasının yanında imge şemalarına örnek olarak PARÇA-BÜTÜN, ZİNCİR, MERKEZ-ÇEVRE, KAYNAK-YOL-HEDEF şemalarını göstermektedir. İmge şemaları metaforları güdüleyen bilişsel etmenlerin başında gelmektedir. Lakoff ve Johnson (2010: 36)'ın uzam ve mekan istikameti ile ilişkilendirdiği yönelim metaforlarını güdüleyen de bu imge şemalarıdır. Yukarı-aşağı, içeri-dışarı, ön-arka, merkez-çevre olarak çeşitlendirdiği uzam-mekansal yönelimler sahip olduğumuz türde bedenlerimizin olmasıyla alakalıdır. Akkök (2009: 11) deneyimlerimize dayalı olarak biçimlenen pek çok imge şemasından yukarı-aşağı, içeri-dışarı yönelimlerinin günlük deneyimlerimizi yansıtması bakımından en belirgin şemalar olduğunu ifade etmektedir.

İmge şemaları bu bağlamda Lakoff (2013: 45)'un düşünebileceğimiz ve anlayabileceğimiz her şeyin bedenlerimiz, beyinlerimiz veya beyin ve bedene bağlı etkileşimlerimiz ile şekillendiği, mümkün kılındığı görüşünü desteklemektedir. Im

(2017) da bu noktada imge şemalarının kaynağının insan bedeni olduğunu belirtir. Im (2017: 90), bedenlerimiz aracılığıyla ‘kap’, ‘bağlantı’, ‘merkez-çevre’, ‘denge’, ‘yol’, ‘mesafe’, ‘yön’ü algılarız ve bunlar gibi tecrübelerimize kaynaklık eden şemalar aracılığıyla olumlu ve olumsuz değerler atfettiğimizi ifade eder.

İmge şemalarının anlam ve akıl yürütmede önemli bir yeri olduğu gerek bilişsel dilbilimcilerce gerekse felsefecilerle tartışılmaktadır. İmge şemaları görüşünü ortaya atan Johnson (1987: 31), bu şemaların günlük deneyimimizin bir parçası olduğunu ifade etmektedir. Uzamsal ve zamansal şemalarımız o kadar yaygın ve günlük deneyimlerimizin o kadar içinde ki anlam ve anlamadaki rolünün farkında değiliz. Oysa ki imge şemalarıyla her şey (nesneler, olaylar, kelimeler, cümleler, hikayeler) anlamlı hale gelebilmektedir (Johnson, 1987: 31). Dolayısıyla imge şemalarının kavramsal metaforları güdüleyen bir bilişsel süreç olduğu ifade edilebilir. Im (2017: 105-106), Koreceden örnekler sunarak ‘kategori’nin KAP şemasıyla, ‘çerçevenin’ parça-bütün şemasıyla, ‘hiyerarşik yapının’ parça-bütün ve yukarı-aşağı şemasıyla, ‘ilişkisel yapı’nın bağlantı şemasıyla, ‘figür-zemin’in ön-arka şemasıyla güdülendiğini belirtmektedir. Tez dahilinde gerçekleştirilen analizlerde de soyut olan duyguların da bu imge şemalarının yardımıyla kavramsallaştırıldığını gösteren örnekler tespit edilmiştir.

2.5. KAVRAMSAL METONİMİ

Bilişsel dilbilimde ve duyguların kavramsallaştırılması söz konusu olduğunda en az metafor kadar önemli bir diğer kavram da *metonim*dir (metonymy). Türkçe literatürde düz değişmece ya da ad aktarımı terimleriyle de ifade edilmektedir.

Metonimi de metafor gibi bilişsel dilbilim aracılığıyla çağdaş bir bakış açısıyla yorumlanmaktadır. Geeraerts (2006), bu iki kavramın da aslında doğal dil anlambiliminde geleneksel kavramlar olduğunu fakat bilişsel dilbilimin gerek metafor

gerekse metonimi çalışmalarına yepyeni perspektifler kazandırdığına dikkat çekmektedir.

Metafor ve metonimiye bilişsel dilbilimsel yaklaşım nispeten yeni olduğundan alandaki gelişmeler hala devam etmektedir. Bu sebeple birçok soruya hala cevap aranmaktadır. Metonimiye geçmişte metafor temelli olarak geliştirilen bakış açısından sıyrılmakta ve metoniminin kendisine odaklı olarak yürütülen tartışmalar bilişsel dilbilimin ilk zaman kuramlarına göre de oldukça gelişme göstermektedir (Kim, 2015: 75).

Metonimi de tıpkı metafor gibi yalnızca figüratif bir olgu değildir, insanın kavram dünyasına aittir ve dilden önce düşüncede meydana gelmektedir. Dinçer (2017: 771), bilişsel dilbilimde metoniminin iki düzeyde varlık gösterdiği düşüncesinin olduğunu belirtmektedir: kavramsal düzey, dilbilimsel düzey. Metonimik ifadeler, kavramsal metonimilerin izdüşümleri olan verilerdir.

Ancak metaforun aksine, metonimide yalnızca bir alan vardır. Bir varlığı ilişkili olan diğerinden bahsetmek için kullanırız. Çetinkaya (2006: 36), metaforlar gibi metonimilerin de kendilerini, dile ait ifadelerde göstermekte olduğunu belirtir ve bu ifadelerde karşılanan *hedef* (target) varlık ile karşılayan *araç* (vehicle) varlık arasında bir yakınlığın, *bitişikliğin* (contiguity) olması gerektiğini ifade eder. Bu yakınlık, söz konusu iki varlığın aynı alandan seçilmesi ile sağlanır (Çetinkaya, 2006: 36).

Metaforik kavramlarla benzer olarak metonimik kavramlar da deneyimlerimizi temel alır (Lakoff ve Johnson, 2010: 65). Lakoff ve Johnson metonimik kavramların genellikle fiziksel ya da nedensel çağrışımlar içermesi bakımından metaforik kavramların temellenmesine göre daha açık olduğunu belirtmektedir.

Lakoff ve Johnson (2010: 61) metoniminin bir şeyi diğerinin yerine geçecek şekilde kullanmamıza imkan verdiğini belirterek (12), (13), (14), (15)'teki örnekleri sunar:

(12) Üniversitede pek çok *iyi kafa* var (zeki insanlar)

(13) Organizasyonda biraz *yeni kana* ihtiyacımız var (yeni insanlara)

Bu örneklerde parçanın bütün yerine kullanıldığı durumlar bulunmaktadır.

Aşağıdaki örneklerde ise ürün yerine üretici kullanılmakta ve metonimi oluşmaktadır.

(14) *Ford* aldı

(15) *Heidegger* okumayı severim

Lakoff ve Johnson (2010: 65) metoniminin de tıpkı metafor gibi sistematik olduğunu, yukarıdaki tarzda cümlelerin tesadüfen oluşturulmadığını belirtir. Metonimide ilişkililik bulunmaktadır ve metonimi sayesinde bir şeyi başka bir şeyle ilişkisi vasıtasıyla kavramlaştırmamızı sağlar. Kövecses (2002: 144), metoniminin kısaca bir varlığa o varlıktan doğrudan bahsederek değil onunla ilişkili bir başka varlık aracılığıyla zihinsel erişim sağladığımız anlamına geldiğini belirtir.

2.6. DUYGULAR VE METAFOR

Diğer canlılardan farklı olarak insan doğasına ait en belirgin özelliklerden biri duygudur. Duygular evrensel olmakla beraber günlük yaşamımızın da bir parçası olduğu su götürmez bir gerçektir. Solomon (2016: 11), Aristoteles'in insanları yalnızca rasyonel varlıklar olarak tanımlamadığını belirterek hayatlarımızı duygularımız vasıtasıyla sürdürdüğümüzü ve hayatlarımıza anlam verenin duygularımız olduğunu ifade etmektedir.

Duygu metaforlarını incelemeye duygunun tanımını yaparak başlamak faydalı olacaktır. Bilim dünyasında birbirinden farklı tanımlamalar yapılagelmiştir fakat duygu sözcüğü Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünde birden fazla anlamıyla tanımlanmaktadır:

1. duyularla algılama, his
2. belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim
3. önsezi

4. nesneleri veya olayları ahlaki ve estetik yönden değerlendirme yeteneği

5. kendine özgü bir ruhsal hareket ve hareketlilik.⁵

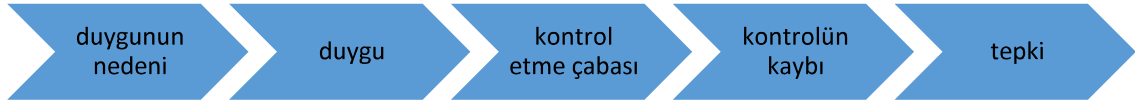
Fakat duygu daha çok psikoloji biliminin alanına ait bir olgu olduğundan psikologların görüşlerine de yer vermek gerekecektir. Duygu araştırmaları bilim tarihinde Darwin'e kadar uzanmaktadır. Ancak daha güncel görüşlere yer veren Bozkurt (2014: 26) Plutchik (1994)'e dayandırarak duygunun his, davranış, itici kuvvet, fizyolojik değişimler ve kontrol etme gibi çeşitli öğelerden oluştuğunu belirtir. Plutchik, hissiyat durumlarının birtakım fizyolojik tepkilere de sebebiyet verdiğini belirtir. Duygular kasların gerilmesine, jest ve mimiklere, yumruk sıkmaya ya da koşma, saldırma ya da bağırma gibi dürtülere yol açabilmektedir (Plutchik, 2001: 347).

Bu tezde duyguların bilişsel dilbilimsel bir bakış açısıyla metaforik oluşumları incelendiğinden psikoloji bilimindeki yeri ve tanımlamalarıyla ilgili problemler kapsam dışındadır. Dolayısıyla literatürdeki duyguların kendisiyle ilgili değil, duygu diliyle ilgili olarak yürütülmüş çalışmalar önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Kövecses (1990), duygu kavramlarını incelediği kitabında duygu dilinin fizyolojik, antropolojik, dilbilimsel ve felsefi açıdan incelendiğini ancak bunların anlam çözümlemesi olması sebebiyle duygu terimlerinin anlamlarını analiz etmede tek başlarına yeterli olmayacağını belirtir. Çünkü anlam bileşenleri yalnızca sözcüğü bir diğer sözcükten ayırt etmeye yarar, sözcüklerin anlamlarını temsil etmez. Anlamı çekirdekle sınırlamak kelimenin kültürden ileri gelen deneyimleriyle bağlantısını kesmek anlamına gelir. Kövecses'in anlamı bilişsel ve kültürel çerçevede analiz etmeye yönelik bu yaklaşımı anlam çözümlemelerine farklı bir bakış açısı kazandırmıştır.

Duyguların dilsel ifadelerine bakıldığında soyut alanlar olması sebebiyle daha somut kavramların yardımıyla anlaşıldığı ve dolayısıyla metaforlarla konuşulduğu gözlemlenmiştir. Kövecses, kavramsal metaforlar ve duygular arasındaki ilişkiyle ilgili

⁵ İnt. Kay.-6

olarak insan bedeninin ideal bir kaynak alan olduğunu belirtmektedir. Öfke, korku, sevgi, mutluluk, üzüntü, utanç, gurur gibi duygu kavramları kavramsal metaforlar aracılığıyla anlamlandırılır (Kövecses, 2002: 16). Kövecses (2004) bilişsel dilbilim kapsamında duygular için *prototip bilişsel modeller* (prototypical cognitive models) önermiştir. Bu modele göre duygunun oluşumunda beş basamak rol oynamaktadır:

Şekil 2. Prototipik bilişsel model

Bir kavramsal malzemeyi bir deneyim alanından diğer alana doğru *eşleme* (mapping) süreci bu modellerin oluşumuna imkan tanımaktadır (Kövecses, 2004: 127). Duyguların kavramsallaştırılması fiziksel dünya ve bedensel deneyimlerin etkileşiminden doğan imge şemalarının güdülediği metaforlar aracılığıyla gerçekleşir. KAP şeması duygu metaforlarında belirgin bir rol oynar. Kövecses (1990: 58)’e göre KAP metaforu aracılığıyla çok sayıda duygusal deneyimi anlamlandırırız. Bedenin yanında bazı vücut kısımları da kap olarak kavramsallaştırılır.

Kövecses, mutluluk metaforlarını araştırdığı yazısında KAP imge şemasının güdülediği kavramsal metaforlara İngilizceden örnekler sunmaktadır:

(16) Neşeyle *doluyduk* (We were full of joy)

(17) Neşesini daha fazla *içinde* tutamıyordu (She couldn’t contain her joy any longer)

Kövecses (1991: 33)

Bu örneklerde görüldüğü gibi kişinin bedeni mutluluk duygusu için bir kap vazifesini görmektedir. Bu sebeple KAP şeması duyguların kavramsallaştırılmasında oldukça ön plandadır.

Metaforların güdülenmesinde yalnızca KAP şeması değil, insan tecrübesine ait yön algıları da etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Dolayısıyla duygular hakkında düşünür ve konuşurken de bu algılardan faydalanmaktayız. Lakoff ve Johnson yönelim metaforlarının duyguları kavramlaştırmada nasıl kullanıldığına dair İngilizceden örnekler sunmaktadır.

(18) Kendimi *yukarıda* hissediyorum (feel up).

(19) Moralimi *yükseltti* (That boosted my spirits).

(20) Moralim *yükseldi* (My spirits rose).

(21) Onu düşünmek ayaklarımı *yerden keser* (Thinking about her always gives me a lift).

Bu örneklerde görüldüğü gibi mutlu hissetmek yukarıda olmakla ilişkilendirilir ve MUTLULUK YUKARIDIR kavramsal metaforunu doğurur. Benzer şekilde vücudun aşağı eğilmiş pozisyonu üzüntü ve depresyonla ilişkilendirilir.

(22) *Diplerdeyim* (My spirits sank).

(Lakoff ve Johnson, 2010: 37)

Yönelim metaforları yalnızca günlük dilde değil deyimlerde de kendisini göstermektedir. Türkçedeki yönelim metaforlu deyimleri sınıflandıran Yıldız, *başı dara düşmek* deyiminde “düşmek” sözcüğüyle kazandırılan aşağı yöneliminin kişide keder gibi olumsuz duyguları ifade etmeye yaradığını belirtir (Yıldız, 2017: 1493).

Üzüntü aşağı yönelimlidir ve bu durum ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR kavramsal metaforuna yol açar. Yukarı- aşağı uzam ilişkisi dışında duygularda metaforik yapılanmaya yol açan birçok kaynak bulunmaktadır. Bunlar 3. ve 4. Bölümlerde Korece ve Türkçe açısından örneklendirilmiştir.

2.7. DUYGULAR VE METONİMİ

Duyguların kavramsallaştırılmasında en az metafor kadar metoniminin de büyük rolü vardır. Kimi zaman metaforla metonimi birbirinden ayırmak zor olmaktadır. Zira

son yıllarda gerçekleştirilen çalışmaların ortaya koyduğu üzere kimi kavramsal metaforları metonimiler güdülemektedir. Dolayısıyla söz konusu duyguların kavramsallaştırılması olduğunda metonimik yapılanmanın nasıl meydana geldiğini açıklığa kavuşturmak gerekmektedir.

İnsan, hangi kültürden olursa olsun duygulara verdiği bedensel tepkiler çoğunlukla aynıdır. Bir kişi öfkелendiğinde vücut ısısı artar ve kızarır, heyecanlandığında veya korktuğunda kalp atışları hızlanır, korktuğunda yüz ifadesinde değişiklikler meydana gelir. Buradan yola çıkarak Kövecses, duygular söz konusu olduğunda fizyolojik etkilerinin genel metonimik prensibe yol açtığını belirtir: BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ DUYGU YERİNE GEÇER. Kövecses (1986: 12), bu metonimilere İngilizceden birçok örnek cümle vermektedir.

(23) Öfkeden *kıpkırmızı* kesilmişti.

(24) *Sıcak* bir tartışmaya girmişlerdi.

Kövecses aynı zamanda özellikle öfke duygusunun fizyolojik etkilerinin dile yansımalarını başka dillerden de örneklerle desteklemektedir:

(25) Kafam ısındı (Japonca)

(26) Yüzüm biber gibi sıcaktı (Çince)

(27) Kanımın kaynadığını hissettim (Zulu)

Kövecses (2002: 171-172)

Bu dilsel örneklerde vücut ısısı öfkenin fizyolojik etkisidir ve kişi öfkелendiğinde vücut ısısının artması (23) - (27)'deki gibi dilsel ifadeler üretmeyi sağlamaktadır. Türkçe ve Korecede de öfke, vücut sıcaklığıyla ilişkilendirilir. Korecede öfke için verilen kaynak alanlardan biri de ateştir (Lim: 2003: 145). Bu örnekler yalnızca öfke duygusuyla da sınırlı değildir. Örnekleri çoğaltabiliriz: ÜZÜNTÜ için vücudun eğik duruşu, NEŞE için zıplamak (Ding: 2012: 2385-2386) vücudun bu

duygulara verdiği tepkiler arasında yer almaktadır. Buna dayanarak metoniminin duygu ifadelerinde önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

Son yıllarda yapılan çalışmalar metaforların temelinde de metoniminin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Barcelona (2000a: 33), Kövecses (1986, 1988, 1990, 1991), Barcelona (1986), Lakoff and Kövecses gibi dilbilim araştırmacılarının duyguların fizyolojik ve davranışsal tepkilerine dayanarak birçok duygu metaforunu (öfke, mutluluk, üzüntü, aşk, gurur, korku vs.) metoniminin güdülediğini ortaya koyduğunu belirtir.

Kövecses ve Lakoff (1987) metonimi ve metafor arasında bir korelasyon kurmaktadır. Onlara göre metaforların büyük çoğunluğu metonimik temellidir. Fizyolojik etkilerle ilgili kuramlar özellikle de ISİ'yı vurgulayan kısımlar öfke için en genel metaforların oluşumuna yol açar: ÖFKE ISİDİR (Kövecses, 1986: 12). Diğer bir deyişle metonimi tabanlı metaforlara figüratif ifadelerde sık karşılaşılr (Ding: 2012: 2386). Ancak metonimi yine de tek başına duygu için kavramsal yapıyı oluşturamamaktadır. Metonimi metaforların sunduğu kavramsal potansiyel tarafından desteklenmelidir (Ding: 2012: 2386).

2.8. BAĞLAM/KÜLTÜR

Duygu metaforları çalışmalarıyla öncelikle İngilizce başta olmak üzere ağırlıklı olarak Batı dillerinden karşılaştırmalarla kültürlerarası farklar ortaya konmaya çalışılmıştır. Daha sonraları dünyanın birçok farklı coğrafyasında konuşulan dillerden de örnekler sunulmuştur. Bu çalışmalar duygu metaforlarının evrensel yönlerini ortaya koymuş olmakla birlikte daha önce bilinmeyen farklılıkları da gün yüzüne çıkarmıştır.

İnsan bedeni her yerde aynı olduğuna göre bedenleşmiş bilişin doğasının belli bir oranda evrensel olduğu iddia edilebilmektedir. Bu durum, kavramsal metaforların insan doğasına ait birtakım yetilerle güdülendiğini göstermekte dolayısıyla kavramsal

metaforların da evrenselliğini desteklemektedir. Zaten bu evrensel yetiler sayesinde metaforların dilden önce zihinde meydana geldiği iddiası ortaya atılabilmektedir. Kövecses (2005), kavramsal metaforların evrenselliğini göstermek için birbiriyle ilgisiz çeşitli dillerden örnekler sunmaktadır. Kövecses bu noktada, her ne kadar bu örneklerin temeli evrensel deneyime dayanıyor olsa da bu metaforların mutlaka her dilde bulunacağı anlamına gelmediğini fakat evrensel deneyimlerle temellendikleri göz önüne alındığında bunların evrensel olma potansiyeli taşıdığını vurgular. Örneğin mutluluk duygusu söz konusu olduğunda üç eşleşmenin birçok dilde veri sunduğunu belirtir: MUTLULUK YUKARIDIR, MUTLULUK IŞIKTIR, MUTLULUK KAPTAKİ SIVIDIR. Bunlara Çince'den, Macarcadan ve İngilizce'den örnekler sunabiliyor olmak oldukça dikkat çekicidir (Kövecses, 2005: 37-38). Kövecses bu örnekleri verirken birbiriyle ilişkili olmasa da diller arasında ödünç almaların söz konusu olabileceği gerçeğini yok saymamaktadır. Ancak kişinin kendisini mutlu hissettiğinde (vücudun) aşağı eğilimli, hareketsiz ve durağan olmaksızın yerinde duramayarak, zıplama tepkisi vermesinin, bununla birlikte bu pozitif duygunun aydınlık ve parlaklığa da yol açması kuşkusuz ki evrensel tecrübelerdir ve evrensel *ana/temel metaforlar* (primary metaphor) üretme potansiyeli taşımaktadır. MUTLULUK KAPTAKİ SIVIDIR metaforu da yüksek ihtimalle bedenimizi duyguları içinde barındıran bir kap olarak, duyguları da kan gibi vücudumuzun içindeki sıvı ile ilişkilendirmemizden ötürü bu üç dilde de örnek sunmaktadır (Kövecses, 2005: 38). Nitekim bu üç eşleşmenin birçok araştırmacı tarafından başka dillerde de bulunduğu gözlenmiştir.

Ancak, her ne kadar insanın beden algısı, bedeniyle yapabildikleri ve deneyimleri evrensel olsa da ve bu deneyimler her kültürde bulunan kavramsal metaforlara yol açsa da metaforlarda ve duyguların kavramsallaştırılmasında birtakım kültürel farklılıkların oluştuğu da unutulmamalıdır. Kövecses (2005: 3), metaforlardaki bu *farklılıkların* (variation) en az evrensellik kadar yaygın ve önemli olduğunu vurgular.

Aşk soyut alanı için İngilizce, Macarca ve Çince'den örnekler sunarak bu dillerde aşkın yolculuk, birlik, avlanma olarak kavramsallaştırıldığını ancak Çincenin bazı diyalektlerinde aşkın bir uçurtma olarak düşünüldüğünü belirterek aşk metaforundaki kültürel farklılıklara örnek sunmaktadır. Kim ve Kwon, Korece, Çince, Japonca ve İngilizcede bulunan duygu metaforlarındaki kültürel öğeleri karşılaştırmalı olarak ele aldıkları çalışmalarında Korece ve Çince'deki duygu metaforlarında Konfüçyanist öğelerin güdülemesiyle bazı duygu ifadelerinin ateş, ısı ve patlama olarak kavramsallaştırıldığını, Hristiyan kültürü ve bireysellik etkisinde kalan İngilizcede ise ateş ve buhar olarak kavramsallaştırıldığını ortaya koymaktadır (Kim ve Kwon, 2016: 61).

Yönelim metaforları da bir metafor türü olarak kültürlerarası farklardan etkilenmektedir. Türkçe deyimlerdeki yönelim metaforlarını sınıflandıran Yıldızlı (2016: 1496), Lakoff ve Johnson'ın yukarı yönelimli ifadelerin olumlu, aşağı yönelimli ifadelerin ise olumsuz anlam taşıyor olduğu iddiasını destekleyen örneklerle ek olarak Türkçe açısından tam tersi durumun da söz konusu olduğunu ortaya koymuştur. *Ağzı havada, burnu kaf dağında olmak, havaya gitmek* gibi deyimlerin yönelimlerinin yukarı doğru olmasına rağmen anlamları olumsuzdur (Yıldızlı, 2017: 1496). Yıldızlı (2017), bu oluşumların sebebini irdelemekten ziyade bu yapıların dili zenginleştirdiğini, dilin ifade yeteneğini geliştirdiğini vurgulamaktadır. Yıldızlı (2017), çalışmasını her ne kadar deyimlerle sınırlı tutsa da yönelim metaforlarındaki kültürel farklılıklara işaret etmesi açısından dikkat çekici örnekler sunmuştur. Benzer şekilde Sarı (2016: 215) da Tasavvufî görüşte Allah'a ve ahirete bağlılığı engelleyecek her türden maddi mülkte çok olan değil az olan ya da küçük olan yeğdir, iyidir anlayışından hareketle, kültürümüzde mutasavvıflar için ÇOK OLAN İYİDİR metaforu geçerli olmayabilir diyerek deneyim evrensel olsa da toplumun etkilendiği değer yargılarının kimi durumlarda farklı bakış açılarını doğurmasından ötürü metaforlarda da kültürel

farklılığa yol açabileceğine işaret etmektedir. Metaforlardaki kültürel farklılığa “variation” terimiyle Kövecses (2014) büyük yer ayırmış olsa da öncesinde Lakoff ve Johnson da (2010: 41) zamanın kavramsallaştırılmasıyla ilgili olarak kültürel farklılıklar olduğunu ileri sürerek bazı kültürlerin geleceği önde, bazı kültürlerin ise arkada düşündüğünü belirtmektedir.

Kövecses (2014), bilişsel dilbilimcilerin kavramsal metaforların oluşum sürecinde bağlamdan ziyade beden rolüne daha fazla dikkat çektiklerini vurgulamakta, kendisi ise kültürel farklılığa yol açan bağlamı en az bedensel deneyim kadar önemli bulmaktadır. Metaforlardaki bu kültürel farklılığın nerede meydana geldiğine dair soruya kültürlerarası, kültür içi, birey düzeyinde ve tarihsel olarak cevabını vermektedir. Aynı zamanda kültürel farklılıklara neden teşkil edecek unsurların farklılaşan deneyim ve farklılaşan bilişsel stiller olduğunu ifade etmektedir (Kövecses, 2014). Kövecses aslında bu farklılaşmayı yalnızca farklı kültürlerle sınırlı tutmamaktadır. Kövecses, kültür içi farklılıkları da bağlam terimine dahil eder. Her ne kadar bedenleşmiş bilişin evrensel yanlarının farkında olmak gerekse de dünyayı algılayış biçimimizi belirleyen bağlamsal etkenlerin de dikkate alınması gerekmektedir (Kövecses, 2014: 22).

Bağlam, metafor oluşumuna doğrudan etki etse de bu farklılaşmanın nedenleri her zaman açık değildir (Kövecses, 2005: 67). Kim ve Kwon (2016)’un çalışmaları Korecedeki duygu metaforlarını kültürel açıdan açıklama gayretinde olan az sayıdaki çalışmalardan biridir. Korecedeki metaforları, toplumun kültürel kodlarıyla açıklamaya çalışmaktadırlar. Kore ve Çin toplumları Yin Yang ve Doğu tıbbının etkisi altındayken İngilizcedeki duygu ifadeleri Antik Yunan felsefesine göre evreni oluşturan dört element görüşünün Batı kültürlerindeki kuvvetli etkisini devam ettirmesinden dolayı sıcak kan, buhar ve nesneler olarak kavramsallaştırılmaktadır (Kim ve Kwon, 2016: 61).

Duygu metaforlarındaki farklılaşmayı ele alan başka araştırmacılar da bulunmaktadır. Mesquita (2001) kolektivist ve bireyselci toplumlardaki duygu

farklılıklarını incelediği çalışmasıyla ulaştığı sonuca göre duyguların evrensel olduğu kabulünün aksine duyguların kendisinin bile kùltùrlere göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Bunun yanında farklı kùltùrlerde farklı anlamlara gelen metafor ve metonimilere de rastlanmıştır (Barchard, vd., 2017).

Çeşitli kùltùrlerdeki duyguların metaforik yapılanmasındaki ayrıntıları tespit etmek o kùltùrlerdeki insanların duygulara bakış açısını ve mentalitesini anlamak açısından önemlidir. Duygu metaforları alanında gerçekleştirilecek kùltùrler arası çalışmalarla toplumların duygu deneyimlerini temsil etme yolları açığa çıkarılır (Soriano, 2015). Metaforik ve metonomik yaklaşımların belirlenmesi ile toplumun olaylara, varlıklara, durumlara olan yaklaşımlarının ortaya çıkarılabileceğini, böylelikle söz varlığımızdaki birçok göstergenin kavramları karşılama şekillerinin, yüklendikleri anlamların daha iyi bir şekilde belirlenebileceğini söyleyebiliriz (Çetinkaya, 2006: 500).

İnsan bedeninin doğası, insanın fiziksel dünyayla olan ilişkisi ve edindiği tecrübelerle güdülenen kavramsal metaforun bütün bu süreçle uyumlu olarak evrensel yönleri bulunmakla birlikte çeşitli dillerden toplanan verilerle farklı kùltùrlerde farklı metaforların ortaya çıktığı da görölmektedir. Bu bağlamda kùltürden kùltüre değışiklik gösteren kavramsal metaforların incelenmesi kùltùrler arası farkları yansıtması bakımından önemli görölmektedir.

Kavramsal metafor teorisinin 1980 yılında literatüre kazandırılması, ardından Kövecses'in gerek İngilizce gerekse diğer dillerden topladığı verilerle duyguların kavramsallaştırılmasına eğilmesi çeşitli araştırmacıları kendi inceleme alanlarındaki dilleri araştırmaya yöneltmiştir. Bunların içinde birden fazla dili karşılaştırarak duyguların kavramsallaştırılmasında kùltùrler arası farklılıkları ortaya çıkaracak çalışmalar da bulunmaktadır. Yu (1995) İngilizce ve Çincedeki öfke metaforlarını karşılaştırmalı bir bakış açısıyla incelemiştir. Barcelona (1989, 1992, 1996, 1997) İngilizce ve İspanyolcadaki duygu metaforlarını karşılaştırmıştır (Barcelona, 2000b).

Song (2006) İngilizce ve Korecedeki öfke ve mutluluk metaforlarını karşılaştırmıştır. Kim (2008b) ise Korece ve İngilizcedeki aşk metaforlarını kültürel açıdan incelemektedir. Ji (2009) kavramsal metafor teorisini baz alarak Korece ve İngilizcedeki “kalp” sözcüğüyle oluşturulan ifadeleri karşılaştırmıştır. Xu (2009) İngilizce ve Çincedeki aşk duygusunu, Gökçe (2019) Korece ve Türkçedeki mutluluk metaforlarını derlem verisi kullanarak karşılaştırmıştır. Korece ve Japonca deyimlerdeki duygu metaforlarını Kim M. (2015), Sun Bo (2015) Korece ve Çincedeki duygu ifadelerinin kavramsallaştırılmasını araştırmıştır. Kim D. (2015), İngilizce ve Korecede kullanılan kaynak alanların evrenselliğini incelemiştir. Bu tez ise Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarını analiz ederek her iki dildeki metaforlara kültürel gerekçe sunmaya çalışacak ve böylece Korece ve Türkçedeki duygu metaforlarının karşılaştırılması bakımından literatürdeki eksikliği dolduracaktır.

3. BÖLÜM

KORECE VE TÜRKÇEDEKİ MUTLULUK METAFORLARI

Mutluluk metaforlarına ulaşmak için Korecede mutluluk anlamına gelen “행복 /haeng-bog/” ve “기쁨 /gi-ppeum/”, Türkçede “mutluluk” ve “sevinç” olmak üzere her iki dilde de iki ayrı anahtar sözcükle derlemden 2000’er cümle toplanarak analiz edilmiştir. Bunun sonucu Korece 1103, Türkçe 1059 dilsel metafor sunmuştur. Bu dilsel ifadeler toplamda 47 kavramsal metafor altında toplanmıştır. Derlemden çekilen toplam verinin içinden metafor özelliği gösteren cümlelerin sayıca her iki dilde de toplam cümle sayısının yarısından fazlasını oluşturduğu gözlenmiştir. Bu sonuç, metaforun her iki dildeki yaygınlığına işaret etmektedir. Cümlelerin analizi sonucu gerek Korecede gerekse Türkçede, literatürde daha önce yer almamış kavramsal metaforlar da tespit edilmiştir. Bunun yanında her iki dilde de bulunması bakımından Korece ve Türkçe arasındaki benzer metafor sayısı 35’tir.

Tablo-1. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Genel Durumu

	KORECE	TÜRKÇE
Dilsel ifadeler	1103	1059
Kavramsal metaforlar	41	41
Korece ve Türkçedeki benzer metafor sayısı	35	
Toplam	47	

Mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında hangi kaynak alanların kullanıldığı ve her iki dildeki varlıkları Tablo-2’de görülmektedir.

Tablo-2. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforları

	MUTLULUK	KORECE	TÜRKÇE
1	MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	✓	✓
2	MUTLULUK EŞYADIR	✓	✓
3	MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	✓	✓
4	MUTLULUK YOĞUNLUKTUR	✓	✓
5	MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR	✓	✓
6	MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR	✓	X
7	MUTLULUK CANLI VARLIKTIR	✓	✓
8	MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR	✓	✓
9	MUTLULUK SIVIDIR	✓	✓
10	MUTLULUK FİZİKSEL BULUNUŞTUR	✓	✓
11	MUTLULUK KAPTIR	✓	✓
12	MUTLULUK PAYLAŞIMDIR	✓	✓
13	MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR	✓	✓
14	MUTLULUK DÜŞMANDIR	✓	✓
15	MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR	✓	✓
16	MUTLULUK YİYECEKTİR	✓	✓
17	MUTLULUK ÜRÜNDÜR	✓	✓
18	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	✓	✓
19	MUTLULUK IŞIKTIR	✓	✓
20	MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR	✓	X
21	MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR	✓	✓
22	MUTLULUK SARHOŞLUKTUR	✓	✓
23	MUTLULUK SESTİR	✓	✓
24	MUTLULUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	✓	✓
25	MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDİR	✓	✓
26	MUTLULUK RESİMDİR	✓	✓
27	MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	✓	✓
28	MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR	✓	✓
29	MUTLULUK ZORLUKTUR	✓	✓
30	MUTLULUK DERSTİR	✓	✓
31	MUTLULUK CANLILIKTIR	✓	✓
32	MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR	✓	X
33	MUTLULUK HASTALIKTIR	✓	✓
34	MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR	✓	X
35	MUTLULUK RENKTİR	✓	✓
36	MUTLULUK ASTTIR	✓	X
37	MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR	✓	X
38	MUTLULUK SICAKLIKTIR	✓	✓
39	MUTLULUK BİNADIR	✓	✓
40	MUTLULUK YÜKTÜR	✓	✓
41	MUTLULUK KAYNAKTIR	✓	✓
42	MUTLULUK DERİNLİKTİR	X	✓
43	MUTLULUK YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR	X	✓
44	MUTLULUK ATEŞTİR	X	✓
45	MUTLULUK DURUMDUR	X	✓
46	MUTLULUK MAKİNE DİR	X	✓
47	MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR	X	✓

Her iki dildeki mutluluk metaforları Tablo-2’de yer almaktadır. Tablo-2’de görüldüğü üzere Korece ve Türkçede mutluluk duygusunda 35 kavramsal metafor benzerdir. İki dilde de dilsel veri sunan bu kavramsal metaforlar benzerlikler başlığı altında incelenmiştir. Ancak bu kavramsal metaforlar her iki dilde de bulunsada sıklıkları, dolayısıyla dildeki yaygınlıkları birbirinden farklı olabilmektedir. Analiz sonucu mutluluk kavramsal metaforlarının Korece ve Türkçedeki durumları sıklık ve oranlarıyla beraber azalan sırada aşağıda Tablo-3 ve Tablo-4’te sunulmuştur.

Tablo-3. Korecedeki Mutluluk Metaforlarının Oranı

	Kavramsal metaforlar	KORECE	
		Sıklık	Oran (%)
1	MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	162	14,68
2	MUTLULUK EŞYADIR	111	10,06
3	MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	105	9,51
4	MUTLULUK YOĞUNLUKTUR	88	7,97
5	MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR	82	7,43
6	MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR	66	5,98
7	MUTLULUK CANLI VARLIKTIR	54	4,89
8	MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR	42	3,80
9	MUTLULUK SIVIDIR	41	3,71
10	MUTLULUK FİZİKSEL BULUNUŞTUR	40	3,62
11	MUTLULUK KAPTIR	35	3,17
12	MUTLULUK PAYLAŞIMDIR	30	2,71
13	MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR	28	2,53
14	MUTLULUK DÜŞMANDIR	27	2,44
15	MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR	23	2,08
16	MUTLULUK YİYECEKTİR	23	2,08
17	MUTLULUK ÜRÜNDÜR	19	1,72
18	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	18	1,63
19	MUTLULUK IŞIKTIR	15	1,35
20	MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR	14	1,26
21	MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR	9	0,81
22	MUTLULUK SARHOŞLUKTUR	8	0,72
23	MUTLULUK SESTİR	7	0,63
24	MUTLULUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	7	0,63
25	MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDİR	5	0,45
26	MUTLULUK RESİMDİR	5	0,45
27	MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	5	0,45
28	MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR	5	0,45
29	MUTLULUK ZORLUKTUR	4	0,36
30	MUTLULUK DERSTİR	4	0,36
31	MUTLULUK CANLILIKTIR	4	0,36
32	MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR	3	0,27
33	MUTLULUK HASTALIKTIR	3	0,27
34	MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR	3	0,27
35	MUTLULUK RENKTİR	3	0,27
36	MUTLULUK ASTTIR	2	0,18
37	MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR	1	0,09
38	MUTLULUK SICAKLIKTIR	1	0,09
39	MUTLULUK BİNADIR	1	0,09
40	MUTLULUK YÜKTÜR	1	0,09
41	MUTLULUK KAYNAKTIR	1	0,09
42	MUTLULUK DERİNLİKTİR	-	-
43	MUTLULUK YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR	-	-
44	MUTLULUK ATEŞTİR	-	-
45	MUTLULUK DURUMDUR	-	-
46	MUTLULUK MAKİNE DİR	-	-
47	MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR	-	-

Tablo-4. Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Oranı

	Kavramsal metaforlar	TÜRKÇE	
		Sıklık	Oran (%)
1	MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	175	16,52
2	MUTLULUK SESTİR	107	10,10
3	MUTLULUK KAPTIR	101	9,53
4	MUTLULUK YOĞUNLUKTUR	99	9,34
5	MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR	74	6,98
6	MUTLULUK CANLI VARLIKTIR	58	5,47
7	MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	43	4,06
8	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	34	3,21
9	MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	33	3,11
10	MUTLULUK FİZİKSEL BULUNUŞTUR	33	3,11
11	MUTLULUK KAYNAKTIR	27	2,54
12	MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR	25	2,36
13	MUTLULUK ÜRÜNDÜR	23	2,17
14	MUTLULUK CANLILIKTIR	24	2,26
15	MUTLULUK İŞİKTİR	21	1,98
16	MUTLULUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	20	1,88
17	MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR	17	1,60
18	MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR	17	1,60
19	MUTLULUK YİYECEKTİR	13	1,22
20	MUTLULUK DURUMDUR	10	0,94
21	MUTLULUK EŞYADIR	9	0,84
22	MUTLULUK PAYLAŞIMDIR	9	0,84
23	MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR	9	0,84
24	MUTLULUK HASTALIKTIR	7	0,66
25	MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR	7	0,66
26	MUTLULUK RESİMDİR	7	0,66
27	MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR	5	0,47
28	MUTLULUK YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR	4	0,37
29	MUTLULUK SICAKLIKTIR	4	0,37
30	MUTLULUK DÜŞMANDIR	4	0,37
31	MUTLULUK SIVIDIR	3	0,28
32	MUTLULUK RENKTİR	3	0,28
33	MUTLULUK BİNADIR	3	0,28
34	MUTLULUK MAKİNE DİR	3	0,28
35	MUTLULUK DERİNLİKTİR	3	0,28
36	MUTLULUK ATEŞTİR	3	0,28
37	MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDİR	2	0,18
38	MUTLULUK ZORLUKTUR	2	0,18
39	MUTLULUK YÜKTÜR	2	0,18
40	MUTLULUK DERSTİR	1	0,09
41	MUTLULUK SARHOŞLUKTUR	1	0,09
42	MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR	-	-
43	MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR	-	-
44	MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR	-	-
45	MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR	-	-
46	MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR	-	-
47	MUTLULUK ASTTIR	-	-

Tablo-3 ve Tablo-4’te her iki dilde de mutluluk metaforlarının kaynak alanları sıklığına göre azalan sırada gösterilmiştir. Deignan (2003: 257), kültür ve metaforik ifadelerdeki dolaylı bağlantıyı incelediği çalışmasında aynı metaforların başka dillerde de kullanılabildiğini ancak bu kavramsal metaforların bazı dillerde daha görünür olduğunu, sıklığının daha fazla olabildiğini belirtir. Bu tablolarda analiz sonucu ulaşılan kavramsal metaforların her iki dildeki yaygınlığı açık bir şekilde görülmektedir. Ortaya çıkan sonuç, her iki dilde de varlık gösteren mutluluk metaforlarının dillerdeki yaygınlığı açısından farklı sonuçlar verdiğini göstermektedir. Korece ve Türkçede benzer olan mutluluk metaforları 3.1. Korece ve Türkçe Benzerlikler başlığı altında incelenmektedir.

3.1. MUTLULUK DUYGUSUNDA KORECE VE TÜRKÇE ARASINDAKİ BENZERLİKLER

Yürütülen analiz sonucu mutluluk hedef alanı için her iki dilde de bulunan kavramsal eşleşmelere ulaşılmıştır. Bu kavramsal eşleşmelere kaynaklık eden alanlar iki dil arasındaki benzerlikler başlığı altında incelenecektir. Mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılan her iki dilde de bulunan kaynak alanlar aşağıdaki gibidir.

3.1.1. MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR

Derlem analizi sonucu bu kavramsal metafor, %14,68’lik oranla Korecedeki en yaygın metafor olarak kendisini göstermiştir. Bu eşleşme %16,52’lik oranla Türkçede de en yaygın metafor olmuştur. Mutluluk her iki dilde de kabın içindeki bir madde olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu madde Korecede de Türkçede de hem katı hem sıvı hem de gaz olabilmektedir. Kövecses (1990: 25), duyguların kavramlaştırılmasında

önemli bir rol oynayan KAP imge şemasının bu kavramsal metaforu güdülediğini belirtmektedir. İnsan zihnindeki bu imge şeması vücudun, duyguları içinde barındıran bir kap olarak algılanmasını sağlamaktadır. Kövecses, İngilizcedeki örneklerden yola çıkarak KAP imge şemasının duyguların kabın içindeki sıvı olarak kavramlaştırılmasına imkan tanıdığını belirterek DUYGULAR KABIN İÇİNDEKİ SIVIDIR kavramsal metaforunu KAP metaforu versiyonlarından biri olarak öne sürer ve bu kavramsal metaforun birçok duyguya uyarlanabildiğini ortaya koyar.

Korece ve Türkçe derleminden elde edilen veriler de bu kavramsal metafora örnekler sunmaktadır. Ancak her iki derleminden de elde edilen örnekler bakılacak olduğunda mutluluk duygusunun yalnızca sıvı değil her iki dilde de sıvı dışında bir madde olarak da kavramlaştırıldığı söylenebilir. Stefanowitsh (2006) de Kövecses (2004)'ten farklı olarak İngilizcede mutluluk duygusunun bulunduğu kabı patlattığına dair örnekler sunarak MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR kavramsal metaforunu literatüre kazandırmıştır. Korece ve Türkçe de benzer özellik göstermesinden dolayı bu çalışmada MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR kavramsal metaforu önerilmiştir.

Aşağıdaki cümleler mutluluk duygusunun kaptaki sıvı olarak kavramlaştırıldığını, bunun yanında bu maddenin hem katı hem de gaz halinde olabileceğini de örneklemektedir.

(28) 행복/기쁨이 넘쳐 흘렀다

mutluluk taşpı aktı

/haeng-bog/gi-ppeum-i neom-chyeo heul-leoss-da/

“Mutluluğu/Sevinci taşı”

(29) mutluluk taşkınlığı

(28) ve (29)'da mutluluk, yoğunluğu arttıkça kaptan taşan bir sıvı olarak kavramlaştırılmaktadır.

(30) 호주머니 속의 행복

cep için mutluluk

/ho-ju-mo-ni sog-ui haeng-bog/

“Cebimdeki mutluluk”

(31) mutluluk bitmişti

(30) ve (31)’de görüldüğü gibi mutluluğun sıvı olduğuna dair bir belirti olmamasının yanı sıra (30)’daki cümlede cepteki maddenin sıvı olmasına da imkan bulunmamaktadır. Bunun yanında (32) ve (33) ise mutluluk duygusunun her iki dilde de kaptaki gaz da olabileceği kanaatini doğurmaktadır.

(32) 터질 것 같은 행복감

patlayacak gibi mutluluk

/teo-jil geos gat-eun haeng-bog-gam/

“mutluluktan patlayacakmış gibi”

(33) İçimde patlamak üzere olan bir sevinç

(32) ve (33)’te görüldüğü gibi duygunun yoğunluğu arttıkça basınç artmakta ve kabın patlamasıyla sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla kabın içindeki bu maddenin yalnızca sıvı değil gaz da olabileceği kanaatine varılmıştır.

Bu örnekler kabın özelliği hakkında da bilgi sunmaktadır. Her iki dilde de kap, duyguyu içinde barındırmaktadır fakat mutluluk duygusunda yaşanan artış kabın ya taşmasıyla ya da patlamasıyla sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla kabın ağzı açıksa mutluluktaki artış kabın içindeki sıvının taşmasına neden olmakta, kabın ağzının kapalı olması durumunda ise gaz olarak kavramsallaştırılan mutluluktaki artış kabın patlamasına sebep olmaktadır. Her iki durum da kişinin mutluluk duygusu üzerindeki kontrol eksikliğine işaret etmektedir.

Fakat bu noktada parantez açmak gerekirse hem Korecede hem de Türkçede mutluluk duygusunun basınç altında gaz halinde bir madde olarak algılandığı örneklerle çok az rastlanmıştır. Korece ve Türkçe örneklerden yalnızca birkaç tanesi mutluluğun kaptaki gaz olduğu özelliğini yansıtmaktadır.

Görüldüğü gibi KAP imge şemasının uygulandığı MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR kavramsal metaforu çok yönlü ve oldukça karmaşık bir metafordur. Bu kavramsal metafor hem kabın niteliğiyle ilgili bilgi sunmakta hem de kabın içindeki maddenin ne olduğuyla ilgili bilgi vermektedir. (28), (29), (32), (33)’deki örneklerden MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR kavramsal metaforunun duygunun yoğunluğu ile de yakından ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Duygunun yoğunluğu arttıkça duygu kontrol edilemez hale gelmekte ve fişkırlarak, taşarak ya da patlayarak kabın dışına çıkmaktadır.

Bu kavramsal metafordaki bir diğer benzerlik kap olarak düşünülen vücut parçalarında ortaya çıkmıştır. Korece ve Türkçe derlem KAP imge şemasının vücudun çeşitli bölgeleri olabileceğini de ortaya koymaktadır. Kalp, gözler, yüz, gülümseme ve hatta ruh ve benlik duyguyu içinde barındıran birer kap olabilmektedir.

(34) 미소 속에서 행복 한 조각

gülümseme içinde mutluluk bir parça

/mi-so sog-e-seo haeng-bog han jo-gag/

“gülümsemesindeki bir parça mutluluk”

(35) Mutluluk dolu gülümsemesi

(36) 두 눈 가득 기쁨이 넘쳐흐르고

iki göz dolu mutluluk taş akıp

/du nun ga-deug gi-ppeum-i neom-chyeo-heu-leu-go/

“Gözlerinden mutluluk taşıyordu”

(37) Gözlerindeki sevinç

(34), (35), (36), (37)’de görüldüğü üzere gülümseme ve gözler mutluluğu içinde taşıyan bir KAP olarak algılanmaktadır. Gözlerin bir KAP işlevi gördüğü örneklerle bakıldığında Korece ve Türkçe arasında bir fark dikkat çekmektedir. Korece, göz hakkında daha detaylı bilgi sunmaktadır. Mutluluktan gözler kızarabilmekte veya

duygunun yoğunluğu ile gözler kamaşmakta, mutluluk duygusu gözden taşmaktadır.

Bununla da kalmamakta, gözün çeşitli bölgelerine vurgu yapılmaktadır.

(38) 기쁨으로 눈시울이 붉어졌다

mutlulukla kirpik dibi kızardı

/gi-ppeum-eu-lo nun-si-ul-i bulg-eo-jyeoss-da/

“Mutluluktan gözleri kızarmıştı”

(39) 눈동자에는 승리의 기쁨을 찾아볼 수 있었다

gözbebeğinde zaferin mutluluğunu bulabildin

/nun-dong-ja-e-neun seung-li-ui gi-ppeum-eul chaj-a-bol su iss-eoss-da/

“Gözbebeklerinde zafer mutluluğunu bulabilirdin”

(38) ve (39)’da olduğu gibi gözün kısımları mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılmaktadır. Türkçe örnekler de gözlerin KAP işlevi gördüğünü göstermekle birlikte gözle ilgili Korece gibi detay vermemekte, bu örneklerde göz yalnızca duyguyu içinde barındıran fiziksel sınırları olan bir KAP olarak algılanmaktadır.

(40) 얼굴은 행복으로만 넘쳐 있었다

yüz mutluluk ile sadece taşıyordu

/eol-gul-eun haeng-bog-eu-lo-man neom-chyeo iss-eoss-da/

“Yüzünden mutluluk taşıyordu”

(41) Bir sevinç var yüzlerde gözlerde

(40), (41)’de yüzün de sevinç ve mutluluğu içinde taşıyan bir KAP olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir. Ancak bu noktada derlem dikkat çekici bir veri sunmuştur. Her ne kadar Korece derlemde yüzün bir KAP olarak kavramsallaştırıldığı örneklerle rastlansa da Türkçe verilerle kıyaslayınca yaygınlığının az olduğu görülmektedir. Korece yüzün mutluluk için KAP olarak algılandığını gösteren 14 veri sunmuşken Türkçe 18 veri sunmuştur. İnsanın beden deneyimi her coğrafyada ortak olsa da yüzyıllar boyu Konfüçyanizmin etkisi altında kalan Kore toplumunda duyguların bastırılması, dışarıya yansıtılmaması ve belli edilmemesi makbuldü. Gerçek

duyguların gösterilmesi bir utanç kaynağıydı. Aynı zamanda Kore savaşından sonra büyük fakirlik ve sefalet yaşayan Kore halkı hızla toparlanmak için büyük gayret gösterdi ve Japonya gibi büyük devletlere yetişmek için çok çalıştı. O dönem yüzdeki gülümseme tembelliğin ve ikiyüzlülüğün göstergesi sayılıyordu (Kim Y., 2015: 31). Buradan yola çıkarak Kore kültüründe mutluluk gibi olumlu bir duygunun yüze mümkün olduğunca yansıtılmadığı, bu sebeple yüzün ve gülümsemenin KAP olarak algılandığı örneklerle daha az rastlanıldığı düşünülmektedir. Bu durumun bir başka kültürel sebebi daha olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Yüz ifadelerinin insan doğasındaki biyolojik ortaklıktan dolayı evrensel olduğu savını çürüten Jack vd. (2012), 15 Batılı 15 Uzak Doğulu katılımcıyla gerçekleştirdikleri çalışmada iki grupta ilgili farklı sonuçlara ulaşmışlardır. Gerçekleştirdikleri çalışmayla Batılı katılımcıların mutluluk, şaşkınlık, korku gibi altı temel duyguya ayrı ayrı yüz ifadesi kullandıklarını fakat Uzak Doğuluların bu yüz ifadelerini kullanmadıklarını tespit ettiler. Uzak Doğulu katılımcılar, duygu yoğunluğunu göz aktivitesiyle temsil etmişlerdir. Bu sonuçlar duyguya karşı verilen yüz ifadelerinin evrensel olduğu savını çürütmüş, duygular söz konusu olduğunda yüz ifadelerinde kültürler arasında farklılıklar olduğunu net bir şekilde ortaya koymuştur. Bu durumun dile de yansıdığı görülmektedir. Tez kapsamında toplanan verilerde yüz ve gözlerin KAP olarak algılandığı mutluluk metaforlarında Korece ve Türkçe arasında farklılıkların olmasının da bu kültürel ayırımdan kaynaklanıyor olacağı düşünülmektedir. Korece derlemde yüzün KAP işlevi gördüğü metaforlara daha az rastlanmıştır. Aynı zamanda gözlerin KAP işlevi gördüğü cümlelerde gözlerle ilgili daha fazla bilgi sunmuştur. Jack vd (2012)'nin altı temel duygu için altı evrensel yüz ifadesi olmadığını tespit etmesi ile bu çalışma kapsamında incelenen veriler paralellik göstermektedir. Duygular söz konusu olduğunda Uzak Doğulular yüzden çok gözlere odaklanmaktadır. Derlemde elde edilen veriler, bu olgunun dilde de var olduğunu göstermektedir.

Derlem analizi sonucunda MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ MADDEDİR kavramsal metaforunun alt ulamlarından biri olan BEDEN KAPTIR metaforuna da rastlanmıştır. Gerek Korece gerek Türkçe bu alt ulamlanma için örnekler sunmuştur.

(42) 제 속에서 행복
benim içimde mutluluk

/je sog-e-seo haeng-bog/

“içimdeki mutluluk”

(43) içinde sonsuz bir mutluluk duygusu

(42), (43)’te görüldüğü üzere Korece ve Türkçe derlem BEDEN KAPTIR metaforuna dair veri sunmuştur. Her iki dilde de organların yanı sıra “iç” sözcüğü kullanılarak bedenin mutluluk için bir KAP olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bu noktada “iç” sözcüğünün kullanılması dikkat çekicidir. Bunun kültürel sebepleri olabileceği düşünülmektedir. “İç” sözcüğü duygunun başkalarına göstererek yaşanmadığının, kişinin iç dünyasında tecrübe edildiğinin bir göstergesidir. Kore kültüründe tarihsel olarak mutluluk duygusunun dışarıya yansıtılmaması makbuldür. Bu sebeple Korece cümleler mutluluk duygusunun kişinin iç dünyasında hissedildiğini (42)’deki gibi ifade etmektedir. Türkçedeki verilerden yola çıkarak benzer durumun Türk kültürü için de söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Her iki dilde de BEDEN KAPTIR metaforunun etkinliği anlaşılmaktadır.

Bu kavramsal metaforun altında toplanan cümleler KAP imge şemasının evrenselliğini Korece ve Türkçe açısından kanıtlamakla birlikte kabin içindeki maddenin sıvıyla sınırlı olmayacağını da ortaya koymaktadır. Aynı zamanda yüz, gözler, gülümseme, kalp, iç gibi vücudun çeşitli bölgeleri de KAP olarak kavramsallaştırılmaktadır.

3.1.2. MUTLULUK EŞYADIR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de bulunmaktadır. Korecede %10,06'lık oranla ikinci en yaygın metafor olmakla birlikte Türkçedeki sıklığı %0,84 ile oldukça düşüktür.

(44) 너와 나의 행복

senin ve benim mutluluk

/neo-wa na-ui haeng-bog/

“senin ve benim mutluluğum”

(45) hepimiz mutluluk sahibiyiz

(44), (45)'te mutluluğun kişinin sahip olduğu bir eşya olarak algılandığı anlaşılmaktadır. EŞYA kaynak alanı hem Korece hem Türkçede veri sunmuş olmasından dolayı iki dil arasındaki benzerliklerden biridir. Bu metafor, mutluluk gibi soyut bir kavramın somut bir nesne olarak düşünüldüğünü ve onun kişinin sahip olabileceği bir eşya olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

3.1.3. MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de bulunmasından dolayı Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biri olarak ele alınmıştır. Korecede %9,51 ile üçüncü en yaygın mutluluk metaforu iken Türkçede %4,06'lık oran ile yedinci en yaygın metafor olmuştur. Kişi, mutluluğu arar ve bulmaya çalışır, onun peşinden koşar, onun için dilenir ve ona erişmeye çalışır. Aşağıdaki cümleler bu kavramsal metafora ait dilsel örneklerdir.

(46) 행복을 추구합니다

mutluluğu aramak

/haeng-bog-eul chu-gu-hab-ni-da/

“Mutluluk arıyorum”

(47) 기쁨을 드러내지 않으려고

mutluluğu göstermemeye çalışıp

/gi-ppeum-eul deu-leo-nae-ji anh-eu-lyeo-go/

“Mutluluğumu göstermemeye çalışıyorum”

(48) Mutluluk ve barış istiyorum.

Bu kavramsal metafor mutluluğun saklı olabilmesine, aranarak elde edilebilen bir şey olmasına vurgu yapmaktadır. (46), (47), (48) de bunu örneklemektedir. Korece derlemin bu kavramsal eşleşmeye bu kadar çok veri sunmuş olmasının tarihsel sebepleri olabileceği düşünülmektedir. Kore halkı binlerce yıl boyunca çevre ülkelerden gelen istilalarla boğuşmak zorunda kalmıştır. Kore savaşıdan sonra ise büyük bir sefaletin pençesine düşmüştür. Bunun yanında Çin’in etkisiyle Kore yarımadasına giren ve Choson Hanedanlığının temel ideolojisi haline gelen Konfüçyanizmin de etkisiyle yüzyıllar boyunca katı bir hiyerarşinin içinde kalmıştır. Toplumda sınıflar belirginleşmiş ve ayrıcalıklı olan sınıfların dışında kalan halk toplumsal olarak baskılanmıştır. Bu sınıf kültürü, alt sınıflardaki insanların özellikle de kadınların ve gençlerin büyük toplumsal baskılar altında yaşamlarını sürdürmelerine sebep olmuştur. Fakat Korece derlemde Türkçe derleme göre bu metaforun daha fazla sayıda tespit edilmesinin bu tarihsel gerçekliğe dayanıyor olabileceği düşünülmektedir. Mutluluğun bir yerlerde saklı olması, aranıp bulunabilecek bir duygu olmasının altında Kore insanının asırlar boyunca yaşadıkları ve edindikleri tecrübelerin yatıyor olacağı düşünülmektedir.

3.1.4. MUTLULUK YOĞUNLUKTUR

Derlem analizi sonucu Korecedeki en sık veri sunan kaynak alanlar içinde yer alan YOĞUNLUK %7,97 ile dördüncü en sık kavramsal eşleşme olmuştur. Bu kavramsal

metafor, Koreceyle benzer olarak Türkçede de %9,34'lük oranla en sık kullanılan dördüncü metafor olmuştur. Bu eşleşme, duygunun yoğunluğuna somut nesneler için kullanılan “büyük” ve “küçük” ifadeleriyle vurgu yapmaktadır. Mutluluğun yoğunluğundaki fazlalık “büyük” olarak algılanırken, mutluluğun yoğunluğundaki azlık ise “küçük” olarak algılanmaktadır.

(49) 큰 행복
büyük mutluluk

/keun haeng-bog/

“büyük mutluluk”

(50) 작은 기쁨 속에서
küçük mutluluk içinde

/jag-eun gi-ppeum sog-e-seo/

“küçük mutluluk içinde”

(51) koca mutluluk

(49), (50), (51)'den anlaşıldığı üzere mutluluk, boyutları ve ölçüsü olan bir cisim olarak algılanmakta ve duyguda yaşanan artış mutluluğun fiziksel boyutlarının büyük ya da küçük olarak tanımlanmasına sebep olmaktadır. Kişinin fiziksel dünyayla girdiği etkileşim sonucu elde ettiği büyüklük ve küçüklük algısının mutluluk duygusundaki yoğunluğu belirtmek üzere kullanıldığı görülmektedir. Bu metaforun her iki dilde de benzer oranlarda yer alması soyut alan olan mutluluğun, iki kültürde de fiziksel ebatlara sahip somut bir şey olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

YOĞUNLUK metaforunun dilsel ifadeleri aynı zamanda mutluluktaki yoğunluktan dolayı kişinin duygu hakkında konuşamadığı, onu sözle ifade edemediğini de göstermektedir.

(52) 표현할 수 없는 기쁨
ifade edilemez mutluluk

/pyo-hyeon-hal su eobs-neun gi-ppeum/

“tarif edilemez bir mutluluk”

(53) Anlatılmayacak kadar büyük bir mutluluk yaşıyordum

(52) ile (53)'te mutluluk duygusundaki yoğunluktan dolayı kişi mutluluk hakkında konuşamamakta, duygusunu sözle ifade edememekte ve onu tarif edememektedir. Mutluluk duygusundaki artış onun sözle ifade edilemez bir hale geldiğini göstermektedir. Bu örnekler de mutluluk duygusunun yoğunluğu ile ilişkili olmasından dolayı YOĞUNLUK kavramsal metaforu altında incelenmesi uygun görülmüştür.

3.1.5. MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR

Bu kavramsal eşleşme Korecede %7,43'lük oranla en yaygın beşinci metafor olmuştur. Benzer şekilde Türkçede de bu eşleşme çok sık kullanılmaktadır; %6,98 ile en yaygın kullanılan beşinci metafor olmuştur. Soyut bir kavram olan mutluluğun somut bir nesne olarak algılandığı bu cümlelerde mutluluk, elle tutulabilen bir nesne olarak kavramsallaştırılmakta, somut bir nesne gibi başkasına verilip alınabilmektedir.

(54) 행복감을 주며
mutluluğu verip

/haeng-bog-gam-eul ju-myeo/

“mutluluk verip”

Mutluluk aynı zamanda gözle görülebilen ve elle tutulabilen, çeşitli şekillerde bulunabilen ve parçaları olan somut bir cisimdir. Aşağıdaki cümleler bu durumu örneklemektedir.

(55) 행복에도 여러 가지 형태가 있다
mutluluk da bir sürü şekli var

/haeng-bog-e-do yeo-leo ga-ji hyeong-tae-ga iss-da/

“Mutluluğun da birçok şekli vardır”

(56) 행복 한 조각

mutluluk bir parça

/haeng-bog han jo-gag/

“bir parça mutluluk”

(57) Mutluluk ellerindedir, ona dokunursun

Bu metafor aslında soyut bir kavram olan mutluluğun gözle görülebilen, dokunulabilen, bir başkasına verilebilen veya başkasından alınabilen, sahip olunulabilen somut bir cisim olarak algılanıyor olmasına vurgu yapmaktadır. Korecede ve Türkçede hemen hemen aynı oranlarda çıkan bu metafor iki dil arasındaki en belirgin benzerliklerden biridir.

3.1.6. MUTLULUK CANLI VARLIKTIR

Bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biridir. Bu benzerlik aynı zamanda iki dilde de yaygınlık derecesi bakımından da çok yakın sonuçlar vermektedir. Korece derlemde %4,89'luk oranla MUTLULUK CANLI VARLIKTIR kavramsal metaforu en yaygın yedinci metafor olarak kullanılmaktadır. Türkçede de bu metafor %5,47'lik oranla en yaygın altıncı metafor olarak kullanılmaktadır. Bu eşleşmede mutluluk duygusu bir yere gelen/giden, bisiklete binen, doğuran, uyuyan, birinden intikam alan bir canlı olarak algılanmaktadır.

(58) 행복은 자전거를 타고

mutluluk bisikleti binip

/haeng-bog-eun ja-jeon-geo-leul ta-go/

“mutluluk bisiklete binip”

(59) hiç tanışmadığı mutluluk

(58) ve (59)’da mutluluk insan olarak kavramsallaştırılmaktadır. Ancak bu kavramsal eşleşmenin dilsel örneklerine bakıldığında bu canlı organizmanın yalnızca insanla sınırlı olmadığı açık bir şekilde görülmektedir.

(60) 기쁨의 열매 맺으면

mutluluk meyve verdiği

/gi-ppeum-ui yeol-mae maej-eu-myeon/

“mutluluk meyve verdiği”

(61) Mutluluk yeşeriyor

(62) 나에게로 날아오는 행복

bana doğru uçarak gelen mutluluk

/na-e-ge-lo nal-a-o-neun haeng-bog/

“bana doğru uçup gelen mutluluk”

(63) yüzündeki sevinç uçuverdi

(60) ve (61)’de mutluluk meyve veren bir ağaç ve yeşeren bir bitki olarak kavramsallaştırılmaktayken (62) ve (63)’te uçup gelen/giden bir kuş olarak kavramsallaştırılmaktadır.

Derlemin sunduğu cümlelerin içinde aynı zamanda günlük dilde sıklıkla kullanılmayan cümleler de tespit edilmiştir. Aşağıdaki cümleler bu durumu örneklemektedir.

(64) mutluluk kapıyı çalarken

(65) 그들 속에 살아 꿈틀거리는 기쁨

onlar içinde yaşayan kıpırdayan mutluluk

/geu-deul sog-e sal-a kkum-teul-geo-li-neun gi-ppeum/

“içlerinde kıpır kıpır hareket eden mutluluk”

(66) sevinç bağının güzel goncası

(64), (65), (66)’da mutluluk bir insan, hayvan veya bitki olarak algılanmakta ancak oldukça özgün bir biçimde kendini göstermekte, günlük dilde kullandığımız dilsel

metaforların dışına çıkmaktadır. Kövecses (2002: 44) edebi dilin de aslında yaygın, sıradan kavramsal metaforlara dayandığını ifade eder. Dolayısıyla günlük dilde kullanılan yaygın ifadeler kurmamıza olanak sağlayan kavramsal metaforlar aynı zamanda yaratıcı kimseler tarafından şiir ya da edebiyat dilinde çok daha özgün metaforlar üretilmesine de imkan tanımaktadır. Bu bağlamda Korece de Türkçe de bu kavramsal metafor çatısında özgün dilsel örnekler sunabilmesi açısından da bir benzerliğe sahiptir.

3.1.7. MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR

Korecede ve Türkçede DEĞERLİ NESNE kaynak alanına ait birçok dilsel örnek tespit edilmiştir. Bu kavramsal eşleşme Korecede %3,80 ile en yaygın sekizinci, Türkçede ise %1,60 ile on yedinci en yaygın mutluluk metaforu olmuştur.

Bu kavramsal metafor mutluluk duygusunun iki yönüne vurgu yapmaktadır. İlk olarak, mutluluk o kadar kıymetli bir şeydir ki kişi onu elde etmek için yakalamaya çalışır, başka birine kaptırır ya da hediye eder ve onu korumaya çalışır.

(67) 행복을 잡으려고 하면

mutluluğu yakalamak istiyorsan

/haeng-bog-eul jab-eu-lyeo-go ha-myeon/

“mutluluğu yakalamak istiyorsan”

(68) mutluluğu yakalama planı

Bir diğer yandansa mutluluk parasal değeri olan bir emtiadır; alınır, satılır. (69),

(70) bu durumu örneklemektedir.

(69) 행복을 사다

mutluluğu satın almak

/haeng-bog-eul sa-da/

“mutluluk satın almak”

(70) Mutluluk için fiyat ödenmez.

Kövecses (1991) İngilizceden örneklerle desteklediği DEĞERLİ EMTİA kavramsal metaforunu literatüre kazandırmıştır. Bu kavramsal metaforun dilsel örnekleri mutluluğun parayla alınıp satılabilen bir nesne olduğunu vurgulamaktadır. Fakat bu tez kapsamında toplanan veriler mutluluk duygusunun parayla ilişkilendirilmesine ek olarak onun maddi yönünden bağımsız olarak değerli bir varlık olduğunu da vurgulamaktadır. Ancak mutluluğun parayla ilişkilendirildiği cümlelerde de mutluluğun aslında kolayca satın alınan bir şey olmadığını belirtmektedir. Her iki dilde de mutluluğun parayla ilişkilendirildiği örnekler aslında anlam içeriği bakımından “mutluluğun parayla elde edilemeyecek kadar değerli bir şey olduğu” anlamını içermektedir.

Korece ve Türkçe derlem Kövecses (1991)’in örneklerinde yer almayan “yakalamak, kazanmak, elde etmek, bağışlamak, korumak, garantilemek, kaptırmak, değerli” gibi ifadeleri de içermektedir. Bu bağlamda Korece ve Türkçenin bu kavramsal metafora çok daha zengin bir dilsel metafor yelpazesi sunduğu tespit edilmiştir. Özellikle vurgulamak gerekirse, İngilizcenin aksine Korece ve Türkçe derleminden toplanan verilerde mutluluğun parayla ilişkilendirildiği dilsel ifadeler birkaç taneyi geçmemektedir. Bunun da Batı kültürlerinin Kore ve Türk toplumlarına kıyasla çok daha erken endüstrileşmiş olmasına bağlı olduğu düşünülmektedir.

3.1.8. MUTLULUK SIVIDIR

Mutluluğun sıvı olarak algılanması mutluluk metaforları açısından her iki dilin de ortak yönlerinden biri olmuşsa da yaygınlıkları birbirinden oldukça farklıdır. Bu kavramsal metafor Korecede % 3,71’lik oranla en yaygın dokuzuncu metafor olmuştur, Türkçede ise %0,28 ile en az yaygın metaforlardan biri olmuştur.

(71) 행복감에 젖어든 그녀

mutluluğa ıslanan o kız

/haeng-bog-gam-e jeoj-eo-deun geu-nyeo/

“mutlulukla sıırsıklam kız”

(72) 행복감에 잠기다

mutluluğa batmak

/haeng-bog-gam-e jam-gi-da/

“mutluluğa batmış”

(73) mutluluk içinde yüzmek

(74) yanağına takılmış son bir sevinç damlacığı

Bu metafor mutluluğun iki yönüne vurgu yapmaktadır. İlkinde kişi, mutlulukla ıslanabilir, mutluluğun içinde yüzebilir. Bu, mutluluk duygusunun yoğunluğuna gönderme yapar. (71), (72), (73), (74) hem Korecede hem Türkçede bu durumu örneklemektedir.

(71) ve (72)’deki Korece veriler mutluluğun kişiyi ıslatan etkisi olduğuna vurgu yapmaktadır. Mutluluk duygusunun yoğunluğu arttıkça da kişi suyun içinde kalmaktadır. Song (2003: 88) (suyun içine) batırılmak anlamına gelen “잠기다 (jam-gi-da)” fiilinin derinlik bilgisini içermesinden ötürü bunun gibi cümleleri KAP metaforunun altında değerlendirmiştir. Ancak bu çalışmada bu cümleler suyun içinde olma, suya batırılma anlamı taşımasından dolayı SIVI başlığı altında incelenmiştir. 3.1.10. MUTLULUK KAPTIR metaforunda görüleceği üzere KAP metaforunda duygunun kendisi KAP görevi görmekte ve kişiyi içinde barındırmaktadır, bununla birlikte KAP metaforunda su ya da herhangi bir sıvı göndermesi bulunmamaktadır. Bu sebeple bu cümlelerin derinliği olan bir kap olmalarından ziyade sıvı olma özelliğinin daha ön planda kaldığı düşünülmektedir. Az sayıdaki Türkçe veriye baktığımızda ise yukarıdakiyle benzer bir durum ortaya çıkıyor olmakla birlikte “sevinç damlacığı” ifadesindeki gibi mutluluğun yoğunluğunun az olması sıvı miktarındaki azlıkla kendisini göstermektedir.

Bu kavramsal metaforun ikinci yönü ise mutluluğun kişiyi ıslatmasından ziyade bu duygunun bir kişiye, bir yere yayılarak orada kendisine yer etmesini vurgular. Bu durumda bir güç söz konusu olmamakla birlikte mutluluk kendiliğinden ortama yayılmaktadır. (76) bu durumu örneklemektedir.

(76) 번지는 행복

yayılan mutluluk

/beon-ji-neun haeng-bog/

“yayılan mutluluk”

(76)’da görüldüğü gibi mutluluk bir sıvı olarak algılanmakta ancak (72) ve (73)’teki gibi kişiyi ıslatmaktan ziyade yayılma etkisi göstererek kişi üzerindeki etkisini artırmaktadır.

3.1.9. MUTLULUK FİZİKSEL BULUNUŞTUR

Bu kavramsal metafor iki dildeki benzerliklerden biridir. Korecede bu kavramsal metafor % 3,62’lik oranla en yaygın onuncu, Türkçe derlemde ise %3,11’lik oranla on birinci en yaygın mutluluk metaforu olmuştur.

(77) 더 이상 기쁨이 없다

daha fazla mutluluk yok

/deo i-sang haeng-bog-eun eobs-da/

“Artık mutluluk yok”

(78) Yarınlarda hep mutluluk var

Bu iki cümle de “var/yok” sözcükleriyle mutluluğun fiziksel olarak bir yerde var olabileceğini göstermektedir. Lakoff ve Kövecses (1987: 210) öfkenin kavramsallaştırılmasında kaynak alan olarak kullanılan VAR OLMA BULUNUŞTUR kavramsal metaforunu önermektedir. Var olma genellikle fiziksel bulunuş olarak

algılanmaktadır. Lakoff ve Kövecses (1987), öfke hedef alanı için “kaybolmak, yok olmak, geri gelmek” gibi dilsel ifadelerle öfkenin fiziksel bulunuş olarak algılandığını belirtmişlerdir. Tez kapsamında incelenen verilerde de gerek Korecede gerek Türkçede mutluluğun fiziksel olarak var ya da yok olma olarak kavramsallaştırıldığı tespit edilmiştir. Ancak hem Korecede hem Türkçede kullanılan dilsel metaforlar ağırlıklı olarak “var/yok” sözcüklerinden oluşmuştur. İki dilin de yapısı İngilizceden farklı olarak doğrudan mutluluk ve üzüntü duygularının fiziksel bulunuşlarını “var/yok” sözcükleriyle ifade edebilecek leksikal yetiye sahip olması bakımından Lakoff ve Kövecses (1987)’in İngilizceden verdikleri örneklerden bu anlamda farklılık göstermekte, iki dile özgü bir durum sergilemektedir. Bu açıdan ve benzer yaygınlık oranlarıyla bu kavramsal metafor iki dildeki benzerliklerden biridir.

3.1.10. MUTLULUK KAPTIR

KAP kaynak alanı her iki dilde de oldukça fazla metaforik eşleşmeye imkan vermiştir. Korecede %3,17 ile en yaygın on birinci, Türkçede ise %9,53 ile en yaygın üçüncü metafor olmuştur.

(79) 생산성은 행복감에서 나온다고

verim mutluluktan çıkarmış

/saeng-san-seong-eun haeng-bog-gam-e-seo na-on-da-go/

“verim mutluluktan çıkar derler”

(80) Mutluluk içinde dönmüştük

(81) 기쁨에 빠져들었다

mutluluğa düştü

/gi-ppeum-e ppa-jyeo-deul-eoss-da/

“mutluluk içinde”

(82) içine gömüldüğü mutluluk

(79), (80), (81), (82)’den anlaşıldığı gibi hem Korecede hem Türkçede mutluluk kişiyi içine alan bir KAP olarak algılanmaktadır. Bedenin ve bedendeki organların mutluluk duygusunu içinde barındıran KAP olarak kavramsallaştırıldığı cümleler MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR metaforunun dilsel örneklerinde incelenmişti. Korecede ve Türkçede MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR metaforundan farklı olarak mutluluk, insanı içinde bulunduran bir KAP olarak da kavramsallaştırılabilmektedir.

3.1.11. MUTLULUK PAYLAŞIMDIR

MUTLULUK PAYLAŞIMDIR metaforu farklı oranlarda da olsa Korece ve Türkçedeki benzer metaforlardan biridir. Mutluluğun paylaşım olarak algılandığı

cümlelerin Korecedeki oranı %2,71 ile on ikinci sırada gelmekteyken Türkçedeki %0,84'lük oranla yaygınlığının daha düşük olduğu saptanmıştır.

(83) 행복을 나누어

mutluluğu paylaşmak

/haeng-bog-eul na-nu-eo/

“mutluluğu paylaşarak”

(84) 기쁨과 슬픔을 진정으로 함께 나눌 수 있는

mutluluk ve üzüntüyü gerçekten birlikte paylaşabilen

/gi-ppeum-gwa seul-peum-eul jin-jeong-eu-lo ham-kke na-nul su iss-neun/

“mutluluk ve üzüntüyü içten bir şekilde hep birlikte paylaşabilen”

(85) sevdiklerinle paylaşılan mutluluk

(86) ortak sevinç

PAYLAŞIM metaforunda mutluluk başkalarıyla paylaşılan bir şey olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu metaforun iki dilde de bulunması Kore ve Türk toplumlarının karakteristik yapısıyla uyumludur. Her iki toplum da kolektivist⁶ toplumlardır. Kolektivist Kore toplumunda grup çıkarları bireysel çıkarlara her zaman üstün tutulur ve “ben”den ziyade “biz” anlayışı hakimdir. Bu eğilimin izleri modern Kore toplumundaki birçok unsorda görülmektedir. Dil de bu unsurlardan biridir. Dolayısıyla, MUTLULUK PAYLAŞIMDIR kavramsal metaforunun bu kültürel bağlamda ortaya çıkmış olduğu düşünülmektedir. Çıkarların topluluk içinde paylaşılması gibi her iki toplumda mutluluk da tek başına yaşanmamakta, başkalarıyla paylaşılmakta, ortak bir hissiyat haline gelmektedir. Bu açıdan günlük hayattaki birçok unsur gibi mutluluk duygusu da başkalarıyla paylaşılmaktadır.

3.1.12. MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR

⁶ Kültürlerarası çalışmaları dünyada en çok atıf alan araştırmacılardan Hofstede'in kültürel boyutlar teorisinde bireycilik boyutunda Kore 18, Türkiye 37 puan almıştır. Bu puan her iki ülkenin de büyük oranda kolektivist toplum yapısına sahip olduğunu göstermektedir (İnt. Kay.-5).

MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR metaforu Korecedeki mutluluk metaforlarının %2,53'ünü oluşturmaktayken Türkçede %1,60'ını oluşturmaktadır.

(87) 참다운 행복과 거리가 멀고

gerçek mutlulukla mesafe uzak

/cham-da-un haeng-bog-gwa geo-li-ga meol-go/

“gerçek mutluluktan uzak”

(88) Mutluluk oyunlarından sıkıldım

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi mutluluk ya gerçek ya da sahte bir şey olarak algılanmaktadır. Bu metafor hissedilen mutluluğun samimi ya da gerçek dışı olabileceği ikiliği üzerinden dilsel ifadeler yaratmaktadır. Bu cümlelerde görüldüğü gibi mutluluk samimi olabildiği gibi yapay da olabilmektedir. Her iki dilde de mutluluğun gerçek olmasına olumlu anlam atfedilmekteyken sahte olması olumsuz bir şey olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.1.13. MUTLULUK DÜŞMANDIR

Bu kavramsal metafor, %2,44'lük oranla Korece derleminden elde edilen on dördüncü en yaygın metaforken Türkçede %0,37 oranında veri sunarak en yaygın otuz birinci metafor olmuştur.

Kövecses (1991: 36), bu metaforun odağının kontrol olduğunu belirtmektedir. Mutluluk duygusu çok yoğun hissedildiği zaman kontrol edilmesi güç bir duygu haline gelmektedir. Bu cümlelerde, kişinin istem dışı da olsa mutluluk üzerindeki hakimiyetinin kalkması, mutluluğu kontrol edememesi söz konusudur. Kişi düşman olarak gördüğü mutluluktan kaçmak istemekte, yoğunluğu çok fazla olan mutluluğu kontrol edememekte, onun tarafından etrafı sarılmakta ve ona yenik düşmektedir.

(89) 행복감에 사로잡혔다

mutlulukğa etrafı sarıldı

/haeng-bog-gam-e sa-lo-jab-hyeoss-da/

“Mutluluk sardı”

(90) sahte bir mutluluk sarıyor her yanı

(89) ve (90)’da mutluluk kişiyi ele geçiren bir düşman olarak görülmektedir. Kövecses (2002: 86) mutluluğun DÜŞMAN olarak algılandığı bu cümlelerde mutluluğun kişi tarafından kontrol altına alınmaya çalışıldığını ancak bunun işe yaramayarak mutlu olan kişinin duygu üzerindeki kontrolünü kaybettiğini belirtmektedir.

3.1.14. MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR

Bu kavramsal metafor iki dilde de benzer yaygınlıktadır. Korece derlemde elde edilen bu kavramsal metafor %2,08 oran ile on beşinci sırada gelmekteyken Türkçe derlemde de %2,36’lık oranla on ikinci sırada yer almaktadır.

(91) 행복을 지향하다

mutluluğa doğru

/haeng-bog-eul ji-hyang-ha-da/

“mutluluğu amaçlamak”

(92) 행복으로 가는 길

mutluluğa giden yol

/haeng-bog-eu-lo ga-neun gil/

“mutluluğa doğru giden yol”

(93) mutluluk hedefi

(94) mutluluk adalarında

(91), (92)’de görüldüğü gibi mutluluk Korecede varılacak bir hedef olarak kavramlaştırılmaktayken (93) ve (94)’te ise Türkçede hem bir hedef hem de bulunulan yer olarak algılanmaktadır. Ancak, Korece derlem Türkçenin aksine mutluluğun yalnızca kişinin varmayı amaçladığı bir hedef olduğunu gösteren örnekler sunmuştur.

Bunun yanında (95)'te olduğu gibi Korecede mutlulukla kişi arasında fiziksel mesafe bulunmaktadır. Türkçe derlem de mutluluğun varılacak bir hedef olduğuna dair veri sunmakla beraber daha çok kişinin zaten bulunduğu ve orada olmanın keyfini sürdüğü bir yerdir.

(95) 참다운 행복과 거리가 멀다

gerçek mutlulukla mesafe uzak

/cham-da-un haeng-bog-gwa geo-li-ga meol-da/

“Gerçek mutluluk uzakta”

(96) 진짜 기쁨과 거리가 먼 것 같았어요

gerçek mutlulukla mesafe uzak gibiydi

/jin-jja gi-ppeum-gwa geo-li-ga meon geos gat-ass-eo-yo/

“Gerçek mutluluktan uzakta gibiydi”

(97) sevinç tarlalarında”

(98) sevinç ülkesi”

Bu kavramsal metaforun sunduğu dilsel ifadeler incelendiğinde Türkçenin bu kavramsal metafor altında özgün dilsel örnekler sunabildiği gözlenmiştir. Günlük dilde sık bir şekilde kullanılmayan “sevinç tarlası” veya “sevinç ülkesi” gibi ifadeler bakıldığında Türkçenin bu kavramsal metafor altında daha yaratıcı dilsel ifadeler üretebildiği tespit edilmiştir.

3.1.15. MUTLULUK YİYECEKTİR

Bu kavramsal metafor da her iki dilde de bulunmasından dolayı Korece ve Türkçedeki benzerliklerden biri olmuştur. MUTLULUK YİYECEKTİR kavramsal metaforu Korecedeki mutluluk metaforlarının %2,08'ini oluşturarak en yaygın on altıncı metafor olmuştur. Türkçede ise %1,22'lik oranla on dokuzuncu sırada gelmektedir.

(99) 행복감을 맛본다

mutluluğun tadına bakmak

/haeng-bog-gam-eul mas-bon-da/

“mutluluğun tadına bakmak”

(100) mutluluğu tatmak

(101) mutluluk kırıntısı

Bu cümlelerde mutluluk tadına bakılan bir yiyecek olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu kavramsal metaforun mutlulukla iki yönlü bir ilişki kurduğu tespit edilmiştir. İlkinde (99), (100), (101)’de olduğu gibi mutluluğun yalnızca tadına bakılmakta ve tamamının tüketilmesi söz konusu olmamaktadır. Bu cümlelerden her iki kültürde de mutluluk duygusunun değerli ve onu yaşar ve hissederken kişinin dikkatli davrandığı sonucu çıkarılabilir. “Aza kanaat etme” düşüncesinin bir tezahürüdür. İkinci olarak ise sınırlı sayıda da olsa (102) ve (103)’te görüldüğü gibi “şekerli/tatlı” ifadeleriyle bu duygunun pozitif tarafı vurgulanmaktadır.

(102) 달콤한 행복

tatlı mutluluk

/dal-kom-han haeng-bog/

“tatlı mutluluk”

(103) tatlı bir mutluluk

Bu kavramsal metafor aynı zamanda Türkçeye özgü kültürel unsurlara da gönderme yapmaktadır. (104) bu durumu belirgin bir biçimde göstermektedir.

(104) mutluluk sofrası

(104)’te olduğu gibi “sofra” sözcüğü ile Türk kültüründe kendine özgü bir düzeni ve kurallar bütünü olan beraber yeme alışkanlığı mutluluk ile ilişkilendirilmektedir. Eski çağlardan beri sofrası kültürü Türk geleneklerinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Hatta bu o kadar yer etmiş bir konudur ki Osmanlı padişahları yeme içme ihtiyacının giderilmesinden çok sofrayı kendi cömertliklerinin bir simgesi

olarak çok önemsemişlerdir (Kılıç, 2017: 98). Günümüzde de Türk kültürünün kolektivist yapısının günlük hayattaki tezahürlerinden biri olan, kalabalık bir aile ile hep beraber bir ahenk içerisinde başında toplanılan ve beraber yemek yeme alışkanlığının göstergesi olan sofralar gibi mutluluğun da bireysel değil, topluca hissedilecek bir duygu olmasına vurgu yaptığı düşünülmektedir. Kore toplumunda da benzer şekilde beraber yemek yeme, sofrada beraber oturma alışkanlığı çok gelişmiştir ancak derlem buna yönelik örnek sunmamaktadır. “Mutluluk sofrası” ifadesi günlük hayatta yaygın kullanılmaması açısından özgün metaforlara örnek teşkil edebilecek niteliktedir. İki dilden de elde edilen bilgiler ışığında bu kavramsal metaforun mutluluk duygusunun pozitif yanını vurgulamaktan ziyade “tadına bakmak” sözcüğü aracılığıyla duyguyu tecrübe ederken aza kanaat etme yönünün ağır bastığı görülmektedir.

3.1.16. MUTLULUK ÜRÜNDÜR

ÜRÜN kaynak alanı her iki dilde de mutluluk duygusuyla ilişkilendirilmekle birlikte yaygınlık dereceleri birbirinden farklıdır. Korecedeki ÜRÜN kaynak alanı mutluluk metaforları içinde %1,72 ile on yedinci sırada yer almaktayken Türkçede %2,17 ile on üçüncü en yaygın metafor olmuştur

(105) 이 가족의 작은 행복 만들기

bu ailenin küçük mutluluğu yapma

/i ga-jog-ui jag-eun haeng-bog-eul man-deul-da/

“Bu ailenin küçük mutluluğunu oluşturma”

(106) Daha büyük bir mutluluk yaratacak

Örneklerden anlaşıldığı üzere mutluluk her iki dilde de üretilen bir nesne olarak algılanmaktadır. (105)’te kişi mutluluğu yapmakta, (106)’da da kişi mutluluğu yaratmaktadır. Örneklerde soyut bir kavram olan mutluluk duygusunun somut bir ürün olarak kişi tarafından yaratılabilen bir şey olarak algılandığı görülmektedir.

3.1.17. MUTLULUK GÖZYAŞIDIR

Bu kavramsal metafor %1,63 ile Korecede on sekizinci sırada yer almaktayken Türkçede %3,21 ile sekizinci en yaygın mutluluk metaforu olmuştur.

(107) 기쁨의 눈물을 흘렸어요
mutluluk gözyaşını göktü

/gi-ppeum-ui nun-mul-eul heul-lyeoss-eo-yo/

“Mutluluk gözyaşları döktü”

(108) Mutluluk gözyaşları döküyordu

(107) ve (108)’de görüldüğü gibi mutluluk gözyaşı olarak kavramsallaştırılmaktadır. Kişi çok mutlu olduğunda ağlama reaksiyonu gösterebilir. Bu metafor metonimik temelli metafordur. Tezin 2. Bölümünü oluşturan kuramsal çerçevede birçok kavramsal metaforun kavramsal metonimler aracılığıyla oluştuğu belirtilmişti. Bu bağlamda bu kavramsal metafor da duygu ve beden arasındaki neden-sonuç ilişkisine dayanmaktadır. Mutluluğun yoğunluğu ağlama reaksiyonuna yol açabilmektedir bu sebeple bu kavramsal metafor BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR kavramsal metonimisi ile güdülenmiştir.

Bu noktada bu metaforun Korecede daha az veri sunmuş olmasının bir kültürel sebebi olabileceği düşünülmektedir. Yüzyıllar boyu Konfüçyanizmin etkisi altında kalan Kore toplumunda duyguların bastırılması, dışarıya yansıtılmaması ve belli edilmemesi makbuldü. Bu kültürel gerçek doğrultusunda Korece derlemde mutluluğun gözyaşı olarak ifade edildiği daha az sayıda cümlelerin tespit edilmiş olabileceği düşünülmektedir. Türkçede daha yaygın kullanılıyor olmasının sebebinin Kore kültüründe olduğu gibi bu tarz bir toplumsal baskının bulunmaması olabilir.

3.1.18. MUTLULUK IŞIKTIR

Korece %1,35 ile on dokuzuncu en yaygın metafor olmuşken, Türkçede daha yaygın kullanıldığı görülmektedir. Türkçe derlem IŞIK metaforunun %1,98 ile yirminci en yaygın metafor olarak kullanıldığını göstermektedir.

(109) 행복의 빛은 파랗다

mutluluğun ışığı mavi

/haeng-bog-ui bich-eun pa-lah-da/

“Mutluluk ışığı mavidir”

(110) Yüzleri mutluluk ışıkları saçar.

Cümlelerde mutluluğun ışık olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Pozitif bir duygu olan mutluluk aydınlıkla bağdaştırılmaktadır. Her iki dilde de benzer şekilde ışık mutluluğu kavramsallaştırmak için kullanılmaktadır.

(111) 행복에 빛나는 얼굴

mutlulukla parlayan yüz

/haeng-bog-e bich-na-neun eol-gul/

“mutlulukla parlayan yüz”

(112) Sevinç ışıkları saçar

Örneklerde görüldüğü gibi kişi mutlu olduğu zaman ışık saçar, yüzü ışıltılı olur, kendisi ya da yüzü aydınlanır, ışıltılar saçar. Bu kaynak alan sıklıkla dünyaya karşı pozitif bir bakış açısıyla ilişkilidir (Kövecses, 1991: 30). Derlemdeki örneklere bakılacak olduğunda bu kavramsal metaforun kişinin yüzüyle sıklıkla ilişkilendirildiği görülmektedir. Mutluluk ışıkları genellikle kişinin yüzünde belirlemektedir.

Birçok dilde MUTLULUK IŞIKTIR kavramsal metaforuna rastlanmaktadır. Korece ve Türkçe derlem düşük sıklıkla da olsa bu kavramsal metaforun evrenselliğini destekleyecek örnekler sunmuştur.

3.1.19. MUTLULUK SARHOŞLUKTUR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de örnek sunmuş olsa da yaygınlık dereceleri birbirinden oldukça farklıdır. %0,72 ile Korecede yirmi ikinci sırada gelmekteyken Türkçede yalnızca %0,09 oranında cümle tespit edilebilmiş ve Türkçedeki mutluluk metaforları içinde kırk ikinci sırada gelmiştir.

(113) 행복에 취한
mutluluğa sarhoş olan

/haeng-bog-e chwi-han/

“mutluluk sarhoşu”

(114) sevinç sarhoşluğu

Benzer verileri analiz eden çeşitli araştırmacılar farklı değerlendirmelerde bulunabilmektedirler. Örneğin, mutluluktan sarhoş olma ifadesi ile ilgili olarak Kim ve Choe (2011: 104), mutluluğun yiyecek ve özellikle de içki olarak algılandığını iddia etmişlerdir. Ancak bu çalışmadaki dilsel metaforların özelliği mutluluğun kişiyi neredeyse şuursuz hale getirip kişinin duygu üzerindeki etkisinin olmadığını vurgulaması açısından SARHOŞLUK kaynak alanı olarak ele alınması uygun görülmüştür. (113) ve (114) numaralı cümlelerde görüldüğü gibi bu kavramsal metafor da duygunun yoğunluğuna gönderme yapmaktadır. Bir kişi çok mutlu hissettiğinde duygunun yoğunluğu kişiyi sarhoş etmektedir. Kövecses (1991: 36) SARHOŞLUK kaynak alanının mutluluk duygusu için yaygın bir kaynak alan olduğunu ve genellikle duygunun beraberinde getirdiği kendini kaybetmenin canlılıkla ilgili olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte bu metaforu kontrolü kaybetmeyle de ilişkilendirmektedir. Korece ve Türkçe derleminden elde edilen dilsel metaforlar da bu durumu örneklemektedir. Aşırı mutluluktan kişi kontrolünü kaybetmekte ancak bu durum başkalarına zarar vermemekte yalnızca kişinin zevkten neredeyse bilinçsiz hale gelmesine sebep olmaktadır. Korece ve Türkçedeki dilsel metaforlar bu anlamda

Kövecses (1991)'in SARHOŞLUK kaynak alanıyla ilgili sunduğu özellikleri taşımakta ve hem Korecede hem de Türkçede bulunması bakımından iki dil arasındaki benzerliklerden olmuştur.

3.1.20. MUTLULUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de bulunmakla birlikte Korece derlemin %0,63'ünü oluşturarak yirmi dördüncü sırada gelmekteyken Türkçede %1,88 ile on altıncı sırada daha yaygın kullanıldığı tespit edilmiştir.

(115) 행복을 전하다

mutluluk iletmek

/haeng-bog-eul jeon-ha-da/

“mutluluk iletmek”

(116) mutluluk taşıyordu

Bu cümlelerde görüldüğü gibi mutluluk bir yerden bir yere taşınabilen, aktarılabilen, gönderilebilen bir nesne olarak kavramsallaştırılmaktadır. Böylece bir başka kişiye de mutluluk verilebilmektedir. Bu kavramsal metaforun Türkçede özgün metaforlar oluşturulmasına da imkan tanıyor olduğu düşünülmektedir.

(117) mutluluk ışınlamak

(117)'de oldukça sıra dışı bir kullanım mevcuttur. Mutluluğun ışınlanarak çok hızlı bir şekilde başka bir yere/kişiye aktarılması söz konusudur. Bu açıdan Türkçe bu kavramsal metafora özgün dilsel örnekler de sunabilmiştir.

3.1.21. MUTLULUK SESTİR

İki dil arasındaki bir diğer benzerlik de SES metaforudur. Bu metafor hem Korecede hem Türkçede veri sunmuş olsa da iki dildeki yaygınlıkları birbirinden

oldukça farklıdır. Korecede %0,63, Türkçe ise %10,10 oranında veri tespit edilmiştir.

Korecedeki en yaygın yirmi üçüncü, Türkçedeki en yaygın ikinci metafor olmuştur.

(118) 행복에 겨워 비명을 질러댔다구

mutluluğa dayanamayıp çılgılık attı

/haeng-bog-e gyeo-wo bi-myeong-eul jil-leo-daess-da-gu/

“Mutluluktan çılgılık attı”

(119) mutluluk şarkıları

(120) 기쁨의 노래까지 불렀다

mutluluğun şarkı bile söyledi

/gi-ppeum-ui no-lae-kka-ji bul-leoss-da/

“Mutluluk şarkıları bile söyledi”

(121) sevinç nidaları

Kişi mutlu olduğunda çılgılık atabilir, bağırabilir, yüksek sesle şarkı söyleyebilir. Bütün bunlar kişinin duyguya vermiş olduğu fizyolojik tepkilerdir, duygunun yoğunluğunun dışavurumudur. Dolayısıyla bu da metonimiye dayanan bir metaforudur. Bu kavramsal metaforu BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR metonimisi güdülemektedir.

Fakat derlem her ne kadar iki dilde de veri sunsa da hissedilen sevinç karşısında bağırma veya ağlama tepkisinin Koreceye önemli ölçüde az sıklıkta yansıdığı görülmüştür. Bu durumun da pozitif bir duygu olan mutluluğun dışarıya yansıtılmaması konusundaki kültürel eğilimle alakalı olabileceği düşünülmektedir. Kövecses (1991: 33) mutluluğun şarkı söyleme, dans etme gibi davranışsal tepkiler aracılığıyla dışa vurulduğunu belirtmektedir. Ancak derlemin sunduğu veriler göz önünde bulundurulduğunda bu kavramsal metafor Korecede düşük yaygınlıkta tespit edilmiştir.

3.1.22. MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR

Her iki dilde de veri sunan bu kavramsal metafor Korecede yalnızca %0,81, Türkçede 0,47’lik oranla oldukça az yaygınlık göstermiştir. Bu cümlelerde mutluluk genellikle olumsuz başka bir şeyden dönüşen şey olarak algılanmaktadır.

(122) 문제점도 성공 뒤에는 모두 기쁨으로 바뀌었다

sorun da başarı arkada her şey mutluluk olarak değişti

/mun-je-jeom-do seong-gong dwi-e-neun mo-du gi-ppeum-eu-lo ba-kkwi-eoss-da/

“Sorunlar da başarının ardından mutluluğa dönüştü”

(123) ölümü mutluluk haline getirmek

Ancak tam tersi durum da mümkün olabilmektedir. Yani mutluluk olumsuz bir duygu ya da duruma da dönüşebilmektedir.

(124) 기쁨이 두려움으로 변하고

mutluluk korku olarak değişip

“mutluluk, korkuya dönüp”

/gi-ppeum-i du-lyeo-um-eu-lo byeon-ha-go/

(125) Sevinç bana tokat olarak geri dönecekti

Örneklerde mutluluk duygusu dönüşüm geçirerek (124)’te bir başka duygu olan korkuya, (125)’te tokata dönebilmektedir. DÖNÜŞÜM her iki dilde de mutluluğun kavramsallaştırılması için kullanılmasından ötürü iki dil arasındaki benzerliklerden olmuştur.

3.1.23. MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDIR

Mutluluğun bir rüya ya da hayal olarak kavramsallaştırılması her iki dilin de benzer yönlerinden olmuştur. Korece %0,45, Türkçe ise %0,18’lik bir oran göstermiştir.

(126) 행복을 꿈꾸다

mutluluğu hayal etmek

/haeng-bog-eul kkum-kku-da/

“mutluluğu hayal etmek”

(127) mutluluk hayali

(126) ve (127)’de mutluluk bir hayal ya da rüya olarak kavramlaştırılmaktadır. Bu metafor mutluluğun değerli ve zor erişilir bir duygu olduğuna vurgu yapmakta, doğası gereği rüya ve hayal elle tutulur ve sürdürülebilir şeyler olmamasından dolayı kişinin aynı zamanda mutluluğu ne kadar kolay kaybedebileceğini de göstermektedir.

3.1.24. MUTLULUK RESİMDİR

RESİM metaforu da iki dilde de sınırlı sayıda veri sunan metaforlardandır. Korecede %0,45, Türkçede %0,66’lık oranla oldukça az yaygın bir metafor olmuştur.

(128) 행복을 그려 보여주기도 한다

mutluluğu çizip gösterir

/haeng-bog-eul geu-lyeo bo-yeo-ju-gi-do han-da/

“Mutluluğu çizip gösterdi de”

(129) mutluluğun resmini yapmak

(128) ve (129)’da mutluluk, olumlu bir duygu olarak resmi çizilebilecek bir şey olarak kavramsallaştırılmaktadır. Mutluluk pozitif bir duygu olduğu için bu pozitif duygu bir tablo haline getirilerek duvara asılabilecek bir süs eşyası olarak kavramsallaştırılmaktadır.

3.1.25. MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR

Bu kavramsal metafor Korecede %0,45’lik gibi oldukça düşük bir oranda yer almışken Türkçe derlemin %3,11’ini oluşturmaktadır.

(130) 기쁨의 물결

mutluluk dalga

/gi-ppeum-ui mul-gyeol/

“mutluluk dalgası”

(131) 기쁨이 파도쳐옵니다

mutluluk dalga dalga gelir

/gi-ppeum-i pa-do-chyeo-ob-ni-da/

“Mutluluk dalga dalga geliyor”

(132) Gemiler içlerini sevinç dalgalarıyla ıslatıyorlar

(133) sevinç çağlayanı

Çeşitli doğa olayları mutluluk duygusu için kaynak alan olmuştur. Kövecses (2002:87), üzerinde kontrolümüzün olmadığı durumlarda mutlulukla sürüklenebileceğimizi, ayaklarımızın yerden kesileceğini gösteren cümlelerle MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR kavramsal metaforunu örneklendirmiştir. Korecede de benzer örnekler mevcuttur. Mutluluk, etkisi yüksek doğa olayı olarak algılanmaktadır. Ancak Türkçede bu metaforun bir yönünün daha olduğu fark edilmiştir. Derlem analizi sonucu Türkçedeki mutluluk duygusunun yalnızca kişinin sürüklendiği ve kontrolünü kaybettiği doğa olayı olarak değil aynı zamanda mutluluk duygusunun verdiği pozitif hissiyata gönderme yapacak şekilde güneşin doğması, yağmurun sakin bir şekilde yağması ve yıkıcı olmayacak şekilde rüzgarın hafifçe esmesi olarak algılandığı görülmektedir. Bu dilsel metaforlarda bir güç etkisi yoktur tam tersi bu doğa olaylarının pozitif yanlarıyla mutluluk duygusu ilişkilendirilmektedir. (134) ve (135) Türkçedeki (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI metaforunun bu yanını açık bir şekilde göstermektedir.

(134) doğan mutluluk güneşi

(135) mutluluk bulutları

Korece ise bu kavramsal metafor çatısı altında mutluluk duygusunun kişi üzerinde güç uygulayan yönünü vurgulayan dilsel metaforlar sunmuştur. Korecede

mutluluk bir yandan deniz dalgası da olabilmekteyken, diğer yandan dinen ve sakinleşen güçlü bir hava olayı da olabilmektedir.

3.1.26. MUTLULUK ZORLUKTUR

Bu kavramsal metafor çalışma kapsamında incelenen literatürde yer almamaktadır. Her iki dil de oldukça düşük sayıda veri sunmuştur. Derlem verileri içinde bu metafor Korecede %0,36 oranında tespit edilerek yirmi dokuzuncu sırada yer almıştır. Türkçede ise daha düşük bir yaygınlık göstererek %0,18 oranında dilsel örnek sunmuştur.

(136) 겪는 행복과 불행

üstesinden geldiğim mutluluk ve mutsuzluk

/gyeokk-neun haeng-bog-gwa bul-haeng/

“üstesinden geldiğim mutluluk ve mutsuzluk”

(137) mutluluk formülü

Bu cümlelerde mutluluk ya üstesinden gelinmesi gereken bir zorluk ya da ulaşmak için bir yol/formül bulunması gereken bir duygu olarak kavramsallaştırılmaktadır. Türkçe veriler içinde günlük dilde yaygın olarak kullanılmayan “formül” ifadesinin geçmesi mutluluğun, kendisine ulaşmak için bir yol/çözüm önerisine ihtiyaç duyulan bir olgu olduğunu göstermektedir.

3.1.27. MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR

Bu metafor da iki dilde de veri sunmuş olması açısından Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biri olmuştur. Korecede %0,45, Türkçede %0,84'lük oranlarla iki dilde de en az yaygın metaforlardan biridir.

(138) 기쁨, 쓸쓸함이 조금씩 섞여

mutluluk, yalnızlık birazcık karışmış

/gi-ppeum, sseul-sseul-ham-i jo-geum-ssig seokk-yeo/

“Mutluluk ve yalnızlık biraz iç içe girmiş”

(139) 사람들의 얼굴에 분노와 기쁨이 뒤엉킨

insanların yüzünde öfke ve mutluluk karışmış halde

/sa-lam-deul-ui eol-gul-e bun-no-wa gi-ppeum-i dwi-eong-kin/

“İnsanların yüzünde öfke ve mutluluk karışmış halde”

(140) mutluluk korku bir arada

(141) Özlem ve sevinç birbirine karıştı

Mutluluk duygusunun başka duygularla bir arada ve aynı anda tecrübe ediliyor olması onun karışık madde olarak düşünülmesine yol açtığı görülmektedir.

3.1.28. MUTLULUK DERSTİR

İki dil arasındaki bir diğer benzerlik DERS metaforudur. Bu metafor hem Korecede hem Türkçede oldukça düşük sıklıktadır. Korecede %0,36, Türkçede ise %0,09'luk oranla en az yaygın metaforlardan biridir.

(142) 행복 교실이 열린다

mutluluk sınıfı açılmak

/haeng-bog gyo-sil-i yeol-lin-da/

“mutluluk sınıfı açılıyor”

(143) mutluluk dersi

Bu kavramsal metafor mutluluk duygusunun her iki dilde de öğrenilecek/öğretilecek bir ders olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Bu kavramsal metafor Korecede özgün dilsel örnekler üretilmesine de imkan tanımıştır. DERS kaynak alanının sunduğu sınırlı sayıda veriye bakarak bu kavramsal metaforun dilsel ifadelerinin oldukça yaratıcı olduğu, çok fazla günlük dile ait kullanımlar olmadığı

söylenebilir. Nasıl mutlu olunacağı (142)'den anlaşılacağı gibi mutluluk sınıfında okutulan bir derstir.

3.1.29. MUTLULUK CANLILIKTIR

Gerek Korece gerek Türkçe derlem CANLILIK metaforuna dilsel örnekler sunmuştur. Ancak yaygınlıkları birbirinden farklıdır. Korece derlemde yalnızca %0,36, Türkçe derlemde ise %2,26'lık oranla CANLILIK metaforuna ait dilsel ifadeler tespit edilmiştir.

(144) 생기에 찬 기쁨

canlılıkla dolu mutluluk

/saeng-gi-e chan gi-ppeum/

“capcanlı mutluluk”

(145) sevinç gösterileri

Kövecses (1991: 33), mutluluk hissinin enerjik ve hareketli olmaya sebep olduğunu belirterek CANLILIK metaforunu ileri sürmüştür. Mutluluk hissine eşlik eden dans etme, şarkı söyleme gibi fiziksel olarak aktif olma durumunun bu metaforu güdülediğini hatta festival ve şölen gibi sosyal aktivitelerin de mutluluk metaforuyla ilişkili olduğunu ifade etmiştir. Derlemde elde edilen veriler de Kövecses'i bu noktada desteklemekte, (144), (145)'teki ifadeler mutluluk hissinin verdiği enerjik olma ve canlı hissetme durumuna gönderme yapmaktadır.

Ancak Korecede bu kavramsal metaforun farklı bir versiyonu bulunmaktadır. Mutluluk hissinin verdiği canlılığı ve enerjik olma durumunu “canlı enerji” anlamına gelen “생기 /saeng-gi/” sözcüğü ile ifade etmektedir. Bu sözcük enerjik olma durumunun gaz olarak algılandığını göstermektedir. “생 /saeng/ (生)” hanca⁷ kökenlidir ve “yaşam” anlamına gelmektedir; “기 /gi/ (氣)” de benzer şekilde hanca kökenli bir

⁷ Korecedeki Çince kökenli sözcüklere “hanca” denilmektedir. Bunlar Kore diline tarih boyunca Çince'den girmiş olmakla beraber telaffuzları Korecedir. 1446 yılında Kore alfabesi kullanılmaya başlanmadan önce Kore'de Çin yazı sistemi kullanılıyordu. Günümüz yazı dilinde ise hanca, Çince karakterlerle yazılmamaktadır ancak dildeki etkinliğini sürdürmektedir. Altundağ (2012), Korecedeki sözcüklerin %70'inin hanca kökenli olduğunu belirtir.

sözcüktür ve “gaz” anlamına gelmektedir. Bu açıdan “생기 /saeng-gi/” sözcüğünden dolayı bu kaynak alan mutlu olan kişinin enerjik ve yaşam dolu olduğunu ima etmektedir. Song (2003: 32), Yu (1995)’ya dayandırarak Çince de benzer durumun söz konusu olduğunu belirtmektedir. Korece ve Türkçe arasındaki bu kavramsal metaforun bu şekilde farklılık göstermesinin temelinde Kore kültürünün komşusu Çin’in yüzyıllar boyunca kültürel ve dilsel etkisi altında kalması yatmaktadır. Bu kaynak alan (147)’den anlaşıldığı gibi Türkçede Korecedekinden farklı olarak, yoğun mutluluğun bireysel olmaktan ziyade topluca tecrübe edilen bir duygu olduğunu göstermektedir. Korecedekinden farklı olarak Türkçede “sevinç gösterileri” ifadesinde olduğu gibi sevinç ve mutluluğun getirdiği canlılığı kişi hareketlerine yansıtarak ve başkalarıyla paylaşarak yaşamaktadır. Bununla birlikte Kore kültüründeki mutluluk duygusunu dışarıya yansıtmama eğilimiyle paralel olarak kişinin bu duyguyu daha çok içinde hissettiği canlılık enerjisi olarak tecrübe ettiğini, başkalarının fark edeceği belirginlikte hareketlerine yansıtmadığı anlaşılmaktadır.

3.1.30. MUTLULUK HASTALIKTIR

Bu kavramsal metafor Korece ve Türkçedeki benzerliklerden biridir. Korecede %0,27, Türkçede de benzer şekilde %0,66’lık oranla en az yaygın mutluluk metaforlarından biri olmuştur. Aşağıdaki cümleler bu kavramsal metafora örnektir.

(146) 행복은 오직 아픔이다
mutluluk yalnızca hastalıktır

/haeng-bog-eun o-jig a-peum-i-da/

“Mutluluk yalnızca hastalıktır”

(147) mutluluk hapları

HASTALIK metaforu her iki dilde de veri sunmuş olsa da iki dil arasında bir fark göze çarpmaktadır. Mutluluk Korecede bir hastalık olarak düşünölmekteyken Türkçede

ise mutluluğa hapla ya da aşıyla erişilebileceği düşünülmektedir. Türkçe konuşucuları mutluluğu pozitif bir olgu olarak algılamakta ve hap ya da ilaç içerek ona erişmeye çalışmaktayken Korece konuşucuları ise onu iyileştirilmesi gereken bir hastalık olarak algılamaktadır. Bu açıdan bakıldığında Korece konuşucuların mutluluk duygusuna negatif bir anlam atfettikleri anlaşılmaktadır.

3.1.31. MUTLULUK RENKTİR

RENK metaforu Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biridir. Korecede %0,27, Türkçede %0,28'lik oranla oldukça düşük yaygınlıkta bir metafor olmuştur.

(148) 행복에도 여러가지 색이 있다는 것

mutlulukta da birçok rengi vardır

/haeng-bog-e-do yeo-leo-ga-ji saeg-i iss-da-neun geos/

“Mutlulukta da çeşit çeşit renklerin olması”

(149) rengarenk mutluluk

(148) ve (149)'da mutluluk, rengarenk bir şey olarak kavramsallaştırılmakta bu sebeple de duygunun pozitifliğine vurgu yapmaktadır. RENK metaforu Kövecses (2000)'te YOĞUNLUK metaforu altında incelenmekte ancak bu çalışma için analiz edilen derlem verilerinde bu metaforun mutluluk duygusunun yoğunluğu ile bağlantılı olmadığı saptanmıştır. Bu kavramsal metafora ait örnekler mutluluğun çeşitliliği ve kişide bıraktığı pozitif hissiyatla ilişkilidir. Korecedeki RENK metaforunu güdüleyen birtakım kültürel gerçekler olduğu düşünülmektedir. Budizmde rengarenk çiçekler aydınlanmayı simgelemekte bu sebeple de Kore'deki Budist tapınaklarında rengarenk çiçekler bulunmaktadır. Tapınakların duvarlarındaki parlak ve abartılı renkler Buda'nın dünyasındaki aydınlanmayı ve yüceliği simgelemektedir (Kim Y., 2015: 146). Dolayısıyla rengarenk olmanın Kore için bir anlamı vardır. Oldukça düşük yaygınlığa

rağmen her iki dilde de RENK, mutluluğu kavramsallaştırmak için kaynak alan olarak kullanılmaktadır.

3.1.32. MUTLULUK SICAKLIKTIR

Bu kavramsal metafor Korece derlemde yalnızca %0,09'luk oranında, Türkçe derlemde ise %0,37 oranında yer almaktadır.

(150) 푸근한 행복

sıcacık mutluluk

“sıcacık mutluluk”

/pu-geun-han haeng-bog/

(151) sıcak bir mutluluk yaymaya başladı

(150) ve (151)'de mutluluk sıcak ve rahatlatıcı bir his olarak algılanmaktadır. Kövecses (1986: 101-102) SICAKLIK metaforunun yalnızca mutlulukla ilişkili değil, AŞK kavramsal alanıyla da yakından ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Aşk söz konusu olduğunda sıcaklık şefkatle yakın ilişkili olduğundan ŞEFKAT SICAKLIKTIR metaforu ortaya çıkmaktadır. Derlemden elde edilen cümleler incelendiğinde aynı durumun Korece ve Türkçede mutluluk hedef alanı için de geçerli olduğu görülmektedir. Sıcaklık hissi mutluluğu algılarken kaynak alan olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda bu metafor metonimiye dayanmaktadır.

DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR kavramsal metonimisi bu metaforu güdülemektedir (Turker, 2003: 94). Kövecses (2002: 99), mutluluk sonucu kişinin sıcaklık, heyecan gibi fizyolojik etkileri de hissedeceğini belirtmektedir. Bu bağlamda düşük yaygınlıkta da olsa her iki dilde de mutluluk sıcaklık olarak kavramsallaştırılmaktadır.

3.1.33. MUTLULUK BİNADIR

Her ne kadar derlemlerden elde edilen verilerde sıklığı her iki dilde de oldukça düşük çıksa da bu metafor da hem Korecede hem Türkçede veri sunması bakımından iki dil arasındaki benzerliklerden olmuştur. Korecede %0,09 oranındaki, Türkçede %0,28 oranındaki dilsel örneğe bakılacak olduğunda bu metaforun her iki dilde de en az yaygın metaforlardan biri olduğu görülmektedir.

(152) 행복과 불행이 사는 삶의 마지막 보루다

mutluluk ve mutsuzluk yaşadığın hayatın en son kale burçları

/haeng-bog-gwa bul-haeng-i sa-neun salm-ui ma-ji-mag bo-lu-da/

“Mutluluk ve mutsuzluk yaşadığımız hayatın en son kale burçlarıdır”

(153) mutluluk kalemiz

(152) ve (153)’ten anlaşıldığı gibi mutluluk ya bir yapı ya da o yapının güçlü bir parçası olarak kavramsallaştırılmaktadır. Her iki dilde de bu yapı sıradan bir bina olmaktan öte, bir savaştaki savunma kalesidir. Eğer bu kale çökecek olursa kişinin hissettiği mutluluk da ortadan kalkacaktır. Dolayısıyla bu yapı kişinin koruması gereken son parça ya da son binadır. Bu kavramsal metaforun vurguladığı bir diğer nokta ise Türkçede mutluluğun inşa edilebilen bir yapı olmasıdır. (154) bu durumu örnekleemektedir.

(154) Başkasının acısı üzerine sevinç kurmaz

(154) numaralı cümle sevinç duygusunun Türkçede bir bina gibi inşa edilebilen bir şey olarak algılandığını göstermektedir. Bu cümlelerden Korece ve Türkçe derlemdeki sıklığı oldukça düşük olsa da mutluluk duygusunun BİNA olarak kavramsallaştırıldığı tespit edilmiştir.

3.1.34. MUTLULUK YÜKTÜR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de sınırlı sayıda örnek sunmuştur. Korece derlemde %0,09'luk oranda veri, Türkçe derlemde ise %0,18 oranında veri elde edilmiştir.

(155) 기쁨으로 기운다

mutlulukla eğiliyor

/gi-ppeum-eu-lo gi-un-da/

“Mutluluktan yan yattı/eğildi”

(156) Köyden ayrılırken hepimiz sevinç yüklüydük

(157) Sevinç yüklendi yüreğim

Bu cümlelerden mutluluğun kişiye ağır geldiği ve yük olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Çalışma kapsamında incelenen literatür gözden geçirildiğinde YÜK kaynak alanının mutluluk duygusu için kullanıldığına rastlanmamıştır. Kövecses (2004) bu kaynak alanı İngilizcede öfke, korku ve üzüntü duygusu için sunmuştur. Türker (2003) ve Song (2003) ise Korecede üzüntü duygusu için YÜK kaynak alanının kullanıldığını tespit etmişlerdir. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında pozitif bir duygu olan mutluluk için YÜK kavram alanının kullanılması dikkat çekicidir. Ancak belirtildiği gibi her iki dilde de oldukça sınırlı sayıda veri sunmuştur.

Örneklere bakıldığında ise mutlu olmak kişi için pozitif bir tecrübe olmasından ötürü bu cümlelerdeki anlamı ve çağrışımının da negatif olmayabileceği düşünülmektedir. Veri derlemde elde edildiği için cümlenin içinde bulunduğu bağlam tam olarak analiz edilememiş olsa da kişi, (155), (156) ve (157)'de mutluluk duygusunun taşıyıcısı olarak algılanmaktadır.

3.1.35. MUTLULUK KAYNAKTIR

İki dil arasındaki benzerliklerden biri de KAYNAK metaforudur. Ancak Korece ve Türkçe veriler arasında metaforun yaygınlığı açısından ciddi bir fark vardır. Korece derlem bu metafora yalnızca %0,09'luk oranda dilsel ifade sunmasından dolayı KAYNAK metaforu en az yaygın metaforlar arasına girmişken Türkçe derlem %2,54 oranında dilsel örnek sunarak bu metaforun Koreceye göre Türkçede daha yaygın kullanıldığını göstermektedir.

(158) 기쁨의 근원

mutluluğun kaynağı

/gi-ppeum-ui geun-won/

“mutluluk kaynağı”

(159) Çalışmak, hiç kimsenin reddedemeyeceği bir mutluluk kaynağıdır

(160) Onu coşku ve sevinç kaynağı olarak görüyordu

KAYNAK metaforu mutluluğun bir çıkış noktası olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu dilsel metaforlar SIVI metaforunun altında da gruplandırılabilirdi ancak bu ifadeler kişinin ıslandığı, içine battığı, içinde yüzebildiği SIVI metaforunun aksine daha çok mutluluk duygusunun bir başlangıç ve çıkış noktası olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu sebeple ayrıca gruplandırılmasına karar verilmiştir. KAYNAK metaforunun, duygunun çıkış noktasını vurgulamasının yanı sıra “mutluluk kaynağı”, “sevinç kaynağı” ifadelerinde olduğu gibi bir kişi ya da durumun da mutluluk duygusuna sebebiyet verdiği görülmektedir. Bu bakımdan o kişi ya da durum var olmaya devam ettikçe mutluluk duygusunun da ortaya çıkmaya devam edeceği anlaşılmaktadır. Bu metaforun, Korecede çok daha sınırlı sayıda veri sunmasının sebebi mutluluk duygusunun tarihsel bakımdan Kore halkının genel olarak oldukça uzağında olmasıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yüzyıllar boyunca Kore Yarımadasında komşularının istilasıyla baş etmeye çalışmış, Konfüçyanizmin etkisiyle sert toplumsal normlar ve hiyerarşi

baskısıyla halkın büyük bir kesiminin baskı gördüğü bir toplum olmasından dolayı Korecede mutluluk gibi pozitif bir duygunun çıkış noktasına dair dilsel ifadelerin gelişmemiş olabileceği düşünülmektedir.

3.2. MUTLULUK DUYGUSUNDA KORECE VE TÜRKÇE ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

Korece ve Türkçe veriler arasında çok sayıda benzerlik bulunsa da yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede veri sunan kavramsal metaforlar da olmuştur. Bu kavramsal metaforlar iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmektedir. İlk olarak Korecede olup Türkçede olmayan, daha sonra ise Türkçede olup Korecede olmayan kavramsal metaforlar analiz edilecektir.

3.2.1. KORECEDE OLUP TÜRKÇEDE OLMAYAN MUTLULUK METAFORLARI

3.2.1.1. MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR

İki dil arasındaki farklılıklardan biri MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR metaforu olmuştur. Bu kavramsal metafor, Korecede %5,98 oranında dilsel metaforla en yaygın metaforlardan biri olmuşken Türkçe derlem hiç veri sunmamıştır.

(161) 행복을 누리다
mutluluğu keyfini çıkarmak

/haeng-bog-eul nu-li-da/

“mutluluğun tadını çıkarmak”

(162) 기쁨을 만끽하다
mutluluğu tadını çıkarmak

/gi-ppeum-eul man-kkig-ha-da/

“mutluluğun tadını çıkarmak”

Kövecses (2002: 87), KEYİFLİ FİZİKSEL HİS metaforuna İngilizceden örnekler sunar. Bu örnekler mutluluk hissini tecrübe eden kişinin zevklenmesini, keyiflenmesini, hissettiği rahatlık ve konfor hissini ortaya çıkaran sözcükler içermektedir. Bu örnekler mutluluğun fiziksel keyifle yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak Korece verilerde mutluluğun fiziksel zevkle ilişkisi saptanamamıştır. Korece, mutluluğu daha çok tadı çıkarılacak keyifli bir tecrübe olarak algılamaktadır. Bu cümlelerde eğlenme, keyifli hissetme, zevk alma vurgusu vardır. Bu sebeple yukarıdaki dilsel metaforlara daha uygun düşeceği düşünülen KEYİFLİ TECRÜBE metaforu önerilmiştir.

3.2.1.2. MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR

Yalnızca Korecede veri sunan bu metafor iki dil arasındaki farklardan biri olmuştur. %1,26 ile Korecede de düşük oranda görülen metaforlardan biridir, mutluluğun fiziksel uyarılma olarak algılandığı bu metafor toplam verinin içinde yirminci sırada yer almaktadır.

(163) 가슴 두근거리는 기쁨

göğüs güm güm eden mutluluk

/ga-seum du-geun-geo-li-neun gi-ppeum/

“kalbi mutluluktan güm güm”

(164) 기쁨으로 온 몸이 가볍게 떨렸다

mutlulukla tüm vücut hafifçe titredi

/gi-ppeum-eu-lo on mom-i ga-byeob-ge tteol-lyeoss-da/

“Tüm vücudu mutlulukla hafifçe titredi”

FİZİKSEL UYARILMA kavramsal metaforu mutluluk duygusunun vücudun titremesi, kalbin güm güm çarpması gibi fiziksel tepkiler olarak algılandığını göstermektedir. Bu eşleşme Kövecses (2004) ve Stefanowitsh (2006)’in çalışmalarında

mutluluk duygusu için yer almamaktadır. Türker (2003: 102), FİZİKSEL UYARILMA eşleşmesinin temellerinin metonimik olduğunu belirterek BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR metonimisinin bu metaforu güdülediğini belirtir. Titreme, zıp zıp zıplama, gözlerde kızarıklık ve hızlı kalp atışı mutluluk gibi pozitif bir duyguya bedenin verdiği fizyolojik tepkilerdir. Mutluluğun fiziksel uyarılma olarak algılandığı örneklere Türkçe derlemde rastlanmamıştır.

3.2.1.3. MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR

Bu kavramsal metafor sınırlı sayıda da olsa yalnızca Korecede veri sunmuştur. Korecedeki mutluluk metaforlarının %0,27'sini oluşturmaktadır.

Bu kavramsal metaforun dilsel ifadeleri mutluluğun tam ve mükemmel ya da mükemmel olmayan bir şey olarak algılandığını göstermektedir.

(165) 하느님은 완전한 행복을 주시기를 꺼리시며
tanrı mükemmel mutluluğu vermeyi kaçınıyor

/ha-neu-nim-eun wan-jeon-han haeng-bog-eul ju-si-gi-leul kkeo-li-si-myeo/

“Tanrı mükemmel mutluluk vermekten kaçınıyor”

(165) mutluluğun eksiksiz, kusursuz bir şey olarak algılandığını göstermektedir. Tez kapsamında taranan literatürde MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR metaforuna rastlanmamış olması bakımından bu kavramsal metafor Koreceye özgü metaforlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Ancak Türkçe derlem bu kavramsal metafora veri sunmamıştır.

3.2.1.4. MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR

Korece %0,27'lik oldukça düşük bir oranla da olsa mutluluğu, doğası gereği oldukça hassas ve çabucak kaybolabilecek bir şey olduğunu gösteren KIRILGAN

NESNE metaforuyla kavramsallaştırmaktadır. Türkçe derlemde ise bu kavramsal metafora ait dilsel örnekler tespit edilememiştir.

(166) 행복을 깨뜨리고 싶지 않습니다

mutluluğu kırmak istemiyorum

/haeng-bog-eul kkae-tteu-li-go sip-ji anh-seub-ni-da/

“Mutluluğu kırmak istemem”

Bu kavramsal metaforun dilsel örnekleri incelendiğinde kişinin, mutluluğu kırmamak için çok dikkatli davrandığı görülmektedir. Bu kavramsal metafor mutluluğun aynı zamanda çok değerli bir şey olduğunun vurgusunu da yapmaktadır. Ancak bu cümlelerde mutluluğun hassas doğası vurgulandığından DEĞERLİ NESNE metaforundan ayrı değerlendirilmeye karar verilmiştir. Türkçe derlem benzer bir dilsel örnek sunmamıştır. Türkçenin aksine Korecede mutluluğun çabuk kaybedilebilecek bir değer olarak görülmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak derlem yalnızca 3 dilsel örnekle bu metaforun Korecede de yaygın olmadığını göstermektedir.

3.2.1.5. MUTLULUK ASTTIR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede veri sunmuştur, dolayısıyla iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmeye karar verilmiştir. Korecede %0,18’lik dilsel metafor sunarak en az yaygın kavramsal metaforlardan biri olmuştur.

(167) 기쁨을 금할 수가 없었다

mutluluğu yasaklayamadım

/gi-ppeum-eul geum-hal su-ga eobs-eoss-da/

“mutluluğu yasaklayamadım”

(168) 기쁨을 강하게 제지하려는 예감 /

mutluluğu güçlü bir şekilde engellemeye çalışan önsezi

/gi-ppeum-eul gang-ha-ge je-ji-ha-lyeo-neun/

“mutluluğu güçlü bir şekilde engellemeye çalışan önsezi”

Kövecses (2004) üzüntü, korku, aşk ve öfke duyguları için (TOPLUMSAL) ÜST metaforunun kaynak alan olarak kullanıldığını belirtmektedir. Fakat (167) ve (168)’de Kövecses’in örneklerinin aksine mutluluk yöneten, yönlendiren, emreden konumunda değil tam tersi kendisinden güçlü bir varlık tarafından engellenmeye ve yasaklanmaya çalışılmaktadır. Bu engelleme fiziksel güç içermemekte ancak yetki içermektedir. Bu cümlelerde mutluluk güçlü olan değil, güçlü tarafından engellenen varlıktır. Bu sebeple bu cümleler için MUTLULUK ASTTIR metaforu önerilmiştir. Kişiler arası hiyerarşinin en önemli normlardan biri olduğu Kore kültürünün böyle bir kavramsal metafor üretmesinin tesadüfi olmadığı düşünülmektedir.

3.2.1.6. MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR

Bu metafor yalnızca Korecede veri sunmuş olması bakımından iki dil arasındaki farklılıklardan olmuştur. Korece derlemde FİZİKSEL HAREKET kavramsal metaforuna ait %0,09’luk oranda dilsel metafor tespit edilmiştir. (169) bu kavramsal metaforu örneklemektedir.

(169) 행복감이 오르락 내리락 하다

mutluluk çık inmek

/haeng-bog-gam-i o-leu-lag nae-li-lag ha-da/

“Mutluluk inip çıkıyor/iniş çıkışlı mutluluk”

Korecedeki örnekler mutluluğun aşağı yukarı hareket eden bir şey olarak algılandığını göstermektedir. Kövecses (2000: 48) zıplama ve dans etme gibi hareketleri mutluluk duygusuyla ilişkilendirmekte ve mutlu olan kişinin fiziksel tepkileri olarak değerlendirmektedir. Bu kavramsal metaforun da temelinde aslında metonimi yatmaktadır. Hissedilen mutluluk duygusunun etkisiyle kişi yerinde duramamakta, sevinçle zıplamakta ya da dans etmektedir. Mutluluk neden, bedensel tepkiler sonuçtur.

Davranışsal ve fizyolojik tepkiler duyguya eşlik etmektedir (Kövecses, 1990, 40). Yukarıdaki örnekler de göstermektedir ki CANLILIK metaforunda olduğu gibi FİZİKSEL HAREKET metaforunda da Kore toplumu mutluluğu, bu duyguyu tecrübe eden kişinin davranışlarına yansıtmamaktadır.

3.2.2. TÜRKÇEDE OLUP KORECEDE OLMAYAN MUTLULUK METAFORLARI

3.2.2.1. MUTLULUK DERİNLİKTİR

Yalnızca Türkçede dilsel veri sunan bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasındaki farklılıklardan biridir. Türkçe derlemin bu kavramsal metafora yalnızca %0,28 oranında dilsel metafor sunmuş olduğu göz önünde bulundurulursa bu metaforun Türkçedeki en az yaygın metaforlardan biri olduğu anlaşılmaktadır.

(170) derin ve sınımsız mutluluk

Veriler incelendiğinde Türkçenin mutluluk duygusunu derin olarak algıladığını göstermektedir. Bu noktada literatürde duygunun derin olarak algılanmasının aslında KAP metaforuyla ilişkilendirildiğinden bahsetmek gerekir. Kövecses (1990: 152), kimi duygusal deneyimlerin bir kabın derinliklerinde konumlandığını ve bunun da içtenlik olarak düşünüldüğünü belirtmektedir. Yani *derinden* hissedilen duygular içten ve gerçektir. Ancak çalışma kapsamında elde edilen verilerde derinliğin içtenlik yönünü vurguladığı kanaatine varılmamıştır. Bu cümlelerdeki mutluluğun derin olması duygunun kişideki yerleşmişliği ile ilgilidir. “Derin mutluluk” ifadesiyle mutluluk duygusunun yoğun bir şekilde kişide yer etmiş olması kast edilmektedir. Bu durumda beden bir kap olarak düşünülüyor olmakla birlikte duygunun kişide kökleşmiş olmasına

vurgu yapılmakta olduğu için ayrı bir kategori altında incelenmesi uygun görülmüştür. Mutluluk bu cümlelerde kişide yer etmiş ve kökleşmiş bir duygudur.

3.2.2.2. MUTLULUK YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR

Bu kavramsal metafor yalnızca Türkçede veri sunmuş olması bakımından iki dil arasındaki farklılıklardan biri olmuştur. Türkçe derlemde %0,37'lik oranda veri sunarak yirmi sekizinci en yaygın metafor olmuştur.

Tezin 2. Bölümü olan kuramsal çerçevede kavramsal metafor kuramcıları Lakoff ve Johnson (1980: 15)'ın yönelim metaforlarını literatüre kazandırdıkları anlatılmıştı. Yönelim metaforları teorik çerçevede anlatıldığı gibi alt-üst, yukarı-aşağı gibi yönelimlere sahiptirler. Bu metaforların temeli fiziksel deneyime dayanmaktadır: duygular söz konusu olduğunda mutluluk duygusu bedenin dikleşmesine sebep olmaktadır kişi üzgün olduğunda beden aşağı doğru eğilmektedir Dolayısıyla duygu metaforlarında da pozitif duygulara yukarı yönelim kaynaklık etmekteyken negatif duygulara aşağı yönelim kaynaklık etmektedir. Mutluluk duygusu da pozitif bir duygu olduğundan bedenin dikleşmesine sebep olmakta dolayısıyla mutluluk duygusuna yukarı yönelim kaynaklık etmekte ve mutluluk duygusunun pozitif tarafı vurgulanmaktadır.

Yönelim metaforları diller arası çalışmalarda en önde gelen metaforlardan biridir. Ancak bu çalışmada Korece derlem bu kaynak alana veri sunmamıştır. Kim (2008a: 154), Im (2006) ve Woo ve Lee (2000)'ye dayandırarak Korecenin mutluluk söz konusu olduğunda YÜKSEKTE OLMAK kaynak alanını kullanmadığını belirterek bunun Kore kültüründe iki ayağın da yere basmasının pozitif çağrışımıyla ilgili olabileceğini belirtir. Korelilerin algısında iki ayağının üstünde olmak gerçekçilik ve hayatı aktif bir şekilde yaşamak anlamına gelmektedir. Korelilere göre yerde olmak yaşam demektir. Bu yüzden yerden uzaklaşmak, göğe doğru yükselmek gerçeği doğru düzgün algılayamama

ve içi boş olma anlamına gelmektedir. Bu sebeple de olumsuz algıya sahiptir (Kim, 2008a: 154). Fakat bu konuda farklı tespitlerde bulunan araştırmacılar da vardır. Song (2003, 2006), Korecenin de mutluluk duygusunu YUKARI olarak algıladığını belirtmiştir. Song, çoğunlukla “uçmak” fiiliyle veya “bulutların üzerinde yürümek” ifadesiyle kişinin keyfinin iyi olduğunu, mutlu hissettiğini göstermektedir. Ancak bu kavramsal metafora sunduğu örneklerin neredeyse hiçbiri “mutluluk” sözcüğünü içermemektedir. Bizim çalışmamızda ise derlem verisine ulaşmak için 행복 /haeng-bog/ ve 기쁨 /gi-ppeum/ sözcükleri kullanıldığından bu tarz cümlelere ulaşılammış olması mümkündür.

Türkçe derlem ise oldukça sınırlı sayıda veri sunmuştur.

(171) mutluluk, sana doğru yükselmektir

(172) günlerce dorukta yaşanan sevinç

(173) mutluluk bulutlarının üstünde

Bu metafor, mutluluk duygusuna YUKARI yönelimi vermektedir. Mutlu olan kişi hafifleyerek yukarı doğru yükselmekte ve dağın tepesinde, bulutların üstünde gezinmektedir. Bu açıdan bu tarz dilsel örnekler yukarıda olmanın ya da yükselmenin mutluluk duygusuna kaynaklık ettiğini göstermektedir.

3.2.2.3. MUTLULUK ATEŞTİR

Bu kavramsal metafor Korecede hiç dilsel metafor sunmamış ancak sınırlı sayıda da olsa Türkçede veri sunmuş olması bakımından iki dil arasındaki farklılıklardan biri olarak değerlendirilmektedir. Türkçede %0,28 oranında veri sunan ATEŞ kaynak alanı birçok çalışmada çoğunlukla öfke ya da üzüntü duygusu ile ilişkilendirilmiştir fakat bu çalışmada mutluluk gibi pozitif bir duygu için de kullanıldığı tespit edilmiştir.

(174) mutluluk ateşi öylesine yakıcı

(175) sevinç ateşleri

Bu cümlelerde mutluluk yakıcı özelliğinden dolayı bir ateş olarak kavramsallaştırılmaktadır. Yalnızca üç dilsel örnek sunan ATEŞ metaforunun Türkçede de yaygın olmadığı görülmektedir.

3.2.2.4. MUTLULUK DURUMDUR

Bu kavramsal metafor Korecede bulunmaması sebebiyle iki dil arasındaki farklılıklardan biridir. Türkçede veri sunmuş olmakla beraber yalnızca %0,94'lük oranla yaygınlığı oldukça düşüktür.

(176) mutluluk haline dönüveriyor

(177) sevinç halini yaratacaktır

Bu kavramsal metafor, mutluluğun psikolojik bir durum olarak algılandığını göstermektedir. Kişi bu durumun içine girebilir, içinde bulunabilir.

3.2.2.5. MUTLULUK MAKİNEDİR

Bu kavramsal metafor Korecede örnek sunmamış, Türkçede ise yalnızca %0,28 oranında dilsel metaforla Türkçeye özgü bir durum ortaya çıkarmıştır.

(178) mutluluğa programlayın

(179) Türkiye, mutluluk manivelasını çalıştırmayı beceriyor

(180) paranın mutluluk aparatı kabul ediliyor olmasıdır

Mutluluk, bir makine olarak kabul edilmektedir. Bu makine çalıştığı zaman kişi mutlu hissetmekte, çalışmadığında ise mutlu hissedememektedir. Bu kavramsal metaforun bir diğer vurgusu da bir makine veya aparat aracılığıyla mutluluk duygusunun iradeli bir biçimde aktive edilebiliyor oluşudur. Derlemdeki sınırlı sayıdaki

dilsel metafor baz alındığında bu metaforun Türkçede de oldukça düşük yaygınlık gösterdiği söylenebilir.

3.2.2.6. MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR

Yaygınlığı oldukça düşük olsa da bu kavramsal metafor Türkçede %0,66'lık oranla yirmi altıncı en yaygın metafor olmuştur. Bu kaynak alan Korecede mutluluğun kavramsallaştırılmasında kullanılmamasından ötürü iki dil arasındaki farklılıklardan biri olmuştur. Bu cümlelerde mutluluğun özellikle yüz ve gözlerden okunacak bir yazı olarak düşünüldüğünü göstermektedir.

(181) yüzünde mutluluk okunuyordu

(182) yüzlerinde bir sevinç ifadesi okuduk

Kövecses (2004: 134) duyguların yüzde yazı olarak kavramsallaştırıldığı ifadelerin fizyolojik tepkileri içermesinden ötürü bu ifadelerin aslında metonimi olduğunu belirtmektedir. Kövecses bu noktada daha genel olan FİZYOLOJİK TEPKİLER DUYGUYU AÇIKLAR metonimisinin etkili olduğunu belirtir. Çalışma kapsamında hem Korecenin hem de Türkçenin mutluluğu yüzdeki yazı olarak kavramsallaştırdığı anlaşılmaktadır.

Bu kavramsal metaforun Türkçede daha fazla dilsel örnek sunmasının kültürel bir sebebi olabileceği ihtimali göz önünde bulundurulmaktadır. Türk kültürünü yüzyıllardır etkisi altında tutan İslam dinine göre kişinin yaşayacakları çok önceden belirlenmiş alinyazısı olarak alnında yazılıdır. Mutluluk da benzer bir anlayışla gözlerde ve yüzde yazılı bir şey olarak algılanıyor olabilir. Yukarıda da belirtildiği gibi evrensel olarak vücudun belli bölgeleri özellikle gözler ve yüz kişinin hissettiği duyguyu dışarıya yansıtan en önemli bölgelerdir. Dolayısıyla mutluluk da bu bölgelerde rahatlıkla okunabilen bir yazı olabilmektedir.

3.3. DEĞERLENDİRME

Bu bölümde çevrimiçi derlemlerden elde edilen veriler incelenerek Korece ve Türkçedeki mutluluk metaforları incelenmiş ve iki dil arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. İnceleme esnasında her iki dilde de bu metaforlara kaynaklık eden kültürel unsurlar olup olmadığı varsa bunların ne olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Böylece Kore ve Türk insanının mutluluğa bakış açısı ve bu bakış açılarındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya çıkarılmak amaçlanmıştır. Aşağıda Tablo-5 Korece ve Türkçedeki mutluluk metaforlarını karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Derlem analizi bir metaforun bir dildeki yaygınlığını da ölçme fırsatı sunduğundan her kavramsal metaforun hem Korecede hem Türkçedeki yaygınlığı da Tablo-5'te görülebilmektedir.

Tablo-5. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Yaygınlıkları

	Kavramsal metaforlar	KORECE		TÜRKÇE	
		Sıklık	Oran (%)	Sıklık	Oran (%)
1	MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	162	14,68	175	16,52
2	MUTLULUK EŞYADIR	111	10,06	9	0,84
3	MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	105	9,51	43	4,06
4	MUTLULUK YOĞUNLUKTUR	88	7,97	99	9,34
5	MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR	82	7,43	74	6,98
6	MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR	66	5,98	-	-
7	MUTLULUK CANLI VARLIKTIR	54	4,89	58	5,47
8	MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR	42	3,80	17	1,60
9	MUTLULUK SIVIDIR	41	3,71	3	0,28
10	MUTLULUK FİZİKSEL BULUNUŞTUR	40	3,62	33	3,11
11	MUTLULUK KAPTIR	35	3,17	101	9,53
12	MUTLULUK PAYLAŞIMDIR	30	2,71	9	0,84
13	MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR	28	2,53	17	1,60
14	MUTLULUK DÜŞMANDIR	27	2,44	4	0,37
15	MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR	23	2,08	25	2,36
16	MUTLULUK YİYECEKTİR	23	2,08	13	1,22
17	MUTLULUK ÜRÜNDÜR	19	1,72	23	2,17
18	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	18	1,62	34	3,21
19	MUTLULUK IŞIKTIR	15	1,35	21	1,98
20	MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR	14	1,26	-	-
21	MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR	9	0,81	5	0,47
22	MUTLULUK SARHOŞLUKTUR	8	0,72	1	0,09
23	MUTLULUK SESTİR	7	0,63	107	10,10
24	MUTLULUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	7	0,63	20	1,88
25	MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDİR	5	0,45	2	0,18
26	MUTLULUK RESİMDİR	5	0,45	7	0,66
27	MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	5	0,45	33	3,11
28	MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR	5	0,45	9	0,84
29	MUTLULUK ZORLUKTUR	4	0,36	2	0,18
30	MUTLULUK DERSTİR	4	0,36	1	0,09
31	MUTLULUK CANLILIKTIR	4	0,36	24	2,26
32	MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR	3	0,27	-	-
33	MUTLULUK HASTALIKTIR	3	0,27	7	0,66
34	MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR	3	0,27	-	-
35	MUTLULUK RENKTİR	3	0,27	3	0,28
36	MUTLULUK ASTTIR	2	0,18	-	-
37	MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR	1	0,09	-	-
38	MUTLULUK SICAKLIKTIR	1	0,09	4	0,37
39	MUTLULUK BİNADIR	1	0,09	3	0,28
40	MUTLULUK YÜKTÜR	1	0,09	2	0,18
41	MUTLULUK KAYNAKTIR	1	0,09	27	2,54
42	MUTLULUK DERİNLİKTİR	-	-	3	0,28
43	MUTLULUK YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR	-	-	4	0,37
44	MUTLULUK ATEŞTİR	-	-	3	0,28
45	MUTLULUK DURUMDUR	-	-	10	0,94
46	MUTLULUK MAKİNE DİR	-	-	3	0,28
47	MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR	-	-	7	0,66

Çalışmada ilk olarak fark edilen nokta gerek Korecede gerek Türkçedeki dilsel metaforların büyük bir oran kapladığıdır. Korecede iki bin cümle içinde 1103 dilsel metafora ulaşılmışken Türkçede ise iki bin cümle içinde 1059 dilsel metafora ulaşılmıştır. Yani her iki dilde de toplam verinin yarısından fazlası dilsel metaforken geri kalanı ise literal kullanımdır. Bu sıklıklar, her iki dilde de mutluluk hedef alanını büyük oranda metaforlarla konuştuğumuzun bir göstergesidir. Bu dilsel metaforlardan yola çıkarak iki dilde toplam 47 kavramsal metafora ulaşılmış ve bunlardan 41'i Koreceye ait, 41'i Türkçeye aittir. Korece ve Türkçe arasındaki benzer kavramsal metafor sayısı ise 35'tir. Mutluluk duygusunda her iki dilin de sunduğu kavramsal metafor sayısı bu tez kapsamında incelenen literatürdeki çalışmalarda ulaşılan kavramsal metafor sayısından daha fazladır. Kövecses (2004), mutluluk duygusu için 15 kavramsal metafor listelemiştir. Derlem kullanarak Kövecses'in incelediği duyguları yeniden inceleyen Stefanowitch (2006) ise mutluluk duygusu için bunlara ek olarak 8 kavramsal metafor daha tespit etmiştir. Derlem kullanarak Korece ve İngilizcedeki mutluluk metaforlarını araştıran Türker (2003) de Korece için 33 kavramsal metafor tespit etmiştir.

Her iki dilden de elde edilen kavramsal metaforlar karşılaştırıldığında Korece ve Türkçe arasındaki mutluluk metaforlarındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, tezin iki dil arasındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla çıkacağı varsayımıyla uyumaktadır. Coğrafi olarak birbirlerinden çok uzak mesafelerde yaşayan iki milletin tarihsel ve kültürel açıdan çok fazla ortaklıklarının bulunmasının, mutluluğun kavramsallaştırılmasında birtakım benzerliklere yol açmış olması muhtemeldir. Gökmen (2019) 5. yüzyıl Goguryeo dönemi Kore kaynaklarında beraber yaşadığımıza dair kimi kayıtlar olduğunu dolayısıyla iki toplum arasında 5. yüzyıldan günümüze kadar bazı ortak değerlerin yaşaya gelmiş olabileceğini, aynı zamanda iki toplumun da Doğu kültürünün birer parçası olduğunu belirtir. Bu sebeple

Kore ve Türk toplumları arasında örf ve adetler bakımından da ortaklıklar söz konusudur (Gökmen, 2019: 119). Kore ve Türk toplumları arasındaki bu kültürel ve tarihsel ortaklık ve yakınlıkların iki toplumun dillerine de yansıdığı bu çalışmanın neticesinde anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada ayrıca veri toplamak için kullanılan çevrimiçi derlemelerin bir metaforun dildeki yaygınlığını ölçmek için de imkan tanıdığı tespit edilmiştir. Bu sayede yalnızca iki dilde de olan ya da olmayan metaforlar saptanmakla kalınmamış ayrıca bunların her iki dildeki yaygınlıkları da tespit edilerek karşılaştırma yapılabilmektedir. Bu sayede Korece ve Türkçede benzer birçok unsura rastlanmıştır.

Çalışma kapsamında gerek Korecede gerekse Türkçede elde edilen veriler göstermektedir ki bu metaforların bir kısmı mevcut literatürdeki kavramsal metaforlarla benzerlik göstermektedir. Bu durum Kövecses (2004) ve Stefanowitsh (2006)'ın İngilizceden elde ettikleri verilerle uyuşmakta ve bu açıdan bu metaforların evrenselliğini Korece ve Türkçe açısından desteklemektedir. Ancak derlem analizi sonucunda literatürde bulunmayan Koreceye ve Türkçeye özgü metaforlar olduğu da belirlenmiştir. Aynı zamanda, her iki dilde de bulunan metaforlardaki detaylanmalarda kültüre özgü farklılıklar da tespit edilmiştir. Bununla birlikte karşılaştırma kriterlerinden biri olarak belirlenen iki dilde de mevcut olan metaforların iki dildeki yaygınlıklarının da farklılaştığı anlaşılmıştır.

Korece ve Türkçedeki mutluluk metaforlarına bakıldığında birçok kavramsal metaforun iki dilde de bulunduğu görülmüştür. Bunlardan biri NESNE metaforudur. Kişinin fiziksel çevreyle etkileşimi sonucu soyut olan duyguların çeşitli şekillerde var olabilen somut nesneler olarak algılandığı fark edilmiştir.

İki dil arasındaki benzerliklerden biri olan ve birçok dilde de veri sunan KAP imge şemasının doğrudan kaynak alan olarak kullanıldığı durum her iki dildeki verilerde de saptanmıştır. İnsanın fiziksel çevresiyle etkileşiminin bir sonucu olarak

KAP imge şemasının mutluluğun kavramsallaştırılmasında oldukça etkin olduğu anlaşılmıştır. Gerek Korecede gerek Türkçede duygunun kendisi bir KAP olarak algılanmakta ve kişi bu kabın içinde olabilmektedir. Bu metafor; kişinin bedeninin, çeşitli vücut parçaları ya da organlarının mutluluk duygusunu içinde barındıran bir KAP olarak algılanmasından farklıdır. Bu metaforda kişi mutluluk duygusunun içindedir. Dolayısıyla, duygu kişiyi içinde barındıran bir KAP işlevi görmektedir. Her iki dilde de veri sunmuş olması bakımından KAP metaforu Korece ve Türkçe arasındaki benzer metaforlar arasında değerlendirilmiştir.

İki dilden de elde edilen veriler içindeki literatürde geçen metaforlar, Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006) tarafından İngilizcedeki mutluluk metaforları araştırmalarında da tespit edilen metaforlardır. Fakat Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in verilerinde geçen ve tez kapsamında Korece ve Türkçede de bulunduğu tespit edilen metaforlarda da her iki dile özgü durumların olduğu fark edilmiştir.

Bu farklılığa en önemli örnek olarak KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDE metaforu sunulabilir. Bu kavramsal metafor Kövecses (2004)'in İngilizce için sunduğu MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ SIVIDIR⁸ metaforu ile ayrılmaktadır. Çünkü Korece ve Türkçedeki dilsel örneklerine bakıldığında kabın içindeki maddenin Kövecses (2004)'tekinin aksine yalnızca sıvıyla sınırlı kalmadığı anlaşılmıştır. Korecede ve Türkçede kabın içindeki madde olarak kavramsallaştırılan mutluluk, 3.1.1. MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR bölümündeki örneklerde incelendiği gibi katı ya da bazen basınç altındaki gaz halinde de olabilmektedir. Mutluluk ya da sevinç duygusundaki yoğunluk arttıkça bu kap patlamaktadır. İki dildeki bu durum Kövecses (2004)'in İngilizce verilerinden farklı olmakla beraber Korece ve Türkçedeki benzerliklerden biri olmuştur.

⁸ Stefanowitsch (2006), İngilizcedeki mutluluk metaforlarını analiz ettiği çalışmada Kövecses'in verilerine eklemeler yapmıştır. Bu metafora ek olarak MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR kavramsal metaforunu önermiştir.

Bir diğ er evrensel kavramsal metaforlardan olan CANLILIK metaforu da Koreceye has bir durum sergilemektedir. Bu metaforda Türkçe ve Batı dillerinden farklı olarak Korecede “ㄱ| /gi/” önemli bir rol oynamaktadır. Komşusu Çin’in yüzyıllar boyunca kültürel, dilsel ve politik olarak etkisi altında kalan Kore toplumunun dilinin bu metafora has bir durum sergilediğı anlaşılmıştır. Türkçeden farklı olarak Korece, Çince kökenli bir sözcük olan ve canlılık enerjisi anlamına gelen “ㄱ| /gi/” sözcüğünü kullanarak canlılığı bir enerji olarak görmektedir. Song (2003), bunun Kore toplumunun Çin ile olan etkileşiminin doğırd ğı bir sonuç olduğınu ifade eder. Bununla birlikte Türkçedeki “sevinç gösterileri” ifadesinde olduğı gibi CANLILIK metaforuna ait Korece cümleler mutluluğı fiziksel hareketler aracılığıyla yaşanan bir coşku olarak algılamamaktadır. Kore kültüründeki mutluluk duygusunu dışarıya yansıtmama eğıliminin de bu duyguyu daha çok kişinin içinde hissettiğı canlılık enerjisi olarak tecrübe ettiğini, başkalarının fark edeceğı belirginlikte hareketlerine yansıtmadığını anlaşılmaktadır.

Bu durum, yüzün mutluluğı barındırdığı cümleler için de geçerlidir. Evrensel olan KAP metaforu söz konusu olduğunda her iki dilde de vücudun çeşitli yerlerini mutluluğı barındıran bir KAP olarak d ş n ld ğı görülmektedir. Bunlardan biri olarak yüz her iki dilde de mutluluğ n yansıdığı vücut bölümlerinden biridir. Ancak iki derlemden alınan veriler incelendiğinde sıklıklarında fark gözlenmiştir. Türkçede yüzün, mutluluğ n yansıdığı ve mutluluğı taşıyan vücut parçası olduğuna dair daha fazla örnek çıkmıştır. Bu fark Korecede mutluluk duygusunun kültürel olarak bastırılması ve dışarıya yansıtılmaması gereken bir duygu olmasından kaynaklanıyor olduğı düşünülmektedir. Vücudun bir başka organı olan gözün de mutluluk için KAP işlevi g rd ğı örneklere her iki dilde de rastlanmakla beraber Korece ve Türkçedeki dilsel metaforların vurgularının farklı olduğı tespit edilmiştir. Türkçede göz, mutluluğı içinde

tutan bir KAP olarak düşünölmekte ve “gözlerindeki mutluluk” gibi dilsel metaforlar üretmesine olanak vermektedir. Korecede de aynı durum söz konusudur fakat ek olarak Korece gözle ilgili detaylanmalara yer vermektedir. Cümlelerde göz parlaması, kızarma gibi fizyolojik reaksiyonlar göstererek metonimik olarak kullanılmakta ya da kirpik dipleri, gözbebeğı gibi gözün çeşitli kısımları mutluluk ifadelerine dahil edilmektedir. Bu dilsel ifadeler Kore ve Türk toplumlarının içinde bulunduğı kültürel coğrafya ile alakalı olabileceğı düşünölmektedir. Jack vd (2012)’nin 15 Batılı 15 Uzak Doğulu katılımcıyla gerçekleştirdikleri çalışmayla temel duygulara verilen yüz ifadelerinin evrensel olduğı savını çürüttüler. Çalışma kapsamında Batılı katılımcıların altı temel duygunun her birini farklı yüz ifadeleriyle karşıladıkları anlaşılmışken Uzak Doğuluların bu yüz ifadelerini kullanmadıkları, duygu yoğunluğunu göz aktivitesiyle temsil ettiklerini ortaya koymuşlardır. Bu sonuçlar duyguya karşı verilen yüz ifadelerinin evrensel olduğı savını çürütmüş, yüz ifadelerinde kültürün etkili olduğunu ortaya net bir şekilde koymuştur. Bu çalışmanın sonuçlarından faydalananak olunursa çalışma kapsamında derlemde elde edilen verilerde mutluluğun yüzde okunduğı dilsel metaforların sayısının Türkçede daha fazla çıkmış olması, ya da gözün KAP işlevi gördüğü mutluluk metaforlarının Korecede gözle ilgili daha fazla detay ve bilgi içermesinin Jack vd (2012)’nin çalışmasındaki Uzak Doğuluların duygu yoğunluğunu yüzden ziyade gözlerdeki aktivite ile yansıttıkları sonucuyla paralel olduğı düşünölmektedir.

MUTLULUK SESTİR metaforu da evrensel metaforlardandır ve beden deneyimine dayanmaktadır. Kişi mutlu olduğunda kendisini tutamayıp bağırma ya da çığlık atma tepkisi verebilmektedir. Hissedilen mutluluğun etkisiyle kişi çığlık atabilmekte, haykırabilmekte, sevinçle bağırabilmektedir. Söz konusu insan olduğundan bu metaforların başka kültürlerde de bulunması doğaldır.

Aynı zamanda bu çalışma kapsamında yapılan çözümleme sonucunda Korece ve Türkçede de kimi metaforları metoniminin güdülediği de anlaşılmıştır. MUTLULUK SESTİR ve MUTLULUK GÖZYAŞIDIR metaforları bunlardan bazılarıdır. Kişi yalnızca üzgün hissettiğinde ağlamamaktadır, heyecanlı, mutlu ve coşkulu hissettiğinde de gözyaşı dökabilen bir varlıktır. Metonimi temelli bu metaforlar her iki dilde de veri sunmuştur. Ancak Korecede mutluluğun bir ses ya da gözyaşı olarak algılandığına dair toplamda 24 dilsel ifade bulunmaktayken Türkçede 141 dilsel ifadeye erişilmiş olmasının anlamlı olduğu düşünülmektedir. Kore kültüründe mutluluğun belli edilmemesi, dışarıya yansıtılmaması temayülü bedeninin mutluluk duygusuna verdiği tepkilerin kontrol edilmesini beraberinde getirmiş olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple Korece derlemde mutluluktan ağlamak ya da sevinç çılgınlıkları atmak gibi ifadelerle daha az rastlanılmış olabileceği düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında incelenen kaynaklarda yer almayan Korece ve Türkçeye özgü yeni kavramsal metaforlar da bulunmuştur. Bu iki dile özgü metaforların bazılarının Kore ve Türk toplumlarının dünya görüşü ve kültürel bağlarıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Mutluluğun evrensel olarak pozitif bir duygu olmasının yanı sıra Korecedeki örnekler mutluluğun Kore toplumu için ne kadar güç erişilebilir, kolay kaybedilebilir ve değerli olduğunu da göstermektedir. YİYECEK, DEĞERLİ NESNE, DESTİNASYON, KIRILGAN NESNE, RÜYA/HAYAL kavramsal metaforlarının mutluluk duygusunun Kore toplumunda tarihsel sebeplerden dolayı az bulunur ve erişmesi zor bir duygu olmasıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Mutluluğun pozitif bir duygu olmasından kaynaklı olarak benzer durumun Türkçede de var olduğu görülmektedir. Ulaşılabilecek bir hedef olarak “mutluluğu arayan, dileyen, onun peşinde koşan”, Koreceyle benzer olarak Türkçede de mutluluğa erişmeyi amaçlayan dilsel metaforlar tespit edilmiştir. Ancak bu tarz dilsel örneklerin sıklıklarının Koreceden daha az olduğu görülmektedir. MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR ve MUTLULUK DEĞERLİ

NESNEDİR kavramsal metaforları derlemdeki yaygınlıklarıyla Korece ve Türkçe arasındaki bu farka ışık tutan metaforlar olmuştur. Bunların yanında PAYLAŞIM, AST, metaforları da Kore toplumunun kültürel kodlarıyla uyum sergilemektedir. Günümüzde oldukça değişime uğramış olsa da eski çağlardan beri kolektivist bir tutum sergilemiş Kore toplumunun “우리 (u-li/biz)” anlayışıyla uyumlu olacak şekilde mutluluğu da paylaşılan bir olgu olarak kavramsallaştırması normaldir. Dahası Kore toplumu ile benzer şekilde kolektivist özellikler sergileyen Türk toplumunda da aynı metaforun bulunması tesadüf değildir. MUTLULUK PAYLAŞIMDIR metaforu Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)’in çalışmalarında yer almamaktadır. Benzer şekilde AST metaforunun da yüzyıllar boyunca Konfüçyanist etkiyle şekillenmiş Kore toplumundaki kişiler arası hiyerarşinin dile yansımalarıyla meydana gelmiş olabileceği düşünülmektedir. Bu metafor Türkçede hiç veri sunmamıştır. Korecede de her ne kadar en az yaygın metaforlardan da olsa dilsel örneklerine bakıldığında mutluluk duygusunun fiziksel kuvvetten ziyade yetki ve hiyerarşi kaynaklı bir güç tarafından kontrol altında tutulmaya, engellenmeye çalışılması söz konusudur. Kövecses (2004), birçok duygu için (TOPLUMSAL) ÜSTün kaynak alan işlevi gördüğünü tespit etmiştir. Fakat onun örneklerinde öfke, korku, aşk gibi güçlü duygular kişi üzerinde etki sahibi iken, bizim verilerimizde duygunun kendisi etkinliği az olmaktadır. Zira örneklerde mutluluk yasaklanmakta, engellenmeye çalışılmaktadır. Bu açıdan Korelilerin mutluluğu AST olarak algıladığı anlaşılmıştır.

Çalışma kapsamında elde edilen mutluluk metaforları karşılaştırıldığında Kore ve Türk toplumları arasındaki tarihsel yakınlığın ve kültürel benzerliğin güdülemiş olabileceği düşünülen çok sayıda benzerlikler yakalanmıştır. Ancak Korecede mutluluk duygusunun dışarı yansıtılacak kadar serbest yaşanmadığını, daha çok kontrol edilmesi gereken bir duygu olarak algılandığını gösteren örneklerin Türkçeye göre daha sık çıktığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda Koreceden elde edilen veriler mutluluğun Kore

toplumunda elde etmesi zor, erişilmesi gereken ve kolay kaybedilebilir bir yanının olduğunu göstermektedir. Bunun yanında çalışma kapsamında İngilizce için incelenen literatürde yer alan kimi metaforların Korecede ve Türkçede de bulunduğu görülmüştür, bu da kavramsal metafor kuramının evrensel bir yönü olduğu iddiasını doğrular niteliktedir.

Bu açıklamalar ışığında özetle aşağıdaki sonuçlara erişilmiştir:

- İki dil arasındaki benzerliklerin sayısı farklılıkların sayısından daha fazladır.

Erişilen toplam 47 metafordaki benzerlik sayısı 35'tir.

- İki dilde de tespit edilen mutluluk kavramsal metaforlarının Korece ve Türkçedeki yaygınlıkları birbirinden farklı olabilmektedir.

- Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in İngilizcede mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanıldığını tespit ettiği metaforların bir kısmı Korece ve Türkçede de tespit edilmiş ve bu metaforların evrenselliği Korece ve Türkçe açısından desteklenmiştir.

- Bunların yanında Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in çalışmalarında bulunmayan Korece ve Türkçeye özgü mutluluk metaforları da tespit edilmiştir.

- Derlemde elde edilen veriler içinde literatürde bulunan metaforların detaylanmalarında ya da dilsel ifadelerinde kültürel farklılık gözlenebilmektedir.

- Derlemde çekilen verilerin analizi sonucu tespit edilen Koreceye özgü mutluluk metaforlarından, Kore toplumunun mutluluk duygusuna yaklaşımı ortaya çıkmıştır. Korecedeki örnekler mutluluğu, erişmesi zor ancak kaybetmesi kolay bir duygu olarak görmektedirler.

- Gerçekleştirilen analiz sonucu Korecenin mutluluğa HASTALIK, ZORLUK, YÜK metaforlarıyla negatif anlam da atfettiği anlaşılmıştır.

4. BÖLÜM

KORECE VE TÜRKÇEDEKİ ÜZÜNTÜ METAFORLARI

Üzüntü metaforlarına ulaşmak için Korecede “슬픔 /seul-peum/” ve “우울 /u-ul/”, Türkçede “üzüntü” ve “acı” olmak üzere her iki dilde de ikişer anahtar sözcükle yaklaşık 2000’er cümle analiz edilmiştir. Bunun sonucu Korece 912, Türkçe 969 dilsel metafor sunulmuştur. Bu dilsel metaforlar toplamda 48 kavramsal metafor altında toplanmıştır. Cümlelerin analizi sonucu gerek Korecede gerekse Türkçede literatürde daha önce yer almamış kavramsal metaforlar da tespit edilmiş olmakla beraber, Korece ve Türkçe arasındaki benzer kavramsal metafor sayısının farklılıklardan fazla olduğu anlaşılmıştır. Her iki dilde de bulunması bakımından benzerlikler başlığı altında incelenen kavramsal metafor sayısı 33’tür. Tablo-7, Korece ve Türkçedeki üzüntü metaforlarının Korece ve Türkçedeki durumunu göstermektedir.

Tablo-6. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Genel Durumu

	KORECE	TÜRKÇE
Dilsel ifadeler	912	969
Kavramsal metaforlar	45	36
Korece ve Türkçedeki benzer metafor sayısı	33	
Toplam	48	

Üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında hangi kaynak alanların kullanıldığı ve bu kaynak alanların her iki dildeki varlıkları Tablo-7’de sunulmuştur.

Tablo-7. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforları

	ÜZÜNTÜ	Korece	Türkçe
1	ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	✓	✓
2	ÜZÜNTÜ EŞYADIR	✓	✓
3	ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	✓	✓
4	ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR	✓	✓
5	ÜZÜNTÜ KAPTIR	✓	✓
6	ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR	✓	✓
7	ÜZÜNTÜ SIVIDIR	✓	✓
8	ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR	✓	✓
9	ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR	✓	✓
10	ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR	✓	✓
11	ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR	✓	✓
12	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	✓	✓
13	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR	✓	✓
14	ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR	✓	✓
15	ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR	✓	✓
16	ÜZÜNTÜ SESTİR	✓	✓
17	ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR	✓	X
18	ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR	✓	✓
19	ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR	✓	✓
20	ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR	✓	✓
21	ÜZÜNTÜ IŞIKTIR	✓	✓
22	ÜZÜNTÜ YÜKTÜR	✓	✓
23	ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR	✓	✓
24	ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR	✓	✓
25	ÜZÜNTÜ YAZIDIR	✓	✓
26	ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR	✓	✓
27	ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR	✓	✓
28	ÜZÜNTÜ DERSTİR	✓	X
29	ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR	✓	✓
30	ÜZÜNTÜ RENKTİR	✓	X
31	ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	✓	✓
32	ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR	✓	X
33	ÜZÜNTÜ KOKUDUR	✓	X
34	ÜZÜNTÜ ASTTIR	✓	X
35	ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR	✓	X
36	ÜZÜNTÜ ATEŞTİR	✓	✓
37	ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR	✓	✓
38	ÜZÜNTÜ RESİMDİR	✓	X
39	ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	✓	✓
40	ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR	✓	X
41	ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR	✓	X
42	ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR	✓	✓
43	ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR	✓	✓
44	ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR	✓	X
45	ÜZÜNTÜ BİNADIR	✓	X
46	ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR	X	✓
47	ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	X	✓
48	ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR	X	✓

Her iki dildeki üzüntü metaforları Tablo-7’de yer almaktadır. Görüldüğü üzere Korece ve Türkçede üzüntü duygusunda 33 kavramsal metafor her iki dilde de bulunarak Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden olmuştur. Ancak bu kavramsal

metaforlar her iki dilde de bulunsa da dildeki yaygınlıkları birbirinden farklı olabilmektedir. Analiz sonucu üzüntü kavramsal metaforlarının Korece ve Türkçedeki durumları sıklık ve oranlarıyla beraber Tablo-8 ve Tablo-9’da sunulmuştur.

Tablo-8. Korecedeki Üzüntü Metaforlarının Oranı

	Kavramsal metaforlar	KORECE	
		Sıklık	Oran (%)
1	ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	150	16,44
2	ÜZÜNTÜ EŞYADIR	129	14,14
3	ÜZÜNTÜ (İSTENEN) SAKLI NESNEDİR	52	5,70
4	ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR	51	5,59
5	ÜZÜNTÜ KAPTIR	48	5,26
6	ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR	46	5,04
7	ÜZÜNTÜ SIVIDIR	43	4,71
8	ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR	34	3,72
9	ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR	30	3,28
10	ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR	28	3,07
11	ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR	27	2,96
12	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	24	2,63
13	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR	21	2,30
14	ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR	19	2,08
15	ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR	16	1,75
16	ÜZÜNTÜ SESTİR	16	1,75
17	ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR	15	1,64
18	ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR	15	1,64
19	ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR	15	1,64
20	ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR	14	1,53
21	ÜZÜNTÜ IŞIKTIR	11	1,20
22	ÜZÜNTÜ YÜKTÜR	10	1,09
23	ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR	9	0,98
24	ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR	9	0,98
25	ÜZÜNTÜ YAZIDIR	8	0,87
26	ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR	8	0,87
27	ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR	8	0,87
28	ÜZÜNTÜ DERSTİR	6	0,65
29	ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR	6	0,65
30	ÜZÜNTÜ RENKTİR	5	0,54
31	ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	5	0,54
32	ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR	4	0,43
33	ÜZÜNTÜ KOKUDUR	4	0,43
34	ÜZÜNTÜ ASTTIR	3	0,32
35	ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR	3	0,32
36	ÜZÜNTÜ ATEŞTİR	3	0,32
37	ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR	3	0,32
38	ÜZÜNTÜ RESİMDİR	2	0,21
39	ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	2	0,21
40	ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR	2	0,21
41	ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR	2	0,21
42	ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR	2	0,21
43	ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR	1	0,10
44	ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR	1	0,10
45	ÜZÜNTÜ BİNADIR	1	0,10
46	ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR	-	-
47	ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	-	-
48	ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR	-	-

Tablo-9. Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Oranı

	Kavramsal metaforlar	TÜRKÇE	
		Sıklık	Oran (%)
1	ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR	203	20,94
2	ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR	176	18,16
3	ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR	161	17,67
4	ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	98	10,11
5	ÜZÜNTÜ KAPTIR	84	8,66
6	ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR	36	3,71
7	ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR	28	2,88
8	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR	26	2,68
9	ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR	23	2,37
10	ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR	16	1,65
11	ÜZÜNTÜ SESTİR	13	1,34
12	ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	11	1,13
13	ÜZÜNTÜ YÜKTÜR	9	0,92
14	ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR	9	0,92
15	ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR	8	0,82
16	ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	7	0,72
17	ÜZÜNTÜ ATEŞTİR	6	0,61
18	ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR	6	0,61
19	ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR	6	0,61
20	ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR	6	0,61
21	ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR	5	0,51
22	ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	5	0,51
23	ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR	4	0,41
24	ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR	3	0,30
25	ÜZÜNTÜ EŞYADIR	3	0,30
26	ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	3	0,30
27	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	2	0,20
28	ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR	2	0,20
29	ÜZÜNTÜ SIVIDIR	2	0,20
30	ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR	2	0,20
31	ÜZÜNTÜ IŞIKTIR	2	0,20
32	ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR	1	0,10
33	ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR	1	0,10
34	ÜZÜNTÜ YAZIDIR	1	0,10
35	ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR	1	0,10
36	ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR	1	0,10
37	ÜZÜNTÜ RENKTİR	-	-
38	ÜZÜNTÜ DERSTİR	-	-
39	ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR	-	-
40	ÜZÜNTÜ KOKUDUR	-	-
41	ÜZÜNTÜ ASTTIR	-	-
42	ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR	-	-
43	ÜZÜNTÜ RESİMDİR	-	-
44	ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR	-	-
45	ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR	-	-
46	ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR	-	-
47	ÜZÜNTÜ BİNADIR	-	-
48	ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR	-	-

4.1. ÜZÜNTÜ DUYGUSUNDA KORECE VE TÜRKÇE ARASINDAKİ BENZERLİKLER

Yürütülen analiz sonucu üzüntü hedef alanı için her iki dilde de tespit edilen metaforlar benzerlikler başlığı altında incelenmiştir. Bu benzer kavramsal metaforlara kaynaklık eden alanlar aşağıdaki gibidir.

4.1.1. ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de veri sunması açısından iki dildeki benzerliklerden biridir. Korece derlemin içinde bu eşleşme %16,44 olan en yüksek oranla yaygınlık açısından ilk sırada yer almaktadır. Türkçede de %10,11 oranla dördüncü sırada yer almış ve en yaygın metaforlar arasına girmiştir.

Bu kavramsal metaforun dilsel örnekleri duyguların bir kabın içinde bulunan bir madde olarak algılandığını göstermektedir. Kövecses (1990: 25), DUYGULAR KABIN İÇİNDEKİ SIVIDIR metaforunu önermiştir. Duyguların kavramlaştırılmasında önemli bir rol oynayan KAP imge şemasının bu kavramsal metaforu güdülediğini belirtmektedir. Ancak bizim verilerimizde duygu yalnızca sıvı madde olarak değil, yoğunluğundaki artış sonucu patlamaya yol açtığı için aynı zamanda gaz olarak da algılandığını göstermesi bakımından ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDE metaforu önerilmiştir. Örneklerde üzüntü duygusunun bir kabın içindeki madde olarak düşünüldüğü anlaşılmaktadır.

(183) 슬픔과 짝 차 있을 어린아이들

üzüntüyle tam dolu olacak küçük çocuklar

/seul-peum-gwa kkwag cha iss-eul eo-lin-a-i-deul/

“üzüntüyle dolu çocuklar”

(184) sıkıntı ve üzüntü dolu olduğu zamanlar

(185) 우울만이 남아 있어
üzüntü sadece kaldı

/u-ul-man-i nam-a iss-eo/

“yalnızca üzüntü kaldı”

(186) içimizdeki acı

İnsan zihnindeki bu imge şeması vücudun, duyguları içinde barındıran bir KAP olarak algılanmasını sağlamaktadır. (187) ve (188) yalnızca beden değil, beden parçaları ya da organların da KAP olarak düşünüldüğünü göstermektedir.

(187) 슬픔을 가슴에 품어준다
üzüntüyü kalbine gömmek

/seul-peum-eul ga-seum-e pum-eo-jun-da/

“üzüntüyü kalbine gömüyor”

(188) üzüntü dolu gözlerle

Örneklerde kalp ve gözler üzüntü duygusunu içeren KAP olarak algılanmaktadır. Yalnızca organlar değil yer, düşünceler veya ses de üzüntü için KAP işlevi görebilmektedir.

(189) 우울이 가득한 곳
üzüntü dolu yer

/u-ul-i ga-deug-han gos/

“üzüntü dolu yer”

(190) çok derin bir acı vardı seste

Bu kavramsal metaforun gösterdiği bir diğer özellik ise duygunun yoğunluğu arttıkça kabın içindeki sıvının da artış göstermesidir. Kövecses (1990: 147) bu durumu

yönelim metaforlarıyla ilişkilendirmekte, bunun FAZLA OLAN YUKARIDIR yönelim metaforunun özel bir durumu olduğunu belirtmektedir. (191), (192) üzüntü duygusunun yoğunluğu arttıkça kabın içindeki sıvının da yukarı doğru hareket ettiğini, üst sınıra doğru yaklaştığını örneklemektedir.

(191) 앵가슴에서 밀쳐 올라오는 슬픔

göğüs boşluğundan itip yukarı tırmanan üzüntü

/ang-ga-seum-e-seo mil-chyeo ol-la-o-neun seul-peum/

“Göğüs boşluğumdan yukarı doğru tırmanan üzüntü”

(192) duyduğu acı artar

Kövecses (1990), DUYGUNUN YOĞUNLUĞU ARTTIKÇA KAPTAKİ SIVI TAŞAR metaforunun üzüntü de dahil olmak üzere birçok duyguda geçerli olduğunu belirtmektedir. Türkçe ve Korece derlem (193), (194) ile KAP metaforunun bu özelliğini desteklemektedir. Benzer şekilde duygunun yoğunluğu azaldıkça kabın içindeki sıvının da miktarı azalır.

(193) 극한 슬픔 속에

aşırı üzüntü içinde

/geug-han seul-peum sog-e/

“aşırı üzüntü içinde”

(194) aşırı bir üzüntü

(195) 우울감이 줄어든다

üzüntü azalıyor

/u-ul-gam-i jul-eo-deun-da/

“üzüntü azalıyor”

(196) Daha az acı çekiyor

(195) ve (196) üzüntü duygusunun azalmasıyla kabın içindeki sıvının azalması arasında eşleşme kurulduğunu göstermektedir. Bu metaforun bir özelliği de kişinin üzüntü duygusunu kontrol etmeye çalışması sonucu kendisini gösterir. Duygu kabın içindeki sıvı olarak algılandığına göre kişi duygusunu kontrol etmek için kabın içindeki maddenin dışarı taşmasını önlemek durumunda kalmaktadır. Bu da sıvının miktarının kontrol edilmesiyle mümkün olmaktadır.

(197) 슬픔을 억누를 수 없었다
üzüntüyü bastıramıyordu

/seul-peum-eul eog-nu-leul su eobs-eoss-da/

“üzüntüyü bastıramıyordu/kontrol edemiyordu”

(197)’de kişi üzüntü duygusunu bastırmaya çalışmaktadır. Bu noktada Korece ve Türkçe açısından dikkat çekici bir durum ortaya çıkmaktadır. Türkçe derlemde üzüntüyü baskılama ve kontrol altına alma çabasını yansıtan örneklerin yer almadığı görülmüştür. Bu durumun Kore halkının kültürel kodlarıyla yakın ilişkili olduğu düşünülmektedir. Kim ve Kwon (2016: 66-67) Korece, Japonca, Çince ve İngilizcedeki duygu metaforlarını inceledikleri çalışmalarında Korecede öfke duygusu için “tepesi atmak” anlamındaki “울화통이 터지다 /ul-hwa-tong-i teo-ji-da/” gibi ifadelerden yola çıkarak geçmişte çok uzun süre Konfüçyanist kültürün etkisi altında kalan Kore’de özellikle gençlerin ve kadınların toplumsal olarak büyük baskı altında yaşadıklarını ve bu öfkelenmeler de bu öfkelerini dışarı yansıtamadıkları için içlerinde yaşadıkları ve bu öfkenin sonunda patlayarak ya da kişiyi mental olarak hasta ederek dışarı çıktığını belirtir. Bu çalışma kapsamında toplanan verilerden yola çıkarak aynı durumun üzüntü duygusu için de geçerli olduğu sonucuna varılabilir. Çünkü Koreliler tarih boyunca duygularını açık bir şekilde ifade edememişler, genellikle duygularını iç dünyalarında tecrübe ederek ve bastırarak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Bu sebeple Korece derlemin

kabın içindeki sıvının baskılanması olarak algılanan üzüntü duygusunu da kontrol etmeye yönelik metaforlar sunduğu düşünülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde üzüntünün patlayarak dışarı yansımalarının kültürel gerekçeleri de ortaya çıkmaktadır. Uzun süre kontrol edilmeye çalışılan duygular bastırılamayacak hale gelip sınıra ulaşınca patlama ile sonuçlanmaktadır. (198)'de üzüntünün patladığı durum örneklenmektedir.

(198) 한없이 슬픔만 터뜨리며

limitsizce üzüntü sadece patlatarak

/han-eobs-i seul-peum-man teo-tteu-li-myeo/

“aşırı üzümlere”

(199) 짙은 슬픔이 뿜어져나왔다

koyu üzüntü püskürerek çıktı

/jit-eun seul-peum-eul ppum-eo-nae-da/

“yoğun bir üzüntü püskürttü”

Vücut parçaları da devreye girmekte ve üzüntü duygusunun yoğunluğundaki artış basınçla birlikte vücut parçalarını da patlatabilmektedir.

(200) 슬픔으로 심장은 터져버렸다

üzüntüyle kalp patladı

/seul-peum-eu-lo sim-jang-eun teo-jyeo-beo-lyeoss-da/

“Kalbi üzüntüden patladı”

(198), (199) ve (200)'den anlaşıldığı gibi evrensel kabul edilen KAP metaforunun basınç altında olduğunu gösteren versiyonları Korece derlemden toplanan örneklerle desteklenmiştir.

Kim ve Choe (2011: 109) Korece ve İngilizcedeki mutluluk, üzüntü ve öfke duygularını araştırdığı yazısında herhangi bir toplumdilbilimsel gerekçe sunmasa da

Korece cümlelerin DUYGU KABIN İÇİNDEKİ MADDEDİR kavramsal metaforunun evrensel yönünü desteklediğini belirtirler. Ancak bu çalışma neticesinde Türkçe derlemede Korecenin aksine üzüntü duygusunun kaptan taşıdığını gösteren çok sınırlı sayıda veri sunmuş olması veya bulunduğu kabı patlatmaması bu metaforun detaylanmasındaki iki dil arasındaki farklardan biri olmuştur.

4.1.2. ÜZÜNTÜ EŞYADIR

Her iki dilde de tespit edilen ÜZÜNTÜ EŞYADIR metaforu Korecede %14,14 oranla en yaygın ikinci metafor olmuşken Türkçede ise çok sınırlı sayıda veri sunarak %0,30 ile yirmi beşinci sırada yer almış ve en az yaygın metaforlardan olmuştur.

(201) 아내의 슬픔
eşimin üzüntüsü

/a-nae-ui seul-peum/

“eşimin üzüntüsü”

(202) 민족 전체의 슬픔
millet tamamının üzüntü

/min-jog jeon-che-ui seul-peum/

“tüm milletin üzüntüsü”

(203) bana ait bir üzüntü olmayabilir

Örnekler, üzüntü duygusunun kişiye ait bir eşya olarak algılandığına işaret etmektedir. Üzüntü yalnızca bireye ait değil topluma, kutsal kişiye, atalara, aileye, millete de ait olabilmektedir.

4.1.3. ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR

Bu metafor iki dilde de veri sunmuş olması açısından Korece ve Türkçedeki benzerliklerden biridir. Ancak yaygınlıkları açısından değerlendirildiğinde oldukça farklı sonuçlar sunmuştur. Korece derlemde %5,70'lik oranla en yaygın üçüncü metafor olmuşken Türkçedeki yaygınlığı %1,13 oranla on ikinci yaygınlıktaki olmuştur.

(204) 무너져내리는 슬픔을 감추면서
çöken üzüntüyü saklayarak

/mu-neo-jyeo-nae-li-neun seul-peum-eul gam-chu-myeon-seo/

“çökmekte olan üzüntümü saklayarak”

(205) 자신의 몸속에 꼭꼭 숨어 있는 우울
kendinin beden içinde sıkı bir şekilde gizlenen üzüntü

/ja-sin-ui mom-sog-e kkog-gog sum-eo iss-neun u-ul/

“kendi bedeni içinde gizlenmiş üzüntü”

(206) gizli bir üzüntü büyümeye başlamıştı yüreğinde

(207) günlerdir çektiğim dinmeyen gizli acı

(204), (205), (206) ve (207)'de anlaşıldığı gibi bu metafor mutluluk duygusundaki İSTENEN (SAKLI) NESNE metaforundan farklı bir özellik sergilemektedir. Üzüntü duygusunun olumsuz duygu olmasından ötürü bu duygunun arzulanan bir nesne olmaktan ziyade daha çok gizli tutulmaya çalışılan, saklanan bir nesne olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bunun aynı zamanda Korelilerin negatif duygularını doğrudan ifade etmeme eğilimi ile de bağlantılı olabileceği düşünülmektedir.

Ancak analizler esnasında dilsel metaforlarda bu kavramsal metaforun bir diğer yönü daha olduğu gözlenmiştir. Olumsuz duygu olmasına rağmen kişinin bu duyguyu içinde tutmaktan hoşlandığı veya onu bağrında tuttuğu da örneklerde görülmüştür.

(208) 슬픔을 안고 살아가는 조선

üzüntüyü sarılıp yaşamına devam eden Choson

/seul-peum-eul an-go sal-a-ga-neun jo-seon/⁹

“üzüntüye sarılıp yaşamına devam eden Choson”

(209) 우울을 안고 사는

üzüntüyü sarılıp yaşayan

/u-ul-eul an-go sa-neun/

“acıya sarılıp yaşayan”

(210) 이제 그는 슬픔을 품고

artık o üzüntüyü bağrına basıp

/i-je geu-neun seul-peum-eul pum-go/

“bundan böyle o üzüntüyü bağrına basıp”

(208) ve (209)’da kişinin üzüntü duygusuna sarıldığı ve (210)’da üzüntüyü bağrına bastığı anlaşılmaktadır. Bu noktada Korece ve Türkçeden elde edilen veriler doğrultusunda ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR metaforunda önemli bir farklılık gözlenmiştir. Türkçe veriler Korecenin aksine üzüntüye “sarılmak, bağrına basmak” gibi ifadelerle olumlu vurgu yapmamaktadır. Yalnızca Korece derlem üzüntü gibi olumsuz bir duygunun da olumlu olarak algılandığını gösteren cümleler sunmuştur. Türker (2003: 112-113) de Korece ve İngilizcedeki duygu metaforlarını karşılaştırdığı çalışmasında iki dil arasında bu farklılığı tespit etmiş ve bunun gerekçesi olarak Korelilerin üzüntü duygusunu olduğu haliyle kabul etmesi, hatta onun tadını çıkarmasını dolayısıyla onu negatif bir duygu olmaktan ziyade olumlu yönleriyle değerlendirmelerini ileri sürmektedir. Bu anlamda bu çalışma kapsamında Korece derlemin sunduğu veriler bu bilgiyle örtüşmektedir.

⁹ Choson devleti günümüz Kore Cumhuriyeti ve Demokratik Halk Cumhuriyeti (Kuzey Kore) öncesinde Kore yarımadasında 1392-1897 yılları arasında hüküm sürmüş bir krallıktır.

4.1.4. ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR

Bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biridir. Ancak bu benzerlik iki dilde de var olmasıyla sınırlı kalmakta, yaygınlık dereceleri açısından birbirinden farklı sonuçlar sunmaktadır. Korece derlemde %5,59'luk oranla ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR kavramsal metaforu en yaygın dördüncü kavramsal metafor olarak tespit edilmiştir. Türkçe derlemde ise bu metafor %1,65'lik oranla en yaygın onuncu metafor olarak saptanmıştır.

(211) 슬픔이 나를 찾아오는지
üzüntü beni geldiğini

/seul-peum-i na-leul chaj-a-o-neun-ji/

“Üzüntü bana mı geliyor ne”

(212) 나의 우울을 달랠 수는 없다
benim üzüntümü yatıştıramıyor

/na-ui u-ul-eul dal-lael su-neun eobs-da/

“Üzüntümü yatıştıramaz”

(213) 슬픔을 망명의 길에 뿌리다
üzüntüyü ilticanın yola ekmek

/seul-peum-eul mang-myeong-ui gil-e ppu-li-da/

“üzüntüyü iltica yollarına ekti”

(214) üzüntü kuşları başının üzerinden geçsinler

(215) içimde bir acı kıpırdadı

Bu eşleşmede üzüntü duygusu insan, hayvan ve kimi zaman bitkiye ait özellikleri kendinde barındıran canlı bir varlık olarak algılanmaktadır. Üzüntü hareket eden, bir yere gelen/giden, yatıştırılan, teselli edilen, doğan/doğuran, yetiştirilen ve

büyütülen, ölen bir canlıdır. Mutluluk duygusuyla benzer şekilde üzüntü duygusunun da iki dilde de canlı bir varlık olarak tasvir edildiğine bakılacak olunduğunda DUYGULAR CANLI VARLIKTIR kavramsal metaforunun yalnızca mutluluk duygusuna uyarlanmadığı anlaşılmaktadır.

İki dilin sunduğu örnekler bakıldığında Korecede üzüntünün canlı bir organizma olarak algılandığı örnekler genellikle üzüntünün yatıştırılan, teselli edilen bir canlı olarak düşünülüyor oluşudur. Türkçe verilerde ise canlı bir varlık olarak düşünülen üzüntünün daha çok özgün örnekler sunduğu gözlenmiştir.

(216) sıcak ve dost bir acı vardı

(217) acı bakışlı bir maskeydi

(218) entelektüel bir acı

(216), (217) ve (218)'de insana ait özellikler ile acı alanları arasında bir eşleşme yapıldığı, acının bir insan olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bu cümleler üzüntünün oldukça yaratıcı bir şekilde kavramsallaştırıldığını göstermektedir.

Kövecses (1990: 165-166) CANLI VARLIK metaforunun duyguların kişinin kendisinden ayrı varlıklar olarak değerlendirildiğini, bunların kendi başlarına *yapma* yetisine sahip olduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Korece ve Türkçeden toplanan veriler CANLI VARLIK metaforunun evrenselliğini desteklemektedir.

4.1.5. ÜZÜNTÜ KAPTIR

ÜZÜNTÜ KAPTIR metaforu her iki dilde de veri sunmuş en yaygın metaforlardan olması bakımından iki dil arasındaki benzerliklerden biridir. Korecede %5,26 ile en yaygın beşinci üzüntü metaforu olmuşken, Türkçede %8,66 ile en yaygın beşinci metafor olmuştur.

(219) 슬픔 속에 하루를 보내야 했다

üzüntü içinde bir günü geçirmek zorunda kaldı

/seul-peum sog-e ha-lu-leul bo-nae-ya haess-da/

“Üzüntü içinde bir günü geçirmek zorunda kaldı”

(220) büyük bir üzüntü içinde ayrıldık

ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR metaforundan farklı olarak bu örneklerde üzüntü duygusunun kendisi bir KAP olarak düşünülmektedir. Kişi, üzüntüyü bir KAP olarak algılamakta ve kendisini de o kabın içinde algılamaktadır. Kövecses (1990), İngilizcedeki “I’m in love” cümlesiyle DUYGULAR KAPTIR metaforunu örneklemektedir. KAP metaforu yalnızca duygularda görülmemekte, bedenleşmiş biliş kapsamında insanın birçok soyut alanı (olaylar, toplum, zaman vs.) KAP olarak tasavvur ettiği bilinmektedir (Kövecses, 1990).

4.1.6. ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR

Bu kavramsal eşleşme Korecede %5,04’lük oranla en yaygın altıncı metafor olmuştur. Benzer şekilde Türkçede de bu eşleşme çok sık kullanılmaktadır. Türkçe derlemde üzüntü metaforları içinde %18,16 ile en yaygın kullanılan ikinci metafor olmuştur.

(221) 슬픔은 지혜를 주었던 것이다

üzüntü bilgeliği verdi

/seul-peum-eun ji-hye-leul ju-eoss-deon geos-i-da/

“Üzüntü bilgelik veren bir şeydir”

(222) 우울과 고통을 안겨주곤 했다

üzüntü ve sıkıntıyı verirdi

/u-ul-gwa go-tong-eul an-gyeo-ju-gon haess-da/

“Üzüntü ve sıkıntı verirdi”

(223) ortada paylaşılacak bir üzüntü göremiyordu

(224) hepsinin üstünde bir acı bize vermiştir

Bu cümlelerde üzüntü, somut bir nesne olarak algılanmakta ve elle tutulabilmekte, bir yerden getirilmekte, başkasına verilip alınabilmekte ve gözle görülebilen somut bir nesne olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu metafor aynı zamanda sayılabilen bir nesne olarak da düşünülmektedir.

(225) 만가지 슬픔

on binlerce üzüntü

/man-ga-ji seul-peum/

“On binlerce üzüntü”

(226) 슬픔을 세다

üzüntüyü saymak

/seul-peum-eul se-da/

“üzüntü saymak”

(227) bir sürü üzüntü çektin

(225), (226), (227)’deki “on binlerce üzüntü”, “üzüntüyü saymak” ve “bir sürü” ifadeleri üzüntü duygusunun sayılabilen bir nesne olarak algılandığını göstermektedir. (225) aynı zamanda üzüntünün yoğunluğuna da gönderme yapması bakımından YOĞUNLUK metaforları altında da değerlendirilmektedir. (226)’daki “üzüntüyü saymak” ifadesi için Sun Bo (2015) “ÜZÜNTÜ SAYIDIR” kavramsal metaforunu önermiştir. Ancak tek tek sayılabilen somut bir nesne olarak kavramsallaştırılmasından dolayı bu çalışma kapsamında (SOMUT) NESNE kategorisi altında incelenmesi uygun görülmüştür. (SOMUT) NESNE kaynak alanı iki dilde de örnek sunmasına rağmen Türkçedeki yaygınlığı Korecedekine kıyasla çok daha fazladır.

4.1.7. ÜZÜNTÜ SIVIDIR

Üzüntünün sıvı olarak algılanması mutluluk metaforları açısından her iki dilin de benzer yönlerinden biri olmuşsa da yaygınlıkları birbirinden oldukça farklıdır. Bu kavramsal metafor Korecede %4,71’lik oranla en yaygın yedinci metafor olmuştur. Türkçede ise %0,20 ile yirmi dokuzuncu sırada gelerek en az yaygın metaforlardan biri olmuştur.

(228) 사람들의 얼굴은 슬픔에 잠겼네
insanların yüzü üzüntüye batmıştı

/sa-lam-deul-ui eol-gul-eun seul-peum-e jam-gyeoss-ne/

“İnsanların yüzü üzüntüye batmıştı”

(229) 우울감에 흠뻑 젖은
üzüntüyle aşırı ıslanmış

/u-ul-gam-e heum-ppeog jeoj-eun/

“üzüntüyle sırlıslıklam”

(230) 우울의 바다에 빠진
üzüntünün denizine düşmüş

/u-ul-ui ba-da-e ppa-jin/

“üzüntü denizine düşmüş”

Bu metafor üzüntünün iki yönüne vurgu yapmaktadır. İlkinde kişi, üzüntüyle ıslanabilir, üzüntünün içinde yüzebilir. Bu, üzüntü duygusunun yoğunluğuna gönderme yapar. (230)’da üzüntü (228) ve (229)’dan farklı olarak deniz olarak algılanmaktadır. Kişi bu denizin içinde bulunmaktadır. Dolayısıyla bu örnek de denizin enginliği ile duygunun yoğunluğu arasında bir eşleşme kurmaktadır. Kişinin içine girdiği ve üzüntüyle ıslandığını gösteren örneklerle Türkçe derlemde rastlanmamıştır.

İkinci olarak bu kavramsal metafor üzüntünün kişiyi ıslatmasından ziyade kendisinin akışkanlık gösteren bir sıvı olarak düşünülüyor olmasıdır. Bu durum üzüntünün bir kişiye, bir yere yayılarak orada kendisine yer etmesini vurgular. Bu durumda üzüntü akışkandır ve kendiliğinden ortama yayılmaktadır.

(231) 거대한 슬픔이 흐르고 있지

kocaman üzüntü akıyor

/geo-dae-han seul-peum-i heu-leu-go iss-ji/

“Kocaman bir üzüntü akıyor”

(232) Öfke ve acı kıvrılarak mezarlığa akıyordu

(231) ve (232)’de üzüntü akışkanlığı oldukça yüksek bir sıvı olarak algılanmaktadır. Bu sıvı kimi zaman nehir de olabilmektedir.

(233) 슬픔은 긴 강이 되어 내 마음 속에 흐른다

üzüntü uzun nehir olup benim kalp içine akar

/seul-peum-eun gin gang-i doe-eo nae ma-eum sog-e heu-leun-da/

“Üzüntü uzun bir nehir olup kalbime akar”

(234) 슬픔이 나를 파고들었다

üzüntü beni derinliklerine girdi

/seul-peum-i na-leul pa-go-deul-eoss-da/

“Üzüntü içimin derinliklerine girdi”

(235) 음성에는 슬픔이 베어 있었다

sesine üzüntü hakimdi

/eum-seong-e-neun seul-peum-i be-eo iss-eoss-da/

“Sesinde üzüntü hakimdi”

(233), (234) ve (235)’te kişinin üzüntü üzerinde kontrolü olmadığını ve üzüntünün kendiliğinden kişide etkin hale geldiği ve yer ettiği anlaşılmaktadır.

4.1.8. ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR

Üzüntünün yoğunluk olarak algılandığını gösteren kavramsal metafor, Korecede %3,72’lik oranla en sık kullanılan sekizinci metafor olmuştur. Derlem analizi sonucu Türkçedeki en sık veri sunan kaynak alanlar içinde yer alan YOĞUNLUK %17.67 ile üçüncü en sık kavramsal eşleşme olmuştur.

(236) 거대한 슬픔이 흐르고 있지

kocaman üzüntü akıyor

/geo-dae-han seul-peum-i heu-leu-go iss-ji/

“kocaman bir üzüntü akıyor”

(237) büyük bir üzüntü içinde ayrıldık

Bu eşleşme, duygunun yoğunluğuna somut nesneler için kullanılan “büyük” ve “küçük” ifadeleriyle vurgu yaparak somut olan kaynak alandan soyut olan hedef alanına bir eşleşme yapmaktadır. Üzüntünün yoğunluğundaki fazlalık “büyük” olarak algılanırken, azlık ise “küçük” olarak algılanmaktadır.

Bu metafor Türkçede leksikal olarak kendine özgü bir görünüm de çizmektedir. Türkçede üzüntünün fazlalığını belirtmek için “öyle acı, bunca acı, ne kadar acı” gibi ifadelerin kullanıldığı gözlenmiştir. Bu ifadeler somut nesnelerin ebatları için kullanılan “büyük/küçük” gibi ifadelerden farklı olarak kullanıldıkları bağlam içinde duygunun yoğunluğuna gönderme yapmaktadır. Dolayısıyla Türkçe derlem bu metafora leksikal olarak (238) ve (239)’daki gibi de veri sunmuştur.

(238) korkunç acı

(239) özlem ve acı dayanılmaz boyutlara ulaştığında

(238) ve (239)’da acının yoğunluğu arttıkça acı “korkunç, dayanılmaz” hale gelmektedir.

(237) 그녀의 슬픔은 이루 말할 수 없었다
o kızın üzüntüsü sözle anlatılamazdı

/geu-nyeo-ui seul-peum-eun i-lu mal-hal su eobs-eoss-da/

“Kızın üzüntüsü sözle anlatılamazdı”

(238) anlatılmaz bir üzüntü

(239) Düşüncesi ona tarifsiz bir acı verdi

YOĞUNLUK metaforunun dilsel ifadeleri aynı zamanda yoğun üzüntüden dolayı kişinin üzüntüsü hakkında konuşamadığı, onu sözle ifade edemediğini de göstermektedir. (237), (238) ile (239)’da kişi yaşadığı yoğun üzüntüden dolayı bu duygusunu dile getirememekte, duygusunu sözle ifade edememekte ve onu tarif edememektedir. Bu örnekler de mutluluk duygusunda olduğu gibi üzüntü duygusunun yoğunluğu ile ilişkili olmasından dolayı YOĞUNLUK kavramsal metaforu altında incelenmesi uygun görülmüştür.

YOĞUNLUK kavramsal metaforlarının dilsel örneklerinden anlaşıldığı üzere üzüntü, boyutları ve ölçüsü olan bir cisim olarak algılanmakta ve duyguda yaşanan artış somut bir cisim gibi onun büyük ya da küçük olarak tanımlanmasına sebep olmaktadır. Kişinin fiziksel dünyayla girdiği etkileşim sonucu elde ettiği büyüklük ve küçüklük algısının üzüntü duygusundaki yoğunluğu kavramsallaştırmak üzere kullanıldığı görülmektedir. Dolayısıyla somut alandan soyut olan duygu alanına bir eşleşme söz konusudur. Bununla birlikte üzüntü duygusunun yoğunluğu arttıkça kişinin onu söze dökemediği de ortaya çıkmıştır.

4.1.9. ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR

Bu kavramsal metafor çalışma kapsamında incelenen literatürde yer almamaktadır. Her iki dilde de tespit edilmiş olması açısından Korece ve Türkçedeki benzerlikler kapsamında değerlendirilmektedir. Korecede %3,28’lik oranla en yaygın dokuzuncu metafor olmuşken Türkçede %20,94’lük oranla en yaygın metafor olmuştur.

(240) 어려운 슬픔을 체험하다

zor üzüntüyü deneyimlemek

/eo-lyeo-un seul-peum-eul che-heom-ha-da/

“Zor bir üzüntü yaşıyorum”

(241) 매운 맛은 마음속에 고여 있는 우울함을 해소시키는 구실을 한다

acı tat kalbinde birikmiş üzüntüyü çözme işlevi görür

/mae-un-mas-eun ma-eum-sog-e go-yeo iss-neun u-ul-ham-eul hae-so-si-ki-neun gu-sil-eul han-da/

“Acı tat kalbinde birikmiş acıyı çözme işlevi görür”

(242) üzüntülere yıllarca katlanan

Bu cümlelerde üzüntü zor bir tecrübe, katlanılması ve üstesinden gelinmesi gereken bir zorluk ya da ortadan kaldırmak için bir yol/formül bulunması gereken bir problem olarak kavramsallaştırılmaktadır.

4.1.10. ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR

İki dil arasındaki bir diğer benzerlik HASTALIK kaynak alanından üzüntü alanına doğru gerçekleştirilen eşleşmelerde olmuştur. Korecede %3,07 ile onuncu yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,61 ile on dokuzuncu sırada gelmiştir.

(243) 우울증 환자는 온종일 깊은 슬픔에 시달리며

depresyon hasta tüm gün derin üzüntüden çekerek

/u-ul-jeung hwan-ja-neun on-jong-il gip-eun seul-peum-e si-dal-li-myeo/

“depresyon hastası tüm gün derin üzüntü çekerek”

(244) 우울 증세를 나타내는
üzüntü belirtisini gösteren

/u-ul jeung-se-leul na-ta-nae-neun/

“üzüntü belirtileri gösteren”

(245) Üzüntü yatağa düşürmüştü onu

(246) Bana bir acı ilacı dikte ettirmek istediler

Cümlelerde üzüntü duygusu ile sağlıksız olma arasında bir ilişki kurulduğu, üzüntünün tedavi de edilen bir hastalık olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir. (243)’te kişi üzüntü duygusundan çekmekte, (244)’te üzüntü, bir hastalık gibi belirti vermekte, (245)’te kişi üzüntü duygusundan yatağa düşmekte ve (246)’da kişinin üzüntüsü tedavi edilebilir diye ilaç verilmektedir. Olumsuz bir duygu olan üzüntünün insanın günlük tecrübelerinde olumsuz bir yeri olan hastalık ile ilişkilendirilerek aralarında bir benzerlik ilişkisi kurulması beklenen bir durumdur. Bu noktada Song (2003) bu metaforu fiziksel hastalık ile sınırlandırmaktadır. Ancak Korecede HASTALIK metaforunun yalnızca fiziksel hastalık olarak değil aynı zamanda ruhsal hastalık olarak da algılandığı derlem verisinden anlaşılmaktadır.

(247) 우울 정신병으로 진단받을 가능성이 높은 사람이다
üzüntü ruh hastalığı olarak teşhis alma ihtimali yüksek kişi

/u-ul jeong-sin-byeong-eu-lo jin-dan-bad-eul ga-neung-seong-i nop-eun sa-lam-i-da/

“Depresyon teşhisi konulma ihtimali yüksek bir insan”

(247), üzüntü duygusunun mental rahatsızlık olarak algılandığını göstermektedir. Bu durumu Kore halkının geçmiş yaşantı ve tecrübeleriyle ilişkilendiren görüşler vardır.

Kim ve Kwon (2016) geçmişte uzun yıllar boyunca Konfüçyanizmin etkisi altında kalmış Kore toplumunun bazı kesimlerinin Konfüçyanizm kaynaklı insan ilişkilerindeki sert hiyerarşi sebebiyle öfke ve üzüntü gibi olumsuz duygularını yaşamları boyunca bastırdıkları, dile dökemedikleri ve bu durumun da strese ya da sinir hastalıklarına yol açabildiğini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda Korecede üzüntü duygusu ile üzüntüden kaynaklanan mental hastalıkla arasında benzerlik ilişkisi kurulmakta ve bu durum Çin tıbbıyla da bağlantılı olduğu düşünülen iç organlardaki hastalık olarak da algılanmaktadır (Kim ve Kwon, 2016: 75). Türker (2003) de Korecedeki HASTALIK metaforunun mental gönderimi olduğunu belirtmektedir. Tez kapsamında elde edilen veriler Korecedeki üzüntü duygusunun mental bir hastalık olarak algılandığı literatür bilgisini doğrular gözükmemektedir.

4.1.11. ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR

DÜŞMAN kaynak alanından üzüntü hedef alanına gerçekleşen kavramsal eşleşmenin Korece derlemde %2,96 ile on birinci sırada, Türkçede %0,82 ile on beşinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

(248) 궁한 슬픔에 사로잡힌

zorlu üzüntüyle sarılmış

/gung-han seul-peum-e sa-lo-jab-hin/

“Zorlu bir üzüntüyle sarılmış”

(249) 기쁨으로 우울함을 이겨낸다고 했다

mutlulukla üzüntüyü yendiğini söyledi

/gi-ppeum-eu-lo u-ul-ham-eul i-gyeo-naen-da-go haess-da/

“Mutlulukla üzüntüyü yendiğini söyledi”

(250) üzüntülerinden kurtulmuş

(251) acı kısıkıvrak yakalamaz mı

Bu cümlelerde, kişinin istem dışı olarak üzüntü duygusuna kapılması, üzüntünün üzerindeki hakimiyetinin kalkması, üzüntüyü kontrol edememesi söz konusudur. Kişi düşman olarak gördüğü üzüntüden kaçmak istemekte, onu yenmeye çalışmakta, onun tarafından etrafı sarılmakta ve ona yenik düşmektedir. Üzüntü duygusu çok yoğun hissedildiği zaman kontrol edilmesi güç bir duygu haline gelmektedir. Kövecses (2004: 37), DÜŞMAN kaynak alanının gurur, utanç ve şaşkınlık duyguları haricinde bütün duygular için kullanıldığını tespit etmiştir. Bu çalışma kapsamında üzüntü duygusu söz konusu olduğunda da hem Korece hem Türkçe verilerde bu kaynak alanın güdülediği metaforlara rastlanmıştır. Korece ve Türkçede de tespit edilen ifadeler, Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in çalışmalarında da bulunmasından dolayı DÜŞMAN metaforunun evrenselliğine katkı sunmaktadır.

4.1.12. ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR

Her iki dilde de veri sunan bu kavramsal metafor Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biri olmuştur. Korecede %2,63 ile on ikinci en yaygın metafor iken bu oran Türkçede daha düşük kalmıştır. %0,20 ile yirmi yedinci sıradadır.

(252) 임금의 뒷모습은 슬픔으로 흔들리고 있었다

kralın arka görüntüsü üzüntüyle sallanıyordu

/im-geum-ui dwis-mo-seub-eun seul-peum-eu-lo heun-deul-li-go iss-eoss-da/

“Kral arkadan bakıldığında üzüntüden tir tir titriyordu”

(253) 십자가의 슬픔의 상처를 택하셨네

çarmıhın üzüntüsünün yarasını seçtiniz

/sib-ja-ga-ui seul-peum-ui sang-cheo-leul taeg-ha-syeoss-ne/

“çarmıh üzüntüsünün yarasını seçti”

(254) 가슴에 메인 우울
gögse takılı üzüntü

/ga-seum-e me-in u-ul/

“Göğüste asılı duran üzüntü”

(255) 슬픔은 목젓에 매달려 있다
üzüntü küçük dilde asılıydı

/seul-peum-eun mog-jeoj-e mae-dal-lyeo iss-da/

“Üzüntü küçük dilde asılıydı”

(256) üzüntü dayanılmaz bir iç sızısına dönüştü

(257) üzüntü krizleri

Örneklerde üzüntü duygusunun kişide hissedilen fiziksel bir rahatsızlık, ağrı, sızı, acı, yara olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir. Bütün bunlar kişinin vücudunda ya da organlarında hissedilen rahatsızlıklardır. Üzüntü duygusunun yoğunluğu kişide bu tarz rahatsızlıklar oluşmasına sebep olmaktadır. Aynı zamanda kişi üzüntü duygusunun yoğunluğuyla fiziksel tepkiler verebilir. (252)’de kralın duyduğu yoğun üzüntü ile vücudunun titrediği anlaşılmaktadır. Bu sebeple bu metafor, DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ DUYGU YERİNE GEÇER kavramsal metonimisiyle temellenmektedir. Kövecses (2004: 80) bu metonimiyle güdülenen dilsel metaforlara İngilizceden çeşitli duygulardan örnekler vermektedir. Bu da gösteriyor ki, bu metonimi yalnızca üzüntü değil birçok duygunun kavramsallaştırılmasında önemli bir yere sahiptir. Ancak Korece örneklere bakıldığında acının çoğunlukla göğüs ve boğaz ya da küçük dil gibi boğazın iç kısmında hissedildiği görülmüştür. Bu dilsel ifadeler Kore kültürünün bir uzantısı olabileceği düşünülmektedir. Im (2005), *오행설* /o-haeng-seol/ adı verilen ve antik

çağlardan beri Kore insanının mentalitesini etkilemiş olan evrenin oluşumu ve işleyişini açıklayan beş element teorisine göre akciğer, dalak, karaciğer gibi iç organlar ile duygular arasında bir ilişki olduğunu, her bir duygunun hissedildiği iç organların belirli olduğunu belirtir. Kim ve Kwon (2016) de *한-의-학* /han-ui-hag/ adı verilen geleneksel Doğu tıbbının gelişmiş olduğu Korece ve Çince ifadelerde iç organların konu edildiği çok fazla duygu ifadesi olduğunu belirtmektedir. Bu çalışma kapsamında incelenen verilerde Korecede ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR kavramsal metaforunun dilsel örneklerinde dış organlar yerine yoğunlukla vücudun iç bölgesinde kalan göğüs, boğaz, küçük dil gibi organların kullanıldığı fark edilmiştir. Dolayısıyla bedenin iç kısmında kalan, dışarıdan görünmeyen organların üzüntü duygusu ile ilişkilendirilmesinin bu anlamda tesadüfi olmayabileceğini düşündürmektedir.

Bu çalışma kapsamında her ne kadar Türkçe derlem oldukça sınırlı sayıda veri sunmuş olsa da Hacızade (2012) bu metaforu “üzüntü insanın ruhundaki yaradır” başlığı altında incelemekte ve Türkçeden birçok örnek vermektedir. Kişinin içinde ve yürek/kalp gibi organlarında yoğunlukla hissedilen bir yara, kırıklık, sızı olarak kavramsallaştırıldığını gösteren örneklerle bu metaforun Türkçedeki önemini ortaya koymaktadır. Bu tez kapsamında toplanan veriler içinde az sayıda bulunmasının sebebi ise bu metaforun “üzüntü” ve “acı” anahtar sözcükleriyle nispeten az sıklıkta kullanılıyor olmasıdır.

4.1.13. ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR

İki dilde de veri sunan ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR metaforu yaygınlıkları açısından da benzer sonuçlar vermiştir. %2,30 oranla Korece on üçüncü yaygınlıkta iken %2,68 oranla Türkçede sekizinci yaygınlıktadır.

(258) 슬픔이 있다

üzüntü var

/seul-peum-i iss-da/

“üzüntü var”

(259) 우울함이 사라진 것에 대해
üzüntü yok olmak hakkında

/u-ul-ham-i sa-la-jin geos-e dae-hae/

“üzüntünün yok olması hakkında

(260) gözlerinde derin bir üzüntü vardı

(261) çok fazla acı var

Bu dört cümle de “var/yok” sözcükleriyle üzüntünün fiziksel olarak bir yerde var olabileceğini ya da olmayabileceğini göstermektedir. Literatür taraması esnasında başka dillerde bu metafora rastlanmamıştır. Bu açıdan ve benzer yaygınlık oranlarıyla bu kavramsal metafor iki dildeki benzerliklerden biridir. Bu kavramsal metaforun her iki dilde de örnek sunmasının sebebi Korece ve Türkçenin leksikal olarak “var/yok” sözcüklerine sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

4.1.14. ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR

Bu kavramsal metafor da her iki dilde de bulunmasından dolayı benzerlikler başlığı altında incelenmiştir. ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR kavramsal metaforu Korecedeki üzüntü metaforlarının %2,08’ini oluşturarak en yaygın on dördüncü metafor olmuştur. Türkçede ise %0,10’luk oranla otuz ikinci sırada gelmektedir. Oranlar, bu metaforun iki dilde de bulunmakla beraber yaygınlıkları açısından farklılaştığını göstermektedir.

(262) 슬픔을 맛볼 수 있다
üzüntüyü tadına bakabilir

/seul-peum-eul mas-bol su iss-da/

“üzüntü tadılabilir”

(263) 큰 슬픔을 삼키면서

büyük üzüntüyü yutarak

/keun seul-peum-eul sam-ki-myeon-seo/

“büyük üzüntü yutarak”

Bu kavramsal metafor, üzüntünün tadına bakılan, yenilen, çiğnenen, yutulan bir yiyecek ve içilen bir içecek olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Kövecses (2002), yiyeceğin çeşitli hedef alanlar için temel kaynak alanlarımızdan biri olduğunu belirtir. Korece ve Türkçeden elde edilen veriler yeme, içme, tatma gibi yiyeceklerle bağlantılı eylemlerin üzüntü için kaynak alan olabildiğini göstermektedir.

Bu kavramsal metafor her iki dilde örnek sunmuş olsa da Türkçede üzüntünün bir yiyecek olarak algılandığını gösteren yalnızca bir cümleye rastlanmıştır.

(264) Acı türevlerinden bir kokteyl sunulur

(264)'te acının miktarına gönderme yapılmakta, bu duygunun çok defa tecrübe edildiğinden yola çıkarak birden fazla içkinin karıştırılmasıyla elde edilen bir içki olan kokteyl ile arasında benzerlik ilişkisi kurulmaktadır. Bunun da oldukça özgün bir cümle olduğu, günlük yaşamda sıradan bir diyalog kapsamında dile getirilmesi beklenmeyen türde yaratıcılık içeren bir ifade olduğu göze çarpmaktadır. Buradan yola çıkarak Türkçe konuşucuların üzüntü duygusunu sıklıkla bir yiyecek olarak algılamadıkları sonucuna varılmaktadır.

Stefanowitsch (2006) İngilizceden sunduğu örneklerde YİYECEKle bağlantılı olarak TAT kaynak alanının üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanıldığını ortaya koymuştur. Ancak İngilizcedeki dilsel ifadelere bakıldığında Korece ve Türkçedeki örneklerden önemli ölçüde farklılaştığı anlaşılmaktadır. Stefanowitsch (2006)'in örneklerinde üzüntü duygusunun “tatlı” bir yiyecek olarak

kavramsallaştırıldığı ancak (262), (263) ve (264)'te üzüntünün tadına hiçbir gönderme bulunmadığı, bu cümlelerde üzüntünün yalnızca tadına bakılan bir yiyecek ya da içecek olarak düşünüldüğü görülmektedir.

4.1.15. ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR

Yaygınlıkları birbirinden farklı olsa da bu metafora her iki derlemde de rastlanmıştır. Korecede %1,75 ile on beşinci en yaygın metafor olmuşken bu oran Türkçede daha düşük olmuştur. Türkçe derlemin yalnızca %0,10'u bu kavramsal metafora veri sunarak üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında en az yaygın kullanılan metafor olmuştur. Türkçede otuz üçüncü yaygınlıktadır.

(265) 몰아쳐 오는 슬픔을 지우려는 듯 고개를 흔들었다

gelen üzüntüyü silmeye çalışır gibi başını salladı

/mol-a-chyeo o-neun seul-peum-eul ji-u-lyeo-neun deus go-gae-leul heun-deul-eoss-da/

“Kendisine doğru gelen üzüntüyü silmek ister gibi başını salladı”

(266) 자신의 우울을 없애려고 /ja-sin-ui u-ul-eul eobs-ae-lyeo-go/

kendisinin üzüntüyü yok etme niyetiyle

“Kendi üzüntüsünü yok etmeye çalışıyor”

4.1.3.'te üzüntü duygusunun ”sarılmak” gibi ifadelerle pozitif tarafına vurgu yapan İSTENEN NESNE metaforu analiz edilmişti. Derlemin sunduğu başka örneklerde ise bu duygunun olumsuz bir duygu olmasından ötürü onun istenmeyen bir nesne/durum olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. İstenmemesinden ötürü kişi ondan kurtulmak için onu silmeye, yok etmeye, yıkamaya veya bir kağıt parçası gibi katlayıp onu unutmaya çalışmaktadır.

(267) rezalet bir acı

Bu kavramsal metafor Türkçede çok sınırlı sayıda veri sunmuş, bu da (267)'de olduğu gibi ntnn olumsuz yanını vurgulamakta, ondan kurtulma çabası olduğunu göstermemektedir.

4.1.16. ÜZÜNTÜ SESTİR

Hem Korecede hem Türkçede veri sunan bu kavramsal metaforun Korece ve Türkçedeki yaygınlıkları da birbirine oldukça yakındır. Korecede %1,75 ile on altıncı yaygınlıktayken Türkçede %1,34 ile on birinci sırada yer almaktadır.

(268) 슬픔을 노래한 시가 좋은 시인가

üzüntüyü şarkı söyleyen şiir güzel şiir mi

/seul-peum-eul no-lae-han si-ga joh-eun si-in-ga/

“üzüntü şarkısını söyleyen şiir güzel bir şiir mi”

(269) acı çığlığıyla sarsıldı

(270) üzüntü nidalarıyla

SES kavramsal metaforu, üzüntü duygusunun bir ses, çığlık, nida olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Kişi, üzüntü duygusunun etkisiyle çığlık atarak, şarkı söyleyerek tepki vermektedir. Bu kavramsal metaforu BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR metonimisi güdülemektedir. Ancak Korece ve Türkçe derleminden alınan örneklerden yola çıkarak iki dilde bir farklılaşma gözlenmiştir. Korece örneklere bakıldığında “şarkı söylemek” ifadesinin çok sık kullanıldığı görülmektedirken Türkçe cümlelerde bu tarz bir olumlu çağrışım bulunmamakta, genellikle “çığlık” ifadesiyle kullanılmaktadır. Bu durumun iki kültürün üzüntü duygusuna karşı verdiği tepkilerdeki farklılığı yansıttığı düşünülmektedir. Korece derlem bu duyguya “şarkı söylemek” ifadesinde olduğu gibi olumlu gönderim yapmaktayken Türkçe derlem acı ve üzüntü karşısında insanın çığlık atma tepkisini ön plana çıkarmaktadır.

4.1.17. ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR

Her iki dilde de veri sunan DERİNLİK metaforu Korecede %1,64 ile on sekizinci en yaygın metafor iken Türkçede %3,71 ile altıncı yaygınlıktadır.

(271) 깊은 슬픔에 빠졌다
derin üzüntüye düştüm

/gip-eun seul-peum-e ppa-jyeoss-da/

“Derin bir üzüntüye düştüm”

(272) derin bir üzüntü içindeydi

(273) 깊은 우울에 휩싸였던 집의 분위기 때문이었는지
derin üzüntüyle sarılmış evin atmosferi yüzünden midir

/gip-eun u-ul-e hwib-ssa-yeoss-deon jib-ui bun-wi-gi ttae-mun-i-eoss-neun-ji/

“derin bir üzüntü içindeki evin atmosferi yüzünden midir nedir”

Cümlelerde üzüntü duygusu derinlik olarak algılanmaktadır. Bu cümleler de her iki dildeki bedenleşmiş bilişin kavramsal metaforlardaki etkisini göstermektedir. İnsanın günlük hayatta sahip olduğu derinlik algısı ile üzüntü duygusu arasında benzerlik ilişkisi kurulmaktadır.

Derinlik Kövecses (1990) tarafından KAP imge şemasıyla ilişkilendirilir. Duygular için derin sözcüğünün kullanılması kap derinleştikçe daha fazla sıvı alabilmesi dolayısıyla duygunun yoğunluğunun artması ile ilişkilendirilmektedir. Verilerden anlaşıldığı üzere her iki dilde de tıpkı mutluluk duygusunda olduğu gibi insanın hissettiği üzüntü arttıkça kişi duyguyu bedeninin derinliklerinde hissetmekte. “Derin bir üzüntü” ifadesiyle üzüntü duygusunun yoğun bir şekilde kişide yer etmiş olması kast edilmektedir. Bu durumda beden bir KAP olarak düşünülüyor olmakla

birlikte duygunun bu yanına vurgu yapılmakta olduğu için ayrı bir kategori altında incelenmesi uygun görülmüştür

4.1.18. ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR

Üzüntünün ağlama olarak kavramsallaştırılması Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biridir. Ancak bu kavramsal metafor Korecede %1,64 oranla on dokuzuncu en yaygın metaforken Türkçedeki veri sayısı oldukça sınırlı kalmış %0,20 ile en az yaygın metaforlardan olmuştur.

(274) 남의 슬픔을 울어주다 보면

başkasının üzüntüyü ağlarsan

/nam-ui seul-peum-eul ul-eo-ju-da bo-myeon/

“başkasının üzüntüsü için ağlarsan”

(275) üzüntü gözyaşlarının

Ağlama eylemi veya gözyaşı üzüntü olarak kavramsallaştırılmaktadır. Song (2003), bu metaforu KAPTAKİ SIVI metaforu altında değerlendirmiş ve üzüntünün davranışsal tepkisine dayandırmıştır. Fakat bu çalışmada (274) ve (275)’teki gibi cümlelere dayanarak üzüntünün doğrudan ağlama eylemi ve gözyaşı olarak kavramsallaştırıldığı gözlenmiştir bu sebeple KAPTAKİ SIVI metaforundan ayrı bir kategori olarak değerlendirilmeye karar verilmiştir. Kövecses (1990: 174), ağlamanın duygulara verilen başlıca davranışsal tepki olduğunu belirtir. Dolayısıyla bu metafor GÖZYAŞI ÜZÜNTÜNÜN YERİNE GEÇER metonimisine dayanmaktadır.

4.1.19. ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR

Bu kavramsal metafor iki dilde de veri sunması bakımından Korece ve Türkçe arasındaki benzerlikler altında ele alınmaktadır. Korecede %1,53 ile yirminci metafor olmuşken bu oran Türkçede daha düşük olmuştur. Türkçe derlemin %0,61'i bu kavramsal metafora veri sunarak on sekizinci en yaygın metafor olmuştur.

(276) 이 슬픔을 세상 사람들과 나누려는 게 뭐가 잘못입니까

bu üzüntüyü dünya insanlarıyla paylaşmak istemenin ne yanlış

/i seul-peum-eul se-sang sa-lam-deul-gwa na-nu-lyeo-neun ge mwo-ga jal-mos-ib-ni-kka/

“Bu üzüntüyü dünya insanlarıyla paylaşmak istemenin nesi yanlış ki”

(277) üzüntüye ortak olunmalı

(278) acı paylaşmanın zevkleri

Bu metaforun mutluluk duygusunda olduğu gibi iki dilde de bulunması Kore ve Türk toplumlarının karakteristik yapısıyla uyumludur. Her iki toplum da oldukça kolektivist¹⁰ toplumlardır. Kolektivist Kore toplumunda grup çıkarları bireysel çıkarlara her zaman üstün tutulur ve “ben”den ziyade “biz” anlayışı hakimdir. Bu eğilimin izleri modern Kore toplumundaki birçok unsurda görülmektedir. Koreliler günlük yaşamlarının birçok noktasında paylaşma kültürünün izleri görülebilir. Örneğin restoranda yemek yerken yiyeceklerin ortaya gelmesi, içki masasında birbirleriyle bardaklarını paylaşmaları bu kültürün günlük yaşamdaki tezahürlerindendir. Dil de bu unsurlardan biridir. Dolayısıyla, ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR kavramsal metaforunun bu kültürel bağlamda ortaya çıkmış olduğu düşünülmektedir. Çıkarların topluluk içinde paylaşılması gibi her iki toplumda da mutluluk ve üzüntü de tek başına yaşanmamakta, başkalarıyla paylaşılmakta, ortak bir hissiyat haline gelmektedir. İki toplumda da duyguların paylaşımı ile alakalı kalıplaşmış sözler de bu gerçeğin bir göstergesidir.

Korecedeki “mutluluk paylaşınca katlanır üzüntü paylaşınca bölünür” anlamındaki

¹⁰ Hofstede'in ülkeleri kültürel boyutlarına göre puanladığı çalışmasına göre Kore, kolektivizmin zıttı olarak değerlendirilen bireycilik kültüründe 18 puanla sınıflanmaktayken Türkiye aynı kategoride 37 puanla sınıflanmıştır. Bu puanlar iki kültürün de yüksek oranda kolektivist olduğuna işaret etmektedir (İnt. Kay.-5).

“기쁨은 나누면 배가 되고 슬픔은 나누면 반이 된다 /gi-ppeum-eun na-nu-myeon bae-ga doe-go seul-peum-eun na-nu-myeon ban-i doen-da/” Türkçedeki “sevinçler paylaştıkça çoğalır acılar paylaştıkça azalır” sözleri iki toplumun üzüntü ve mutluluğu paylaşma konusuna bakış açılarını yansıtmaktadır.

4.1.20. ÜZÜNTÜ IŞIKTIR

Her iki dilde de veri sunan IŞIKTIR metaforu Korecede %1,20 ile yirmi birinci yaygınlıkta iken Türkçede %0,20 ile otuz birinci en yaygın üzüntü metaforu olmuştur.

(279) 슬픔의 파아란 빛줄기였다

üzüntünün mavi ışığıydı

/seul-peum-ui pa-a-lan bich-jul-gi-yeoss-da/

“üzüntünün mavi ışığıydı”

(280) 찬란한 감정의 결이 슬픔의 감정을 빛나게 하고 있다

parlak duygunun an üzüntünün duyguyu parlatıyor

/chan-lan-han gam-jeong-ui gyeol-i seul-peum-ui gam-jeong-eul bich-na-ge ha-go iss-da/

“Duygunun ihtişamı üzüntü duygusunu ışılatıyordu”

(281) 우울의 빛은 점점 사라졌다

üzüntünün ışığı yavaş yavaş kayboldu

/u-ul-ui bich-eun jeom-jeom sa-la-jyeoss-da/

“Üzüntünün ışığı yavaş yavaş kayboldu”

(282) gizli bir üzüntü yansıtan

(283) adamın gözünde üzüntü belirdi, söndü

Cümlelerde üzüntü duygusu parlayan, yansıyan veya sönen bir ışık olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu ışık aynı zamanda (283)’te olduğu gibi göz başta olmak

üzere insanın vücut parçalarında görülmektedir. KARANLIK metaforunda açıklandığı gibi üzüntü gibi olumsuz duygular çalışmalarda genellikle koyu renk veya karanlıkla ilişkilendirilirken bu metafor tam tersi bir durumu yansıtmaktadır. Üzüntü gibi olumsuz bir duygu da parlaklık ve ışık taşıyabilmektedir. Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in verilerinde bu kaynak alan üzüntü duygusu için kullanılmamaktadır.

4.1.21. ÜZÜNTÜ YÜKTÜR

Hem Korecede hem Türkçede bu kavramsal metafora ait dilsel metaforlar tespit edilmiştir. Aynı zamanda iki dilde de yaygınlıkları birbirine çok yakındır. Korecede %1,09 ile yirmi ikinci yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,92 ile on üçüncü yaygın metafor olmuştur.

(284) 슬픔을 싣고 온
üzüntüyü yüklenip gelen

/seul-peum-eul sid-go on/

“Üzüntüyü yüklenip gelen”

(285) 우울감에 짓눌려서 오히려 온몸이 걷잡을 수 없이 나른해지고 있었다
üzüntüye bastırıldığı için tam tersine tüm vücudu kontrol edilemez biçimde halsizleşmekteydi

/u-ul-gam-e jis-nul-lyeo-seo o-hi-lyeo on-mom-i geod-jab-eul su eobs-i na-leun-hae-ji-go iss-eoss-da/

“Üzüntünün ağırlığı altında bütün vücudum kontrol edilmez bir biçimde halsizleşmişti”

(286) ağır bir üzüntü

(287) böyle bir acı yüküyle yüklenmiştir

YÜK metaforu olumsuz bir duygu olan üzüntünün bu olumsuzluğuna gönderme yapmakta ve üzüntüyü ağır bir nesne ve kişinin bedeninde hissettiği bir yük olarak

kavramsallaştırmaktadır. Kişi bu ağırlığı yüklenir, yükün altında ezilir, onu taşımakta zorlanır. Bu metafor aynı zamanda kişinin vücudunun değişik yerlerinde hissedilir.

(288) 모자의 무게보다 더 강하게 슬픔이 그녀의 머리에 얹어진다

şapkanın ağırlığından ziyade daha güçlü bir şekilde üzüntü o kızın kafasında ağırlık yaptı

/mo-ja-ui mu-ge-bo-da deo gang-ha-ge seul-peum-i geu-nyeo-ui meo-li-e eonj-eo-jin-da/

“Üzüntü kızın şapkasından bile çok daha güçlü bir şekilde başının üstüne yerleşmişti”

(289) 슬픔이 옷주머니를 무겁게 하다

üzüntü elbise cebini ağırlştırıyor

/seul-peum-i os-ju-meo-ni-leul mu-geob-ge ha-da/

“Üzüntü elbisemin cebini ağırlştırıyor”

Kövecses (2004)’in, Barcelona (1986)’nın üzüntü duygusu için tespit ettiği kaynak alanları listelediği çalışmasında YÜK de yer almakta aynı zamanda Stefanowitsch (2006) de derleminden aldığı verilerinde İngilizce için bu kaynak alanın kullanıldığını ortaya koymuştur. Bu bağlamda Korece ve Türkçe veriler de bu kaynak alanın üzüntü duygusu için kullanıldığını göstermektedir.

4.1.22. ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR

AŞAĞI kaynak alanının kullanıldığı eşleşmelere her iki dilde de rastlanmıştır. Bu kavramsal metafor Korecede %0,98 ile yirmi üçüncü yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,51 ile yirmi birinci en yaygın üzüntü metaforu olmuştur.

(290) 슬픔이 가라앉다

üzüntü çökmek

/seul-peum-i ga-la-anj-da/

“Üzüntü çöker”

(291) 마음이 우울하게 가라앉을 때
kalp üzüntü bir şekilde çöktüğünde

/ma-eum-i u-ul-ha-ge ga-la-anj-eul ttae/

“Kalbim üzüntüyle çöktüğünde”

(292) üzüntü inmişti sesine

AŞAĞI kaynak alanı bedenleşmiş bilişin metaforik ifadelerdeki rolünü en net göz önüne seren kaynak alanlardan biridir. Lakoff ve Johnson (2010: 36-37), bedenlerimizin fiziksel dünyayla kurduğu ilişki sonucu yönelim metaforlarının ortaya çıktığını bu metaforların soyut olan duygularda da kendisini gösterdiğini belirterek mutluluk duygusu için yukarı yönelim, üzüntü duygusu için ise aşağı yönelimin kaynaklık ettiğini ortaya koymuştur.

Bu bağlamda bu örnekler, Korece ve Türkçe açısından yönelim metaforlarının duygulara kaynaklık etmesinin evrenselliğini desteklediği anlaşılmaktadır. Mutluluk duygusu söz konusu olduğunda yukarı yönelimli Korecenin hiç veri sunmaması, Türkçenin ise çok sınırlı sayıda veri sunmasının aksine üzüntü için her iki dil de birbirine yakın oranda aşağı yönelimli veri sunmuştur.

4.1.23. ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR

YER/DESTİNASYON kaynak alanının kullanıldığı eşleşmelere her iki dilde de rastlanmıştır. Bu kavramsal metafor Korecede %0,98 ile yirmi dördüncü en yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,30 ile yirmi dördüncü en yaygın metafor olmuştur.

(293) 이 세상을 슬픔의 현장으로 인식하고 있다
bu dünyayı üzüntünün alanı olarak algılamakta

/i se-sang-eul seul-peum-ui hyeon-jang-eu-lo in-sig-ha-go iss-da/

“Bu dünyayı üzüntü yeri olarak düşünüyorum”

(294) 우울에 이르는 경우도 적잖다
üzüntüye ulaşan durumlar da az değildir

/u-ul-e i-leu-neun gyeong-u-do jeog-janh-da/

“Üzüntüye varan durumlar da az değil”

(295) 우울을 향해서
üzüntüye doğru

/u-ul-eul hyang-hae-seo/

“üzüntüye doğru”

(296) acı dünyasında

Örneklerde görüldüğü gibi mutluluk duygusunda olduğu gibi üzüntü de bir yer, lokasyon olarak algılanmaktadır. (293) ve (296)’da üzüntü ve acının tecrübe edildiği yer içinde yaşadığımız dünyadır. Korece derlem ilginç bir fark koymuştur ortaya. (294) ve (295)’te olduğu gibi acı aynı zamanda varılacak bir hedef olarak da kavramsallaştırılmaktadır. 3. Bölümde mutluluk verileri de benzer bir görünüm çizmişti. Ancak üzüntünün olumsuz bir duygu olmasına rağmen varılacak bir hedef olarak kavramsallaştırılıyor olması ilginçtir.

4.1.24. ÜZÜNTÜ YAZIDIR

Hem Korecede hem Türkçede sınırlı sayıda veri sunmuş olan bu kavramsal metafor iki dil arasındaki benzerliklerden biridir. Bu kavramsal metafor Korecede %0,87 ile yirmi beşinci en yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,10 ile otuz dördüncü yaygınlıktadır.

(297) 슬픔을 글로 써

üzüntüyü yazıyla yazmak

/seul-peum-eul geul-lo seo/

“Üzüntüyü yazmak”

(298) şunu bir üzüntü notu olarak alın

Bu cümlelerde üzüntü duygusu yazı olarak algılanmaktadır. İki dilde de ifadesi kolay olmayan üzüntü duygusunun yazıyla ifade edilmesine vurgu yapılmaktadır. Kişi, üzüntü duygusunu bir kağıda yazı olarak geçirebilmekte ve onu not alabilmektedir.

4.1.25. ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR

Her iki dilde de veri sunan bu kavramsal metafor Korecede %0,87, Türkçede %0,92’lik oranla oldukça az yaygınlık göstermiş ve on dördüncü sırada yer almıştır. Bu cümlelerde üzüntü genellikle başka bir duygudan dönüşen şey olarak algılanmaktadır.

(299) 평온함은 슬픔으로 바뀌었다

huzur üzüntü olarak değişti

/pyeong-on-ham-eun seul-peum-eu-lo ba-kkwi-eoss-da/

“Huzur üzüntüye dönüştü”

(300) 우울과 슬픔은 절망과 분노로 바뀐다

acı ile üzüntü hayalle öfke ile değişti

/u-ul-gwa seul-peum-eun jeol-mang-gwa bun-no-lo ba-kkwin-da/

“Acı ve üzüntü hayal kırıklığı ve öfke olarak değişti”

(301) şokun üzüntüye dönüştüğünü söyleyebilirim

(299)'da huzur üzüntüye, (300)'da üzüntü öfkeye, (301)'de şok üzüntüye dönüşmüştür. Örneklerin hepsi üzüntü duygusunun ya başka bir duygudan ya da başka bir duyguya dönüştüğünü göstermektedir.

4.1.26. ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR

Her iki dilde de veri sunan bu kavramsal metafor Korecede %0,87 ile en yaygın yirmi yedinci metafor olmuş, Türkçede %2,88’lik oranla yedinci en yaygın metafor olmuştur.

(302) 새로운 슬픔에 터지다
yeni üzüntüye patladı

/sae-lo-un seul-peum-e teo-ji-da/

“Yeni bir üzüntü patladı”

(303) Derin bir üzüntü yaratmıştı

Bu kavramsal metaforun iki dilde de sunduğu verilere bakıldığında üzüntü duygusunun “eski/yeni” olarak kavramsallaştırıldığı anlaşılmaktadır. Türkçe veriler ise üzüntüyü daha çok “yapılan, yaratılan” bir nesne olarak algılamaktadır.

4.1.27. ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR

Bu metafor da iki dilde de veri sunmuş olması açısından Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biri olmuştur. Korecede %0,65, Türkçede %0,51’lik oranlarla iki dilde de en az yaygın metaforlardan biridir.

(304) 선비의 가슴은 슬픔, 절망감 그리고 반가움이 교착이 되어
Seonbi’nin kalbi üzüntü, hayal kırıklığı ve memnuniyetle karmakarışık

/seon-bi-ui ga-seum-eun seul-peum, jeol-mang-gam geu-li-go ban-ga-um-i gyo-chag-i doe-eo/

“Seonbi’nin kalbi üzüntü, hayal kırıklığı ve memnuniyetle karmakarışık”

(305) önlenemez bir üzüntü, kararsızlık ve mutsuzluk karışımı

SAF/KARIŞIK MADDE kavramsal metaforu üzüntünün başka duygularla aynı anda tecrübe edilebildiğini göstermektedir. Aynı zamanda üzüntü tamamen tek başına hissedildiğinde onun başka bir şeyle karışmamış, saf madde olarak düşünüldüğünü görmekteyiz.

(306) 슬픔이 맑게 고였다

üzüntü berrak bir şekilde birikmişti

/seul-peum-i malg-ge go-yeoss-da/

“Üzüntü tertemiz ve berrak bir şekilde toplanmıştı”

(307) yalın bir acı saplanıyor

(306) ve (307)’de üzüntünün herhangi başka bir maddeyle karışmamış bir madde olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.28. ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR

İki dil arasındaki bir diğer benzerlik (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI kaynak alanından üzüntü alanına doğru gerçekleştirilen eşleşmelerde olmuştur. Korecede %0,54 ile otuz birinci yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,72 ile on altıncı sırada gelmiştir.

(308) 몰아쳐 오는 슬픔을 지우려는

gelen üzüntüyü silmeye çalışan

/mol-a-chyeo o-neun seul-peum-eul ji-u-lyeo-neun/

“akın akın gelen üzüntüyü silmeye çalışarak”

(309) 가슴 저리는 슬픔 밀려오다

kalbi uyuşturan üzüntü birikip geliyor

/ga-seum jeo-li-neun seul-peum mil-lyeo-o-da/

“kalbimi uyuşturan bir acı akın ediyor”

(310) üzüntü fırtınasına girmeyesin

(311) acı bir rüzgar esmişti

Örneklerde güçlü doğa olayları ile üzüntü duygusu arasında bir ilişki kurulduğu anlaşılmaktadır. Üzüntü duygusu arttıkça etkisi de artmakta ve kişide çeşitli doğa olayları ile benzer bir etki yaratmaktadır. Böylece kişi fiziksel dünyada tecrübe ettiği veya bilgisine sahip olduğu fırtına, deniz dalgası, rüzgar, çığ gibi şiddetli doğa olayları ile üzüntü duygusunu ifade etmektedir. Korece ve Türkçedeki verilere bakıldığında bu dilsel metaforların güç ile doğrudan ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Kövecses (1990: 78), bu metaforun duygular için en yaygın kullanılan kaynak alan olduğunu belirtir. Bu kaynak alanın temel odağı (üzüntü) duyguyu tecrübe eden kişinin duygunun etkisiyle pasif konumda kalmasıdır (Kövecses, 1990: 78).

4.1.29. ÜZÜNTÜ ATEŞTİR

Her iki dilde de veri sunan bu metafor iki dildeki benzerliklerden biridir. Korecede %0,32, Türkçede %0,61’lik oranlarla iki dilde de en az yaygın metaforlardan biridir.

(312) 슬픔으로 타는 듯

üzüntüyle yanar gibi

/seul-peum-eu-lo ta-neun deus/

“üzüntüyle yanar gibi”

(313) 우울이 그의 손끝에서 타들어가고 있다

üzüntü onun parmak uçlarında yanıyor

/u-ul-i geu-ui son-kkeut-e-seo ta-deul-eo-ga-go iss-da/

“Üzüntü parmak uçlarında yanıyor”

(314) birbirini körükleyen üzüntü ve öfke

(315) acı içimizi yakıp kavuruyor

ISI/ATEŞ kaynak alanı literatürde birçok duygu ile ilişkilendirilmiş bu duyguların içinde özellikle öfke ve aşk ön plana çıkmıştır. Kövecses (1990) duygular için en temel kaynak alanlardan birinin ATEŞ olduğuna vurgu yaparak DUYGU ATEŞTİR kavramsal metaforuna İngilizceden örnekler sunmakta ve bunu GÜÇ metaforları kapsamında değerlendirmektedir. Bu çalışma kapsamında toplanan veriler ATEŞ kaynak alanının hem Korecede hem Türkçede üzüntü hedef alanında kullanıldığını ortaya koymuştur. Yukarıdaki cümlelerde üzüntü ve acının ısısı vücudun çeşitli yerlerinde hissedilerek kişiyi yakmaktadır. Bu ateş yalnızca kişinin kendisini etkilemekte, çevreye zarar vermemektedir. Bu metaforlarda üzüntü duygusunun kişinin içinde hissedildiğini gösterir.

Üzüntünün yanma/ateş olarak algılanmasının Türk kültüründe izleri sürülebilmektedir. Çetinkaya (2006), Türkçede üzüntü ve ateş arasında kurulan benzerlik ilişkisine dayanarak ÜZÜLMEK YANMAKTIR kavramsal metaforunu önererek bu metafor çatısı altında incelenebilecek birçok deyim örneği vermiştir. Ancak bu çalışma kapsamında ÜZÜNTÜ ATEŞTİR kavramsal metaforu için sınırlı sayıda veriye ulaşılmıştır.

4.1.30. ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR

Üzüntünün şuursuzluk olarak kavramsallaştırıldığı dilsel metaforlara iki dilde de rastlanmıştır. ŞUURSUZLUK metaforu Korece derlemde elde edilen üzüntü metaforlarının %0,32'sini oluşturmaktayken Türkçe derlemde elde edilen üzüntü metaforlarının %0,10'unu oluşturmaktadır. İki dilde de en az yaygın metaforlardan biridir.

(316) 슬픔으로 정신 없다
üzüntüden bilinç yok

/seul-peum-eu-lo jeong-sin eobs-da/

“Üzüntüden kendimde değilim/kendimi kaybettim”

(317) 지독한 우울로 나를 마취시킨다
aşırı üzüntüyle beni uyuşturuyor

/ji-dog-han u-ul-lo na-leul ma-chwi-si-kin-da/

“Aşırı üzüntüyle beni uyuşturuyor”

Üzüntü duygusunun yoğunluğu arttıkça kişi bilinçli halden bilincini kaybedecek kadar şuursuz bir hale dönüşmektedir. (317)’de, üzüntünün kişiyi narkoz etkisiyle bayıltan bir madde olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir. Mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında her iki dilde de veri sunmuş olan SARHOŞLUK kaynak alanından farklı olarak kişinin mutluluktan sarhoş olması aslında kişinin enerjik hissetmesi ile bağlantılı olarak pozitif bir anlam taşımaktayken ŞUURSUZLUK metaforunda kişinin motor becerilerini geçici bir süreyle kullanamaması, üzüntüden temel yetkinliklerini kaybetmesi vurgulanmaktadır. Duygunun yoğunluğu arttıkça kişi kendinden geçmekte, şuursuz hale gelmektedir.

4.1.31. ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de bulunmakla birlikte Korece derlemin %0,21’ini oluşturarak otuz dokuzuncu sırada gelmekteyken Türkçede %0,51 ile yirmi ikinci sırada daha yaygın kullanıldığı tespit edilmiştir.

(318) 슬픔이 전달될 수 있다면
üzüntü transfer edilebilseydi

/seul-peum-i jeon-dal-doel su iss-da-myeon/

“üzüntü transfer edilebilseydi”

(319) türlü üzüntüleri de beraberinde getirebilir

(320) birbirimize acı aktararak

Bu cümlelerde görüldüğü gibi üzüntü bir yerden bir yere taşınabilen, aktarılabilen, gönderilebilen bir nesne olarak kavramsallaştırılmaktadır. Böylece bir başka kişiye de mutluluk verilebilmektedir.

4.1.32. ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR

ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR metaforu Korecedeki üzüntü metaforlarının %0,21 ile kırk ikinci sırada gelmekteyken Türkçede toplam verinin %0,41’ini oluşturmakta ve yirmi üçüncü yaygınlıkta gelmektedir.

(321) 진정한 슬픔
gerçek üzüntü

/jin-jeong-han seul-peum/

“gerçek üzüntü”

(322) sahte bir üzüntü ifadesi takınarak

(323) gerçek acı

(321), (322) ve (323)’de görüldüğü gibi üzüntü ya gerçek ya da sahte bir nesne olarak algılanmaktadır. Bu metafor hissedilen üzüntünün samimi ya da gerçek dışı olabileceği ikiliği üzerinden dilsel ifadelere izin vermektedir. Bu örneklerde üzüntü samimi olabildiği gibi yapay da olabilmektedir. Üzüntünün gerçek olmasına olumlu anlam atfedilmekteyken sahte olması olumsuz bir şey olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.1.33. ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR

Bu kavramsal eşleşmeye her iki dilde de yalnızca birer defa rastlanmıştır. %0,10 oranla Korecede kırk üçüncü yaygınlıkta, %0,10 oranla Türkçede otuz altıncı yaygınlıktaki metaforlardan biridir.

(324) 소용 없는 슬픔때문에 얼굴이 상했군요
faydasız üzüntü yüzünden yüzü bozuldu

/so-yong eobs-neun seul-peum-ttae-mun-e eol-gul-i sang-haess-gun-yo/

“Gereksiz üzüntü yüzünden yüzü ekşidi”

(325) ne yersiz üzüntü

Bu cümlelerde üzüntü duygusunun gereksiz bir şey olarak kavramsallaştırıldığı anlaşılmaktadır.

4.2. ÜZÜNTÜ DUYGUSUNDA KORECE VE TÜRKÇE ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

Korece ve Türkçe veriler arasında çok sayıda benzerlik bulunsa da yalnızca tek bir dilde veri sunan kavramsal metaforlar da olmuştur. Yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede bulunan kavramsal metaforlar, iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmektedir. Bu farklılıklar Korecede bulunup Türkçede olmayan ya da Türkçede olup Korecede olmayan kavramsal metaforlar olarak ayrı ayrı incelenmiştir.

4.2.1. KORECEDE OLUP TÜRKÇEDE OLMAYAN ÜZÜNTÜ METAFORLARI

4.2.1.1. ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR

Yalnızca Korecede veri sunan bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki farklılıklardan biri olmuştur. Üzüntünün karanlık olarak algılandığını gösteren örnekler Korece derlemde %1,64'lük oran ile on yedinci en yaygın üzüntü metaforu olmuştur.

(326) 캄캄한 슬픔
karanlık üzüntü

/kam-kam-han seul-peum/

“karanlık üzüntü”

(327) 짙은 슬픔이 뿜어져나왔다
koyu üzüntü püskürerek çıktı

/jit-eun seul-peum-eul ppum-eo-nae-da/

“yoğun bir üzüntü püskürttü”

(328) 얼굴에 우울이 그늘졌다
yüzde üzüntü gölgelendi

/eol-gul-e u-ul-i geu-neul-jyeoss-da/

“Yüzünde üzüntü gölgesi oluştu”

Cümlelerde üzüntünün karanlık ve koyu olarak kavramsallaştırıldığı anlaşılmaktadır. KARANLIK metaforu da insanın fiziksel dünya tecrübesinin metafora kaynaklık ettiğini gösteren en net örneklerden biridir. Kişinin günlük yaşamındaki karanlık algısındaki olumsuzluk, üzüntü gibi olumsuz bir duyguyla eşleştirilmektedir. Bu metafor, mutluluk duygusundaki MUTLULUK IŞIKTIR metaforunun zıttıdır. Kövecses (2004: 44) genel olarak hayatta iyi şeylerin YUKARI, AYDINLIK (IŞIK),

SICAK, DEĞERLİ; kötü şeylerin ise tam tersi AŞAĞI, KARANLIK, SOĞUK ve muhtemelen DEĞERSİZ olduğunu belirtir.

Fakat dikkat çekici nokta, literatürde söz edilen bu evrenselliğe karşın Türkçe derlemin veri sunmamış olmasıdır. Çetinkaya (2017b: 182) Türkçede bazı deyimlerin de KARANLIK kaynak alanıyla güdülenen metaforlardan oluştuğunu ortaya koymuştur. *Gönlünü karartmak, içi kararmak* gibi üzüntü duygusuyla bağlantılı kimi deyimlerde iç organlarda kara rengi kullanılmaktadır. Karanlıkla alakalı olarak Yıldırım (2012: 147) da Türk kültüründe kara renginin yas, acı ve talihsizlik simgesi olarak kullanıldığını dair tarihi kayıtlar bulunduğunu gösterir. Dolayısıyla her ne kadar bu çalışma kapsamındaki veriler üzüntü duygusu ile karanlığı eşleştirmemiş olsa da Türkçenin de buna imkan sağlayan söz varlığına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

4.2.1.2. ÜZÜNTÜ DERSTİR

Bu metafor yalnızca Korecede %0,65 oranla veri sunarak yirmi sekizinci en yaygın metafor olmuş ve iki dil arasındaki farklılıklardan biri olmuştur.

(329) 낙엽은 우리에게 슬픔만을 가르쳐주는 것이 아니다
dökülmüş yapraklar bize üzüntüyü yalnızca öğreten bir şey değildir

/nag-yeob-eun u-li-e-ge seul-peum-man-eul ga-leu-chyeo-ju-neun geos-i a-ni-da/

“Dökülmüş yapraklar bize yalnızca üzüntüyü öğreten bir şey değildir”

Bu kavramsal metafor üzüntü duygusunun Korecede öğrenilecek/öğretilecek bir ders olarak algılandığını ortaya koymaktadır. DERS kaynak alanının mutluluk için de kaynak alan olarak kullanıldığı tartışılmıştı. Bu kavramsal metafor Korecede özgün dilsel örnekler üretilmesine de imkan tanımıştır.

(330) 눈물을 한 알씩 흘뿌리며 슬픔을 연습한다는 것
gözyaşını bir tanecik saçıp üzüntüyü pratik etmek

/nun-mul-eul han al-ssig heut-ppu-li-myeo seul-peum-eul yeon-seub-han-da-neun geos/

“Bir damla gözyaşı akıtıp üzüntüyü pratik etmek”

(329) ve (330)’da soyut bir kavram olan üzüntü, öğrenilen bir ders gibi pratik edilen bir şey olarak düşünülmekte ve bu duygu kişiye bir başka şey tarafından öğretilen bir ders olarak algılanmaktadır.

4.2.1.3. ÜZÜNTÜ RENKTİR

RENK metaforu Korece ve Türkçe arasındaki farklılıklardan biridir. Korecede %0,54’lük oranda veri sunan RENK, Türkçede hiç veri sunmamıştır.

(331) 마음의 슬픔을 색으로 나타내다

kalbinin üzüntüyü renk olarak ortaya koymak

/ma-eum-ui seul-peum-eul saeg-eu-lo na-ta-nae-da/

“Kalbindeki üzüntüyü renk olarak ortaya çıkarttı”

(332) 모든 것들이 잿빛 우울로 다가와

her şey gri üzüntüyle yaklaşıyor

/mo-deun geos-deul-i jaes-bich u-ul-lo da-ga-wa/

“Her şey gri bir üzüntüyle yaklaşıyor”

Bu kavramsal metafor altında toplanan cümlelerin çoğunda üzüntü ve acının gri renk olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Yalnızca (330)’da renk verilmemiş, fakat onda da üzüntü ile renk arasında bir eşleşme kurulmuştur. RENK kaynak alanının mutluluğu kavramsallaştırırken de kullanıldığını analiz etmiştik. Ancak mutluluğun algılanmasında mutluluk duygusunun pozitif tarafını besleyecek şekilde mutluluğun rengarenk olarak düşünüldüğü belirtilmişti. Üzüntü duygusunda ise parlak ve canlı bir renk olmayan hatta günlük hayatta da genellikle kasvetle ilişkilendirilen gri rengin kaynak alan olarak

kullanıldığı görülmektedir. Gri renk yalnızca Korecede değil yapılan çalışmalarda başka dillerde de kaynak alan olarak kullanıldığı anlaşılmıştır. Fan (2012) mavi rengin üzüntü için kaynak olarak kullanıldığı (ÜZÜNTÜ MAVIDİR) İngilizcenin aksine Çincenin de üzüntü duygusunu gri renkle ilişkilendirdiğini belirterek GRI kaynak alanıyla gerçekleştirilen kavramsal eşleşmelere Çinceden örnekler sunmuştur. Fakat bu rengin Türkçe derlemde üzüntü ile ilişkili olarak tespit edilememiş olması tesadüf değildir. Nitekim, Türk kültürünün renklerle bağını araştıran Yıldırım (2012: 124), üzüntü duygusuyla bağlantılı olarak yas ve matemî ifade eden renklerin gök, ak ve kara renkleri olduğunu belirtir.

Burada dikkat çekilmek istenen bir nokta vardır. Kövecses, duyguları ifade ederken kullandığımız metonimilere örnek verirken çok genel bir metonimi olan BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK VE DAVRANIŞSAL TEPKİLERİ DUYGU YERİNE GEÇER kavramsal metonimisinin altında YÜZDEKİ RENK DEĞİŞİMİ kavramsal metonimisini inceler. Duygular (öfke vs.) kişide birtakım fizyolojik değişikliklere yol açar ve yüz rengindeki değişim de bunlardan biridir. Bu metafor değil, metonimidir (Kövecses, 2014). Ancak bu çalışma kapsamındaki veriler analiz edildiğinde durumun Kövecses’in tanımladığından oldukça farklı olduğu görülmektedir. Bu cümlelerde RENK alanından üzüntü alanına bir eşleşme gerçekleşmekte ve üzüntüyü metaforik olarak ifade etmemizi sağlamaktadır. Literatürde bu kaynak alan üzüntü için kullanıldığında genellikle “siyah” renkle de üzüntü arasında bir bağ kurulduğu görülmekteyken çalışma kapsamında elde edilen verilerde siyah renge rastlanmamıştır.

4.2.1.4. ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR

Bu metafor yalnızca Korecede %0,43’lük oranla veri sunarak otuz ikinci en yaygın metafor olmuş ve iki dil arasındaki farklılıklardan biri olmuştur.

(333) 서늘한 슬픔을 느껴졌지요

serin üzüntüyü hissedildi

/seo-neul-han seul-peum-eul neu-kkyeo-jyeoss-ji-yo/

“Serin bir üzüntü hissedildi”

(334) 그 어린 소녀들에 대한 슬픔으로 가슴이 서늘했다

o küçük kızlar hakkında üzüntüyle kalp serindi

/geu eo-lin so-nyeo-deul-e dae-han seul-peum-eu-lo ga-seum-i seo-neul-haess-da/

“O küçük kızlara üzüldüğümünden yüreğim serindi”

Cümlelerden olumsuz bir duygu olan üzüntünün soğukluk olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Barcelona (1986), bu metaforu DÜŞÜK VÜCUT SICAKLIĞI metonimisine dayandırmaktadır (Türker, 2003: 106). Bu örnekler de metafor oluşumunda bedenleşmiş bilişin etkisini ortaya en net koyan metaforlardır. Ancak bu metafor Türkçede veri sunmamıştır. 3. Bölümde mutluluk metaforlarının analizinde bu duygunun olumlu özellikleri ile SICAKLIK kavram alanı arasında bir ilişki kurulduğu tartışılmıştı. Günümüz Türkçesinde soğukluğun olumsuz durumlar ve duygularla ilişkilendirildiği “soğuk davranmak, soğuk karşılamak, (bir kişiden/işten) soğumak” gibi veya kişilik özelliği olarak “soğuk insan” gibi ifadelerde kendisini göstermektedir. Tam tersi durumun da söz konusu olduğu yani “soğuk” sözcüğünün olumlu anlam atfettiği “yüreğine soğuk su serpmek” gibi deyimler de bulunmaktadır (Çetinkaya, 2006). Ancak tez kapsamında taranan verilerde üzüntünün soğukluk olarak algılandığı örneklere rastlanmamıştır.

4.2.1.5. ÜZÜNTÜ KOKUDUR

Bu kavramsal metafor da iki dildeki farklılıklardan biridir. Yalnızca Korecede veri sunan KOKU kaynak alanı %0,43 ile en az yaygın metaforlardan biri olmuştur.

(335) 슬픔의 냄새를 맡다
üzüntünün kokusunu almak

/seul-peum-ui naem-sae-leul mat-da/

“Üzüntünün kokusunu almak”

Oldukça sınırlı sayıda veri sunmuş olsa da “üzüntünün kokusunu almak” o duygunun tecrübe edileceğini önceden hissetmek, tahmin etmek anlamında kullanılmıştır. KOKU kaynak alanı da fiziksel tecrübelerimizin duygu metaforlarındaki etkinliğini ortaya koymaktadır.

4.2.1.6. ÜZÜNTÜ ASTTIR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede veri sunmuştur, dolayısıyla iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmeye karar verilmiştir. Korecede %0,32 oranında dilsel metafor sunarak en az yaygın kavramsal metaforlardan biri olmuştur.

(336) 마음에 슬픔을 금할 수 없었다
kalbe üzüntüyü yasaklayamazsın

/ma-eum-e seul-peum-eul geum-hal su eobs-eoss-da/

“Kalbine üzüntüyü yasaklayamazsın”

Kövecses (2004) üzüntü, korku, aşk ve öfke duyguları için (TOPLUMSAL) ÜST metaforunun kaynak alan olarak kullanıldığını belirtmektedir. Fakat (335)’te Kövecses’in örneklerinin aksine üzüntü yöneten, yönlendiren, emreden konumunda değil tam tersi kendisinden güçlü bir varlık tarafından engellenmeye ve yasaklanmaya çalışılmaktadır. Bu engelleme fiziksel güç içermemekte ancak yetki içermektedir. Bu cümlelerde üzüntü güçlü olan değil, güçlü tarafından (kişinin kendisi ya da başka bir kişi) engellenen varlıktır. Bu sebeple bu cümleler için ÜZÜNTÜ ASTTIR metaforu

önerilmiştir. Bu kaynak alanın mutluluğun kavramsallaştırılmasında da kullanıldığı gözlenmişti (bkz.: 3, bölüm). Aynı durumun üzüntü duygusu için de söz konusu olduğu tespit edilmiştir. Kişiler arası hiyerarşinin en önemli normlardan biri olduğu Kore kültürünün böyle bir kavramsal metafor üretmesinin tesadüfi olmadığı düşünülmektedir.

4.2.1.7. ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede veri sunmuş olması bakımından iki dildeki farklılıklar başlığı altında incelenmiştir. %0,32 oranla otuz beşinci yaygınlıkta metafor olmuştur.

(337) 아름다운 슬픔을 알게 되다
güzel üzüntüyü öğrendi

/a-leum-da-un seul-peum-eul al-ge doe-da/

“Güzel bir üzüntüden haberdar oldum”

(338) 슬픔의 미가 어째서 그토록 사람을 끌어당기는 것일까
üzüntünün güzelliği nedense bu kadar insanı çekiyor acaba

/seul-peum-ui mi-ga eo-jjae-seo geu-to-log sa-lam-eul kkeul-eo-dang-gi-neun geos-il-kka/

“Üzüntünün güzelliği insanı neden bu kadar kendine çekiyor acaba”

(337) ve (338)’in gösterdiği gibi üzüntü duygusu estetik ve güzel bir kavram olarak algılanmaktadır. Üzüntü olumsuz duygu olmasına rağmen güzellikle ilişkilendirilerek ifade edilmesi Kore kültürünün üzüntü duygusunda olumlu özellikler bulma eğilimiyle ilgili olduğu düşünülmektedir.

4.2.1.8. ÜZÜNTÜ RESİMDİR

Yalnızca Korecede veri sunan bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki farklar başlığı altında ele alınmıştır. RESİM kaynak alanı Korecede %0,21 ile en yaygın otuz sekizinci metafor olmuştur.

(339) 슬픔을 그리면서
üzüntüyü çizerek

/seul-peum-eul geu-li-myeon-seo/

“Üzüntünün resmini çizerek”

Aynı kaynak alanın mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında da kullanıldığı tespit edilmişti. Mutluluk duygusunun pozitif bir duygu olmasından ötürü RESİM kaynak alanı da bu pozitifliğe vurgu yapmaktayken üzüntü duygusunda pozitif çağrışım bulunmamaktadır. Bu cümlelerde üzüntü duygusunu anlatma, başkalarına olduğu haliyle aktarma çabasıyla ilişkilendirilmektedir.

4.2.1.9. ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR

Yalnızca Korecede veri sunan bu metafor %0,21 ile kırkinci yaygınlıkta metafor olmuştur. Bu kavramsal metafora ait dilsel örneklere Türkçe derlemde rastlanmadığından iki dildeki farklılıklar altında ele alınmıştır.

(340) 시인의 슬픔을 즐겨본다
şairin üzüntüyü tadını çıkarıyor

/si-in-ui seul-peum-eul jeul-gyeo-bon-da/

“Şairin üzüntüsünün tadını çıkarıyorum”

(341) 우울함도 즐길 만한 감정이지만
üzüntü de keyfini çıkaracak duygu ama

/u-ul-ham-do jeul-gil man-han gam-jeong-i-ji-man/

“Üzüntü de keyfi çıkarılabilecek bir duygudur fakat”

Bu kavramsal metafor 3. Bölümde mutluluk duygusunun analizleri esnasında incelenmişti. Ancak pozitif bir anlam taşıyan “keyfini/tadını çıkarmak” gibi ifadelerin üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında da kullanılıyor olması dikkat çekicidir. Bu örneklerde üzüntü duygusuna pozitif bir anlam atfedilmektedir.

4.2.1.10. ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR

Yalnızca Korecede veri sunan bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki farklılıklardan biri olmuştur. Korece %0,21 ile kırk birinci yaygınlıktaki üzüntü metaforu olmuştur.

(342) 우울함의 안개가 짙게 깔린 '카사블랑카'에서
üzüntünün bulutu koyu bir şekilde yayılan Casablanca'da

/u-ul-ham-ui an-gae-ga jit-ge kkal-lin 'ka-sa-beul-lang-ka'e-seo/

“üzüntü bulutlarının yoğun bir şekilde biriktiği Casablanca'da”

(343) 뿌우연 우울을 타고
sisli bir üzüntü hissediyor

/ppu-u-yeon u-ul-eul ta-go/

“bulanık bir üzüntü hissediyor”

Örneklerde üzüntü duygusu genellikle kederle ilişkilendirilen bulut ve sis olayı olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu kaynak alana ait dilsel metaforlar Türker (2003)'de GÜÇLÜ DOĞA OLAYI kavramsal metaforu altında ele alınmıştır. Ancak GÜÇLÜ DOĞA OLAYI'nın sunduğu dilsel ifadelerde güç ve üzüntüyü tecrübe eden kişinin bu gücün karşısındaki pasifliği söz konusuysen HAVA OLAYI kaynak alanının güdülediği dilsel metaforlarda güç yoktur, yoğunluk vurgulanmaktadır. Üzüntü duygusunun yoğunluğu

arttıkça saydamlığı azalan bulutların ya da sisin de yoğunluğu artmaktadır. Bu kaynak alana Türkçe derlemde rastlanmamıştır. Ancak özellikle bulutun olumsuz duygularla ilişkilendirildiği Türk Dil Kurumu’nun Güncel Türkçe Sözlüğündeki (t.y.) bulut¹¹ tanımından da anlaşılmaktadır. Bulut sözcüğünün üçüncü ve son tanımı “keder, endişe” olarak verilmektedir. Buradan yola çıkarak her ne kadar çalışma kapsamında toplanan verilerin içinde Türkçede üzüntü duygusu bulut ve sis gibi hava olaylarıyla ilişkili gibi gözükmesede keder duygusunun Türkçede bulutlarla ilişkili olduğu söylenebilir.

4.2.1.11. ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede veri sunmuş olması bakımından iki dil arasındaki farklılıklardan olmuştur. Korecede de tek örnekle %0,10 yaygınlık göstermiş böylece en az yaygın metaforlardan biri olmuştur.

(344) 아빠의 눈빛에서 결코 지워지지 않는 그 외로운 우울을 이해할
babanın gözünün ışığında kesinlikle silinmeyen o yalnız üzüntüsünü anlayacak

/a-ppa-ui nun-bich-e-seo gyeol-ko ji-wo-ji-ji anh-neun geu oe-lo-un u-ul-eul i-hae-hal/

“babanın gözünün ışığında kesinlikle silinmeyen o yalnızlık üzüntüsünü anlayacak”

(344)’te üzüntü duygusu yalnızlık olarak kavramsallaştırılmaktadır. Türker (2003: 113), Korecedeki üzüntü metaforları analizlerinde de farklı dilsel metaforla aynı kavramsal metafora ulaşmakta ve yalnızlık hissinin üzüntü duygusunun psikolojik etkilerinden biri olduğunu belirtmektedir. Ancak bu kavramsal metafora Türkçe derlemde rastlanmamıştır.

¹¹ İnt. Kay.-7

4.2.1.12. ÜZÜNTÜ BİNADIR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede veri sunmuş olması bakımından iki dil arasındaki farklılıklardan olmuştur. Korecede de tek örnekle %0,10 yaygınlık göstermiş böylece en az yaygın metaforlardan biri olmuştur.

(345) 슬픔의 성곽

üzüntünün kalesi

/seul-peum-ui seong-gwag/

“üzüntü kalesi”

(345)’ten anlaşıldığı gibi üzüntü bir kale olarak kavramsallaştırılmaktadır. Kale sözcüğüyle üzüntü duygusunun o mekanda zarar görmeden kalabildiği, korunabildiği için de yok olamadığı vurgulanmaktadır. Aynı kavramsal metafor mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında da kullanılmaktadır. Ancak mutluluk olumlu bir duygu olmasından ötürü onun zarar görmeden korunaklı bir şekilde muhafaza edilebildiği gibi bir olumlu atfedilebilmekteyken üzüntü duygusu söz konusu olduğunda benzer şekilde duygunun kişide yer etmesi kast edilmekte ve somut alan olan kale soyut alan üzüntü için kaynak alan olmaktadır.

4.2.2. TÜRKÇEDE OLUP KORECEDE OLMAYAN ÜZÜNTÜ METAFORLARI

4.2.2.1. ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR

İki dil arasındaki bir diğer farklılık da KAYNAK metaforudur. Bu kaynak alan Korece derlemde hiç veri sunmamışken Türkçede %2,37 ile dokuzuncu metafor olmuştur.

(346) gerçek bir üzüntü kaynağı

(347) yitip gidişi de ayrı bir acı kaynağı olmuştu benim için

KAYNAK metaforu üzüntü duygusunun bir çıkış noktası olduğına vurgu yapmaktadır. Bu dilsel metaforlar SIVI metaforunun altında da gruplandırılabilirdi ancak bu ifadeler kişinin ıslandığı, içine battığı, içinde yüzebildiğı SIVI metaforunun aksine daha çok üzüntü duygusunun bir başlangıç ve çıkış noktası olduğına vurgu yapmaktadır. Bu sebeple ayrıca gruplandırılmasına karar vermiştir. KAYNAK metaforunun, duygunun çıkış noktasını vurgulamasının yanı sıra “üzüntü kaynağı”, “acı kaynağı” ifadelerinde olduğı gibi bir kişi ya da durumun da üzüntü duygusuna sebebiyet verdiğı görölmektedir. Bu anlamda o kişi ya da durum var olmaya devam ettikçe üzüntü duygusunun da ortaya çıkmaya devam edeceğı anlaşılmaktadır.

4.2.2.2. ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR

Bu kavramsal metafor iki dil arasındaki farklılıklardan biridir. Yalnızca Türkçe derlemde veri sunmuş olan bu metafor Türkçede de yaygın metaforlardan biri değildir. %0,30 oranla yirmi altıncı sırada yer almıştır.

(348) Onu düşündükçe bir acı saplanıyordu yüreğine

(349) Benim "anne-baba ailemi" o acı yıktı

Bu cümlelerde üzüntü duygusu fiziksel kuvvet olarak algılanmaktadır. Bu fiziksel kuvvet üzüntü duygusunun yoğunluğuyla doğru orantılı olarak kontrolsüz bir şekilde kişi üzerinde etkin hale gelmektedir. Bu güç, kişinin göğsünde bir bıçak saplanması gibi hissedilmekte veya kişinin aile gibi değer verdiğı bir şeyi yıkabilmektedir.

4.2.2.3. ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR

DEĞERLİ NESNE kaynak alanı Korece ve Türkçedeki farklardan biridir. Bu kaynak alan Türkçede %0,20 ile en yaygın otuzuncu kavramsal metafor olmuştur. Korecede ise hiç veri sunmamıştır.

(350) acı da hayal dünyanızın mücevherlerinden biri

(351) acı değerliydi

Oldukça sınırlı sayıda veri sunan bu kaynak alan, üzüntü duygusunun gerek maddi gerekse manevi olarak değerli olduğu anlamını taşımaktadır. Mutluluk duygusunun analizlerinde her iki dilde de yüksek oranla kendine yer bulmuş kaynak alan olan DEĞERLİ NESNEnin olumsuz bir duygu olmasına rağmen üzüntü duygusu için de kullanılıyor olması dikkat çekicidir. Derlem analizi boyunca genellikle Kore kültüründe üzüntü ve acının aynı zamanda pozitif bir değer olarak algılandığını gösteren örnekler tespit edilmiş olunmasından dolayı Türkçe derlemin DEĞERLİ NESNE kavramsal metaforunu üzüntü duygusu için kullanmış olması bu anlamda şaşırtıcı olmuştur. Ancak iki bin verinin içinde yalnızca iki veri sunmuş olması bu kaynak alanın Türkçede de yaygın olarak kullanılmadığını göstermektedir.

4.3. DEĞERLENDİRME

Bu bölümde Korece ve Türkçe arasındaki üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasındaki benzerlik ve farklılıklar analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda 48 kavramsal metafora ulaşılmış bunların içinde 32 kavramsal metafor iki dilde de yer alarak Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden olmuştur. Her iki dilden de elde edilen kavramsal metaforlar karşılaştırıldığında hem Korecede hem Türkçede veri sunan kaynak alanların, her ikisinde de veri sunmayan kaynak alanlardan

daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İki dilde de tespit edilen kaynak alanlar Korece ve Türkçe arasındaki benzerlikler kapsamında değerlendirildiğinden her iki dildeki üzüntü metaforlarındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ancak benzerlikler kadar yalnızca Korecede ya da Türkçede olup diğerkilde olmayan kavramsal metaforlar da tespit edilmiştir. Bu metaforlar ise farklılıklar başlığı altında incelenmiştir. İki dil arasındaki farklı üzüntü metaforlarının sayısı 16 olmuştur. Bununla birlikte bir kavramsal metafor iki dilde de var olabilmekte fakat dildeki oranları birbirinden farklı da olabilmektedir. Tablo-10 üzüntünün kavramsallaştırılmasında kullanılan kaynak alanları iki dildeki oranlarıyla beraber göstermektedir.

Tablo-10. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Yaygınlıkları

	Kavramsal metaforlar	KORECE		TÜRKÇE	
		Sıklık	Oran (%)	Sıklık	Oran (%)
1	ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	150	16,44	98	10,11
2	ÜZÜNTÜ EŞYADIR	129	14,14	3	0,30
3	ÜZÜNTÜ (İSTENEN) SAKLI NESNEDİR	52	5,70	11	1,13
4	ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR	51	5,59	16	1,65
5	ÜZÜNTÜ KAPTIR	48	5,26	84	8,66
6	ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR	46	5,04	176	18,16
7	ÜZÜNTÜ SIVIDIR	43	4,71	2	0,20
8	ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR	34	3,72	161	17,67
9	ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR	30	3,28	203	20,94
10	ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR	28	3,07	6	0,61
11	ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR	27	2,96	8	0,82
12	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	24	2,63	2	0,20
13	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR	21	2,30	26	2,68
14	ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR	19	2,08	1	0,10
15	ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR	16	1,75	1	0,10
16	ÜZÜNTÜ SESTİR	16	1,75	13	1,34
17	ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR	15	1,64	-	-
18	ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR	15	1,64	36	3,71
19	ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR	15	1,64	2	0,20
20	ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR	14	1,53	6	0,61
21	ÜZÜNTÜ IŞIKTIR	11	1,20	2	0,20
22	ÜZÜNTÜ YÜKTÜR	10	1,09	9	0,92
23	ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR	9	0,98	5	0,51
24	ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR	9	0,98	3	0,30
25	ÜZÜNTÜ YAZIDIR	8	0,87	1	0,10
26	ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR	8	0,87	9	0,92
27	ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR	8	0,87	28	2,88
28	ÜZÜNTÜ DERSTİR	6	0,65	-	-
29	ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR	6	0,65	5	0,51
30	ÜZÜNTÜ RENKTİR	5	0,54	-	-
31	ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	5	0,54	7	0,72
32	ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR	4	0,43	-	-
33	ÜZÜNTÜ KOKUDUR	4	0,43	-	-
34	ÜZÜNTÜ ASTTIR	3	0,32	-	-
35	ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR	3	0,32	-	-
36	ÜZÜNTÜ ATEŞTİR	3	0,32	6	0,61
37	ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR	3	0,32	1	0,10
38	ÜZÜNTÜ RESİMDİR	2	0,21	-	-
39	ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	2	0,21	5	0,51
40	ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR	2	0,21	-	-
41	ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR	2	0,21	-	-
42	ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR	2	0,21	4	0,41
43	ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR	1	0,10	1	0,10
44	ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR	1	0,10	-	-
45	ÜZÜNTÜ BİNADIR	1	0,10	-	-
46	ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR	-	-	23	2,37
47	ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	-	-	3	0,30
48	ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR	-	-	2	0,20

Tablo-10’da her iki dilde de üzüntü metaforlarının kaynak alanları oranlarına göre azalan sırada gösterilmiştir. Deignan (2003: 257), kültür ve metaforik ifadelerdeki dolaylı bağlantıyı incelediği çalışmasında aynı metaforların başka dillerde de kullanılabildiğini ancak bu kavramsal metaforların bazı dillerde daha görünür olduğunu, sıklığının daha fazla olabildiğini belirtir. Tablo-10’da analiz sonucu ulaşılan kavramsal metaforların her iki dildeki yaygınlığı açık bir şekilde görülmektedir. Ortaya çıkan sonuç, her iki dilde de varlık gösteren üzüntü metaforlarının dillerdeki yaygınlığı açısından farklı sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Bu tez kapsamında analiz edilen kaynak alanlar incelendiğinde literatürde başta Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)’in çalışmalarında olmak üzere birçok başka dilde de var olduğu tespit edilen kaynak alanların Korece ve Türkçedeki üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında da kullanıldığı gözlenmiştir. Bunlardan en yaygın olarak kullanılanlardan birinin insanın fiziksel dünyayla tecrübelerinin güdülediği KAP imge şeması olduğu görülmüştür. İki dilde de üzüntünün kabın içindeki bir madde olarak algılandığı ya da kimi durumlarda üzüntü duygusunun kendisinin KAP olarak kavramsallaştırıldığına dair örneklerle rastlanmıştır. Bu anlamda KAP metaforu iki dilde de oldukça etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

DÜŞMAN, HASTALIK, CANLI VARLIK, SIVI, YİYECEK, SES, YÜK gibi kaynak alanlar da Korece ve Türkçede veri sunarak duyguların kavramsallaştırılmasında kullanılan bu kaynak alanların Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006) tarafından oluşturulan literatürdeki varlığını desteklemiştir. Bunun yanında üzüntü duygusuna verilen bazı davranışsal tepkiler de üzüntü duygusu hakkındaki metaforlara yol açmıştır. GÖZYAŞI ÜZÜNTÜ YERİNE GEÇER kavramsal metonimisiyle güdülenmiş AĞLAMA/GÖZYAŞI bunlardan biridir. Korece ve Türkçede tespit edilen davranışsal tepkilerin yol açtığı metonimik temelli bu metaforlar Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)’in çalışmalarında da bulunmakta dolayısıyla ÜZÜNTÜ

AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR metaforunun evrenselliğini desteklemektedir. Üzüntü duygusu karşısında verilen ağlama tepkisi evrensel olduğundan bu metaforun Korece ve Türkçedeki varlığı şaşırtıcı olmamıştır.

Ancak diğer dillerde de hem üzüntü hem de diğer duygular için kullanılan bu evrensel kaynak alanların örneklerinde veya hedef alan eşleşmesinde birtakım farklılıklar gözlenmiştir.

Örneğin üzüntü duygusu için veri sunan KABIN İÇİNDEKİ MADDEDİR metaforunun örneklerine bakıldığında duygunun yoğunluğu ile bu kabın patlamasının yalnızca Koreceye özgü olmadığını, Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ten ve çeşitli dillerde gerçekleştirilmiş çalışmalardan buna yönelik örnek sunulabildiği fakat bu örneklerin genellikle öfke hedef alanına ait olduğu görülmektedir. Oysaki Korece derlemde üzüntü duygusu da basınç sonucu kabı patlatmakta, Türkçe derlem ise böyle bir örnek sunmamaktadır. Kim ve Kwon (2016) ise bu durumun sebebini Kore toplumunun kültürel kodlarında aramıştır. Yüzyıllar boyunca Konfüçyanizmin ağır hiyerarşi anlayışıyla şekillenmiş Kore toplumunda geçmişte bu hiyerarşinin alt basamaklarında yer alan kadın ve gençler hiyerarşik olarak kendilerinden üst kişilerin eziyetlerine katlanmak durumunda kalmış ve duygularını bastırmıştır. Uzun süre bastırılan duygular günün sonunda kişide patlamaya sebep olduğu için Koreliler üzüntü duygusunu kabın içinde bulunan basınç altındaki madde olarak düşünmekte ve buna uygun dilsel ifadeler kullanmaktadır. Bu bakımdan evrensel olan KAP metaforunun Koreceye özgü özellikler sergilediği görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında yapılan çözümlemelerin sonuçları Kövecses (2005)'in farklı kültürlerde belli bir kaynak alanın farklı hedef alanların kavramsallaştırılmasında kullanılabildiği iddiasını desteklemektedir. Öfke duygusunun patladığına dair dilsel örnekler sunan literatüre ek olarak kabın içindeki maddenin patlamasının Korecede üzüntü duygusu için de geçerli olduğu anlaşılmaktadır.

Benzer şekilde YİYECEK metaforu ile ilişkili olduğu düşünülen TAT kaynak alanı da Stefanowitsch (2006)'in verilerinde yer almakta fakat Korece ve Türkçedeki örneklerle farklılaşmaktadır. Dolayısıyla bu da evrensel olarak değerlendirilebilecek bir başka metaforun Korece ve Türkçede farklı şekilde ifade edildiğine bir örnek olmaktadır. İngilizcede üzüntü, tadı olan bir yiyecek olarak düşünülmekte ve bu sebeple Stefanowitsch (2006) TAT kavramsal metaforunu önermekten Korece ve Türkçede tadına bakılan, yenilen yiyecek ya da içecek olarak algılandığından YİYECEK metaforu önerilmiştir.

İki dilde de tespit edilen metaforlardaki farklılıkların yanı sıra Korecede olup Türkçede olmayan ya da tam tersi metaforların varlığı da tez kapsamında Korece ve Türkçedeki farklılıklardan olmuştur. KARANLIK metaforu birçok dilde bulunmasına rağmen bu çalışmada yalnızca Korecede veri sunmuştur. Ancak bu kaynak alanın Türkçe derlemde veri sunmamış olmasının sebebi seçilen anahtar sözcüğün karanlık metaforunu yakalayamamış olmasından ileri geldiği düşünülmektedir. Nitekim Çetinkaya (2017b) Türkçedeki üzüntü kavramının da karanlık ile ilişkilendirildiğini gösteren deyimler sunmuştur.

Bunun yanında Kövecses (2005)'in bir başka kültürel farklılaşma olarak ele aldığı gibi tamamen dile özgü yeni kavramsal metaforlar da tespit edilmiştir. Buna bir örnek olarak PAYLAŞIM metaforu verilebilir. Bu metafora ne Kövecses (2004)'in çalışmalarında ne de Stefanowitsch (2006)'in çalışmasında rastlanmıştır. Kore ve Türk kültürlerinin üzüntü ve mutluluk duygularının başkalarıyla paylaşımını olumlu olarak değerlendirmesinin bu metaforun oluşumuna yol açtığı düşünülmektedir.

Bir diğer kültürler arası farka gönderme yapan kavramsal metafor ÜZÜNTÜ ASTTIR olmuştur. Bu kavramsal metafor sınırlı sayıda da olsa yalnızca Korecede veri sunmuştur. Toplumsal hiyerarşinin Türkiye'ye göre daha sert hissedildiği Kore toplumunda bu hiyerarşinin dildeki yansımalarından biri olmuştur. Literatürde

genellikle öfke ve korku duyguları için kullanılan (Stefanowitsch, 2006) ve bu duyguları kişiyi kontrol eden toplumsal olarak üst pozisyonda bir kişi olarak kavramsallaştıran (TOPLUMSAL KONUM) ÜST metaforunun aksine bu çalışmadaki örnekler tam aksine aslında duygunun kontrol edilen, yasaklanan varlık olduğunu göstermiş ve bu sebeple AST metaforu önerilmiştir. Bu metafor da Türkçede veri sunmamıştır.

Çalışma kapsamında toplanan verilerde dikkat çeken bir husus olumsuz duygular arasında sınıflandırılan üzüntü duygusuna Korecenin olumlu bakış açısıdır. ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR, IŞIKTIR ve GÜZELLİKTİR metaforları bu durumu göstermektedir. ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR metaforunun iki yönü vardır. İlki kişinin bu duyguyu içinde saklaması, dışarıya yansıtmaması ile alakalı iken diğeri olumsuz duygu olmasına rağmen kişinin bu duyguyu içinde tutmaktan hoşlanması veya onu bağrında tutması ile ilgilidir. İSTENEN NESNE metaforunun bu ikinci yönü Türkçede veri sunmamıştır. Üzüntünün olumlu tarafını vurgulayan bir başka metafor olan ÜZÜNTÜ IŞIKTIR metaforu iki dilde de veri sunmuş olsa da sıklığı Korecede daha fazla olmuştur. Genellikle olumlu ruh haliyle ilişkilendirilen ışığın üzüntü gibi olumsuz bir duyguya kaynaklık etmiş olması oldukça dikkat çekicidir. ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR metaforu da Korecenin aksine Türkçede hiç veri sunmamıştır. Bu bulguların Kore toplumunda tarihsel olarak etkin olan üzüntü duygusunu kabul etme ve kucaklama algısıyla paralel olduğu vurgulanmalıdır. Ancak bu noktada üzerine düşünülmesi gereken bir diğer pozitif çağrışımı olan ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR metaforu olmuştur. İSTENEN NESNE, IŞIK ve GÜZELLİK gibi üzüntü duygusunu olumlu bir kavram olarak değerlendiren kaynak alanlarının aksine DEĞERLİ NESNE kaynak alanı derlem verilerine göre yalnızca Türkçede veri sunmuş ve bu duygunun olumlu yanını vurgulamıştır. Fakat bu kaynak alan her ne kadar yalnızca Türkçede bulunsa da kullanım sıklığı çok düşük kalmıştır. Üzüntü duygusunun değerli nesne olarak

algılandığını gösteren yalnızca iki cümleye rastlanmıştır. Dolayısıyla oranlara bakıldığında Korecenin üzüntü duygusuna Türkçeye göre daha fazla olumlu vurgu yaptığı anlaşılmaktadır. Bu da iki dil arasındaki önemli farklardan olmuştur.

Özetle, derlem analizi sonucu Korece ve Türkçedeki üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında başta Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in çalışmaları başta olmak üzere daha önceki literatürde yer almış birçok kaynak alanın kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak evrensel sayılabilecek bu kaynak alanların Korece ve Türkçe derlemdeki verilerde üzüntünün farklı yönlerini vurgulayabildikleri anlaşılmıştır. Bununla birlikte Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in çalışmalarında daha önce yer almamış metaforlara da rastlanmış ve bunların bazılarının toplumun kültürel kodlarında saklı olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Bu açıklamalar ışığında özetle aşağıdaki sonuçlara erişilmiştir:

- İki dil arasındaki benzerliklerin sayısı farklılıkların sayısından daha fazladır.
- İki dilde de tespit edilen üzüntü kavramsal metaforlarının Korece ve Türkçedeki yaygınlıkları birbirinden farklı olabilmektedir.
- Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in İngilizcede üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanıldığını tespit ettiği metaforların bir kısmı Korece ve Türkçede de tespit edilmiş ve bu metaforların evrenselliği Korece ve Türkçe açısından desteklenmiştir.
- Bunların yanında Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in çalışmalarında bulunmayan Korece ve Türkçeye özgü metaforlar da tespit edilmiştir.
- Üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında Korece ve Türkçe arasındaki önemli fark iki dilin konuşucularının bu duyguya olan yaklaşımlarında fark edilmiştir. Koreliler çalışma kapsamında tespit edilen ÜZÜNTÜ (İSTENEN) SAKLI NESNEDİR, IŞIKTIR, GÜZELLİKTİR metaforlarının ortaya koyduğu gibi olumsuz bir duygu olan acı ve üzüntüye pozitif bir bakış açısı geliştirmişlerdir. Bu metaforların toplam oranlarının

Türkçeye göre daha fazla olması Kore toplumunun üzüntü duygusuna pozitif bir anlam atfetmesiyle alakalı olabileceği düşünülmüştür.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

Kavramsal metafor kuramına göre metafor dilden önce zihinde meydana gelmekte ve bunda insan bedeninin dış dünyayla olan etkileşimi belirleyici olmaktadır. İnsan bedeni ve deneyimleri dünyanın her yerinde aynı olduğundan kavramsal metaforlar da evrenseldir. Duygu metaforlarını araştıran Kövecses (2005) ise “farklılaşma” ifadesiyle duygu metaforlarında kültürler arası farklar olabileceğini belirtmiştir. Bu görüşe istinaden dünyanın her yerinden araştırmacılar farklı dillerden topladıkları verilerle duyguların kavramsallaştırılmasında dile ve kültüre özgü sonuçlar elde etmiş ve diller arasındaki benzerlik ve farklılıkları tespit ederek karşılaştırmalı çalışmalar yürütmüşlerdir. Ancak Korece ve Türkçedeki duygu metaforlarını kültürel gerekçeleriyle karşılaştıran bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada coğrafi olarak birbirinden bir hayli uzakta olan ancak tarihsel ve kültürel bağları bu coğrafi uzaklığın aksine çok daha yakın olan Korece ve Türkçeye ait derlemelerden çekilen özgün veriler aracılığıyla iki toplumun mutluluk ve üzüntü duygularına yaklaşımı karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma ile elde edilen bulgular neticesinde hem Kövecses (2005)’in metaforlarda farklılaşma savına dayanarak iki dile özgü metaforlar tespit edilmiş hem de Korece ve Türkçe arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda iki toplumun karmaşık kültürel yapılarının duyguların kavramsallaştırılmasında oynadığı rol irdelenmeye çalışılmış ve biri Uzak Doğu diğeri Avrupa, Asya ve Orta Doğu kültürleriyle harmanlanmış iki dile özgü mutluluk ve üzüntü metaforları kültürel temelleriyle beraber açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında tezin ilk ayağını oluşturan Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarını tespit edebilmek için iki dil için de veri toplama aracı olarak internet derlemeleri kullanılmıştır. Korece için KUD, Türkçe için ise TUD’dan

belirlenen anahtar sözcüklerle Stefanowitsch (2006)'in metaforik örüntü analizi yöntemi ile veri çekilmiş ve bu veriler mutluluk ve üzüntü metaforlarında kullanılan kaynak alanlar açısından analiz edilerek sınıflandırılmıştır. Bu noktada veri toplama yöntemi olarak derlem kullanmanın birtakım dezavantajları olduğu hissedilmiş olsa da araştırmacı açısından çok sayıda veriye tek bir platform üzerinden ulaşma kolaylığı sağlamış olması açısından tezde tek veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Daha sonra ise bu kaynak alanlar Korece ve Türkçedeki benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma yapılırken Barcelona (2000b)'nın İngilizce ve İspanyolcadaki kavramsal metaforları karşılaştırdığı çalışmasından yola çıkılarak öncelikli olarak bir kavramsal metaforun her iki dilde de olup olmadığına, daha sonra iki dilde de var olan kavramsal metaforlardaki detaylanmalara ve son olarak dilsel ifadelerdeki benzerlik/farklılıklar ile kavramsal metaforların iki dildeki yaygınlıkları ölçülmüştür.

Tezde Korece ve Türkçenin paylaştığı çok sayıda yapısal ve kültürel ortaklıktan dolayı mutluluk ve üzüntü metaforlarındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla çıkacağı varsayılmıştır. Bu varsayımla paralel olarak Korece ve Türkçedeki her iki duyguya da ait kavramsal metaforlardaki benzerlikler farklılıklardan daha fazla çıkmıştır. 3. Bölümdeki Tablo-5, 4. Bölümdeki Tablo-10 Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarını karşılaştırmalı olarak ele almakta ve iki dildeki benzerliklerin sayısının farklılıklardan daha fazla olduğunu göz önüne sermektedir.

Tezin ilk araştırma sorusu olan Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarında kullanılan kaynak alanların neler olduğu 3. ve 4. Bölümlerde ortaya konulmuştur. Tezin 2. araştırma sorusunda belirtildiği gibi Korece ve Türkçenin duygu metaforlarındaki evrenselliği destekleyip desteklemediği de araştırılmıştır. Her iki dilde de hem mutluluk hem üzüntü duygularına ait metaforların bir kısmı İngilizce literatürde ortaya konulmuş metaforlardandır. Tablo-11 literatürdeki mutluluk ve üzüntü duyguları

için tespit edilmiş kaynak alanların Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü duygularının kavramsallaştırılması için de kaynaklık ettiğini göstermektedir. Bu noktada literatür Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın çalışmalarıyla sınırlandırılmıştır. Kavramsal metafor kuramı literatüre İngilizceden toplanan dilsel verilerle kazandırıldığı ve bu verilerle evrensellik iddiasında bulunulduğundan dolayı adı geçen araştırmacıların çalışmaları baz alınmıştır. Tablo-11'deki kaynak alanların Korece ve Türkçedeki varlığı literatürde yer alan Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın çalışmalarıyla uyumludur. Dolayısıyla bu çalışmanın verileri bu kaynak alanların evrensellik potansiyelini mutluluk ve üzüntü açısından desteklemektedir.

Tablo-11. Korece ve Türkçe Derlemden Literatürle Uyuşan Metaforlar

MUTLULUK/ÜZÜNTÜ
KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDAKİ) MADDEDİR SIVIDIR CANLI VARLIKTIR KARIŞIK MADDEDİR DÜŞMANDIR

KAP imge şeması birçok dilde olduğu gibi Korece ve Türkçede de duyguları anlamada kullanılmaktadır. Tez kapsamında toplanan verilerin gösterdiği gibi MUTLULUK/ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDAKİ) MADDEDİR metaforunda gerek mutluluk gerek üzüntü duyguları kabın içindeki bir madde olarak algılanmaktadır. Tez kapsamında analiz edilen verilerde kabın içindeki madde yalnızca sıvıyla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda gaz olarak da düşünülmektedir. Hatta sınırlı sayıda da olsa kaptaki maddenin katı madde olduğunu gösteren örneklerle de rastlanmıştır. MUTLULUK/ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDAKİ) MADDEDİR metaforu literatürde bulunmasından dolayı çalışmamızda elde edilen bulgularla Korece ve Türkçe açısından KAP metaforunun evrenselliğine katkı sunmaktadır.

SIVI metaforu da benzer şekilde literatürde yer almakta ve iki dilde de varlık göstermekte ve hem mutluluk hem üzüntü duygusunu kavramsallaştırmada farklı yaygınlıklarda da olsa kullanılmaktadır. İki dilde de ıslaklık olarak algılanan mutluluk ve üzüntü duygusuyla kişi ıslanmakta ya da duygunun kendisi akışkan bir SIVI olarak değerlendirilmektedir.

Mutluluk ve üzüntü duygularının bir CANLI VARLIK olarak algılandığı dilsel metaforlar da literatürde bulunmaktadır. Aynı kavramsal metafor Korece ve Türkçe derlemde de yer almaktadır. Bu ifadelerde mutluluk ve üzüntü; kişi, hayvan ya da bitki olarak kavramsallaştırılmaktadır.

KARIŞIK/SAF MADDE metaforu da alanyazında yer almakta, bu kavramsal metaforun dilsel örneklerinde mutluluk ve üzüntü duygusu başka duygularla bir arada var olabilen, başka maddelerle karışık halde bulunabilen ya da tam tersi hiçbir şeyle karışmamış, tamamen saf bir madde olarak düşünülmektedir.

DÜŞMAN kaynak alanının çalışma kapsamında her iki dilde de hem mutluluk hem üzüntü duygusu için kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kaynak alan literatürde üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılmasından dolayı tez kapsamında tespit edilen metaforlar içinde literatür verisini destekleyenlerden biri olmuştur.

Literatür ile paralellik gösteren bütün bu ortaklıklar kavramsal metafor teorisinin evrensellik iddiasını destekleyecek niteliktedir. Literatürde yer alan fakat yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede bulunduğundan Tablo-11’de yer almayan kaynak alanlar da tespit edilmiştir.

Örneğin, KARANLIK kaynak alanı literatürde üzüntü duygusuna kaynaklık etmekle birlikte tez kapsamında toplanan veriler içinde yalnızca Korecede dilsel metafor üretmiştir. Derlemden alınan veriler KARANLIK kaynak alanının Türkçede üzüntü duygusu için kullanılmadığını göstermiştir.

Benzer şekilde SOĞUK kaynak alanının Türkçe derlemde toplanan veriler içinde üzüntü duygusu için kullanılmadığı fark edilmiştir. Yalnızca Korecede üzüntü duygusu SOĞUK olarak algılanmaktadır.

ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVET kaynak alanı da literatürde bulunmasına rağmen yalnızca Türkçe veri sunmuş, Korece derlemde örneğine rastlanmamıştır. Yukarıdaki bu kaynak alanların literatürde bulunmasına rağmen, yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçe veri sunmuş olması kavramsal metaforların diller arasında farklılıklar gösterdiği savını desteklemektedir.

Korece ve Türkçe Tablo-11’de sıralananların dışında kalan birçok metafor da tespit edilmiştir. Tezin 3. araştırma sorusuyla Koreceye ve Türkçeye özgü metaforların olup olmadığı da araştırılmış ve iki dile özgü metaforlar tespit edilmiştir. Literatürde karşılaşılmamış bu metaforların bir kısmının kültürel unsurlarla güdülenmiş olduğu tespit edilmiştir. Gerek mutluluk duygusunda gerekse üzüntü duygusunda Korece ve Türkçeye has metaforların sayısının daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, tezin mevcut literatürdeki metaforların büyük bir kısmının Korece ve Türkçe de yer alacağı varsayımıyla uyumsuzluk göstermiştir.

Aşağıda Korece ve Türkçeye has mutluluk ve üzüntü kavramsal metaforları bulunmaktadır. Öncelikle mutluluk duygusundaki iki dile özgü durumlar incelenecektir. Bu bağlamda Tablo-12 mutluluk duygusunun iki dile özgü olarak sunmuş olduğu metaforları göstermektedir.

Tablo-12. Mutluluk Duygusundaki Korece ve Türkçeye Özgü Metaforlar

İki dile de veri sunan metaforlar	Sadece Korecede veri sunan metaforlar	Sadece Türkçede veri sunan metaforlar
MUTLULUK		
EŞYA, İSTENEN/SAKLI NESNE, YOĞUNLUK, (SOMUT) NESNE, DEĞERLİ NESNE,	KEYİFLİ TECRÜBE, FİZİKSEL UYARILMA, KIRILGAN NESNE, MÜKEMMELLİK, AST	DERİNLİK, DURUM, MAKİNE

KAP, FİZİKSEL BULUNUŞ, PAYLAŞIM, GERÇEK/SAHTE, YER/DESTİNASYON, YİYECEK, ÜRÜN, GÖZYAŞI, TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNE, ZORLUK, SES, DÖNÜŞÜM, RÜYA/HAYAL, RESİM, DERS, RENK, FİZİKSEL HAREKET, (YÜZDEKİ) YAZI, BİNA, YÜK, KAYNAK		
--	--	--

Korece ve Türkçedeki mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasına bakıldığında bir kısmının mevcut literatürde de yer alan metaforlar olduğu Tablo-11’de görülmekle birlikte derlemde elde edilen metaforların çoğunun Korece ve Türkçeye özgü olduğu anlaşılmıştır. Tablo-12’deki Korece ve Türkçeye özgü mutluluk metaforlarının içinde KEYİFLİ TECRÜBE, FİZİKSEL UYARILMA, KIRILGAN NESNE, MÜKEMMELLİK, AST, metaforları toplamda %7,96’lık oranla yalnızca Korecede; DERİNLİK, MAKİNE, DURUM metaforları ise toplamda %1,5 ile sadece Türkçede veri sunmuştur. Bunların dışında kalanların tamamı iki dilde de kullanılmasından ötürü Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden olmuştur.

Çalışmada dikkat çeken noktalardan biri Korelilerin mutluluğa pozitif bir duygu olmasından ötürü olumlu anlamlar atfetmesinin yanı sıra mutluluğun erişmesi güç, kaybetmesi kolay bir olgu olarak algılanması olmuştur. DEĞERLİ NESNE, DESTİNASYON, KIRILGAN NESNE, RÜYA/HAYAL metaforları ile mutluluğun elde etmesi zor bir duygu olarak düşünüldüğü anlaşılmıştır. Mutluluk duygusu Türkçede de

benzer özellikler göstermekte, kişi mutluluğu hedeflemekte, onun peşinde koşmakta, mutluluk düşü kurmakta, onu elde etmeye çalışmaktadır. Ancak iki dil farklı oranlarda veri sunmuştur. Her iki dilde de mutluluğun kavramsallaştırılmasında kullanılan DEĞERLİ NESNE, DESTİNASYON, KIRILGAN NESNE, RÜYA/HAYAL kaynak alanlarının Korecedeki toplam oranı Türkçedekinden fazla çıkmıştır. Dolayısıyla Korelilerin Türklere göre mutluluğu elde etmesi güç bir şey olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla derlem analizinin, bir metaforun dildeki yaygınlığını ölçerek toplumların duygulara bakış açısına dair bir fikir sunmada da yardımcı olabildiği anlaşılmıştır.

İki dildeki mutluluğun kavramsallaştırılmasında dikkat çeken bir diğer nokta ise Kore kültüründeki mutluluk duygusunun dışarı yansıtılmama eğilimi ile bağlantılı olarak ağlama, çığlık atma, dans etme, hoplama zıplama gibi duyguya karşı vücudun verdiği tepkilerle güdülenen metonimik temelli metaforların oranının Korecede Türkçeye göre daha düşük çıkması olmuştur. Duygunun dışarıdan fark edilecek bir şekilde tecrübe edildiğini gösteren, mutluluk duygusundaki yoğunlukla beraber ağlama tepkisinin verildiği GÖZYAŞI veya mutluluk ve sevinçle kişinin çığlık attığı SES kaynak alanlarının oranı Türkçede daha yüksektir. Bu durumun Kore kültüründeki mutluluk duygusunu dışarı yansıtma temayülü ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tezin 4. araştırma sorusu olarak belirlenen mutluluk ve üzüntü duygularının kavramsallaştırılmasında kullanılan kaynak alanlarda iki dil arasında benzerlik ve farklılıkların olup olmadığı sorusu açık bir şekilde yanıtlanmıştır. Çalışma kapsamında iki dil arasında farklılıklar olduğu kadar birçok benzer metaforun da olduğu tespit edilmiştir. Bunlar 3. ve 4. Bölümlerde detaylandırılmakla birlikte dikkat çeken hususlar aşağıdaki gibi olmuştur.

Her iki dilde de veri sunan PAYLAŞIM metaforu iki dil arasındaki benzerliklerden olmuştur. MUTLULUK PAYLAŞIMDIR metaforuna İngilizce literatürde

rastlanmamış olması PAYLAŞIM kaynak alanının Korece ve Türkçeye özgü bir durum sergilediğini göstermektedir. Gerek Korecede gerek Türkçede mutluluk duygusunun başkalarıyla paylaşılan bir şey olduğu anlaşılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında MUTLULUK PAYLAŞIMDIR metaforunun Kore ve Türk toplumlarının sosyal yapısıyla yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir. İkisi de kolektivist olarak değerlendirilen Kore ve Türk toplumlarında mutluluk ve üzüntü de tek başına yaşanmamakta, başkalarıyla paylaşılmakta, ortak bir hissiyat haline gelmektedir.

İki dil arasındaki bir diğer benzerlik MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR metaforunda kendini göstermiştir. Derlem bu metaforun, “yakalamak, kazanmak, elde etmek, bağışlamak, korumak, garantilemek, kaptırmak, değerli” gibi ifadelerle oluştuğunu göstermektedir. Bunların yanında, mutluluğun parayla ilişkilendirildiği dilsel ifadeler de bulunmakta fakat bunların sayısı birkaç taneyi geçmemektedir. Bunun Kore ve Türk toplumlarının Batı toplumlarına kıyasla çok daha geç endüstrileşmiş olmasıyla alakalı olabileceği düşünülmektedir.

Hem Korecede hem Türkçede veri sunmuş olan bir diğer dikkat çekici metafor MUTLULUK YÜKTÜR kavramsal metaforu olmuştur. Pozitif bir duygu olan mutluluğun her iki dilin konuşucuları tarafından da bir yük olarak algılanması dikkat çekici olmuştur. İngilizce literatürde bu kaynak alan mutluluk duygusu için kullanılmamaktadır. Çalışma kapsamında bu kavramsal metaforun dilsel örnekleri incelendiğinde kişinin mutluluk duygusunun taşıyıcısı olarak düşünüldüğü görülmüştür.

Tezin 5. araştırma sorusu olarak belirlenmiş olan mutluluk ve üzüntü duygularında her iki dilde de bulunan metaforların detaylanmalarında benzerlik ve farklılıkların olup olmadığı da ortaya konulmuştur. Aynı zamanda tezin 6. sorusuyla araştırılan benzer metaforların iki dildeki yaygınlıklarındaki benzerlik ve farklılıklar da 3. ve 4. Bölümlerde ortaya konularak bu benzerlik ve farklılıkların altında yatan sebepler irdelenmeye çalışılmıştır.

MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ MADDEDİR kavramsal metaforunun alt ulamlarından olan YÜZ KAPTIR ve GÖZLER KAPTIR metaforları her iki dilde de bulunmaktadır. Korece ve Türkçe derleminden alınan veriler yüz ve gözün mutluluk duygusunu içinde barındıran bir KAP işlevi gördüğünü göstermiştir. 3. Bölümde de detaylı olarak incelenmiş olduğu üzere her iki dil de mutluluk için yüz ve gözlerin KAP olarak algılandığını göstermiş olmakla birlikte bu metaforun iki dil arasında farklı şekilde detaylandırıldığı anlaşılmıştır. Öncelikle yüzün KAP olarak algılandığına işaret eden dilsel metaforların sayısı Türkçede daha fazla çıkmıştır. Gözlerin KAP işlevi gördüğü dilsel metaforlara bakıldığında da iki dilde farklılık gözlenmiştir. Korecede gözün “gözbebeği, kirpik dipleri” gibi çeşitli kısımlarıyla mutluluk duygusu ifade edilirken veya mutluluk duygusunun hissedildiği gözlerin o anki fizyolojik durumuyla ilgili daha fazla bilgi sunulurken Türkçede gözün yalnızca mutluluğu içinde barındıran fiziksel sınırları olan bir KAP olarak algılandığını gösteren dilsel ifadeler tespit edilmiştir. Korecede gözlerdeki kızarma, parlaması gibi fizyolojik tepkiler metonimik kullanımlara yer açmıştır fakat Türkçe derlemde, gözün yalnızca bir taşıyıcı olma durumuna gönderme yapan dilsel metaforlara rastlanmıştır. Dolayısıyla yüz kullanımındaki yaygınlık ve gözlerdeki detaylanmalarla ilgili Korece ve Türkçe farklılık göstermektedir. Uzak Doğuluların söz konusu duygular olduğunda yüzden ziyade göz hareketleriyle tepki verdiğini gösteren bilimsel çalışmalarla paralel olarak Korecede yüzü KAP olarak algılayan ifadeler Türkçeye göre daha az sayıda, gözün mutlulukla ilişkilendirildiği ifadelerdeki detaylanmalar da daha fazla çıkmıştır. Bu farklılığın her iki toplumun da içinde bulunduğu kültürel coğrafyalar ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Mutluluk duygusu için iki dilde de bulunduğu halde farklı dilsel ifadelerin kullanıldığı örnek olarak MUTLULUK YİYECEKTİR metaforu verilebilir. Her iki dilde de bulunan YİYECEK kaynak alanına Türkçe “mutluluk sofrası” ifadesiyle kendine

özgü bir dilsel kullanım sunmuştur. Sofranın Türk kültüründe kapladığı yer ve önemle paralel olarak soyut bir kavram olan mutluluk duygusu ile sofranın kavramsal eşleşme kurulmuştur. Bu dilsel metafor, Türk kültürünün kolektivist yapısının günlük hayattaki tezahürlerinden biri olan, kalabalık bir aile ile hep beraber bir ahenk içerisinde başında toplanılan sofralar gibi mutluluğun da bireysel değil, topluca hissedilecek bir duygu olmasına vurgu yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR metaforu her iki dilde de veri sunmuş ancak detaylanmalarında fark gözlenmiştir. Bu kavramsal metaforun dilsel örneklerine bakıldığında Korece ve Türkçede mutluluğun dalga, fırtına gibi güçlü bir doğa olayı gibi algılandığı ancak buna ek olarak Türkçede mutluluk duygusunun pozitifliğine gönderme yapacak şekilde güneşin doğması, yağmurun sakın bir şekilde yağması ve yıkıcı olmayacak şekilde rüzgarın hafifçe esmesi olarak algılandığı görülmektedir. Türkçe dilsel metaforlarda bir güç etkisi yoktur; tam tersi bu doğa olaylarının pozitif yanlarıyla mutluluk duygusu ilişkilendirilmektedir. Türkçe, bu dilsel ifadelerle mutluluğa karşı pozitif bir bakış açısı sergilemektedir. Ancak Korece ise yalnızca dalga, fırtına gibi gücü yüksek doğa olayları ile ilişkilendirmektedir. Bu metafor iki dilde de veri sunan metaforların detaylanmalarındaki farklara iyi bir örnektir.

Her iki dilde bulunan CANLILIK metaforunun da detaylanmalarında iki dil arasında farklılıklar olduğu anlaşılmıştır. Çincenin etkisinde kalan Korece mutluluğu Çince kökenli bir sözcük olan ve canlılık enerjisi anlamına gelen “ㄱ (gi)” sözcüğünü kullanarak kavramsallaştırırken Türkçe ise mutluluğu “sevinç gösterileri” olarak yani fiziksel hareketler aracılığıyla canlılık olarak kavramsallaştırmaktadır. Bu anlamda CANLILIK metaforunun Koreceye has bir durum sergilediği anlaşılmıştır.

İki dilde de olup detaylanmalarda farklılık gözlenen metaforların dışında sadece iki dilden birinde veri sunmuş metaforlar da bulunmaktadır. AST metaforu bu durumun en belirgin örneğidir. Mutluluk, Korecede yetki sahibi olan, yöneten, yönlendiren değil;

aksine yetki sahibi tarafından yönetilmeye, engellenmeye çalışılan bir şey olarak algılanmaktadır. Eski zamanlardan beri toplumsal hiyerarşinin çok baskın olduğu Kore toplumunda AST kaynak alanının Korecede mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılmasının Kore toplumunun kültürel yapısıyla alakalı olduğu düşünülmektedir. Tablo-13 ise üzüntü metaforlarındaki iki dile ait durumu göstermektedir.

Tablo-13. Üzüntü Duygusundaki Korece ve Türkçeye Özgü Metaforlar

İki dilde de veri sunan üzüntü metaforları	Sadece Korecede veri sunan üzüntü metaforları	Sadece Türkçede veri sunan üzüntü metaforları
ÜZÜNTÜ		
EŞYA, (İSTENEN) SAKLI NESNE, KAP, (SOMUT) NESNE, YOĞUNLUK, ZORLUK, FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIK, FİZİKSEL BULUNUŞ, İSTENMEYEN ŞEY, AĞLAMA/GÖZYAŞI, PAYLAŞIM, IŞIK, YER/DESTİNASYON, YAZI, DÖNÜŞÜM, ÜRÜN, ŞUURSUZLUK, TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNE, GERÇEK/SAHTE, GEREKSİZ	DERS, RENK, KOKU, AST, GÜZELLİK, RESİM, KEYİFLİ TECRÜBE, YALNIZLIK, BİNA	KAYNAK, DEĞERLİ NESNE

Tablo-13'ün açık bir şekilde ortaya koyduğu üzere derlem verilerinin analizi sonucu elde edilen toplam 48 üzüntü metaforunun içinde 31 metafor yalnızca Korece ve Türkçeye özgüdür. Tablo-13'teki metaforların içinde az sayıda da olsa yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede veri sunan metaforlar da olmuştur. Bu 31 metaforun 9 tanesi yalnızca Koreceye özgüdür. DERS, RENK, KOKU, AST, GÜZELLİK, RESİM, KEYİFLİ TECRÜBE, YALNIZLIK, BİNA kavramsal metaforları sadece Korecede veri sunmuşken KAYNAK ve DEĞERLİ NESNE metaforları yalnızca Türkçede veri sunmuştur. Yalnızca Koreceye özgü metaforların toplam oranı %2,88 iken yalnızca Türkçede tespit edilen metaforların toplam oranı %2,57 olmuştur. Bu sonuç, mutluluk duygusuyla kıyaslandığında Korecede üzüntü duygusunun daha fazla kendine özgü bir durum sergilediğini göstermektedir.

Üzüntü duygusu söz konusu olduğunda ise Kore kültüründeki üzüntü deneyiminden bir bilgelik çıkarılabileceği anlayışıyla paralel olarak üzüntü kavramsal metaforlarının içinde acıya pozitif özellik yükleyen metaforlar olduğu tespit edilmiştir. (İSTENEN) SAKLI NESNE, IŞIK, GÜZELLİK ve KEYİFLİ TECRÜBE kaynak alanlarının derlemdeki toplam oranı Korecede Türkçeye göre daha fazladır. Bu durum Kore kültüründeki acıyı bir gelişim aracı olarak görme olgusu ile bağlantılıdır.

Üzüntü duygusunda iki dilde de veri sunan benzer metaforlar bulunmaktadır. Mutluluk duygusunda olduğu gibi ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR metaforuna hem Korecede hem Türkçede rastlanmıştır. Üzüntünün başkalarıyla paylaşılan bir şey olduğunu gösteren dilsel metaforların, ikisi de kolektivist olarak değerlendirilen Kore ve Türk toplumlarının dillerinde bulunmasının tesadüfi olmayacağı düşünülmektedir.

İki dil arasındaki benzerliklerden olan ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR kavramsal metaforu da iki dile has bir durum sergilemektedir. Derlem verilerinde gerek Korecede gerek Türkçede iki duygunun da fiziksel olarak var ya da yok olma olarak kavramsallaştırıldığı ve kullanılan dilsel metaforların ağırlıklı olarak “var/yok” sözcüklerinden oluştuğu tespit edilmiştir. İki dilin de yapısı mutluluk ve üzüntü duygularının fiziksel bulunuşlarını “var/yok” sözcükleriyle ifade edebilecek leksikal yetiye sahip olması bakımından bu metaforun iki dilde de tespit edildiği düşünülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR kavramsal metaforu Korece ve Türkçedeki üzüntü kavramsal metaforları arasındaki benzerliklerden olmuştur.

Bunların yanında iki dilde de bulunduğu halde detaylanmalarında farklılık gösteren üzüntü metaforları da bulunmaktadır. ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR kavramsal metaforu iki dilde de veri sunmuş olmasına rağmen Korecede Kore toplumunun kültürel kodlarıyla uyumlu olacak şekilde detaylandırıldığı ve aynı zamanda iki dilde farklı oranlarda veri sunduğu tespit edilmiştir. Türkçedeki örneklerin tamamı üzüntünün

yalnızca fiziksel hastalık olarak, Korecedekiler ise üzüntünün hem fiziksel hem psikolojik hastalık olarak algılandığını göstermektedir. Korece verilerin Türkçenin aksine üzüntü duygusunu mental bir hastalık olarak algılaması tarih boyunca Konfüçyanist anlayışla yoğrulmuş Kore’de toplumun büyük kesiminin sosyal baskı sebebiyle acıyı bastırmış olması ve bunun sonucu olarak ruhsal hastalıklara yakalanmış olması ile alakalı olduğu düşünülmektedir. Derlemde elde edilen verilere göre Türkçede üzüntü ve acı ruhsal bir hastalık olarak düşünülmemekte ve bu açıdan Koreceden farklı şekilde detaylandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kore toplumunun kültürel kodlarıyla uyumlu olduğu düşünülen bir diğer metafor ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR metaforu olmuştur. Aslında her iki dilde de veri sunan bu metaforun detaylanmaları ve dillerdeki yaygınlıkları birbirinden oldukça farklıdır. Korecede FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIK metaforuna ait dilsel örneklerin sayısı Türkçedekinden fazladır. Bu kavramsal metaforun dilsel metaforlarına bakıldığında Korecede üzüntünün çoğunlukla boğaz, göğüs, küçük dil gibi vücudun içinde kalan bölgelerinde hissedildiği görülmüş, bunun sebebinin de geleneksel Doğu tıbbının Kore kültüründe etkin olması ile bağlantılı olabileceği 4. Bölüm üzüntü bölümünde detaylıca irdelenmiştir. Türkçede ise iki örnekten yalnızca biri acıyı vücudun görünmeyen bölgesinde kalacak şekilde “iç sızısı” biçiminde ifade etmiştir. Dolayısıyla tezin 7. araştırma sorusu olan duyguların insan vücuduyla olan ilgisinde de iki dil arasında birtakım farklılıklar olduğu anlaşılmıştır.

Mutluluk duygusunda olduğu gibi bir dilde olup diğer dilde olmayan üzüntü hedef alanına ait kavramsal metaforlar, iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmiştir. Üzüntü duygusunun ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVET olarak algılandığını gösteren dilsel metaforlara yalnızca Türkçede rastlanmıştır, kişinin pasif kaldığı, duygunun kişi üzerinde yıkıcı etkisinin olduğunu gösteren bu metafor iki dil arasındaki farklılıklardan olmuştur. Bu kavramsal metaforun Korecede veri sunmamış olması

Korelilerin acıyı yıkıcı bir duygu olarak görmemelerinden kaynaklanıyor olabileceği anlaşılmıştır.

Yalnızca Korecede rastlanmış AST metaforu da iki dil arasındaki farklılıklardan biridir. Üzüntü duygusu da tıpkı mutluluk duygusunda olduğu gibi Korecede toplumsal olarak düşük konumda olan kimse olarak algılanmakta, kendisinden güçlü biri tarafından yasaklanmaktadır. Ancak bu kavramsal metafor Türkçede veri sunmamıştır. Mutluluk duygusunda da belirtildiği gibi Kore kültürüne Konfüçyanizmin de etkisiyle uzun yıllar önce yerleşmiş toplumsal hiyerarşinin dildeki bir uzantısı olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak bu teze özgü olarak Korece ve Türkçe derleminden toplanan veriler kavramsal metafor teorisinin evrenselliği görüşünü destekler veriler sunmuştur. Bununla beraber literatürde daha önce yer almamış Korece ve Türkçeye özgü metaforlar olup olmadığı sorusu da açıklık kazanmıştır. Yapılan çözümlemeler ışığında her iki dilin de kendine özgü metaforlarla mutluluk ve üzüntü duygusunu kavramsallaştırdığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte hem Korece hem Türkçede bulunan dolayısıyla iki dil arasındaki benzerlikler başlığı altında değerlendirilen bazı metaforların detaylanmalarında farklılık gözlenmiştir. Ayrıca, her iki dilin de mutluluk ve üzüntü duygularını kavramsallaştırırken insan vücudu, organları ve beden deneyiminden destek aldığı sonucu da ortaya çıkmıştır.

Korece ve Türkçeye özgü metaforlar Kövecses (2005)'in çeşitli sebeplerle metaforlarda kültürel farklılaşma olduğu iddiasını destekler niteliktedir. Gerçekleştirilen çalışmayla iki dilin mutluluk ve üzüntü duygularını kavramsallaştırmasındaki niceliksel özelliklerin yanı sıra niteliksel olarak benzerlik ve farklılıklar da ortaya çıkarılmıştır. Bu bağlamda Korece ve Türkçenin mutluluk ve üzüntü duygusuna atfettiği anlamlar da saptanmış ve karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucu her iki duyguda da Korece ve

Türkçe arasındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Böylece tezin 8. araştırma sorusu da cevaplanmıştır.

Korece ve Türkçedeki duygu metaforlarının kapsamlı ve her iki dilin de ait olduğu kültürel altyapının da dahil edilerek incelendiği bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada kolektivist olarak değerlendirilen Kore ve Türk toplumlarının dillerinden elde edilen veriler mutluluk ve üzüntü duyguları söz konusu olduğunda evrenselliğin yanı sıra iki dile özgü metaforlar da sunduğu, bunların sayısının literatürde sunulmuş ve Korece ve Türkçede de bulunan kavramsal metaforlardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İki dile özgülüğün yalnızca literatürde yer almayan kavramsal metaforların varlığı ile değil aynı zamanda literatürde var olan kavramsal metaforların Korece ve Türkçedeki detaylanmalarında da kendisini gösterdiği saptanmıştır. Tez kapsamında elde edilen benzerlik ve farklılıkların Kövecses (2005)'in kültürel farklılaşmanın bir metaforun her bileşeninde olabileceği iddiasını destekler niteliktedir. Dolayısıyla bu çalışma coğrafyayı ve değer yargılarını da içinde barındıran kültürün duygu metaforları üzerindeki etkisi ve önemini belirgin bir biçimde ortaya koymuştur. Kavramsal metafor teorisi literatüre kazandırıldığında İngilizceden toplanan verilerle teorinin evrenselliğine yönelik iddialarda bulunulmuş fakat bu çalışma kapsamında ortaya çıkarılan Korece ve Türkçeye has metaforların varlığı aynı hedef alan için dillere göre değişen farklı kavramsal metaforların da kullanılabileceğini göstermesi bakımından literatüre önemli bir katkı sunmaktadır.

Gelecekte yapılacak çalışmalarda Korece ve Türkçenin duyguları nasıl kavramsallaştırdığı, daha fazla anahtar sözcüğün dahil edildiği çalışmalarla ortaya konulabilir. Bu tez, her ne kadar derlem verisinde kimi metonimileri de tespit etmiş olsa da odağı kavramsal metaforlardır. Dolayısıyla daha fazla anahtar sözcükle, özellikle vücut parçaları ve organların da dahil edilmesiyle gerçekleştirilecek çalışmalarla kavramsal metonimilere de ulaşılabilir, iki dilin duygulara bakış açısı daha geniş

perspektifte incelenebilir. Bu çalışmalara deyimlerin de dahil edilmesinin kavramsal metafor ve metonimilerde kültürün etkisini daha belirgin bir biçimde ortaya koyacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkök, E. A., (2008), **Yabancı Dilde İmgesel Anlamalı Dil Öğelerinin Öğretimi**, Ankara Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Akkök, E. A., 2009, “İngilizce Öbeksi Eylemlerin Öğretiminde Dilbilimsel Bir Yaklaşım”, **Dil Dergisi**, S.146, s.7-24.
- Akkök, E. A., 2015, Sözcük Varlığı Öğretiminde Bilişsel Yaklaşımlar, **Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi**, S.1, C.3.
- Altundağ, P., 2012, “Korecedeki Çince Kökenli Kelimelerin (Hanca) Yeri ve Korece Öğretimindeki Önemi”. **Dil Dergisi**, C.156, s.48-60.
- Aristoteles, (1963), **Poetika**, Remzi Kitabevi.
- Aristoteles, (2017), **Retorik**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Barcelona, A., & Soriano, C., 2004, “Metaphorical conceptualization in English and Spanish”. **European Journal of English Studies**, C.8, S.3, s.295-307.
- Barcelona, A., 2000a, “On the plausibility of claiming a metonymic motivation for conceptual metaphor”, **Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective**, s.31-58.
- Barcelona, A., 2000b, “Contrastive Analysis of Metaphors in L2 Learning”, **LAUD**.
- Barchard, K. A., vd. 2017, “Is sadness blue? The problem of using figurative language for emotions on psychological tests”, **Behavior research methods**, C.49, S.2, s.443-456.
- Bozkurt, F., 2014, “Sözlüklerdeki Temel Duygu Kavramlarının Yeniden Tanımlanması: Bir Yöntem Önerisi”, **Türkoloji Dergisi**, C.21, S.1, 25-34.

- Çalışkan, N., 2013, “Kavramsal anahtar modeli ile metafor ve deyim öğretimi”, **Bilig**, C.64, s.95-122,
- Çetinkaya, B., (2006), **Türkiye Türkçesinde Mutluluk ve Üzüntü Göstergeleri**, Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Çetinkaya, B., 2017a, “Kutadgu Bilig’de Kavramsal Metaforlar”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.19, S.2, s.377-399.
- Çetinkaya, B., 2017b, “Söz Varlığımızda Bedene Dayalı Duygu Adlandırmaları”, **TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.9, s.165-184.
- Deignan, A., 2003, “Metaphorical expressions and culture: An indirect link”, **Metaphor and symbol**, C.18, S.4, s.255-271.
- Dinçer, A., 2017, “Korku: Dili, Kavramlaşması, Kültürel Boyutu”, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* S.6, C.2, s.769-798.
- Ding, F., 2012, “The Interaction Between Metaphor and Metonymy in Emotion Category”, **Theory and Practice in Language Studies**, C.2, S.11, s.2384-2397.
- Evans, V., Green, M., (2006), **Cognitive linguistics: An introduction**, New York, Routledge.
- Fan, C., (2012), **A Cognitive Approach To Emotion Metaphors in English Idioms and Chinese 成語 Chengyu**, Daegu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kyunpook National University.
- Geeraerts, D., (2006), "A Rough Guide to Cognitive Linguistics", **Cognitive Linguistics: Basic Readings**, Berlin, Mouton De Gruyter.
- Gökçe, Ö., (2019), “A Corpus Based Analysis of Happiness Metaphors in Korean and Turkish”, **중앙 유라시아 지역 한국학의 현황과 비전 Jungang Yurasia**

Jiyeok Hangukagui Hyeonhwangwa Bijeon (Orta Avrasya Bölge Kore Çalışmaları Mevcut Durumu ve Vizyonu), İstanbul, Demavend Yayınları.

Gökmen, M., E., 2019, “Bölge Uzmanı İle Söyleşi/Interview with Regional Expert Türkiye İle Benzer Kültür: Kore”, **Doğu Asya Araştırmaları Dergisi**, C.2, S.1, s.119-143.

Hacızade N., (2012), **Bilişsel Dilbilim Açısından Duyguların Dili**, Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları

Im J., (2017), **한국어 의미 특성의 인지언어학적 연구 Hangugeo Uimi Teukseongui İnjeoneohakjeok Yeongu (Korece Anlamın Bilişsel Dilbilimsel Araştırması)**, Seoul, 한국문화사 Hangungmunhwasa (Kore Kültür Tarihi)

Jack, R. E., vd., 2012, “Facial expressions of emotion are not culturally universal”, **Proceedings of the National Academy of Sciences**, S.109, C.19, s.7241-7244.

Ji I., (2009), “영어와 한국어의 Heart 관련 표현 Yeongeowa Hangugeoui Heart Gwallyeon Pyohyeon (İngilizce ve Koreedeki Heart Sözcüğüyle İlgili İfadeler)”, **영어학 Yeongeohak (İngilizce Çalışmaları)**, C.9, S.4, s.737-759.

Johnson, M., (1987), **The Body In The Mind**, Chicago, The University of Chicago Press.

Kılıç, E., 2017, “Yabancı Seyyahların Türk Sofra Kültürüne Ait İzlenimleri Üzerine (16. Ve 17. Yüzyıl)”, **Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi**, C.4, S.8, s.97-117.

Kim D. ve Choe E., (2011), “한국어-영어 감정 은유의 개념화 과정 및 한영 번역 Hangugeo-Yeongeo Gamjeong Eunyuu Gaenyeomhwa Gwajeong Mit Hanyeong Beonyeok (Korece ve İngilizcedeki Duygu Metaforların

Kavramsallaştırılması Süreci ve Korece İngilizce Çeviri)”, **영어영문학**

Yeongeoyeongmunhak 21 (İngiliz Dili ve Edebiyatı 21), C.24, S.3, s.99-120.

Kim, C., 2015, “영어와 한국어의 개념적 은유에 사용된 근원영역의 보편성에 관한

연구: 워드넷의 명사 최상위 범주를 중심으로 Yeongeowa Hangugeoui

Gaenyeomjeok Eunyue Sayongdoen Geunwonyeongyeogui Bopyeonseonge

Gwanhan Yeongu: Wodeunesui Myeongsa Choesangwi Beomjureul

Jungsimeuro (İngilizce ve Korece Kavramsal Metaforlarda Kullanılan Kaynak

Alanlardaki Evrensellik)”, **언어과학 Eoneogwahak (Dil bilimi)**, C.22, S.2, s.1-

24.

Kim, D., (2015), **환유의 인지언어학적 연구 동향 Hwanyuui İnjieoneohakjeok**

Yeongu Donghyang (Bilişsel Dilbilim Kapsamında Metonimi Araştırmaları),

içinde Im Jiryong vd., Biyuui İnjieoneohakjeok Tamsaek 비유의 인지언어학적

탐색 (Figüratif Dilin Bilişsel Dilbilimsel Araştırması), Gyeong-gi-do, Taehaksa.

Kim, M. ve Kwon, Y., 2016, “감정 은유에 나타난 문화와 사고의 상호연관성

Gamjeong Eunyue Natanan Munhwawa Sagoui Sanghoyeongwanseong (Duygu

Metaforlarındaki Kültür ve Düşünce Yapısının Birbiriyle İlişkisi)”, **언어과학**

Eoneogwahak (Dil Bilimi), C.23, S.4, s.61-81.

Kim, M., (2015), **한·일 감정 관용어 대조 연구 Han İl Gamjeong Gwanyongeo**

Daejo Yeongu (Korece ve Japonca Duygu İfadelerinin Karşılaştırılması),

Busan Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

- Kim, T., 2008a, “정서 은유의 사회문화적 요소 연구 Jeongseo Eunyuuui Sahoemunhwajeok Yoso Yeongu (Duygu Metaforlarındaki Toplumdilbilimsel Etkenlerin Araştırması)”, **언어과학연구 Eoneogwahagyeongu (Dilbilim Araştırmaları)**, S.44, s.139-163.
- Kim, T., 2008b, “개념적 은유와 문화적 맥락: 영어와 한국어의 개념적 사랑 은유를 중심으로 Gaenyeomjeok Eynyua Munhwajeok Maengnak: Yeongeowa Hangugeoui Gaenyeomjeok Sarang Eynyureul Jungsimeuro (Kavramsal Metafor ve Kültürel Bağlam: İngilizce ve Korecedeki Aşk Kavramsal Metaforları)”, **언어학 Eoneohak (Dilbilim)**, C.16, S.1, s.129-150.
- Kim, Y. H., (2015), **Understanding Everyday Life in Korea Brief Answers to 80 FAQs on Korea**, Seul, Jimoondang.
- Kövecses Z., (2002), **Metaphor A Practical Introduction**, New York, Oxford University Press
- Kövecses, Z., (2005), **Metaphor in culture: Universality and variation**, New York, Cambridge University Press.
- Kövecses, Z., 1991, “Happiness: A Definitional Effort”, **Metaphor and Symbol**, C.6, S.1, s.29-47.
- Kövecses, Z., 2014, “Creating metaphor in context”, **International Journal of Language and Culture**, C.1, S.1, s.21-41.
- Kövecses, Z., (2004), **Metaphor and Emotion Language, Culture, and Body in Human Feeling**, Cambridge, Cambridge University Press
- Kövecses, Z., (1990), **Emotion Concepts**, New York, Springer-Verlag.
- Kövecses, Z., (1986), **Metaphors of Anger, Pride, and Love A Lexical Approach to the Structure of Concepts**, Amsterdam, John Benjamins Publishing

- Lakoff, G., (1987), **Women, Fire, and Dangerous Things "What categories reveal about the mind"**, Chicago, University of Chicago.
- Lakoff, G., (1993), "The Contemporary Theory of Metaphor", A. Ortony (Ed.), **Metaphor And Thought** içinde, Cambridge, Cambridge University Press.
- Lakoff, G., (2013), "Bedendeki Felsefe", J. Brockman(ed.), **Zihin** içinde, s.27-47, İstanbul, Alfa Yayıncılık.
- Lakoff, G., Johnson, M., (1999), **Philosophy in the Flesh**, New York, Basic Books.
- Lakoff, G., Johnson, M., (2003), **Metaphors We Live By**, Chicago, University of Chicago Press.
- Lakoff, G., Kövecses, Z., 1987, "The cognitive model of anger inherent in American English", **Cultural Models in Language and Thought**, s.195-221.
- Mesquita, B., 2001, "Emotions in collectivist and individualist context", **Journal of Personality and Social Psychology**, C. 80, S.1, s. 68-74.
- Nacey, S., (2013), **Metaphors in learner English (Vol. 2)**, Amsterdam, John Benjamins Publishing.
- No, J., 2005, "영어와 한국어의 은유의 보편성-신체 표현을 중심으로 Yeongeowa Hangugeoui Eunyui Bopyeonseong-Sinche Pyohyeoneul Jungsimeuro (İngilizce ve Korece Metaforlardaki Evrensellik-Vücut Organlarını İçeren İfadeler)", **이중언어학 İjungeoneohak (İki Dillilik)**, S.29, s.125-143.
- Ortony, A., (1993), "The Role of Similarity In Similes and Metaphors", A. Ortony (ed.), **Metaphor and Thought** içinde, Cambridge, Cambridge University Press.
- Park, Y., (2007), **한국어 은유 연구 Hangueo Eonyu Yeongu (Korece Metafor Araştırmaları)**, Seul, 고려대학교출판부 Goryeodaehakgyochulpanbu (Kore Üniversitesi Yayınevi

- Peçenek, D., 2017, “Dil ve Dilbilgisi Eğretilmelerine İlişkin Gözlemler ve Düşünce Örüntüleri”, **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, C.55, S.2.
- Plutchik, R., 2001, “The Nature of Emotions: Human Emotions Have Deep Evolutionary Roots, A Fact That May Explain Their Complexity and Provide Tools For Clinical Practice”, **American Scientist**, C.89, S.4, s.344-350.
- Reddy, M., 1993, “The Conduit Metaphor: A Case Of Frame Conflict In Our Language About Language”, **Metaphor and Thought**, C.2, s. 285-324.
- Richards, I. A., (1965), **The Philosophy of Rhetoric**, New York, Oxford University Press.
- SARI, C., 2016, “Deyimlerde Aşağı/Yukarı Yönelim Metaforu”, **The Journal of International Social Research**, C.9, S.44, s.212-216.
- Solomon, R. C., (2016), **Duygulara Sadakat Hislerimiz, Gerçekte Bize Ne Anlatıyor** (çev. Funda Çoban), Ankara, Nika.
- Song, B., (2003), **Emotion metaphors in Korean**, Ball State University, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Song, B., 2006, “영어와 한국어에서의 ‘화’와 ‘행복’은유 Yeongeowa Hangugeoseoui Hwawa Haengbok Eunyu (İngilizce ve Korecedeki ‘Öfke’ ve ‘Mutluluk’ Metaforları), **한국어 의미학 Hangugeo Uimihak (Korece Anlambilim)**, S.20, s.121-137.
- Soriano, C., 2015, “Emotion and Conceptual Metaphor”, H. Flam and J. Kleres (Eds.), **Methods of Exploring Emotions** içinde, s. 206-214, New York, Routledge.
- Stefanowitsch, A., 2006, “Words and Their Metaphors: A Corpus-Based Approach”, Bisang vd. (ed.) içinde, **Trends in Linguistics Studies and**

Monographs Corpus Based Approaches to Metaphor and Metonymy, s.63-105, Berlin, Mouton De Gruyter.

Sun Bo, (2015), **한·중 감정표현 개념화양상 대조연구- '기쁨'과 '슬픔'을 중심으로-**

Han-jung Gamjeongpyohyeon Gaenyeomhwayangsang Daejoyeongu- 'Gippeum'gwa 'Seulpeum'eul Jungsimeuro (Korece Çince Duygu İfadelerinin Kavramsallaştırılması- 'mutluluk' ve 'üzüntü'), Jeon-bug Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Türker, E., 2013, “A Corpus-Based Approach To Emotion Metaphors In Korean: A Case Study of Anger, Happiness, and Sadness”, **Review of Cognitive Linguistics**, John Benjamins, C.11, S.1, s. 73-144.

Xu, Z., (2009), **A Contrastive Analysis of Metaphorical Expressions for “Love” in English and Chinese: with a Special Reference to Source Domains**, Kyungpook National University, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yıldırım, E., (2012), **Türk Kültüründe Renkler ve İfade Ettikleri Anlamlar**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yıldızlı, M. E., 2017, “Yönelim Metaforlu Deyimlerin Sınıflandırılması”, **Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.10, S.2, s.1489-1498.

Yu, N., 1995, “Metaphorical Expressions of Anger and Happiness in English and Chinese”, **Metaphor and Symbolic Activity**, C.10, S.2, s.59-92,

İNTERNET KAYNAKLARI

İnt. Kay-1: <https://ithub.korean.go.kr/user/main.do>

İnt. Kay-2: <https://www.tnc.org.tr/tr/>

İnt. Kay-3: http://roman.cs.pusan.ac.kr/input_eng.aspx?

İnt. Kay-4: <http://www.vismet.org/metcor/documentation/MIPVU.html>

İnt. Kay.-5: <https://www.hofstede-insights.com/>

İnt. Kay.-6: Duygu. (t.y.). Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlük içinde. Erişim adresi:

<http://www.sozluk.gov.tr/>

İnt. Kay.-7: Bulut. (t.y.). Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlük içinde. Erişim adresi:

<http://www.sozluk.gov.tr/>

EKLER

EK-1. “행복 /haeng-bog/” ve “Mutluluk” Derlem Verileri

		KORECE DERLEM	TÜRKÇE DERLEM
1	YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR		"mutluluk, ...daima sana doğru yükselmektir", "mutluluğun zirvelerde dolaştığı" "mutluluk bulutlarının üstünde"
2	KIRILGAN NESNE	“행복을 깨뜨리고 싶지 않습니다” /haeng-bog-eul kkae-tteu-li-go/ “mutluluğu kırmak istemiyorum”, “행복감은 깨진다” /haeng-bog-gam-eun kkae-jin-da/ “mutluluk kırılır”, “행복을 깨뜨리고”/haeng-bog-eul kkae-tteu-li-go/ “mutluluğu kırıp”	
4	MÜKEMMELLİK	“완전한 행복” /wan-jeon-han haeng-bog/ “mükemmel mutluluk”, “완성한/미완성한 행복” /wan-seong-han/mi-wan-seong-han haeng-bog/ “tam/tam olmayan mutluluk”	
5	RÜYA/HAYAL	“행복을 꿈꾸다” /haeng-bog-eul kkum-kku-da/ “mutluluğu hayal etmek”, “그가 꿈꿨던 행복은” /geu-ga kkum-kkwoss-deon haeng-bog-eun/ “onun hayal ettiği mutluluk”, “행복감에서 갑자기 깨어난 것도” /haeng-bog-gam-e-seo gab-ja-gi kkae-eo-nan geos-do/ “mutluluk duygusundan birden uyanmak da”	"mutluluk düşü veriyor", "mutluluk hayali",
6	DERİNLİK		"yüzünde derin bir mutluluk görünce", "en derin mutluluk nakışlarını örер gibiydi.", "derin ve sınırsız mutluluk"
7	FİZİKSEL HAREKET	“행복이 오르락 내리락 하다” /haeng-bog-i o-leu-lag nae-li-lag ha-da/ “mutluluk iniş çıkış yapıyor”	
8	KARIŞIK MADDE		"mutluluk, korku ve rahatlamayı bir

			arada yaşadığını yazdı", "hayranlıkla mutluluk..kaynaşmış", "mutluluk faziletle bir arada bulunsa da", "mutluluk, rahatlık ve özgürlüğün bir arada", "mutluluk korku bir arada"
9	IŞIK	"행복의 빛은 파랗다" /haeng-bog-ui bich-eun pa-lah-da/ "mutluluğun ışığı mavidir", "행복에 빛나다" /haeng-bog-e bich-na-da/ "mutlulukla parlamak", "행복에 빛나는 얼굴" /haeng-bog-e bich-na-neun eol-gul/ "mutlulukla parlayan yüz", "빛나는 행복" /bich-na-neun haeng-bog/ "parlak mutluluk"	"pırıl pırıl bir mutluluk ortamında", "mutluluk parıltısı", "yüzleri mutluluk ışıkları saçar", "bu mutluluk güneşe yansımakta gecikmemiş", "mutluluk saçan", "yaydığı mutluluk ısıltısı", "mutluluk saçan", "yüzünde mutluluk ışıkları göründü"
10	HASTALIK	"행복은 오직 아픔이다" /haeng-bog-eun o-jig a-peum-i-da/ "mutluluk yalnızca hastalıktır", "행복은 전염된다" /haeng-bog-eun jeon-yeom-doen-da/ "mutluluk bulaşıcıdır"	"mutluluk hapları", "mutluluk krizi", "mutluluk aşılar"
11	CANLILIK	"행복감은 생생하다" /haeng-bog-gam-eun saeng-saeng-ha-da/ "mutluluk capcanlı"	"mutluluk dansları"
12	SICAKLIK	"푸근한 행복" /pu-geun-han haeng-bog/ "sıcak mutluluk"	"sımsıcak bir düştür", "sıcacık bir mutluluk yaymaya başladı", "derin ve sımsıcak mutluluk", "donuk bir mutluluk"
13	KEYİFLİ TECRÜBE	"행복감을 만끽한" /haeng-bog-gam-eul man-kkig-han/ "mutluluk duyguunun tadını çıkarmak", "행복을 즐길 수 있는" /haeng-bog-eul jeul-gil su iss-neun/ "mutluluğun tadını çıkarabilmek", "행복감을 누리다" /haeng-bog-gam-eul nu-li-da/ "mutluluk duygusunun keyfini çıkarmak", "행복을 향유하다" /haeng-bog-eul hyang-yu-ha-da/ "mutluluğun keyfini çıkarmak", "즐거운 행복" /jeul-geo-un haeng-bog/ "eğlenceli mutluluk"	
14	SARHOŞLUK	"멍한 행복감에 도취되었다" /meong-han haeng-bog-gam-e do-chwi-doe-eoss-da/ "boş bir mutlulukla sarhoş olmuştı", "행복감에 취해" /haeng-bog-gam-e chwi-hae/ "mutluluk sarhoşu"	

15	DÜŞMAN	“행복으로부터 떠나고 싶어”/haeng-bog-eu-lo-bu-teo tteo-na-go sip-eo/ “mutluluktan kaçmak istiyorum”, “행복으로 사로잡혔다” /haeng-bog-eu-lo sa-lo-jab-hyeoss-da/, “mutlulukla sarıldı” “행복에 겹다” /haeng-bog-e gyeob-da/ “mutlulukla sarılıyorum”	“sahte bir mutluluk sarıyor her yanı”, “bu mutluluk toplum olarak bütünlüklerini sarıyor”, mutluluk sarmıştı yüreklerini”, "içimi mutluluk sardı"
16	DEĞERLİ NESNE	“행복을 잡으려고” /haeng-bog-eul jab-eu-lyeo-go/ “mutluluğu yakalamaya çalışıp”, “진정한 행복을 보장해준다” /jin-jeong-han haeng-bog-eul bo-jang-hae-jun-da/ `gerçek mutluluğu garantiler”, “개인의 행복과 평화를 지켜나가는 헌법” /gae-in-ui haeng-bog-gwa pyeong-hwa-leul ji-kyeo-na-ga-neun heon-beob/ “kişisel mutluluk ve huzuru koruyan anayasa”, “나에게로 날아오는 행복을 잡을 수 있다는” /na-e-ge-lo nal-a-o-neun haeng-bog-eul jab-eul su iss-da-neun “bana doğru uçup gelen mutluluğu yakalayabilmek”, “잡을 수 있다는 행복” /jab-eul su-iss-da-neun haeng-bog/ “yakalayabildiğim mutluluk”, “행복을 잃고 싶지 않다는”/haeng-bog-eul ilh-go sip-ji anh-da-neun/ “mutluluğu kaybetmek istemiyorum”, “얻을 수 있는 행복” /eod-eul su iss-neun haeng-bog/ “elde ettiğim mutluluk”, "행복을 희생하고서" /haeng-bog-eul hui-saeng-ha-go-seo/ “mutluluğu feda edip”, “소중한 행복”/so-jung-han haeng-bog/ “değerli mutluluk”, “행복을 앗아가다” /haeng-bog-eul as-a-ga-da/ “mutluluğu alıp kaçmak”, “행복을 살수있는” /haeng-bog-eul as-a-ga-da/ “mutluluğu satın almak”, “행복을 빼앗으려”/haeng-bog-eul ppae-as-eu-lyeo/ “mutluluğu çalıp kaçmak”, “행복의 가치” /haeng-bog-ui ga-chi/ “mutluluğun değeri”, “행복은 못 사고” /haeng-bog-eun mos sa-go/ “mutluluk satın alınmaz”, “행복을 보증하다” /haeng-bog-eul bo-jeung-ha-da/ “mutluluğu garanti altına almak”, “행복을 되찾다” /haeng-bog-eul doe-chaj-da/ “mutluluğu yeniden almak”	“mutluluk dilenen”, “mutluluğu korumak”, “mutluluk değerlidir”, “mutluluğu yakalama”, “mutluluk elde etmek”, “mutluluk olanakları”, "mutluluğu yakalama planı", “mutluluğu yakalama”, “kaçırmak istemediğiniz mutluluk”, “mutluluk satın almak”, "mutluluk kazandırır " " “mutluluk satın almak”, “mutluluk için fiyat ödenmez”
17	İSTENEN/SAKLI NESNE	“행복 찾기” /haeng-bog chaj-gi/, “mutluluk bulma” “행복을 추구할 수 있는 권리/haeng-bog-eul chu-gu-hal su iss-neun gwon-li/ “mutluluğu arama hakkı”, “문혀 사는 행복” /mud-hyeo sa-neun haeng-bog/ “gömülü mutluluk”, 행복감을 안기다 /haeng-bog-gam-eul an-gi-da/ “mutluluğa sarılmak”,	"mutluluğa ulaşmak", "erişilmez bir mutluluk", "bir türlü bulamadığı mutluluk arayışını", "bir günlük mutluluk isteyen",

		“행복감을 유지하다” /haeng-bog-gam-eul yu-ji-ha-da/ “mutluluk duygusunu sürdürmek”, “행복감을 안다” /haeng-bog-gam-eul an-da/ “mutluluk duygusuna sarılmak”, “행복을 희구하는” /haeng-bog-eul hui-gu-ha-neun/ “mutluluğu arayan”, “행복을 찾기는” /haeng-bog-eul chaj-gi-neun/ “mutluluğu arama”, “행복을 기원하다” /haeng-bog-eul gi-won-ha-da/ “mutluluk dilemek”, “행복을 구하려 한다” /haeng-bog-eul gu-ha-lyeo han-da/ “mutluluğu bulmaya çalışmak”, “행복을 애절하게 부탁하고 간구하셨던 것이요” /haeng-bog-eul ae-jeol-ha-ge bu-tag-ha-go gan-gu-ha-syeoss-deon geos-i-yo/ “mutluluğu çok istediniz”, “행복에의 열망” /haeng-bog-e-ui yeol-mang/ “mutluluk arzusu”, “행복을 기원하다” /haeng-bog-eul gi-won-ha-da/ “mutluluk dilemek”, “행복을 원하다” /haeng-bog-eul won-ha-da/ “mutluluk istemek”, “행복을 발견하다” /haeng-bog-eul bal-gyeon-ha-da/ “mutluluğu bulmak”, “갈구하는 행복” /gal-gu-ha-neun haeng-bog/ “istediğim mutluluk”, “행복은 자신의 소망이기도 하였었다” /haeng-bog-eun ja-sin-ui so-mang-i-gi-do ha-yeoss-eoss-da/ “mutluluk kendisinin de dileği”ydi”, “행복을 바라며” /haeng-bog-eul ba-la-myeo/ “mutluluğu dilemek”, “아내의 행복을 빌어주다” /a-nae-ui haeng-bog-eul bil-eo-jul man-han/ “karısının mutluluğunu dilemek”, “행복을 꾀하였으며” /haeng-bog-eul kkoe-ha-yeoss-eu-myeo/ “mutluluğun peşinde”, “행복을 설계했던” /haeng-bog-eul seol-ge-haess-deon/ “mutluluğu planlamak”, “행복에 집착하다” /haeng-bog-e jib-chag-ha-da/ “mutluluğa takılı kalmak”	"mutluluk ve barış istiyorum", "erişilmez bir mutluluk kaynağıdır", "mutluluk dilemek", "mutluluk, çığ taneleriyle ıslanmış, yeşil yaprakta gizli", "mutluluk kaybıdır", "hiçbir yerde bulunamayan mutluluk", "mutluluk ve başarı isteyerek", "mutluluk hep bir karış ötededir", "aradığım mutluluk", "mutluluk istiyor", "mutluluk isteği", "mutluluk arayışını", "mutluluk bulmak", "mutluluk beklerken", "mutluluk peşinde koşmak"
18	YİYECEK	“달콤한 행복” /dal-kom-han haeng-bog/ “tatlı mutluluk”, 행복감을 맛본다고 /haeng-bog-gam-eul mas-bon-da-go/ “mutluluk duygusunun tadına bakmak”, “인간의 행복을 좀먹는다고” /in-gan-ui haeng-bog-eul jom-meog-neun-da-go/ “insanın mutluluğunu yiyip bitirmek”, “행복을 혼자 까먹겠다는” /haeng-bog-eul hon-ja kka-meog-gess-da-neun/ “mutluluğu tek başına yiyecek”	“mutluluk ve huzuru hiç tatmamış”, “mutluluk sofrası”, “tatlı bir mutluluk”, “bir yüreğe tattırdığın mutluluk”, “mutluluk kırıntısı”
19	YOĞUNLUK	“짧은 행복” /jjalb-eun haeng-bog/ “kısa mutluluk”,	“çok fazla mutluluk”, “benim için bundan büyük mutluluk

		"작은 행복" /jag-eun haeng-bog/ "küçük mutluluk", "행복지수는 훨씬 높다고한다" /haeng-bog-ji-su-neun hwol-ssin nop-da-go han-da/ "mutluluk düzeyi kesinlikle yüksek", "큰 행복" /keun haeng-bog/ "büyük mutluluk", "많은 행복" /manh-eun haeng-bog/ "çok mutluluk", "최대 행복" /choe-dae haeng-bog/ "en büyük mutluluk", "조그마한 행복" /jo-geu-ma-han haeng-bog/ "ufak mutluluk", "행복의 척도가 성 중심으로 관찰할 때" /haeng-bog-ui cheog-do-ga seong jung-sim-eu-lo gwan-chal-hal ttae/ "mutluluk ölçeği cünsiyet odaklı olarak incelendiğinde", "커다란 행복" /keo-da-lan haeng-bog/ "kocaman mutluluk", "엄청난 행복" /eom-cheong-nan haeng-bog/ "kocaman mutluluk", "적은 행복" /jeog-eun haeng-bog/ "az mutluluk", "행복을 증진하다" /haeng-bog-eul jeung-jin-ha-da/ "mutluluğu arttırmak", "더 큰 행복" /deo keun haeng-bog/ "daha büyük mutluluk"	olmaz" "yoğun mutluluk", "koca bir mutluluk", "fazla mutluluk", "mutluluk kırıntıları", "küçük mutluluk", "daha fazla mutluluk" "onca mutluluk", "büyük mutluluk" "içini ölçüsüz bir mutluluk kapladı", "mutluluk bol olsun" "anlatılmaz bir mutluluk", "inanılmaz mutluluk", "anlatılmayacak kadar büyük bir mutluluk yaşıyordum."
20	SIVI	"행복감에 젖게 했다" /haeng-bog-gam-e jeoj-ge haess-da/ "mutluluk duygusuyla ıslandı", "행복감에 잠기다" /haeng-bog-gam-e jam-gi-da/ "mutluluk duygusuna battı", "행복감이 흐르다" /haeng-bog-gam-i heu-leu-da/ "mutluluk duygusu akmak", "이 땅에 깃든 행복" /i ttang-e gis-deun haeng-bog/ "bu topraklara sızan mutluluk", "번지는 행복" /beon-ji-neun haeng-bog/ "yayılan mutluluk", "행복감이 가슴께로 번져 왔다" /haeng-bog-gam-i ga-seum-kke-lo beon-jyeo wass-da/ "mutluluk duygusu kalbine yayıldı", "행복을 확산해 가는 우리 사회" /haeng-bog-eul hwag-san-hae ga-neun u-li sa-hoe/ "mutluluğu yayan toplumumuz", "행복감이 퍼지다" /haeng-bog-gam-i peo-ji-da/ "mutluluk duygusu yayılmak"	"mutluluk içinde yüzmek", "mutluluk iksirini"
21	KAP	"행복 속에/가운데" /haeng-bog sog-e/ga-un-de/ "mutluluk içinde", "행복 안에" /haeng-bog an-e/ "mutluluk içinde", "생산성은 행복감에서 나온다고" /saeng-san-seong-eun haeng-bog-gam-e-seo na-on-da-go/ "verimm mutluluktan doğar",	"içten içe yaşanan mutluluk", "mutluluk içinde", "içten mutluluk", "mutluluk içinde", "mutluluk, iynin bu iki özelliğini de kendinde taşır", "mutluluk içinde",

		“행복에 빠지다” /haeng-bog-e ppa-ji-da “mutluluğa düşmek”	"mutluluk içinde", "mutluluk içinde dönmüştük", "mutluluk içerisinde", "Tanju mutluluk içindeydi", "mutluluk ve güven duyguları içinde", mutluluk ve sevinç içinde, “mutluluk içinde”, “mutluluk içinde”, “mutluluk içinde”, “mutluluk içinde”, “büyük bir mutluluk içinde”, “mutluluk içinde”, “içine gömüldüğü mutluluk”, “mutluluk ve güven içinde”,
22	KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	“행복 담은 과일바구니” /haeng-bog dam-neun gwa-il-ba-gu-ni/, “mutluluk barındıran meyve sepeti” “내부 행복의 억압” /nae-bu haeng-bog-ui eog-ab/ “iç mutluluğunun baskısı”, “행복 보름달 속에 있다” /haeng-bog bo-leum-dal sog-e iss-da/ “mutluluk dolunayın içindedir”, “미소 속에서 행복 한 조각” /mi-so sog-e-seo haeng-bog han jo-gag/ “gülümseme içindeki bir parça mutluluk”, “가득찬 행복” /ga-deug-chan haeng-bog/ “mutluluk dolu”, “행복 호주머니에 가득한” /haeng-bog ho-ju-meo-ni-e ga-deug-han/ “cebimdeki mutluluk”, “품에 안긴 행복” /pum-e an-gin haeng-bog/ “bağrımdaki mutluluk”, “벅찬 행복” /beog-chan haeng-bog/ “mutluluk dolu”, “터질 것 같은 행복감” /teo-jil geos gat-eun haeng-bog-gam/ “patlayacak gibi mutluluk”, “가슴 벅찬 행복감” /ga-seum beog-chan haeng-bog-gam/ “kalbi mutluluk dolu”, “행복을 쌓다” /haeng-bog-eul ssah-da/ “mutluluk biriktirmek”, “행복을 품다” /haeng-bog-eul pum-da/ “mutluluğu barındırmak”, “행복감이 증만하기 시작했다” /haeng-bog-gam-i chung-man-ha-gi-si-jag-haess-da/ “mutluluk duygusuyla dolu olmaya başladım”, “행복을 쌓다” /haeng-bog-eul ssah-da/ “mutluluğu biriktirmek”, “더할 수 없는 행복” /deo-hal su eobs-neun haeng-bog/ “daha fazla eklenmeyen mutluluk”,	“mutluluk fışkırıyor” "mutluluk dolu yaşam koşulları", “yuvadaki mutluluk”, “mutluluk katmak”, “mutluluk dolu dünya”, “mutluluk katmak”, “mutluluk dolu bir yol”, “mutluluk karıncanın cebinde”, “mutluluk dolu”, “yaşamınız çok mutluluk dolu olacak”, “camdaki mutluluk”, “mutluluğuma mutluluk katıyordu”, “mutluluk dolu”, “mutluluk bitmek”, “tükenen mutluluk”, "ne mutluluk kalmış ne de tatmin", "mutluluk artığı yüzler", “mutluluk kalıyor”, “mutluluk artar”, “mutluluk dolu olacaktır”, “mutluluk dolu sesi kaplarken”, “mutluluk dolu bir meşguliyet”, "mutluluk fokurdamaya başlayınca", "mutluluk taşkınlığından",

	“행복과 담을 쌓고 있다” /haeng-bog-gwa dam-eul ssah-go iss-da/ “mutluluk ve ter biriktiriyordu”, “행복에 찬” /haeng-bog-e chan/ “mutlulukla dolu”, “행복으로 가득 차신” /haeng-bog-eu-lo ga-deug cha-sin/ “mutlulukla dolusunuz”, “행복으로 가득 채워” /haeng-bog-eu-lo ga-deug chae-wo/ “mutlulukla dolu”, “행복은 사람들의 생각 안에 있다” /haeng-bog-eun sa-lam-deul-ui saeng-gag an-e iss-da/ “mutluluk insanların düşüncelerindedir”, “얼굴에 담긴 행복” /eol-gul-e dam-gin haeng-bog/ “yüzündeki mutluluk”, “호주머니 속의 행복” /ho-ju-meo-ni sog-ui haeng-bog/ “cebimdeki mutluluk”, “영영한 행복” /yeong-yeong-han haeng-bog/ “sonsuz mutluluk”, “자기가 가진 행복을 늘려” /ja-gi-ga ga-jin haeng-bog-eul neul-lyeo/ “kendi sahip olduğu mutluluğu uzatır”, “행복이 넘치다” /haeng-bog-i neom-chi-da/ “mutluluk taşmak”, “벽차오르는 행복” /beog-cha-o-leu-neun haeng-bog/ “taşan mutluluk”, “행복감에 넘치다” /haeng-bog-gam-e neom-chi-da/ “mutluluk taşmak”, “행복감이 가슴에 흐르면서” /haeng-bog-gam-i ga-seum-e heu-leu-myeon-seo/ “mutluluk duygusu kalbine akarak”, “행복감이 넘쳐흐르다” /haeng-bog-gam-i neom-chyeo-heu-leu-da/ “mutluluk duygusu taşarak akmak”, “그는 행복이 넘치는 시대를 만들고” /geu-neun haeng-bog-i neom-chi-neun si-dae-leul man-deul-go/ “mutluluk taşan”, “행복 채워주라니” /haeng-bog chae-wo-ju-la-ni/ “ “mutlulukla doldur”, “행복감을 높여주기” /haeng-bog-gam-eul nop-yeo-ju-gi/ “mutluluğu yükseltme”, “행복이 낮아지고” /haeng-bog-i naj-a-ji-go/ “mutluluk alçalıp”, “지극한 행복” /ji-geug-han haeng-bog/ “aşırı mutluluk”, “행복에 지나지 않는다” /haeng-bog-e ji-na-ji anh-neun-da/ “mutluluğu geçemiyordu”, “얼굴은 행복으로만 넘쳐 있었다” /eol-gul-eun haeng-bog-eu-lo-man neom-chyeo iss-eoss-da/ “yüzünden yalnızca mutluluk taşıyordu”, “얼굴에 담긴 행복” /eol-gul-e dam-gin haeng-bog/ “yüzündeki mutluluk”, “얼굴에 행복이 엮힌다” /eol-gul-e haeng-bog-i yeos-bo-in-da/ “yüzünde mutluluk görünmek”,	“mutluluk düzeyini yükseltmek”, “mutluluk düzeyi”, “mutluluk fışkırtmak”, “aşırı mutluluk”, “yüzünde mutluluk ifadesiyle”, “yüzünde mutluluk okunuyor”, “yüzleri mutluluk ışıkları saçar”, “yüzünde mutluluk ışıkları göründü”, “yüzünde mutluluk izleri”, “yüzündeki mutluluk ifadesi”, “adamin gözlerinde koca bir mutluluk vardı”, “mutluluk dolu gözleriniz”, “gözlerinde gördüğüm mutluluk”, “mutluluk dolu gülümsemesi”, “mutluluk gülüşü”, “mutluluk gülücükleri”, “mutluluk dolu kalbim”, “içini mutluluk kaplamıştı”, “içini mutluluk kaplamak”, “ruhundaki ve bedenindeki mutluluk”, “iç dünyamda müthiş bir mutluluk hissettim”, “mutluluk insanın içinde olan bir şeydir”, “içinde sonsuz bir mutluluk duygusu”, “mutluluk içimde mi”, “mutluluk insanın içinde yeşeren ve büyüyen”, “ruhundaki ve bedenindeki mutluluk”, “içimi mutluluk sardı”, “sıcacık bir mutluluk yaymaya başladı”, “mutluluk duygusu kaplayıvermişti benliğini”, “mutluluk sinmişti benliğine”, “mutluluk yayabilmek”, “yüzünü aniden bir mutluluk kaplar”, “içini ölçsüz bir mutluluk kapladı”, “bu mutluluk toplum olarak
--	--	--

		“미소 속에서 행복 한 조각” /mi-so sog-e-seo haeng-bog han jo-gag/ “gülümsemesindeki bir parça mutluluk”, “행복을 가슴에 품다”/haeng-bog-eul ga-seum-e pum-da/ “mutluluğu kalbinde barındırmak”, “행복감이 가슴에 흐르면서” /haeng-bog-gam-i ga-seum-e heu-leu-myeon-seo/ “mutluluk kalbine akarak”, “내 안의 행복”/nae an-ui haeng-bog/ “içimdeki mutluluk”, “행복을 견디다”/haeng-bog-eul gyeon-di-da/ “mutluluğa dayanmak”, “행복감은 차자” /haeng-bog-gam-eun cha-ja/ “mutluluk dolunca”	bütünlüklerini sarıyor”, “mutluluk sarmıştı yüreklerini”
23	CANLI VARLIK	“행복은 자전거를 타고” /haeng-bog-eun ja-jeon-geo-leul ta-go/ “mutluluk bisiklete binip”, “행복감을 떠나서 행복이 달리 있을 수 없다” /haeng-bog-gam-eul tteo-na-seo haeng-bog-i dal-li iss-eul su eobs-da/ “mutluluktan başka mutluluk olamaz”, “행복감은 뿌리를 둔” /haeng-bog-gam-eun ppu-li-leul dun/ “mutluluk kök salmak”, “행복이 살았다” /haeng-bog-i sal-ass-da/ “mutluluk yaşadı”, “행복과 같이 살고 있기 때문” /haeng-bog-gwa gat-i sal-go iss-gi ttae-mun / “mutlulukla birlikte yaşadığı için”, “행복과 사랑이 얼든다”/haeng-bog-gwa sa-lang-i eol-deun-da/ “mutluluk ve sevgi donuyor”, “행복에 상처를 입히는 것은”/haeng-bog-e sang-cheo-leul ib-hi-neun geos-eun/ “mutluluğa zarar veren”, “행복에게 복수를 한 기분” /haeng-bog-e-ge bog-su-leul han gi-bun/ “mutluluktan intikam almak”, “행복에게 이렇게 말했다” /haeng-bog-e-ge i-leoh-ge mal-haess-da/ “mutluluğa böyle söyledim”, “나는 내 자신의 행복에 충실해야한다” /na-neun nae ja-sin-ui haeng-bog-e chung-sil-hae-ya-han-da/ “ben kendi mutluluğuma sadık kalmalıyım”, “다시는 그 행복은 찾아오지 않아요” /na-neun nae ja-sin-ui haeng-bog-e chung-sil-hae-ya-han-da/ “bir daha öyle bir mutluluk gelmez”, “자신의 곁에 머무른 행복” /da-si-neun geu haeng-bog-eun chaj-a-o-ji anh-a-yo/ “yanındaki mutluluk”, “우리들의 행복은 돌아오는 것이다”/u-li-deul-ui haeng-bog-eun dol-a-o-neun geos-i-da/ “mutluluğumuz geri geliyor”, “행복은 순수한 주관 속에서도 살지 않으며” /haeng-bog-eun sun-su-han ju-gwan sog-e-seo-do sal-ji anh-eu-myeo/ “mutluluk saf düşüncede de yaşamaz”,	"mutluluk hakikatten doğar" , "gerçek mutluluk kuşuydu " , "bu hak kullanıldığı sürece filizlenecektir mutluluk", "mutluluk doğurur", "uyuyor mutluluk", "mutluluk öksüzü şöyle bir yalayıp geçer", "hiç tanışmadığı mutluluk", "gelen mutluluk", "mutluluk gitti", "mutluluk kapıyı çalarken", "sevgili mutluluk çiçeği" "mutluluk bu şekilde yaralar alacaktır", "mutluluğun zirvelerde dolaştığı", "barış ne kadar yakınsa; mutluluk o kadar kapınızdadır", "mutluluk kişilsiz bir duygu", "mutluluk yeşeriyor", "mutluluk üremesi", "mutluluk kelebeği", "mutluluk kuşu", "mutluluk çiçeği", "yüreğinde mutluluk palazlanmak", "mutluluk son dakikada uçtu", "mutluluk peşinde koşan", "mutluluk ve ilim ağacına",

		“행복은 한국에 오자마자” /haeng-bog-eun han-gug-e o-ja-ma-ja/ “mutluluk Kore’ye gelir gelmez”, “행복을 숙여서” /haeng-bog-eul sog-yeo-seo/ “mutluluğu aldatır”, “행복을 갈등으로 몰아넣고” /haeng-bog-eul gal-deung-eu-lo mol-a-neoh-go/ “mutluluğu zorluğa sokmak”, “행복을 낳다” /haeng-bog-eul nah-da/ “mutluluğu doğurmak”, “행복을 압살했고” /haeng-bog-eul ab-sal-haess-go/ “mutluluğu öldürmek”, “행복은 우리로부터 멀어져 간다” /haeng-bog-eun u-li-lo-bu-teo meol-eo-jyeo gan-da/ “mutluluk bizden uzaklaşıyor”, “행복의 의식” /haeng-bog-ui ui-sig/ “mutluluk bilinci”, “나에게로 날아오는 행복을 잡을 수 있다는” /na-e-ge-lo nal-a-o-neun haeng-bog-eul jab-eul su iss-da-neun/ “bana doğru uçup gelen mutluluk yakalamak”, “걷는 행복” /geod-neun haeng-bog/ “yürüyen mutluluk”, “행복을 판가름해주는” /haeng-bog-eul pan-ga-leum-hae-ju-neun/ “mutluluğa karar kılmak”, “낮선 행복” /nach-seon haeng-bog/ “tanıdık olmayan mutluluk”	“bu mutluluk kar taneleriyle gelir”, “mutluluk kelebeği”, “mutluluk insanın içinde yeşeren ve büyüyen”, “baklava yiyor mutluluk”, “doyumsuz mutluluk”
24	FİZİKSEL UYARILMA	“행복감을 야기시키다” /haeng-bog-gam-eul ya-gi-si-ki-da/ “mutluluğu kıskırtmak”, “행복감이 일어난다” /haeng-bog-gam-i il-eo-na-da/ “mutluluk uyanmak”, “행복이 전신을 흥분시키다” /jeon-sin-eul heung-bun-si-ki-da/ “mutluluk tüm bedeni heyecanlandırdı”, “설레이는 행복감” /seol-le-i-neun haeng-bog-gam/ “heyecanlanan mutluluk”	
25	SES	“행복에 겨워 비명을 질러댔다구” /haeng-bog-e gyeo-wo bi-myeong-eul jil-leo-daess-da-gu/ “mutluluktan çılgık attı”	"mutluluk müziği", "mutluluk ezgilerini", "mutluluk şarkısı gelmiyordu aklına", "mutluluk sesleri", "mutluluk sesleri çıkıyor", "mutluluk çılgınlıkları", "mutluluk şarkıları",
26	PAYLAŞIM	“행복을 나누어” /haeng-bog-eul na-nu-eo/ “mutluluğu paylaşmak”	"sevdiklerinle paylaşılan mutluluk", "mutluluk payı", "ortaklaşılmayan mutluluk",
27	RENK	“행복에도 여러가지 색이 있다는 것을” /haeng-bog-e-do yeo-leo-ga-ji saeg-i iss-da-neun geos-eul/ “mutluluğun da birçok rengi var”	"rengarenk mutluluk", "mutluluk rengi”
28	DERS	“행복 교실” /haeng-bog gyo-sil/ “mutluluk sınıfı”	“mutluluk dersi”

29	FİZİKSEL BULUNUŞ	행복감이 사라지게 마련이다 /haeng-bog-gam-i sa-la-ji-ge ma-lyeon-i-da/ “mutluluğun kaybolması”, “행복이 상존하는 것이다” /gin yeo-jeong-ui haeng-bog-i sang-jon-ha-neun geos-i-da/ “mutluluk kalacak”, “인간의 행복은 소유나 지위에 있지 않고” /in-gan-ui haeng-bog-eun so-yu-na ji-wi-e iss-ji anh-go/ “insanın mutluluğu bir eşya ya da statüde değildir”, “진정한 행복은 없다” /jin-jeong-han haeng-bog-eun eobs-da/ “gerçek mutluluk yoktur”, “행복은 오빠 곁에 있어요” /o-ppa gyeot-e iss-eo-yo/ “mutluluk senin yanında”	"bir işte başarı olsa da mutluluk yoktur", "yarınlarda hep mutluluk var"
30	EŞYA	“행복감을 제것으로 만들기 위해서” /haeng-bog-gam-eul je-geos-eu-lo man-deul-gi wi-hae-seo/ “mutluluğu benim yapmak için”, “얻은 행복” /eod-eun haeng-bog/ “elde ettiğim mutluluk”, “행복을 지니다” /haeng-bog-eul ji-ni-da/ “mutluluğa sahip olmak”, “자신의 행복” /ja-sin-ui haeng-bog/ “kendi mutluluğu”, “너와 나의 행복” /neo-wa na-ui haeng-bog/ “senin ve benim mutluluğum”, “부모의 행복” /bu-mo-ui haeng-bog/ “annemle babamın mutluluğu”, “자신의 행복” / ja-sin-ui haeng-bog/ “kendi mutluluğum” “모든 사람의 행복” /mo-deun sa-lam-ui haeng-bog/ “herkesin mutluluğu”, “개인의 행복” /gae-in-ui haeng-bog/ “bireyin mutluluğu”, “사람의 행복” /sa-lam-ui haeng-bog/ “insanın mutluluğu”, “그녀의 행복” /geu-nyeo-ui haeng-bog/ “o kadının mutluluğu”, “여러분의 행복” /yeo-leo-bun-ui haeng-bog/ “sizlerin mutluluğu”, “나는 내 자신의 행복에 충실해야한다” /na-neun nae ja-sin-ui haeng-bog-e chung-sil-hae-ya-han-da/ “ben kendi mutluluğuma sadık kalmalıyım”, “내 행복” /nae haeng-bog/ “benim mutluluğum”, “자기가 가진 행복을 늘려” /ja-gi-ga ga-jin haeng-bog-eul neul-lyeo/ “kendi mutluluğunu uzatmak”, “당신의 행복” /dang-sin-ui haeng-bog/ “senin mutluluğun”, “그의 행복” /geu-ui haeng-bog/ “onun mutluluğu”, “우리들의 행복은 돌아오는 것이다” /u-li-deul-ui haeng-bog-eun dol-a-o-neun geos-i-da/ “bizim mutluluğumuz geri geliyor”,	"hepimiz mutluluk sahibiyiz", "hiçbir sınıfa ait değil mutluluk"

		“행복은 누구나 가지고 있지 않기 때문에” /haeng-bog-eun nu-gu-na ga-ji-go iss-ji anh-gi ttae-mun-e/ “mutluluk herkesin sahip olabileceği bir şey değil”, “사람의 행복은” /sa-lam-ui haeng-bog-eun/ “insanın mutluluğu”, “가정의 행복” /ga-jeong-ui haeng-bog/ “ailemin mutluluğu”, “조선 민족의 행복” /jo-seon min-jog-ui haeng-bog/ “Choson halkının mutluluğu”, “인간의 최대의 행복” /in-gan-ui choe-dae-ui haeng-bog/ “insanın en büyük mutluluğu”, “딸의 행복” /ttal-ui haeng-bog/ “kızımın mutluluğu”, “여성의 행복” /yeo-seong-ui haeng-bog/ “kadının mutluluğu”, “소유한 행복을” /so-yu-han haeng-bog-eul/ “sahip olduğum mutluluk”, “민중의 행복” /min-jung-ui haeng-bog/ “halkın mutluluğu”, “참된 행복을 갖지 못하였기 때문에” /cham-doen haeng-bog-eul gaj-ji mos-ha-yeoss-gi ttae-mun-e/ “gerçek mutluluğa sahip olamadığım için”, “국민의 행복” /gug-min-ui haeng-bog/ “milletin mutluluğu”, “젊은이의 행복” /jeolm-eun-i-ui haeng-bog/ “gençlerin mutluluğu”, “인간의 행복” /in-gan-ui haeng-bog/ “insanların mutluluğu” “여자의 행복” /yeo-ja-ui haeng-bog/ “kadının mutluluğu”	
31	TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNE	“행복을 전하다” /haeng-bog-eul jeon-ha-da/ “mutluluğu aktarmak”, “행복을 전달하고자 한다는 것이” /haeng-bog-eul jeon-dal-ha-go-ja han-da-neun geos-i/ “mutluluğu iletmek”	"mutluluk getirmek", "mutluluk taşınması gerekirken" “para mutluluk getirmez”, “mutluluk getirmek”, “mutluluk taşıyordu”, “mutluluk getirdiler”
32	ÜRÜN	“이 가족의 작은 행복을 만들다” /i ga-jog-ui jag-eun haeng-bog-eul man-deul-da/ “bu ailenin küçük mutluluğunu yaratmak”, “행복과 재앙이란 모두 그 마음이 만드는 바이다” haeng-bog-gwa jae-ang-i-lan mo-du geu ma-eum-i man-deu-neun ba-i-da “mutluluk da facia da kalbin ürettiği şeyler”, “행복은 내 스스로 만들 수 있는 게 아니라” /haeng-bog-eun nae seu-seu-lo man-deul su iss-neun ge a-ni-la/ “mutluluk benim tek başıma yapabileceğim bir şey değil”, “행복을 지어내는” /haeng-bog-eul ji-eo-nae-neun/ “mutluluğu icat etmek” “행복을 일꾸다” /haeng-bog-eul il-kku-da/ “mutluluğu ekmek”	"mutluluk yaratıcı", "yeni bir mutluluk", "en derin mutluluk nakışlarını örер gibiydi.", “mutluluk hissi yaratmak”, “mutluluk üretilir”, “daha büyük bir mutluluk yaratacak”

33	KAYNAK		"çalışmak, hiç kimsenin reddedemeyeceği bir mutluluk kaynağıdır", "mutluluk kaynakları"
34	YER/DESTİNASYON	"행복에 이르는 길" /haeng-bog-e i-leu-neun gil/ "mutluluğa giden yol", "행복을 지향하다" /haeng-bog-eul ji-hyang-ha-da/ "mutluluğa doğru", "행복과 거리가 멀다" /haeng-bog-gwa geo-li-ga meol-da/ "mutluluktan uzak", "참다운 행복과 거리가 멀고" /cham-da-un haeng-bog-gwa geo-li-ga meol-go/ "gerçek mutluluktan uzak", "자신의 행복은 모든 사람의 행복과 떨어져있는 것" /ja-sin-ui haeng-bog-eun mo-deun sa-lam-ui haeng-bog-gwa tteol-eo-jyeo-iss-neun geos/ "kendi mutluluğu herkesin mutluluğundan uzak", "행복과 번영에 이르는 길" /haeng-bog-gwa beon-yeong-e i-leu-neun gil/ "mutluluk ve refaha giden yol", "행복에서 멀어지다" /haeng-bog-e-seo meol-eo-ji-da/ "mutluluktan uzaklaşmak", "행복으로 나아가는 길이다" /haeng-bog-eu-lo na-a-ga-neun gil-i-da/ "mutluluğa giden yol", "행복으로 가는 길" /haeng-bog-eu-lo ga-neun gil/ "mutluluğa giden yol", "행복으로 인도하는" /haeng-bog-eu-lo in-do-ha-neun/ "mutluluğa giden", "인생의 목적은 행복" /in-saeng-ui mog-jeog-eun haeng-bog/ "hayatın amacı mutluluk", "행복과 초탈의 길을 버리지 않았던 것이다" /haeng-bog-gwa cho-tal-ui gil-eul beo-li-ji anh-ass-deon geos-i-da/ "mutluluk ve utanç yolunu terk etmediler",	"sanki mutluluk tırmanması bile çok güç olan o eski okul duvarlarının ardındaydı", "mutluluk sahilleri", "mutluluk yollarının araştırılması", "mutluluk ülkesidir", "mutluluk adalarında", "mutluluk kavşaklarında hafif manevralar yapamıyor..", "mutluluk bahçelerinde", "mutluluk topraklarına ayak bastığımda", "mutluluğa açılan birer kapıdır", "mutluluk çayırlarının ötesinde", "mutluluk limanına", "mutluluk ve huzura çok yakınsınız", "yaşamın tek amacı mutluluk", "mutluluk hedefi"
35	(GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI		"gökten mutluluk yağıyor", "doğan mutluluk güneşi", "mutluluk yağdıran buluttan", "bu mutluluk depremi", "mutluluk iklimine", "mutluluk rüzgarı estirdi", "mutluluk, bir yağmur tanesi", "mutluluk bulutları", "mutluluk yağmurları",
36	(YÜZDEKİ) YAZI		"yüzünde mutluluk okunuyordu", "mutluluk öyküsü", "bir günlüğe kaydedilen mutluluk anıları",

			"mutluluk okuduğum mavi gözlerin"
37	BİNA	"행복과 불행이 사는 삶의 마지막 보루다" /haeng-bog-gwa bul-haeng-i sa-neun salm-ui ma-ji-mag bo-lu-da/ "mutluluk ve mutsuzluk hayatın son kalesidir"	"yetenek; bilgi ve hırsla, bilgi ve inatla, mutluluk ve hüznle çevrili derin bir kuyudur", "mutluluk kalemiz"
38	GERÇEK/SAHTE	"참된 행복" /cham-doen haeng-bog/ "gerçek mutluluk", "진정한 행복" /jin-jeong-han haeng-bog/ "gerçek mutluluk", "참다운 행복" /cham-da-un haeng-bog/ "gerçek mutluluk", "진실한 행복" /jin-sil-han haeng-bog/ "gerçek mutluluk"	"gerçek mutluluk kuşuydu", "gerçek bir mutluluk duyuyordu", "mutluluk makyajı akıp, maskesi düşmesin diye", "yalancı bir mutluluk", "sahici bir mutluluk", "sahte bir mutluluk", "mutluluk oyunu", "mutluluk rolü oynayacağım diye", "mutluluk oyunlarından sıkıldım"
39	ATEŞ		"mutluluk ateşi öylesine yakıcı"
40	DÖNÜŞÜM		"ölümü mutluluk haline getirmek", "iyilikler bize gönül huzuru ve mutluluk olarak geri dönsünler"
41	(SOMUT) NESNE	"행복 한 조각" /haeng-bog han jo-gag/ "bir parça mutluluk", "행복을 받도록 가호하다" /haeng-bog-eul bad-do-log ga-ho-ha-da/ "mutluluğu almak", "행복을 안겨다주다" /haeng-bog-eul an-gyeo-da-ju-da/ "mutluluk vermek", "행복을 다듬고" /haeng-bog-eul da-deum-go/ "mutluluğu kırpmaq", "행복을 주다" /haeng-bog-eul ju-da/ "mutluluk vermek", "행복에도 여러 가지 형태가 있다" /haeng-bog-e-do yeo-leo ga-ji hyeong-tae-ga iss-da/ "mutluluğun da birçok rengi şekli vardır", "단일한 행복" /dan-il-han haeng-bog/ "tek bir mutluluk", "돌려 받을 행복" /haeng-bog-eu-lo dol-lyeo bad-eul si-lyeon/ "geri alınacak mutluluk", "불행을 행복으로 바꾸다" /bul-haeng-eul haeng-bog-eu-lo ba-kku-da/ "mutsuzluğu mutlulukla değiştirmek", "행복을 가져오는 것이나" /haeng-bog-eul-ga-jyeo-o-neun geos-i-na/ "mutluluk getirmek", "행복은 좀처럼 볼 수 없게 되었고" /haeng-bog-eun jom-cheo-leom bol su eobs-ge doe-eoss-go/ "mutluluğu nadiren görür olduk",	"vereceği mutluluk da öyle", "bir başka mutluluk", "Mutluluk ellerindedir, ona dokunursun", "mutluluk ve sekînet veren", "mutluluk verici", "tarifsiz bir mutluluk veriyordu" "mutluluk serpmek", "mutluluk serpintisi"

		“행복을 놓고 가는 산타클로스는” /haeng-bog-eul noh-go ga-neun san-ta-keul-lo-seu-neun/ “mutluluk bırakıp giden Noel Baba”, “행복을 주는”/haeng-bog-eul ju-neun/ “mutluluk veren”, “행복은 감사의 마음에서 생기는 것입니다” /haeng-bog-eun jam-si jam-kkan-ssig kkae-dad-neun gam-sa-ui ma-eum-e-seo saeng-gi-neun geos-ib-ni-da/ “mutluluk minnettarlıktan çıkar”, “행복감은 행복의 요소이다” /haeng-bog-gam-eun haeng-bog-ui yo-so-i-da/ “mutluluk bir mutluluk faktörüdür” “투명한 행복” / tu-myeong-han haeng-bog/ “şeffaf mutluluk”	
42	RESİM	“행복으로만 그려온 마이카 시대의 신화가” /haeng-bog-eu-lo-man geu-lyeo-on ma-i-ka si-dae-ui sin-hwa-ga/ “yalnızca mutlulukla çizilmiş Maika döneminin efsanesi”, “행복을 그려보여주기도 한다” /haeng-bog-eul geu-lyeo bo-yeo-ju-gi-do han-da/ “mutluluğu çizdi”	“mutluluğun resmini yapmak”, “mutluluk tablosu” “mutluluk fotoğrafı”
43	MAKİNE		"mutluluğa programlayın", “Türkiye, mutluluk manivelasını çalıştırmayı beceriyor”, “mutluluk aparatı”
44	ZORLUK	“겪는 행복과 불행” /gyeokk-neun haeng-bog-gwa bul-haeng/, “üstesinden geldiğim mutluluk ve mutsuzluk” “행복은 돈만으로 해결되는 것이 아니다” /haeng-bog-eun don-man-eu-lo hae-gyeol-doe-neun geos-i a-ni-da/ “mutluluk yalnızca parayla çözülebilecek bir şey değil”	“mutluluk formülü”

EK-2. “기쁨 /gi-ppeum/ ve “Sevinç” Derlem Verileri

1	YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR		“Günlerce dorukta yaşanan sevinç”
2	MÜKEMMELLİK		
3	RÜYA/HAYAL	“기쁨을 상상하였다”/swi-neun gi-ppeum-eul sang-sang-ha-yeoss-da/ “mutluluk hayal etmek”	
4	DERİNLİK		
5	FİZİKSEL HAREKET		
6	KARIŞIK MADDE	“기쁨과 눈물이 뒤섞인”/gi-ppeum-gwa nun-mul-i dwi-seokk-in/ “mutluluk ve gözyaşı iç içe geçmiş”, “기쁨, 쓸쓸함이 조금씩 섞여”/gi-ppeum, sseul-sseul-ham-i jo-geum-ssig seokk-yeo/ “mutluluk, yalnızlık birbirine karışmış”, “분노와 기쁨이 뒤엉킨”/bun-no-wa gi-ppeum-i dwi-eong-kin/ “öfke ve mutluluk birbirine karışmış” “소박한 기쁨으로”/so-bag-han gi-ppeum-eu-lo/ “basit bir mutlulukla”	“sevinç ve hüznün birlikte yaşanır”, “özlem ve sevinç birbirine karıştı”, “şaşkınlık ve sevinç karışımı”, “heyecanla sevinç bir aradaydı”
7	IŞIK	“환한 기쁨”/hwan-han gi-ppeum/, “parlak mutluluk” “얼굴은 기쁨으로 빛나고 있었다”/eol-gul-eun gi-ppeum-eu-lo bich-na-go iss-eoss-da/ “yüzü mutluluktan parlıyordu”, “얼굴이 기쁨으로 환해졌다”/eol-gul-i gi-ppeum-eu-lo hwan-hae-jyeoss-da/ “yüzü mutluluktan parlıyordu”, “얼굴이 기쁨으로 환해졌다”/eol-gul-i gi-ppeum-eu-lo hwan-hae-jyeoss-da/ “yüzü mutluluktan parlıyordu”, “기쁨으로 환히 밝아졌다”/gi-ppeum-eu-lo hwan-hi balg-a-jyeoss-da/ “mutluluktan parlıyordu”, “그의 눈은 기쁨으로 반짝였다” /geu-ui nun-eun gi-ppeum-eu-lo ban-jjag-yeoss-da/ “gözleri mutluluktan parıl parıldı”, “기쁨으로 빛나는 광휘를” /gi-ppeum-eu-lo bich-na-neun gwang-hwi-leul/ “mutluluk parıltıları”, “눈이 반짝 빛난다” /nun-i ban-jjag bich-nan-da/ “gözleri parıl parıldı”, “기쁨의 빛”/gi-ppeum-ui bich/ “mutluluk ışığı”, “기쁨은 저절로 환할 테지만”/gi-ppeum-eun jeo-jeol-lo hwan-hal te-ji-man/ “mutluluk kendiliğinden parlıyordu”,	“içimdeki sevinç pırıltısı”, “yüzleri ... sevinç ışıkları saçar”, “sevinç yıldızları ışıldıyor”, “sevinçle gözleri parlayan”, “sevinç ışıltıları”, “aydınlık bir sevinç”, “annemin gözleri sevinçten pırıl pırıl”

		“기쁨으로 눈빛이 반짝인다.”/gi-ppeum-eu-lo nun-bich-i ban-jjag-in-da/ “mutluluktan gözleri parıl parıldı”	
8	HASTALIK	“기쁨도 지나치면 병이 된다는 옛말”/gi-ppeum-do ji-na-chi-myeon byeong-i doen-da-neun yes-mal/ “aşırı mutluluk da hastalık yapar”	“hüzünlerime sevinç zerk etmişti”
9	CANLILIK	“힘찬 기쁨”/him-chan gi-ppeum/ “capcanlı mutluluk”, “생기에 찬 기쁨”/saeng-gi-e chan gi-ppeum/ “capcanlı mutluluk”	“sevinç gösterileri”
	KEYİFLİ TECRÜBE	“기쁨과 행복을 만끽한 적도 있었으며”/gi-ppeum-gwa haeng-bog-eul man-kkig-han jeog-do iss-eoss-eu-myeo/ “mutluluğun tadını çıkarıyordu”, “기쁨을 누리다”/gi-ppeum-eul nu-li-da/ “mutluluğun tadını çıkarmak”, “기쁨과 쾌감을 만끽하면서”/gi-ppeum-gwa kwae-gam-eul man-kkig-ha-myeon-seo/ “mutluluğun tadını çıkarmak”, “관능적인 기쁨”/gwan-neung-jeog-in gi-ppeum/ “şehvetli mutluluk”, “기쁨을 즐겼던”/gi-ppeum-eu-lo jeul-gyeoss-deon/ “mutluluğun tadını çıkardı”	
10	SARHOŞLUK	“기쁨에 도취된”/gi-ppeum-e do-chwi-doen/ “mutluluk sarhoşu”, “가슴은 황홀한 기쁨으로 벅차 올랐다”/ga-seum-eun hwang-hol-han gi-ppeum-eu-lo beog-cha ol-lass-da/ “kalbi kendinden geçmiş bir mutlulukla dopdoluydu”, “기쁨에 취해”/gi-ppeum-e chwi-hae/ “mutluluk sarhoşu”	“sevinç sarhoşluğunu”
11	DÜŞMAN	“기쁨에 겨운”/gi-ppeum-e gyeo-un/ “dayanması güç mutluluk”	
12	DEĞERLİ NESNE	“기쁨 얻다”/gi-ppeum eod-da/ “mutluluğu elde etmek”, “갚지 못한 기쁨”/gap-ji mos-han gi-ppeum/ “geri ödenemez mutluluk”, “혼자 보기에는 아까운 기쁨”/hon-ja bo-gi-e-neun a-kka-un gi-ppeum/, “얻게 될 기쁨”/eod-ge doel gi-ppeum/ “mutluluğu elde etmek”, “기쁨을 얻었다는”/gi-ppeum-eul eod-eoss-da-neun/ “mutluluğu elde etmek”, “기쁨을 지키기 위해서”/gi-ppeum-eul ji-ki-gi wi-hae-seo/ “mutluluğu korumak için”, “기쁨을 선물한다”/gi-ppeum-eul seon-mul-han-da/ “mutluluğu hediye etmek”, “기쁨을 앗아간다”/gi-ppeum-eul as-a-gan-da/ “mutluluğu alıp kaçmak”, “얻어질 기쁨이 기다리고 있다”/eod-eo-jil gi-ppeum-i gi-da-li-go iss-da/ “elde edilecek mutluluk bekliyor”,	“her sevinç yakalanır”, “bir sevinç kazandın”, “sevinç bağışladınız”

		“기쁨과 만족을 상실한 채”/gi-ppeum-gwa man-jog-eul sang-sil-han chae/ “mutluluk ve memnuniyeti kaybetmek”	
13	İSTENEN/SAKLI NESNE	“찾을 수 있는 기쁨”/chaj-eul su iss-neun gi-ppeum/ “bulabildiğim mutluluk”, “기쁨을 안다”/gi-ppeum-eul an-da/ “mutluluğa sarılmak”, “은밀한 기쁨”/eun-mil-han gi-ppeum/ “gizli mutluluk”, “애정과 기쁨도 자취를 감추어버리고만 것입니다”/ae-jeong-gwa gi-ppeum-do ja-chwi-leul gam-chu-eo-beo-li-go-man geos-ib-ni-da/ “sevgi ve neşe de izini kaybettirecektir”, “기쁨을 감추지 못했다”/gi-ppeum-eul gam-chu-ji mos-haess-da/ “mutluluğu saklayamadı”, “기쁨을 드러내지 않으려고”/gi-ppeum-eul deu-leo-nae-ji anh-eu-lyeo-go/ “mutluluğu göstermemeye çalışıyor”, “기쁨을 추구하게”/gi-ppeum-eul chu-gu-ha-ge/ “mutluluğu aramak”, “기쁨을 추구한다”/gi-ppeum-eul chu-gu-han-da/ “mutluluğu aramak”, “기쁨을 감추지 못하다”/gi-ppeum-eul gam-chu-ji mos-ha-da “mutluluğu saklayamamak”, “기쁨은 속으로 간직해야한다”/gi-ppeum-eun sog-eu-lo gan-jig-hae-ya-han-da/ “mutluluğu içinde tutmalısın”, “기쁨이 묻어 있었습니다”/gi-ppeum-i mud-eo-iss-eoss-seub-ni-da/ “mutluluk gömülüydü”, “은밀한 기쁨”/eun-mil-han gi-ppeum/ “gizli mutluluk”, “기쁨이 그대로 드러나 있다”/gi-ppeum-i geu-dae-lo deu-leo-na iss-da/ “mutluluk olduğu gibi görünüyordu”, “남편의 그 기쁨이 또렷이 나타나는 것이다” /nam-pyeon-ui geu gi-ppeum-i tto-lyeos-i na-ta-na-neun geos-i-da/ “kocamın o mutluluğu açık bir şekilde ortaya çıkıyordu”, “기쁨이 표출되어” /gi-ppeum-i pyo-chul-doe-eo/ “mutluluğu ifade etmek”	“gizliden gizliye bir sevinç duyduğunu”, “sevinç dilek tuttum”
14	YİYECEK	“기쁨 등 맛볼 수 있다”/gi-ppeum deung mas-bol su iss-da/ “mutluluğun tadına bakmak”	“sevinç tatmak”50, “evin içindeki tatlı sevinç”271, “sevinç kırıntısı”598
15	YOĞUNLUK	“삶의 작은 기쁨 속에서”/salm-ui jag-eun gi-ppeum sog-e-seo/ “hayattaki küçük mutluluklarının içinde”, “큰 기쁨”/keun gi-ppeum/ “büyük mutluluk”, “더 큰 기쁨”/deo keun gi-ppeum/ “daha büyük mutluluk”, “크나큰 기쁨”/keu-na-keun gi-ppeum/ “büyük mutluluk”,	“büyük sevinç” “bunca sevinç”, “içimi büyük bir sevinç kapladı” “en büyük sevinç”1268, “içimde büyük bir sevinç vardı”, “içimi anlatılmaz bir sevinç

		“가장 큰 기쁨”/ga-jang keun gi-ppeum/ “en büyük mutluluk”, “우리의 기쁨이 크다”/u-li-ui gi-ppeum-i keu-da/ “mutluluğumuz büyük”, “작은 기쁨”/jag-eun gi-ppeum/ “küçük mutluluk”, “기쁨이 커지다”/gi-ppeum-i keo-ji-da/ “mutluluk büyür”, “조그마한 기쁨”/jo-geu-ma-han gi-ppeum/ “ufacık mutluluk”, “지나친 기쁨”/ji-na-chin gi-ppeum/ “aşırı mutluluk”, “표현 할 수 없는 기쁨”/pyo-hyeon hal su eobs-neun gi-ppeum/ “dile dökülemeyen mutluluk”, “형언할 수 없는 기쁨”/hyeong-eon-hal su eobs-neun gi-ppeum/ “dile dökülemeyen mutluluk”, “말로 표현할 수 없는 기쁨”/mal-lo pyo-hyeon-hal su eobs-neun gi-ppeum/ “kelimelerle ifade edilemez mutluluk”, “형용할 수 없는 기쁨”/hyeong-yong-hal su eobs-neun gi-ppeum/ “dile dökülemeyen mutluluk”, “기쁨은 이루 말할 수 없었다” /gi-ppeum-eun i-lu mal-hal su eobs-eoss-da/ “mutluluğu anlatılmazdı”	kapladı”191, “tarif edilmesi imkânsız bir sevinç”994,
16	SIVI	“기쁨에 잠겨 있도록”/gi-ppeum-e jam-gyeo iss-do-log/ “mutluluğa batmış”, “기쁨도 슬픔도 밀바닥까지 환히 보이는 실개천이었다” /gi-ppeum-do seul-peum-do mit-ba-dag-kka-ji hwan-hi bo-i-neun sil-gae-cheon-i-eoss-da/ “mutluluk da üzüntü de dibine kadar parlak bir şekilde görünen ırmaktı”, “기쁨이 가득 배어나오고”/gi-ppeum-i ga-deug bae-eo-na-o-go/ “mutluluk sinmiş”, “어머니의 기쁨이 배어 있는 시계” /eo-meo-ni-ui gi-ppeum-i bae-eo iss-neun si-gye-leul/ “annenin mutluluğunun sindiği saat”, “기쁨이 깃들어”/gi-ppeum-i gis-deul-eo/ “mutluluk sızmak”, “강요된 의무보다는 저절로 우러나는 기쁨”/gang-yo-doen ui-mu-bo-da-neun jeo-jeol-lo u-leo-na-neun gi-ppeum/ “zorunluluktan ziyade kendiliğinden gelen mutluluk”	“yanağına takılmış son bir sevinç damlacığı”
17	KAP	“삶의 작은 기쁨 속에서”/salm-ui jag-eun gi-ppeum sog-e-seo/ “yaşamın küçük mutluluğu içinde”, “기쁨에 빠져들었다”/gi-ppeum-e ppa-jyeo-deul-eoss-da/ “mutluluğa düştü”, “기쁨에 쏟아졌다” /gi-ppeum-e ssod-a-jyeoss-da/ “mutluluk döküldü”	“sevinç içinde denize atladılar” “hem sevinç hem hüznün kaselerini”
18	KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	“기쁨 가득히 회고할”/gi-ppeum ga-deug-hi hoe-go-hal/ “mutluluk dolu”, “기쁨과 보람을 더하게 하는”/gi-ppeum-gwa bo-lam-eul deo-ha-ge ha-neun/ “mutluluğu ve tatmini katlayan”,	“içimi taşıyamayacağım ölçüde bir sevinç doldurdu”, “eklenecek sevinç kalmamış içimde”, “gözlerindeki sevinç yarım kalmış”,

	“내 팔 속에 기쁨이 넘치게 되었을텐데”/nae pal sog-e gi-ppeum-i neom-chi-ge-doe-eoss-eul-ten-de/ “kollarım mutlulukla taşardı”, “기쁨에 가득차 있었으나”/gi-ppeum-e ga-deug-cha iss-eoss-eu-na/ “mutlulukla doluydu”, “가슴은 황홀한 기쁨으로 벅차 올랐다”/ga-seum-eun hwang-hol-han gi-ppeum-eu-lo beog-cha ol-lass-da/ “kalbim kendinden geçmiş bir mutlulukla doluydu”, “기쁨으로 가득 차오르며”/gi-ppeum-eu-lo ga-deug cha-o-leu-myeo/ “mutlulukla dolu”, “기쁨으로 터져버린다”/gi-ppeum-eu-lo teo-jyeo-beo-lin-da/ “mutluluktan patlamak”, “기쁨으로 간직하고 있는”/gi-ppeum-eu-lo gan-jig-ha-go iss-neun/ “mutluluğu barındıran”, “온 가족으로 함께하는 기쁨으로 가득한 날” /on ga-jog-eu-lo ham-kke-ha-neun gi-ppeum-eu-lo ga-deug-han nal/ “tüm aileyle birlikte mutluluk dolu gün”, “벅찬 기쁨”/beog-chan gi-ppeum/ “mutluluk dolu”, “터질 것만 같은 기쁨”/teo-jil geos-man gat-eun gi-ppeum/ “patlayacak gibi mutluluk”, “기쁨이 넘치게”/gi-ppeum-i neom-chi-ge/ “mutluluk taşmak”, “기쁨도 두 배가 된다” /gi-ppeum-do du bae-ga doen-da/ “mutluluk da ikiye katlanır”, “기쁨을 담은 편지”/gi-ppeum-eul dam-eun pyeon-ji/ “mutluluk dolu mektup”, “기쁨을 늘리기”/gi-ppeum-eul neul-li-gi/ “mutluluğu artırmak”, “그 기쁨은 한결 더했습니다”/geu gi-ppeum-eun han-gyeol deo-haess-seub-ni-da/ “bu mutluluk daha fazlaydı”, “기쁨은 더했다”/gi-ppeum-eun deo-haess-da/ “mutluluk daha fazlaydı”, “기쁨에 가득 찼고”/gi-ppeum-e ga-deug chass-go/ “mutlulukla dolu”, “기쁨에 넘치게 하다”/gi-ppeum-e neom-chi-ge ha-da/ “mutluluktan taşmak”, “기쁨이 두 배”/gi-ppeum-i du bae/ “iki kat mutluluk”, “기쁨 등 북받쳐 오르는 감정의”/gi-ppeum deung bug-bad-chyeo o-leu-neun gam-jeong-ui/ “mutluluk gibi tepeleme dolan duygunun”, “기쁨에 넘치다”/gi-ppeum-e neom-chi-da/ “mutlulukla dolup taşan”, “절정에 오른 기쁨”/jeol-jeong-e o-leun gi-ppeum/ “zirveye ulaşan mutluluk”, “기쁨이 쏟아져 나온다”/gi-ppeum-i ssod-a-jyeo na-on-da/ “mutluluk dökülmek”, “기쁨이 넘쳐 흘렀다”/gi-ppeum-i neom-chyeo heul-leoss-da/ “mutluluk taşp aktı”,	“sevinci azaltan”, “sevinç dolu”, “paylaşmakla sevinç artar”, “sevinç eksilmesin”, “sevinç katmak hayatına”669, “sevinç kaplamıştır yüzünü”789, “sevinç üstüne sevinç yaşıyorlar”794, “her kederin içinde bir sevinç bul”980, “çocuk oyunumuzdaki sevinç”989, “içimde patlamak üzere olan bir sevinç”, “sevincine sevinç katıyordu”, “kah sevinç kah hüzn dolu”, “sevinç patlaması”, “ben olmasan ne sevinç kalırdı içinde ne..” “sevinç kapladı içimi”, “sevinç dolu sesi” “yüreğine sevinç akıtıyor”, “sevinç olup içlerimize akan”, “yüzleri... ve sevinç ışıkları saçar”, “yüzünde sevinç çağlarının gülüşü”, “çocuklaşan bir sevinç yüzlerinde”, “bir sevinç var yüzlerde yüreklerde”, “yüreğini bir sevinç kaplamıştır”, “kalbinde sevinç ve hüzn çalkalanıyordu”, “kalbine bir sevinç yayıldı”, “kalbini bir sevinç sardı”, “yüreğinde dağ gibi olmuş sevinç”, “içine önce bir sevinç düşmüştü”, “içimde bir sevinç uyanıyordu ki”, “içimi taşıyamayacağım ölçüde bir sevinç doldurdu”, “içimde nedenini bilmediğim bir sevinç var”, “içimi anlatılmaz bir sevinç kapladı”,
--	---	--

	”기쁨이 차오르다”/gi-ppeum-i cha-o-leu-da/ “mutlulukla dolmak”, “기쁨을 참을 수가 없었다”/gi-ppeum-eul cham-eul su-ga eobs-eoss-da/ “mutluluğa dayanamıyordu”, “샘솟는 기쁨” /saem-sos-neun gi-ppeum/ “mutluluk fışkırmak”, “기쁨이 솟아나오다” /gi-ppeum-i sos-a-na-o-da/ “mutluluk fışkırmak”, “기쁨이 솟구쳤다” /gi-ppeum-i-sos-gu-chyeoss-da/ “mutluluk fışkırmak”, “사그라져버린 기쁨이었다” /sa-geu-la-jyeo-beo-lin-gi-ppeum-i-eoss-da/ “azalan mutluluk”, “얼굴은 기쁨으로 빛나고 있었다”/eol-gul-eun gi-ppeum-eu-lo bich-na-go iss-eoss-da/ “yüzü mutlulukla parlıyordu”, “얼굴이 기쁨으로 환해졌다”/eol-gul-i gi-ppeum-eu-lo hwan-hae-jyeoss-da/ “yüzü mutlulukla parlıyordu”, “기쁨으로 충만한 표정”/gi-ppeum-eu-lo chung-man-han pyo-jeong/ “mutlulukla dolu ifade”, “그의 얼굴엔 기쁨도 엿보이지 않았다”/geu-ui eol-gul-en gi-ppeum-do yeos-bo-i-jil anh-ass-da/ “yüzünde mutluluk da görünmüyordu”, “얼굴에는 기쁨이 넘쳐흘렀습니다” /eol-gul-e-neun gi-ppeum-i neom-chyeo-heul-leoss-seub-ni-da/ “yüzünden mutluluk taşıyordu”, “얼굴에는 숨길 수 없는 기쁨이” /eol-gul-e-neun sum-gil su eobs-neun gi-ppeum-i/ “yüzünde saklayamadığı bir mutluluk”, “사람들의 얼굴에 분노와 기쁨이 뒤엉킨” /sa-lam-deul-ui eol-gul-e bun-no-wa gi-ppeum-i dwi-eong-kin/ “insanların yüzünde öfke ve mutluluk birbirine girmiş”, “소박한 기쁨으로 얼굴을 빛내며” /so-bag-han gi-ppeum-eu-lo eol-gul-eul bich-nae-myeo/ “basit bir mutlulukla yüzü parlıyor”, “그의 눈은 기쁨으로 반짝였다” /geu-ui nun-eun gi-ppeum-eu-lo ban-jjag-yeoss-da/ “gözleri mutlulukla parlıyordu”, “눈에서는 기쁨의 눈물이 흐르고 있었습니다” /nun-e-seo-neun gi-ppeum-ui nun-mul-i heu-leu-go iss-eoss-seub-ni-da/ “gözlerinde mutluluk gö yaşları akıyordu”, “눈동자에는 승리의 기쁨을 찾아볼 수 있었다” /nun-dong-ja-e-neun seung-li-ui gi-ppeum-eul chaj-a-bol su iss-eoss-da/ “gözbebeklerinde zafer mutluluğunu bulabilirdiniz”, “두 눈 가득 기쁨이 넘쳐흐르고” /du nun ga-deug gi-ppeum-i neom-chyeo-heu-leu-go/ “iki gözünden de mutluluk taşıyordu”, “기쁨으로 눈시울이 붉어졌다” /gi-ppeum-eu-lo nun-si-ul-i bulg-eo-jyeoss-da/ “mutlulukla göz,	“이치미 bir sevinç dalgası kaplıyor”, “İçimde bir sürü sevinç”, “bir sevinç doldu içine” “içini bir sevinç kapladığını görür”, “yüzünde buruk bir sevinç belirtisi yayılıyor”, “Li'yi saran sevinç”, “içime garip bir sevinç yayıldı”, “sevinç sarıyordu yüreğini”, “İçine bir sevinç yayıldı”
--	--	--

		“기쁨 넘치는 웃음”/gi-ppeum neom-chi-neun us-eum/ “mutluluk 타산 gülümseme”, “가슴은 황홀한 기쁨으로 벅차 올랐다”/ga-seum-eun hwang-hol-han gi-ppeum-eu-lo beog-cha ol-lass-da/ “kalbim kendinden geçmiş bir mutlulukla doluydu”, “가슴은 황홀한 기쁨으로 벅차 올랐다” /ga-seum-eun hwang-hol-han gi-ppeum-eu-lo beog-cha ol-lass-da/ “kalbim kendinden geçmiş bir mutlulukla doluydu”, “가슴 속에서 기쁨”/ga-seum sog-e-seo gi-ppeum/ “kalbimdeki mutluluk”, “내 가슴 기쁨으로 가득차 있었다” /nae ga-seum gi-ppeum-eu-lo ga-deug-cha iss-eoss-da/ “kalbim mutlulukla doluydu”, “우리의 기쁨을 가슴에 품어준다” /u-li-ui gi-ppeum-eul ga-seum-e pum-eo-ju-neun/ “mutluluğumuzu kalbimizde tutuyoruz”, “가슴 속의 기쁨은 억제할 수 없을 정도로 세차다” /ga-seum sog-ui gi-ppeum-eun eog-je-hal su eobs-eul jeong-do-lo se-chass-da/ “kalbimdeki mutluluk bastıramayacağım kadar güçlüydü”, “선생님의 마음은 기쁨으로 가득 차 있었지만”/seon-saeng-nim-ui ma-eum-eun gi-ppeum-eu-lo ga-deug cha iss-eoss-ji-man/ “hocanın kalbi mutlulukla doluydu”, “넘치는 기쁨에 가슴이 미어질” /neom-chi-neun gi-ppeum-e ga-seum-i mi-eo-jil/ “taşan mutluluktan kalbi yırtılacak”, “그들 속에 살아 꿈틀거리는 기쁨” /geu-deul sog-e sal-a kkum-teul-geo-li-neun gi-ppeum/ “içlerinde yaşayan kıpır kıpır mutluluk”, “고통이 견딜 수 없는 기쁨으로 변했다” /go-tong-i gyeon-dil su eobs-neun gi-ppeum-eu-lo byeon-haess-da/ “eziyet dayanılmayacak bir mutluluğa dönüştü”	
19	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	“기쁨의 눈물을 보냈다”/gi-ppeum-ui nun-mul-eul bo-taess-da/ “mutluluk gözyaşları döktü”, “기쁨의 눈물을 흘릴 수 있게”/gi-ppeum-ui nun-mul-eul heul-lil su iss-ge/ “mutluluk gözyaşları dökcek şekilde”, “눈에서는 기쁨의 눈물이 하염없이 흐르고 있었습니다” /nun-e-seo-neun gi-ppeum-ui nun-mul-i ha-yeom-eobs-i heu-leu-go iss-eoss-seub-ni-da/ “gözlerinden mutluluk gözyaşları akıyordu”, “기쁨의 눈물을 흘렸어요.”/gi-ppeum-ui nun-mul-eul heul-lyeoss-eo-yo/ “mutluluk gözyaşları döktü”, “기쁨의 눈물을 펄펄 쏟던”/gi-ppeum-ui nun-mul-eul peong-peong ssod-deon/ “mutluluk gözyaşları döktü”, “기쁨의 눈물을 흘렸다”/gi-ppeum-ui nun-mul-eul heul-lyeoss-da/ “mutluluk gözyaşları döktü”, “기쁨의 눈물을 흘리다”/gi-ppeum-ui nun-mul-eul heul-li-da/ “mutluluk gözyaşları döktü”	“gözlerimden dökülenler gözyaşı mıydı?”⁴², “sevinç gözyaşları döküyordu” “sevinç ağlaması”¹⁴⁵⁶

20	CANLI VARLIK	“살아가는 진정한 기쁨” /sal-a-ga-neun jin-jeong-han gi-ppeum/ “yaşayan gerçek mutluluk”, “기쁨이 뿌리내릴 것이다” /gi-ppeum-i ppu-li-nae-lil geos-i-da/ “mutluluk kök salacak”, “기쁨, 자기 안에 살아 있다”/gi-ppeum, ja-gi an-e sal-a iss-neun mo-deun/ “mutluluk kendi içinde yaşıyor”, “거기서 오는 기쁨” /geo-gi-seo o-neun gi-ppeum/ “oradan gelen mutluluk”, “그들 속에 살아 꿈틀거리는 기쁨” /geu-deul sog-e sal-a kkum-teul-geo-li-neun gi-ppeum/ , “기쁨으로 꽃피워야 한다” /gi-ppeum-lo kkoch-pi-wo-ya han-da/ “mutlulukla çiçek açmalı”, “기쁨의 열매 맺으면”/gi-ppeum-ui yeol-mae maej-eu-myeon/ “mutluluk meyvesi vermek”, “오는 기쁨”/o-neun gi-ppeum/ “gelen mutluluk”, “책을 읽는 데에서 오는 기쁨은” /chaeg-eul ilg-neun de-e-seo o-neun gi-ppeum-eun/ “kitap okumaktan gelen mutluluk”, “기쁨은 온다”/gi-ppeum-eun on-da/ “mutluluk gelmek”, “기쁨이 커주는”/gi-ppeum-i keo-ju-neun/ “mutluluk büyür”, “기쁨이 되살아났다”/gi-ppeum-i doe-sal-a-nass-da/ “mutluluk yeniden canlandı”, “기쁨이 피어나는”/gi-ppeum-i pi-eo-na-neun/ “çiçek açan mutluluk”, “기쁨이 소리를 내며 온 우주를 울리고 있다” /gi-ppeum-i so-li-leul nae-myeo on u-ju-leul ul-li-go iss-da/ “mutluluk ses çıkarıp tüm evreni çınlatıyordu”, “그 기쁨이 가시어지지 않은 듯이”/geu gi-ppeum-i ga-si-eo-ji-ji anh-eun deus-i/ “mutluluk hiç gitmeyecek gibi”, “기쁨이 살아날 수 있도록”/gi-ppeum-i sal-a-nal su iss-do-log/ “mutluluk yaşayacak şekilde”	“yüreğinde bir sevinç doğuyordu”, “içimde bir sevinç uyanıyordu ki”, “yüzümdeki sevinç uçuverdi”, “akıllı bir sevinç bu”, “sevinç yuvalarına uğruyordu”, “sevinç kanatlanması”, “bir sevinç kuşu gibi”, “bir demet sevinç”, “içinde sevinç kımıldar gibi oldu”, “sevinç kuşları onlar”, “ağaçların sevinç açtığını”, “çocuklaşan bir sevinç yüzlerinde”, “sevinç uçup gitmişti”¹⁰⁶⁰, “sevinç geldi oturdu”, “çocuksu sevinç”, “çabuk gel ey sevinç”, “sevinç bağının güzel goncası”, “sevinç gelip yakalamıştı”, “sevinç tohumları”, “kör sevinç”, “sevinç çiçekleri”
21	FİZİKSEL UYARILMA	“기쁨을 불러일으킨다는”/gi-ppeum-eul bul-leo-il-eu-kin-da-neun/ “mutluluğu ortaya çıkarmak”, “온몸이 기쁨으로 저러오는 것을 느꼈다” /on-mom-i gi-ppeum-eu-lo jeo-lyeo-o-neun geos-eul neu-kkyeoss-da/ “tüm bedenimin mutlulukla uyuştuğunu hissettim”, “짜릿한 기쁨”/jja-lis-han gi-ppeum/ “heyecanlı mutluluk”, “기쁨을 자아내지” /gi-ppeum-eul ja-a-nae-ji/ “mutluluğa yol açmak” , “가슴 두근거리는 기쁨” /ga-seum du-geun-geo-li-neun gi-ppeum/ “kalbim mutluluktan pır pır ediyor”, “온 몸이 가볍게 떨렸다”/on mom-i ga-byeob-ge tteol-lyeoss-da/ “tüm bedenim hafif bir şekilde titredi”,	

		“나는 기쁨으로 경충 뛰었습니다” /na-neun gi-ppeum-eu-lo kkeong-chung ttwi-eoss-seub-ni-da/ “mutluluktan zip zip zipladım”, “기쁨으로 눈시울이 붉어졌다” /gi-ppeum-eu-lo nun-si-ul-i bulg-eo-jyeoss-da/ “mutluluktan gözleri kızarmıştı”, “기쁨에 떨어다” /gi-ppeum-e tteol-eoss-da/ “mutluluktan titredi”, “가슴 저리는 기쁨” /ga-seum jeo-li-neun gi-ppeum/ “mutluluktan kalbim uyuştı”, “마음은 기쁨으로 설레었다” /ma-eum-eun gi-ppeum-eu-lo seol-le-yeoss-da/ “kalbim mutluluktan küt küt attı”, “기쁨의 흥분” /gi-ppeum-ui heung-bun/ “mutluluk heyecanı”	
22	SES	“무엇과도 바꿀 수 없는 기쁨의 환호였다” /mu-eos-gwa-do ba-kkul su eobs-neun gi-ppeum-ui hwan-ho-yeoss-da/ “hiçbir şeyle değiştirilemeyecek mutluluk parıltısı”, “기쁨의 노래까지 불렀다” /gi-ppeum-ui no-lae-kka-ji bul-leoss-da/ “mutluluk şarkıları söyledim”, “기쁨의 소리를 지르면서” /gi-ppeum-ui so-li-leul ji-leu-myeon-seo/ “mutluluk çığlığı atarak”, “기쁨의 탄성을 지르면서” /gi-ppeum-ui tan-seong-eul ji-leu-myeon-seo/ “mutluluk çığlığı atarak”	“sevinç çığlıkları attılar”⁵⁹, “sevinç haykırıları”¹⁵², “sevinç çığlıkları” “sevinç nidaları” “sevinç feryatları” “sevinç seslerine döner” “sinili bir sevinç sesiyle”, “sevinç çığlığı” “sevinç uğuntusunda”⁹⁸⁴, “sevinç naraları atmış”
23	PAYLAŞIM	“기쁨을 나누다” /gi-ppeum-eul na-nu-da/ “mutluluğu paylaşmak”, “기쁨과 어려움을 나누면서” /gi-ppeu-gwa eo-lyeo-um-eul na-nu-myeon-seo/ “mutluluk ve zorluğu paylaşarak”, “온 가족으로 함께하는 기쁨으로 가득한 날” /on ga-jog-eu-lo ham-kke-ha-neun gi-ppeum-eu-lo ga-deug-han nal/ “tüm ailemle paylaştığım mutluluk dolu bir gün”, “기쁨과 슬픔을 진정으로 함께 나눌 수 있는” /gi-ppeum-gwa seul-peum-eul jin-jeong-eu-lo ham-kke-na-nul su iss-neun/ “mutluluk ve üzüntüyü gerçekten paylaşabilmek”, “기쁨을 나누는” /gi-ppeum-eul na-nu-neun/ “mutluluğu paylaşmak”, “기쁨도 슬픔도 함께 한다” /gi-ppeum-do seul-peum-do ham-kke-han-da/ “mutluluğu da üzüntüyü de paylaşmak”, “기쁨을 같이했다” /gi-ppeum-eul gat-i-haess-da/ “mutluluğu beraber yaşadık”	“ortak sevinç”, “sevinç paylaşma”, “birbirlerinin sevinçlerini paylaşmalıdır”, “sevinç payı”
24	RENK	“기쁨의 색이라” /gi-ppeum-ui saeg-i-la/ “mutluluk rengi”, “기쁨에도 에도 여러 가지 색이 있다는 것” /gi-ppeum-e-do e-do yeo-leo ga-ji saeg-i iss-da-neun geos/	“bir sevinç yeşiliydi”

		"mutluluğun da birçok rengi var"	
25	DERS	"배웠다는 기쁨" /bae-woss-da-neun gi-ppeum/ "öğrendiğim mutluluk", "가르치는 기쁨" /ga-leu-chi-neun gi-ppeum/ "öğrettiğim mutluluk", "기쁨이란 진리를 가르쳐주다" /gi-ppeum-i-lan jin-li-leul ga-leu-chyeo-ju-da/ "mutluluk denilen şey gerçeği öğretir"	
26	FİZİKSEL BULUNUŞ	"기쁨 또한 없었으니까" /gi-ppeum tto-han eobs-eoss-eu-ni-kka/ "mutluluk yoktu", "더 이상 기쁨이 없다" /deo i-sang gi-ppeum-i eobs-da/ "daha fazla mutluluk yoktu", "기쁨도 없지 않았다" /gi-ppeum-do eobs-ji anh-ass-da/ "mutluluk da yok değildi", "기쁨의 존재로" /gi-ppeum-ui jon-jae-lo/ "mutluluğun varlığı ile", "기쁨이 사라져버렸다" /gi-ppeum-i sa-la-jyeo-beo-lyeoss-da/ "mutluluk kayboldu", "기쁨이 있었다" /gi-ppeum-i iss-eoss-da/ "mutluluk vardı", "기쁨이 소멸된다" /gi-ppeum-i so-myeol-doen-da/ "mutluluk yok olur"	"kiminde sevinç var", "bir sevinç yoktur"
27	EŞYA	"기쁨 가진 사람" /gi-ppeum ga-jin sa-lam/ "mutluluk sahibi insan", "육체의 기쁨" /yug-che-ui gi-ppeum/ "fiziksel mutluluk", "갖는 기쁨보다는" /gaj-neun gi-ppeum-bo-da-neun/ "sahip olduğum mutluluktan ziyade", "나의 기쁨" /na-ui gi-ppeum/ "benim mutluluğum", "사람의 기쁨" /sa-lam-ui gi-ppeum/ "insanın mutluluğu", "그의 기쁨" /geu-ui gi-ppeum/ "onun mutluluğu", "가진 기쁨" /ga-jin gi-ppeum/ "sahip olduğum mutluluk", "여자 아이의 기쁨" /yeo-ja a-i-ui gi-ppeum/ "kız çocuğunun mutluluğu", "여자아이의 기쁨" /yeo-ja-a-i-ui gi-ppeum/ "kız çocuğunun mutluluğu", "우리의 기쁨을 가슴에 품다" /u-li-ui gi-ppeum-eul ga-seum-e pum-eo-ju-neun/ "mutluluğumuzu kalbimizde tutuyoruz", "자기 가족의 기쁨" /ja-gi ga-jog-ui gi-ppeum/ "kendi ailemizin mutluluğu", "기쁨을 가지고" /gi-ppeum-eul ga-ji-go/ "mutluluğa sahip olmak", "우리의 기쁨" /u-li-ui gi-ppeum/ "bizim mutluluğumuz", "기쁨과 슬픔도 갖춰" /gi-ppeum-gwa seul-peum-do gaj-chwo/ "mutluluk ve üzüntüye sahip", "민중들의 기쁨" /min-jung-deul-ui gi-ppeum/ "halkın mutluluğu",	"onların sevinçleriyle", "birbirlerinin sevinçlerini paylaşmalıdır", "kendi sevinç", "sevinç ve kederlerine ortak olmanın", "sizlerin sevinçleri"

		“기쁨도 가졌으니” /gi-ppeum-do ga-jyeoss-eu-ni/ “mutluluk da var”, “인류의 기쁨” /in-lyu-ui gi-ppeum/ “insanlığın mutluluğu”, “자신의 기쁨” /ja-sin-ui gi-ppeum/ “kendi mutluluğu”, “갖게 된 기쁨이 있다” /gaj-ge doen gi-ppeum-i iss-da/ “sahip olduğum mutluluk”, “내 기쁨” /nae gi-ppeum/ “benim mutluluğum”, “나 혼자의 기쁨으로” /na hon-ja-ui gi-ppeum-eu-lo/ “yalnız benim mutluluğum”, “그의 기쁨” /geu-ui gi-ppeum/ “onun mutluluğu”	
28	TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNE	“기쁨을 전달하다” /gi-ppeum-eul jeon-dal-ha-da/ “mutluluk iletmek”, “영길의 기쁨은 엄마에게 옮겨주고” /yeong-gil-ui gi-ppeum-eun eom-ma-e-ge olb-gyeo-ju-go/ “Younggil’in mutluluğunu anneme taşıyor”, “기쁨이 생생히 전달되어왔다” /gi-ppeum-i saeng-saeng-hi jeon-dal-doe-eo-wass-da/ “mutluluk canlı bir şekilde iletildi”, “기쁨을 보내다” /gi-ppeum-eul bo-nae-da/ “mutluluk göndermek”	“sevinç ve mutluluk getirmez”, “sevinç taşıdığı”
29	ÜRÜN	“기쁨을 생산하고 있다는” /gi-ppeum-eul saeng-san-ha-go iss-da-neun/ “mutluluk üretiyor”, “창조하는 기쁨” /chang-jo-ha-neun gi-ppeum/ “yaratdığı mutluluk”, “새 기쁨” /sae gi-ppeum/ “yeni mutluluk”, “피상적인 기쁨” /pi-sang-jeog-in gi-ppeum/ “yüzeysel mutluluk”	“işçilerde sevinç yaratırken”, “içimde bir sevinç oluşturmaktadır”
30	KAYNAK	“기쁨의 근원” /gi-ppeum-ui geun-won/ “mutluluk kaynağı”	“sevinç kaynağıydı”
31	YERDİR/DESTİNASYON	“기쁨의 길들이 열려지게 한다” /gi-ppeum-ui gil-deul-i yeol-lyeo-ji-ge han-da/ “mutluluk yolu açıldı”, “기쁨의 길” /gi-ppeum-ui gil/ “mutluluk yolu”, “진짜 기쁨과는 거리가 먼 것 같았어요” /jin-jja gi-ppeum-gwa-neun geo-li-ga meon geos gat-ass-eo-yo/ “gerçek mutluluktan uzak”	“sevinç kapısı”, “sevinç tarlalarında”
32	(GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI	“기쁨의 물결” /gi-ppeum-ui mul-gyeol/ “mutluluk dalgası”, “벅찬 기쁨이 가라앉았다” /beog-chan gi-ppeum-i ga-la-anj-ass-da/ “yoğun bir mutluluk çöktü”, “기쁨은 저절로 수그러들었다” /gi-ppeum-eun jeo-jeol-lo su-geu-leo-deul-eoss-da/ “mutluluk kendiliğinden yatıştı”, “기쁨이 파도쳐옵니다” /gi-ppeum-i pa-do-chyeo-ob-ni-da/ “mutluluk dalga dalga geliyor”, “온 공항은 기쁨으로 출렁거렸다” /on gong-hang-eun gi-ppeum-eu-lo chul-leong-geo-lyeoss-da/ “tüm	“gemiler içlerini sevinç dalgalarıyla ıslatıyorlar”, “Yüzünde bir sevinç daha dalgalandı”, “sevinç esintileri”, “sevinç dalgası”, “sevinç yağmurları yağar”, “sevinç çağlayanı”,

		havaalanı mutlulukla dalgalandı”	“sevinç bile sert eserdi”, “sevinç rüzgarı esti”, “köpüren sevinç”, “dağlarda kapıldığım yoğun sevinç”, “sevinç doğmaktaydı içine”
33	(YÜZDEKİ) YAZI		“yüzlerinde bir sevinç ifadesi okuduk”, “sevinç gözlerinden okunuyordu”, “yüzünde sevinç izi okunuyordu”
34	BİNA		“başkasının acısı üzerine sevinç kurmaz”
35	GERÇEK /SAHTE	“sal아가는 진정한 기쁨” /sal-a-ga-neun jin-jeong-han gi-ppeum/ “yaşayıp giden gerçek mutluluk”, “참다운 기쁨” /cham-da-un gi-ppeum/ “gerçek mutluluk”, “우리 기쁨도 가짜이고” /u-li gi-ppeum-do ga-jja-i-go/ “bizim mutluluğumuz da sahte”, “진짜 기쁨과는 거리가 먼 것 같았어요” /jin-jja gi-ppeum-gwa-neun geo-li-ga meon geos gat-ass-eo-yo/ “gerçek mutluluktan uzak gibiydi”	“sahte bir sevinç gösterisiyle”, “yapay bir sevinç maskesi”, “yüzüne sahte bir sevinç ifadesi vermeye çalışan”
36	ATEŞ		“söner sevinç”, “sevinç ateşleri”
37	DÖNÜŞÜM	“문제점도 성공 뒤에는 모두 기쁨으로 바뀌었다” /mun-je-jeom-do seong-gong dwi-e-neun mo-du gi-ppeum-eu-lo ba-kkwi-eoss-da/ “sorunlar da başarının ardından mutluluğa dönüştü”, “슬픔이 기쁨으로 변화하게 된다” /seul-peum-i gi-ppeum-eu-lo byeon-hwa-ha-ge doen-da/ “üzüntü mutluluğa dönüştü”, “기쁨으로 변했다” /gi-ppeum-eu-lo byeon-haess-da/ “mutluluğa dönüştü”, “이 그리움을 기쁨으로 바꿀 수 있을까” /i geu-li-um-eul gi-ppeum-eu-lo ba-kkul su iss-eul-kka/ “bu özlem mutluluğa dönüştü”	“sevinç haline getirildi”, “sevinç olup içlerimize akan”, “sevinç bana tokat olr geri dönecekti”
38	(SOMUT) NESNE	“튼실한 기쁨” /teun-sil-han gi-ppeum/ “güçlü/katı mutluluk”, “기쁨과 소망을 주고” /gi-ppeum-gwa so-mang-eul ju-go/ “mutluluk ve dilek vermek”, “삶의 기쁨을 가져다 주는” /salm-ui gi-ppeum-eul ga-jyeo-da ju-neun/ “hayatın mutluluğunu vermek”, “받는 기쁨보다는” /bad-neun gi-ppeum-bo-da-neun/ “aldığım mutluluk”, “내려 놓는 기쁨” /nae-lyeo noh-neun gi-ppeum/ “bıraktığım mutluluk”, “신선한 기쁨” /sin-seon-han gi-ppeum/ “yeni mutluluk”,	“görmeliydin bir sevinç”, “sevinç verirdi”, “sevinç verici”, “çifte sevinç”, “bir tutam sevinç”, “sevinç getirmek içindir”, “biraz sevinç bırakıyor”, “sevinç toplardı gökyüzünden”, “avludaki sevinç yumağına”,

		“친구에게 안겨준 기쁨” /chin-gu-e-ge an-gyeo-jun gi-ppeum/ “arkadaşıma verdiğim mutluluk”, “기쁨을 던져줬고”/gi-ppeum-eul deon-jyeo-jwoss-go/ “mutluluk vermek”, “무엇과도 바꿀 수 없는 기쁨” /mu-eos-gwa-do ba-kkul su eobs-neun gi-ppeum / “hiçbir şeyle değişilmez mutluluk”, “기쁨의 조각들은”/gi-ppeum-ui jo-gag-deul-eun/, “크나큰 기쁨을 주었다”/keu-na-keun gi-ppeum-eul ju-eoss-da/ “büyük bir mutluluk vermek”, “기쁨을 베푼다”/gi-ppeum-eul be-pun-da/ “mutluluk vermek”, “기쁨을 받다”/gi-ppeum-eul bad-da/ “mutluluk almak”, “기쁨도 그 모든 게 하나가 되어버렸어요” /gi-ppeum-do geu mo-deun ge ha-na-ga doe-eo-beo-lyeoss-eo-yo/ “mutluluk ve diğerlerinin hepsi tek bir şey oldu”, “기쁨도 못 보시고” /gi-ppeum-do mos bo-si-go/ “mutluluğu görememek”, “기쁨도 여기에 붙이고”/gi-ppeum-do yeo-gi-e but-i-go/ “mutluluğu buraya yapıştırmak”, “기쁨을 안겨주다”/gi-ppeum-eul an-gyeo-ju-da/ “mutluluk vermek”, “기쁨의 크기”/gi-ppeum-ui keu-gi/ “mutluluğun büyüklüğü”, “큰 기쁨을 준다”/keun gi-ppeum-eul jun-da/ “büyük mutluluk vermek”, “그녀에게 가져다주는 기쁨” /geu-nyeo-e-ge ga-jyeo-da-ju-neun gi-ppeum/ “o kızı verdiği mutluluk”, “그 기쁨도 푸시기 전에”/geu gi-ppeum-do pu-si-gi jeon-e/ “mutluluğu bırakmadan önce”	
39	RESİM	“기쁨과 슬픔을 그려냈다” /gi-ppeum-gwa seul-peum-eul geu-lyeo-naess-da/ “mutluluk ve üzüntü çizdi”	
40	ZORLUK	“기쁨이란 이렇게도 어려운 것일까”/gi-ppeum-i-lan i-leoh-ge-do eo-lyeo-un geos-il-kka/ “mutluluk denen şey bu kadar zor mu”	“sevinç galesi”
41	AST	“기쁨을 금하다”/gi-ppeum-eul geum-ha-da/ “mutluluğu yasaklamak”, “기쁨을 강하게 제지하려는”/gi-ppeum-eul gang-ha-ge je-ji-ha-lyeo-neun/ “mutluluğu sıkı bir şekilde kontrol etme çabası”	
42	AĞIRLIK/YÜK		“hepimiz sevinç yüklüydük”, “sevinç yüklendi yüreğim”

EK-3. “슬픔 /seul-peum/” ve “Üzüntü” Derlem Verileri

		KORECE DERLEM	TÜRKÇE DERLEM
1	AŞAĞI	“슬픔으로 하늘이 무너지다” /ha-neul-i mu-neo-ji-da/ “üzüntüden gök çöktü”, “슬픔이 가라앉다” /seul-peum-i ga-la-anj-da/ “üzüntü çöktü”, “그 슬픔은 먼저 가 있는 영혼과 재회만이 가라앉힐 수 있는 것이다” /geu seul-peum-eun meon-jeo ga iss-neun yeong-hon-gwa jae-hoe-man-i ga-la-anj-hil su iss-neun geos-i-da/ “o üzüntü yalnızca ruh ve yeniden bir araya gelmeyle dinebilir”, “무너져내리는 슬픔을 감추면서” /mu-neo-jyeo-nae-li-neun seul-peum-eul gam-chu-myeon-seo/ “çöken üzüntüyü saklayarak”, “가슴 속이 무너져내리는 슬픔” /ga-seum sog-i mu-neo-jyeo-nae-li-neun seul-peum/ “kalbimin içine çöken üzüntü”, “슬픔의 앙금이 어느정도 가라앉았다” /seul-peum-ui ang-geum-i eo-neu-jeong-do ga-la-anj-ass-da/ “üzüntüden geri kalan bir nebze olsun azaldı”, “슬픔의 분명한 선도 무너져” /seul-peum-ui bun-myeong-han seon-do mu-neo-jyeo/ “üzüntü açık açık çöktü”, “슬픔이 가라앉았다” /seul-peum-i ga-la-anj-ass-da/ “üzüntü çöktü”	“bir üzüntü çökmüştü içine”, “üzüntü çöküyor içime”, “içine bir üzüntü çöktü”, “üzüntü inmişti sesine”
2	KARANLIK	“캄캄한 슬픔” /kam-kam-han seul-peum/ “karanlık üzüntü”, “짙은 슬픔” /jit-eun seul-peum/ “koyu üzüntü”, “음울한 슬픔” /eum-ul-han seul-peum/ “koyu ve kasvetli üzüntü”, “짙은 슬픔” /jit-eun seul-peum/ “koyu bir üzüntü”, “그늘진 슬픔” /geu-neul-jin seul-peum/ “loş üzüntü”, “얼굴 위로 질어지는 슬픔” /eol-gul wi-lo jit-eo-ji-neun seul-peum/ “yüzünde yoğunlaşan üzüntü”	
3	SOĞUK	“싸늘한 슬픔” /ssa-neul-han seul-peum/ “serin üzüntü”, “슬픔으로 가슴이 서늘했다” /seul-peum-eu-lo ga-seum-i seo-neul-haess-da/ “üzüntüden yüreği serindi”, “슬픔을 머금으니 오월에 서리가 내렸도다” /seul-peum-eul meo-geum-eu-ni o-wol-e seo-li-ga nae-lyeoss-do-da/ “üzüntüden mayıs ayında üşüyordum”	

4	(GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI	“몰아쳐 오는 슬픔을 지우려는” /mol-a-chyeo o-neun seul-peum-eul ji-u-lyeo-neun/ “dalga dalga gelen üzüntüyü yok etmeye çalışmak”, “길자의 눈은 자꾸 슬픔을 몰고왔다” /gil-ja-ui nun-eun ja-kku seul-peum-eul mol-go-wass-da/ “Ghilza’ nın gözlerine sık sık üzüntü hücum ediyordu”, “잔잔한 슬픔” /jan-jan-han seul-peum-eul/ “dingin üzüntü”, “가슴 저리는 슬픔 밀려오다” /ga-seum jeo-li-neun seul-peum mil-lyeo-o-da/ “yüreğimi uyuşturan üzüntü akın ediyor”, “슬픔을 몰고 왔다” /seul-peum-eul mol-go wass-da/ “üzüntü akın etti”	“sevinç dalgası yayıldı içime”, “üzüntü fırtınasına girmeyesin”
5	YÜK	“중압적인 슬픔” /jung-ab-jeog-in seul-peum/ “ağır üzüntü”, “슬픔으로 허리가 끊기는 듯 아팠다” /seul-peum-eu-lo heo-li-ga kkeunh-gi-neun deus a-pass-da/ “üzüntüden belim kopacak gibi ağrıyordu”, “슬픔을 싣고 온” /seul-peum-eul sid-go on/ “üzüntü yüklenip geldi”, “그 슬픔의 무게” /geu seul-peum-ui mu-ge/ “üzüntüsünün ağırlığı”, “슬픔이 등을 짓눌렀다” /seul-peum-i deung-eul jis-nul-lyeoss-da/ “üzüntü sırtına bastırıyordu”, “모자의 무게보다 더 강하게 슬픔이 그녀의 머리에 얹어진다” /mo-ja-ui mu-ge-bo-da deo gang-ha-ge seul-peum-i geu-nyeo-ui meo-li-e eonj-eo-jin-da/ “şapkanın ağırlığından daha güçlü bir şekilde üzüntü kızın kafasında ağırlık yapıyordu”, “슬픔이 옷주머니를 무겁게 하다” /seul-peum-i os-ju-meo-ni-leul mu-geob-ge ha-da/ “üzüntü cebinde ağırlık yapıyordu”	“ağır bir üzüntü”, “insanın üzüntülerinin hafiflemesine yarıyor”, “derin bir üzüntüyle ezilmeye”
6	CANLI VARLIK	“슬픔을 달래다” /seul-peum-eul dal-lae-da/ “üzüntüyü yatıştırmak/avutmak”, “슬픔이 자란 곳” /seul-peum-i ja-lan gos/ “üzüntünün büyüdüğü yer”, “상여 가마를 탄 슬픔” /sang-yeo ga-ma-leul tan seul-peum yeo-in-i-eoss-da/ “tabut sedyesine binmiş üzüntü”, “조용한 슬픔” /jo-yong-han seul-peum/ “sessiz üzüntü”, “슬픔이 되살아” /seul-peum-i doe-sal-a/ “üzüntü canlandı”, “슬픔만이 슬픔을 달래 준다” /seul-peum-man-i seul-peum-eul dal-lae jun-da/ “yalnızca üzüntü üzüntüyü avutabilir”, “슬픔은 우리에게 더 크게 다가온다” /seul-peum-eun u-li-e-ge deo keu-ge da-ga-on-da/ “üzüntü bize daha büyük bir şekilde yaklaşıyor”, “슬픔을 위로하다” /seul-peum-eul wi-lo-ha-da/ “üzüntüyü teselli etmek”,	“üzüntü bir kurt gibi yer bitirir”, “üzüntü doğururdu”, “üzüntü doğurur”, “üzüntü kuşları başının üzerinden geçsinler”, “üzüntü büyümeye başlamıştı yüreğinde”, “gördün mü Serra, üzüntü neler yapabiliyor”, “üzüntü ve keder yakamı bırakmıyor”

		“슬픔을 키우고” /seul-peum-eul ki-u-go/ “üzüntüyü büyütüp”, “슬픔을 망명의 길에 뿌리다” /seul-peum-eul mang-myeong-ui gil-e ppu-li-da/ “üzüntüyü iltica yoluna ekti”, “슬픔의 무덤” /seul-peum-ui mu-deom/ “üzüntü mezarı”, “슬픔의 뿌리” /seul-peum-ui ppu-li/ “üzüntünün kökleri”, “가슴에 슬픔이 와 닿는 것을 느꼈다” /ga-seum-e seul-peum-i wa dah-neun geos-eul neu-kkyeoss-da/ “üzüntünün kalbime değdiğini hissettim”, “유랑이 낳은 슬픔을” /yu-lang-i nah-eun seul-peum-eul/ “seyahatin doğurduğu üzüntüyü”, “그 충격과 갈등은 엄마와 아기 관계의 단절에서 오는 슬픔” /geu chung-gyeog-gwa gal-deung-eun eom-ma-wa a-gi gwan-gye-ui dan-jeol-e-seo o-neun seul-peum/ “o şok ve zorluk anne ve çocuk ilişkisinin kopmasından gelen üzüntü”, “슬픔이 그녀의 내부에 희열을 주고” /pyo-myeon-jeog-in seul-peum-i geu-nyeo-ui nae-bu-e hui-yeol-eul ju-go/ “üzüntü o kadının içine zevk veriyor”, “슬픔이 멋보다 앞서 온다” /seul-peum-i meos-bo-da ap-seo on-da/ “üzüntü güzellikten önce gelir”, “슬픔이 닳쳤다” /seul-peum-i dag-chyeoss-da/ “üzüntü yaklaştı”, “그이를 떠나 있는 슬픔” /geu-i-leul tteo-na iss-neun seul-peum/ “onu terk eden üzüntü”, “슬픔이 나를 찾아오는지” /seul-peum-i na-leul chaj-a-o-neun-ji/ “üzüntü beni bulur mu”, “아득한 슬픔이 찾아들었다” /a-deug-han seul-peum-i chaj-a-deul-eoss-da/ “uzaktaki o üzüntü beni buldu”, “슬픔이 앞서는 것이다” /seul-peum-i ap-seo-neun geos-i-da/ “üzüntü önde gelir”, “새로운 슬픔이 닳쳐 온 것도 아닌데” /sae-lo-un seul-peum-i dag-chyeo on geos-do a-nin-de/ “yeni bir üzüntü yaklaşıyor değil”, “나에게서 떠나지 않는 슬픔” /na-e-ge-seo tteo-na-ji anh-neun seul-peum/ “beni terk etmeyen üzüntü”	
7	DÜŞMAN	“선비의 가슴은 슬픔, 절망감 그리고 반가움이 교착이 되어 그의 조금만 가슴을 잡아 흔들었다” /seon-bi-ui ga-seum-eun seul-peum, jeol-mang-gam geu-li-go ban-ga-um-i gyo-chag-i doe-eo geu-ui jo-geum-man ga-seum-eul jab-a heun-deul-eoss-da/ “üzüntü, hayal kırıklığı ve memnuniyetle beraber Seonbi’nin küçük kalbini ele geçirdi”, “궁한 슬픔에 사로잡힌” /gung-han seul-peum-e sa-lo-jab-hin/ “zavallı bir üzüntüyle sarılmıştı etrafı”, “슬픔에 놀리다” /seul-peum-e nul-li-da/ “üzüntüyle baskılandı”, “슬픔에 겨워” /seul-peum-e gyeo-wo/ “üzüntüyle sarıldı”,	“üzüntülerinden kurtulmuş”, “dünyanın yaratmış olduğu üzüntüden kurtulacak”, “şiddetli bir üzüntü sarar ismail’i”

		“슬픔에 지배당하고 있었다” /seul-peum-e ji-bae-dang-ha-go iss-eoss-da/ “üzüntü tarafından istila edildi”, “슬픔에 자포자기당하는 학생들아” /seul-peum-e ja-po-ja-gi-dang-ha-neun hag-saeng-deul-a/ “üzüntü ve umutsuzluğa uğrayan öğrenciler”, “슬픔에 휩싸였다” /seul-peum-e hwib-ssa-yeoss-da/ “etrafı üzüntüyle sarıldı”, “슬픔을 건잡지 못하고” /seul-peum-eul geod-jab-ji mos-ha-go/ “üzüntüyü kontrol edememek”, “슬픔을 피하다” /seul-peum-eul pi-ha-da/ “üzüntüden kaçınmak”, “모든 슬픔을 이기는 기쁨” /mo-deun seul-peum-eul i-gi-neun gi-ppeum/ “tüm üzüntüyü yenen mutluluk”	
8	YOĞUNLUK	“커다란 슬픔” /keo-da-lan seul-peum/ “kocaman üzüntü”, “많은 슬픔” /manh-eun seul-peum/ “çok üzüntü”, “큰 슬픔” /keun seul-peum/ “büyük üzüntü”, “슬픔이 커져버린” /seul-peum-i keo-jyeo-beo-lin/ “üzüntü büyümek”, “거대한 슬픔이 흐르고 있지” /geo-dae-han seul-peum-i heu-leu-go iss-ji/ kocaman üzüntü akıyor”, “치열한 슬픔” /chi-yeol-han seul-peum/ “sert bir üzüntü”, “더 큰 슬픔을 느끼다” /deo keun seul-peum-eul neu-kki-da/ “daha büyük üzüntü hissetmek”, “가장 큰 슬픔을 맛보게” /ga-jang keun seul-peum-eul mas-bo-ge/ “en büyük üzüntünün tadına bakmak”, “격심한 슬픔을 느꼈다” /gyeog-sim-han seul-peum-eul neu-kkyeoss-da/ “yoğun bir üzüntü hissetti”, “진한 슬픔” /jin-han seul-peum/ “yoğun üzüntü”, “강한 슬픔을” /gang-han seul-peum-eul/ “aşırı üzüntü”, “슬픔의 농도가 짙어져 갔다” /seul-peum-ui nong-do-ga jit-eo-jyeo gass-da/ “üzüntü gittikçe yoğunlaşıyordu”, “그녀의 슬픔은 이루 말할 수 없었다” /geu-nyeo-ui seul-peum-eun i-lu mal-hal su eobs-eoss-da/ “o kadının üzüntüsü sözle ifade edilemeyecek derecedeydi”, “말 못할 슬픔” /mal mos-hal seul-peum/ “dile dökemediğim üzüntü”, “형언할 수 없는 슬픔이 차오르는 것을” /hyeong-eon-hal su eobs-neun seul-peum-i cha-o-leu-neun geos-eul/ “dile dökemediğim üzüntü artıyordu”	“büyük bir üzüntü”, “şefin sutratında en ufak bir üzüntü”, “çok büyük bir üzüntü”, “büyük üzümtü duyduğunu”, “büyük üzüntü duymuş”, “en küçük bir üzüntü yoktu”, “büyük üzüntü duyduğunu söyledi”, “yoğunlaşan üzüntü”, “büyük üzüntü”, “büyük bir üzüntü duyacağız”, “büyük bir üzüntü içinde”, “büyük bir üzüntü içinde ayrıldık”, “en ufak bir üzüntü”, “ufak bir üzüntü”, “büyük bir üzüntü içerisindeydik”, “zerrece üzüntü”338, “büyük bir üzüntü içerisinde”, “üzüntü o kadar fazlaydı ki”, “büyük bir üzüntü içerisindeyiz”, “evde büyük bir üzüntü vardı”, “tüm arkadaşlarda büyük bir üzüntü var”, “büyük bir üzüntü kaplıyordu içini”, “en ufak bir üzüntü ifadesi göstermediğini”, “yerini büyük bir üzüntü almıştı”,

			“ölümü büyük üzüntü yaratan”, “şiddetli üzüntü ortal özelliklerindendir”, “bunca üzüntü”, “büyük bir üzüntü yaratan”, “büyük bir üzüntü geçirdik de”, “büyük üzüntü duyuyorşar”, “şiddetli bir üzüntü sarar İsmail’i”, “içimde en ufak bir üzüntü yok”, “en yakın arkadaşımın ölümüne duyduğum üzüntü hiç kalırdı” “anlatılmaz bir üzüntü”, “inanılmaz üzüntü duyuyorum”, “açıklanamayacak bir üzüntü yaratıyordu”
9	SAF/KARIŞIK MADDE	“선비의 가슴은 슬픔, 절망감 그리고 반가움이 교착이 되어” /Seon-bi-ui ga-seum-eun seul-peum, jeol-mang-gam geu-li-go ban-ga-um-i gyo-chag-i doe-eo/ “Seonbi’nin kalbi üzüntü, hayal kırıklığı ve memnuniyetle karmakarışık”, “어머니의 슬픔 응결된” /eo-meo-ni-ui seul-peum eung-gyeol-doen/ “annemin üzüntüsü kümelenmiş”, “슬픔을 아름다운 응결체로 만들려고 한다” /seul-peum-eul a-leum-da-un eung-gyeol-che-lo man-deul-lyeo-go han-da/ “üzüntüyü güzel bir topak haline getirmeye çalışıyor”, “순수한 슬픔의 표장” /sun-su-han seul-peum-ui pyo-jang/ “saf bir üzüntü işareti”, “슬픔이 맑게 고였다” /seul-peum-i malg-ge go-yeoss-da/ “üzüntü tertemiz ve berrak bir şekilde toplanmıştı”	“önlenebilir bir üzüntü, kararsızlık ve mutsuzluk karışımı”, “üzüntü ve öfke iç içeydi”
10	DERİNLİK	“깊은 슬픔” /gip-eun seul-peum/ derin bir üzüntü”, “깊은 슬픔에 빠지다” /gip-eun seul-peum-e ppa-ji-da/ “derin bir üzüntüye düşmek”	“derin ve sivrük üzüntü”, “derin üzüntü”, “derin üzüntü”, “derin bir üzüntüye dönüştüğünü söyleyebilirim”, “derin üzüntü verdi”, “derin bir üzüntü”, “derin bir üzüntü yaratmıştı”, “derin bir üzüntü içindeydi”, “bu duyguların yerini derin bir üzüntü aldığını görüyoruz”, “derin bir üzüntüyle ezilmeye”

11	KABİN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	“벽찬, 담긴 눈에 슬픔이 매달려 있었다” /beog-chan, dam-gin nun-e seul-peum-i mae-dal-lyeo iss-eoss-da/ “gözlerinde dolu dolu üzüntü takılmıştı”, “슬픔이 목구멍을 타고 올라오다” /seul-peum-i mog-gu-meong-eul ta-go ol-la-o-da/ “üzüntü boğazına kadar yükselmişti”, “극한 슬픔 속에” /geug-han seul-peum sog-e/ “aşırı üzüntü içinde”, “얼굴에는 슬픔이 배어 있다” /eol-gul-e-neun seul-peum-i bae-eo iss-da/ “yüzüne üzüntü sinmişti”, “시조는 슬픔을 담고 있다” /si-jo-neun seul-peum-eul dam-go iss-da/ “şico üzüntüyle doluydu”, “모든 슬픔” /mo-deun seul-peum/ “bütün üzüntü”, “가슴속에는 분노와 슬픔” /ga-seum-sog-e-neun bun-no-wa seul-peum/ “kalbindeki öfke ve üzüntü”, “선비의 가슴은 슬픔, 절망감 그리고 반가움이 교착이 되어” /seon-bi-ui ga-seum-eun seul-peum, jeol-mang-gam geu-li-go ban-ga-um-i gyo-chag-i doe-eo/ “üzüntü, hayal kırıklığı ve memnuniyetle beraber Seonbi’nin küçük kalbini ele geçirdi”, “슬픔 북받쳐 오르는” /seul-peum bug-bad-chyeo o-leu-neun gam-jeong/ “üzüntü artıyordu”, “슬픔을 음악에 담아내다” /seul-peum-eul eum-ag-e dam-a-nae-da/ “şarkı üzüntü barındırıyordu”, “슬픔을 가슴에 품어주는” /seul-peum-eul ga-seum-e pum-eo-ju-neun/ “üzüntüyü kalbinde barındıran”, “쌓인 슬픔을 씻어내다” /ssah-in seul-peum-eul ssis-eo-nae-da/ “biriken üzüntüyü yıkamak”, “슬픔과 짝 차 있을 어린아이들” /seul-peum-gwa kkwag cha iss-eul eo-lin-a-i-deul/ “üzüntü dolu çocuklar”, “슬픔으로 가득 차 있다” /seul-peum-eu-lo ga-deug cha iss-da/ “üzüntü dolu”, “재즈에는 바닥에 떨어져본 사람만이 알 수 있는 슬픔이 들어 있다” /jae-jeu-e-neun ba-dag-e tteol-eo-jyeo-bon sa-lam-man-i al su iss-neun seul-peum-i deul-eo iss-da/ “jazzda dibi görmüş insanların anlayacağı üzüntü var”, “남자의 눈물에는 여자의 슬픔과 남자의 사정이 하나로 응축되어” /nam-ja-ui nun-mul-e-neun yeo-ja-ui seul-peum-gwa nam-ja-ui sa-jeong-i ha-na-lo eung-chug-doe-eo/ “adamin gözlerinde kadının üzüntüsü ve adamin koşulları bir olmuştu”, “슬픔으로 찼던” /seul-peum-eu-lo chass-deon/ “üzüntüyle dolu”, “슬픔을 놀리어” /seul-peum-eul nul-li-eo/ “, “오빠는 내 불행의 슬픔까지 보태주고 있었다” /o-ppa-neun nae bul-haeng-ui seul-peum-kka-ji bo-tae-ju-go iss-eoss-da/ “sen benim mutsuzluğumun üzüntüsünü ekliyorsun”, “슬픔도 애절의 극에 달해서” /seul-peum-do ae-jeol-ui geug-e dal-hae-seo/ “üzüntü acının sınırına ulaştı”,	“şefin suratında en ufak bir üzüntü”, “bir üzüntü çökmüştü içine”, “evlerin içi oda oda üzüntü”, “üzüntü dolu”, “üzüntü dolu düşüncelerini terk etmesi gerektiği”, “aşırı bir üzüntü”, “gözlerinde derin bir üzüntü vardı”, “acı ve üzüntü dolu ifadeler”, “üzüntü dolu”, “sevinç dalgası yayıldı içime”, “üzüntü dolu”, “içine bir üzüntü çöktü”, “içimi bir üzüntü kapladı”, “içimi büyük bir üzüntü kapladı”, “yüzünün gerçek bir üzüntüyle dolduğunu”, “gözlerinde üzüntü vardı”, “acı ve üzüntü taşıyan bir trene dönüşmüş”, “içim üzüntü ve pişmanlık dolu”, “Kalbimde küçücük de olsa bir üzüntü görmeyince sevindim”, “üzüntü dolu”, “yüreğinde bir üzüntü duymadın”, “gözlerinde üzüntü ve yorgunluk varmış”, “gözleri içinde en ufak bir üzüntü görseler”, “içimdeki üzüntü birden büyük bir sevince dönüştü”, “üzüntü dolu satırlar”, “yüzündeki üzüntü açıkça bellidir”, “yüzlerimizdeki üzüntü hala devam ediyor”, “içimde hiçbir üzüntü yok”, “büyük bir üzüntü kaplıyordu içini”, “sıkıntı ve üzüntü dolu olduğu
----	--	---	---

	“더 무겁게 짓누르던 슬픔” /deo mu-geob-ge jis-nu-leu-deon seul-peum/ “daha da ağırlaşan üzüntü”, “슬픔이 터뜨리다” /seul-peum-i teo-tteu-li-da/ “üzüntü patladı”, “앙가슴에서 밀쳐 올라오는 슬픔” /ang-ga-seum-e-seo mil-chyeo ol-la-o-neun seul-peum/ “bağrımdan yükselip gelen üzüntü”, “북받치는 슬픔” /bug-bad-chi-neun seul-peum/ “yükselen üzüntü”, “사람들은 슬픔에 가득차” /sa-lam-deul-eun seul-peum-e ga-deug-cha/ “insanlar üzüntüyle dolu”, “슬픔에 터지다” /seul-peum-e teo-ji-da/ “üzüntüden patlamak”, “슬픔에 찬” /seul-peum-e chan/ “üzüntü dolu”, “주름진 얼굴이 슬픔으로 어렸다” /ju-leum-jin eol-gul-e seul-peum-eu-lo eo-lyeoss-da/ “buruşmuş yüzü üzüntüyle doluydu”, “슬픔으로 가득찬” /seul-peum-eu-lo ga-deug-chan/ “üzüntüyle dolu”, “슬픔으로 심장은 터져버렸다” /seul-peum-eu-lo sim-jang-eun teo-jyeo-beo-lyeoss-da/ “üzüntüyle kalbi patladı”, “엄마는 얼굴이 슬픔으로 가득했다” /eom-ma-neun eol-gul-i seul-peum-eu-lo ga-deug-haess-da/ “annemin yüzü üzüntüyle doluydu”, “슬픔으로 가슴을 적시다” /seul-peum-eu-lo ga-seum-eul jeog-si-da/ “üzüntü kalbimi ıslattı”, “눈동자가 가득 슬픔으로 젖어 있었다” /nun-dong-ja-ga ga-deug seul-peum-eu-lo jeoj-eo iss-eoss-da/ “gözbebekleri üzüntüyle doluydu”, “슬픔은 아직 끝나지 않았다” /seul-peum-eun a-jig kkeut-na-ji anh-ass-da/ “üzüntü henüz bitmedi”, “가슴 속에 간직한 슬픔은 여러 가지로 밖에 드러나요” /ga-seum sog-e gan-jig-han seul-peum-eun yeo-leo ga-ji-lo bakk-e deu-leo-na-yo/ “kalbimdeki üzüntü birçok şekilde dışarıya yansıyor”, “자신감 속에도 슬픔은 있게 마련이다” /ja-sin-gam sog-e-do seul-peum-eun iss-ge ma-lyeon-i-da/ “özgüven içinde de üzüntü vardır”, “슬픔은 목구멍 위로 싸하게 올라왔다” /seul-peum-eun mog-gu-meong wi-lo ssa-ha-ge ol-la-wass-da/ “üzüntü boğazına kadar yükseldi”, “슬픔을 토로한 것이다” /seul-peum-eul to-lo-han geos-i-da/ “üzüntümü ifade ediyorum”, “슬픔을 털어놓다” /seul-peum-eul teol-eo-noh-da/ “üzüntüyü ifade etmek”, “슬픔을 억누를 수 없었다” /seul-peum-eul eog-nu-leul su eobs-eoss-da/ “üzüntüyü bastıramıyordum”, “슬픔을 담은 시” /seul-peum-eul dam-eun si/ “üzüntü barındıran şiir”,	zamanlar”, “üzüntü dolu gözlerle”, “sesinde üzüntü olduğunu”, “gizli bir üzüntü büyümeye başlamıştı yüreğinde”, “hepsinden fazla üzüntü duyuyordum”, “içimi bir üzüntü kaplar”, “bakışlarındaki o üzüntü hiç gözümün önünden gitmiyor”, “yüzünde bir acı, üzüntü görmeyi bekliyordu”, “içimde en ufak bir üzüntü yok”, “garip bir üzüntü var içimde”, “adamın gözünde üzüntü belirdi, söndü”, “bütün benliğini bir üzüntü sarmış”, “üzüntü insanın içine işliyordu”, “içimi bir üzüntü kapladı”, “onları da bir üzüntü aldı”
--	--	---

	“슬픔을 참다” /seul-peum-eul cham-da/ “üzüntüye dayanmak”, “슬픔을 감내야한다” /seul-peum-eul gam-nae-ya-han-da/ “üzüntüye katlanmak”, “슬픔을 억제다” /seul-peum-eul eog-je-da/ “üzüntüyü bastırmak”, “슬픔을 절제하다” /seul-peum-eul jeol-je-ha-da/ “üzüntüyü kontrol etmek”, “슬픔을 견디지 못해” /seul-peum-eul gyeon-di-ji mos-hae/ “üzüntüye dayanamamak”, “숫고라지는 슬픔” /sos-go-la-ji-neun seul-peum/ “yükselen üzüntü”, “지극한 슬픔” /ji-geug-han seul-peum/ “aşırı üzüntü”, “가슴에 만들어낸 슬픔을 저장해 두려고 하지 않았다” /ga-seum-e man-deul-eo-naen seul-peum-eul jeo-jang-hae du-lyeo-go ha-ji anh-ass-da/ “kalbimde yarattığım üzüntüyü tutma niyetinde değilim”, “몸속에 숨어 있는 우울과 슬픔을 씻어” /mom-sog-e sum-eo iss-neun u-ul-gwa seul-peum-eul ssis-eo/ “bedenimde saklı olan üzüntüyü sil”, “억제해 왔던 슬픔을 더 이상 감내할 수 없어” /eog-je-hae wass-deon seul-peum-eul deo i-sang gam-nae-hal su eobs-eo/ “bastır geldiğim üzüntüye daha fazla dayanamıyorum”, “마음 가운데 슬픔” /ma-eum ga-un-de seul-peum/ “kalbindeki üzüntü”, “슬픔의 폭발” /seul-peum-ui pog-bal/ “üzüntü patlaması”, “문학 풍토 속에서 슬픔의 일기에 쓸릴지도 모를” /mun-hag pung-to sog-e-seo seul-peum-ui il-gi-e ssol-lil-ji-do mo-leul/ , “슬픔은 긴 강이 되어 내 마음 속에 흐른다” /seul-peum-eun gin gang-i doe-eo nae ma-eum sog-e heu-leun-da/ “üzüntü uzun bir nehir olup kalbimin içine akar”, “온몸에 슬픔이 고루고루 퍼져있다” /on-mom-e seul-peum-i go-lu-go-lu peo-jyeo-iss-da/ “tüm bedenime üzüntü yayılıyor”, “슬픔이 넘쳐나면서도” /seul-peum-i neom-chyeo-na-myeon-seo-do/ “üzüntü taşıyor”, “차올라온 슬픔” /cha-ol-la-on seul-peum/ “yükselen üzüntü”, “슬픔이 진우의 가슴에 차 있을 거라고 생각했다” /seul-peum-i jin-u-ui ga-seum-e cha iss-eul geo-la-go saeng-gag-haess-da/ “üzüntü Jinhu’nun kalbini dolduracak diye düşündüm”, “형언할 수 없는 슬픔이 차오르는 것을” /hyeong-eon-hal su eobs-neun seul-peum-i cha-o-leu-neun geos-eul/ “anlatılmaz bir üzüntü yükseliyor”, “슬픔이란 감정이 솟아오르다” /seul-peum-i-lan gam-jeong-i sos-a-o-leu-da/ “üzüntü denilen duygu yükseliyor”,	
--	---	--

	“슬픔이 가득 담겨 있었다” /seul-peum-i ga-deug dam-gyeo iss-eoss-da/ “üzüntü dolu”, “뿜어나는 슬픔” /ppum-eo-na-neun seul-peum/ “püskürttüğü üzüntü”, “슬픔이 가슴 깊은 곳에서 솟구쳐올랐다” /seul-peum-i ga-seum gip-eun gos-e-seo sos-gu-chyeo-ol-lass-da/ “üzüntü kalbinin derinliklerinden yükseldi”, “슬픔이 나를 파고들었다” /seul-peum-i na-leul pa-go-deul-eoss-da/ “üzüntü bedenime girdi”, “슬픔이 가슴을 흘러내렸다” /seul-peum-i ga-seum-eul heul-leo-nae-lyeoss-da/ “üzüntü kalbimden aktı”, “가슴에 슬픔이 와닿다” /ga-seum-e seul-peum-i wa-dah-da/ “kalbimde üzüntüyü hissettim”, “우조 가운데서도 슬픔이 있다” /u-jo ga-un-de-seo-do seul-peum-i iss-da/ “Uzoda da üzüntü var”, “부모의 마음은 슬픔이 찬” /bu-mo-ui ma-eum-eun seul-peum-i chan/ “anne ve babamın kalbi üzüntüyle dolu”, “목소리만으로도 슬픔이 진득하게 묻어 나오는” /mog-so-li-man-eu-lo-do seul-peum-i jin-deug-ha-ge mud-eo na-o-neun/ “ses tonunda bile üzüntü gömülü”, “견딜 수 없는 슬픔이 치민다” /gyeon-dil su eobs-neun seul-peum-i chi-min-da/ “dayanılmaz bir üzüntü yükseliyor”, “커피 속에 깊은 슬픔이 있네” /keo-pi sog-e gip-eun seul-peum-i iss-ne/ “kahvenin içinde derin bir üzüntü var”, “지금까지 참아왔던 모든 슬픔이 가슴 밑바닥에서부터 한꺼번에 터져나오기 시작했다” /ji-geum-kka-ji cham-a-wass-deon mo-deun seul-peum-i ga-seum mit-ba-dag-e-seo-bu-teo han-kkeo-beon-e teo-jyeo-na-o-gi si-jag-haess-da/ “şimdiye kadar dayandığım tüm üzüntü kalbimin en derinlerinde birden patlamaya başladı”, “이별의 슬픔이 아직도 남아 있었다” /i-byeol-ui seul-peum-i a-jig-do nam-a iss-eoss-da/ “ayrılık acısı kaldı”, “슬픔이 목을 타고 기어올라” /seul-peum-i mog-eul ta-go gi-eo-ol-la/ “üzüntü boğazıma kadar yükseldi”, “명복을 비는 슬픔이 절정을 향해 치솟아오르고 있었다” /myeong-bog-eul bi-neun seul-peum-i jeol-jeong-eul hyang-hae chi-sos-a-o-leu-go iss-eoss-da/ “yas acısı zirveye doğru yükseliyor”, “가슴 가득히 쌓여졌던 슬픔이 한꺼번에 토해졌다” /ga-seum ga-deug-hi ssah-yeo-jyeoss-deon seul-peum-i han-kka-beon-e to-hae-jyeoss-da/ “kalbinde birikmiş üzüntü tek seferde çıktı”, “슬픔이 그녀의 가슴에 녹아내렸다” /seul-peum-i geu-nyeo-ui ga-seum-e nog-a-nae-lyeoss-da/ “üzüntü kadının kalbinde eridi”, “슬픔이 쏟아져” /seul-peum-i ssod-a-jyeo/ “üzüntü dökülüyor”,	
--	--	--

		“슬픔을 발산하다” /seul-peum-eul bal-san-ha-da/ “üzüntü açığa çıkmak”, “슬픔이 옷주머니를 무겁게 하다” /seul-peum-i os-ju-meo-ni-leul mu-geob-ge ha-da/ “üzüntü cebimde ağırlık yapıyordu”, “선구자는 슬픔과 사랑의 거래 품 속에 영원하구나” /seon-gu-ja-neun seul-peum-gwa sa-lang-ui gyeo-le pum sog-e yeong-won-ha-gu-na/ “müjdecî, üzüntü ve sevgi milletinin kollarında sonsuzdur”, “슬픔이 어둠처럼 가슴을 덮어 옵니다” /seul-peum-i eo-dum-cheo-leom ga-seum-eul deop-eo ob-ni-da/ “üzüntü, karanlık gibi kalbimi kaplıyor”, “음성에는 슬픔이 베어 있었다” /eum-seong-e-neun seul-peum-i be-eo iss-eoss-da/ “sesine üzüntü sinmişti”	
12	SIVI	“거대한 슬픔이 흐르고 있지” /geo-dae-han seul-peum-i heu-leu-go iss-ji/ “kocaman üzüntü akıyor”, “해학에 스며 있던 슬픔” /hae-hag-e seu-myeo iss-deon seul-peum/ “şakaya yayılan üzüntü”, “깃든 슬픔” /gis-deun seul-peum/ “sızan üzüntü”, “사람들의 얼굴은 슬픔에 젖네” /sa-lam-deul-ui eol-gul-eun seul-peum-e gyeoss-ne/ “insanların yüzü üzüntüyle ıslanmıştı”, “슬픔에 젖은 소나무” /seul-peum-e jeoj-eun so-na-mu/ “üzüntüyle ıslanan çam ağacı”, “슬픔에 잠긴” /seul-peum-e jam-gin/ “üzüntüyle ıslanmış”, “깊은 슬픔에 잠기리라는” /gip-eun seul-peum-e jam-gi-li-la-neun/ “derin bir üzüntüyle ıslandım”, “눈동자가 가득 슬픔으로 젖어 있었다” /nun-dong-ja-ga-ga-deug-seul-peum-eu-lo jeoj-eo iss-eoss-da/ “gözbebeği üzüntüyle sırlıslıkladı”, “배어드는 슬픔” /bae-eo-deu-neun seul-peum/ “yayılan üzüntü”, “웃음으로 슬픔을 차단하다” /us-eum-eu-lo seul-peum-eul cha-dan-ha-da/ “gülümsemeyle üzüntüyü engellemek”, “슬픔의 바다” /seul-peum-ui ba-da/ “üzüntü denizi”, “슬픔은 긴 강이 되어 내 마음 속에 흐른다” /seul-peum-eun gin gang-i doe-eo nae ma-eum sog-e heu-leun-da/ “üzüntü uzun bir nehir olup kalbimin içine akar”, “슬픔이 목구멍까지 괴어와서” /seul-peum-i mog-gu-meong-kka-ji goe-eo-wa-seo/ üzüntü boğazıma kadar çıktı”, “슬픔이 묻어났다” /seul-peum-i mud-eo-nass-da/ “üzüntü bulaştı”, “슬픔이 스며들어 올 때” /seul-peum-i seu-myeo-deul-eo ol ttae/ “üzüntü sızıp geldiğinde”,	“yüzlerinden üzüntü akıyordu”

13	SES	“슬픔을 노래한 시가 좋은 시인가” /seul-peum-eul no-lae-han si-ga joh-eun si-in-ga/ “üzüntüyü söyleyen şiir iyi bir şiir midir”, “이별의 슬픔을 사랑의 노래로 승화시킨다” /i-byeol-ui seul-peum-eul sa-lang-ui no-lae-lo seung-hwa-si-kin-da/ “ayrılık üzüntüsünü aşk şarkısıyla aşılr”, “슬픔의 소리를” /seul-peum-ui so-li/ “üzüntü sesini”, “목소리만으로도 슬픔이 진득하게 묻어 나오는” /mog-so-li-man-eu-lo-do seul-peum-i jin-deug-ha-ge mud-eo na-o-neun / “ses tonunda bile üzüntü gömülü”	“sesine üzüntü titreşimleri vermeyi ihmal etmiyordu”, “üzüntü nidalarıyla”
14	YİYECEK	“슬픔 맛볼 수 있다” /seul-peum mas-bol su iss-da/ “üzüntünün tadına bakmak”, “슬픔을 씹다” /seul-peum-eul ssib-da/ “üzüntüyü çiğnemek”, “슬픔을 다 먹어치운 다음에” /seul-peum-eul da meog-eo-chi-un da-eum-e/ “üzüntüyü yiyip bitirdikten sonra”, “슬픔을 먹지요” /seul-peum-eul meog-ji-yo/ “üzüntüyü yemek”, “큰 슬픔을 삼키면서” /keun seul-peum-eul sam-ki-myeon-seo/ “büyük bir üzüntü yutarak”, “슬픔을 질끈 깨물어 삼켰어요” /seul-peum-eul jil-kkeun kkae-mul-eo sam-kyeoss-eo-yo/ “üzüntüyü ısırdı ve yuttu”,	
15	ATEŞ	“슬픔으로 타는 듯” /seul-peum-eu-lo ta-neun deus/ “üzüntüyle yanar gibi” “온몸을 불태우고 있을때” /on-mom-eul bul-tae-u-go iss-eul-ttae/ “tüm vücudum yanarken”	“birbirini körükleyen üzüntü ve öfke”
16	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	“임금의 뒷모습은 슬픔으로 흔들리고 있었다” /im-geum-ui dwis-mo-seub-eun seul-peum-eu-lo heun-deul-li-go iss-eoss-da/ “Kral arkadan bakıldığında üzüntüden tir tir titriyordu”, “슬픔에 몸부림치는 가족들” /seul-peum-e mom-bu-lim-chi-neun ga-jog-deul/ “üzüntüden tir tir titreyen aileler”, “슬픔에 흔들리지 않았다” /seul-peum-e heun-deul-li-ji anh-ass-da/ “üzüntüyle sarsılmadım”, “슬픔으로 시무룩했다” /seul-peum-eu-lo si-mu-lug-haess-da/ “üzüntüyle yüzü asıldı”, “슬픔의 덩어리가 목을 메게 했다” /seul-peum-ui deong-eo-li-ga mog-eul me-ge haess-da/ “üzüntü boğazıma takıldı”, “슬픔은 목젓에 매달려 있다” /seul-peum-eun mog-jeoj-e mae-dal-lyeo iss-da/ “üzüntü boğazımda takıldı”, “가슴이 아파하셨다” /ga-seum-i a-pa-ha-syeoss-da/ “kalbi hastaydı”, “십자가의 슬픔의 상처를 택하셨네” /seul-peum-ui sang-cheo-leul taeg-ha-syeoss-ne/ “çarmıh üzüntüsünün yarasını seçti”,	“üzüntü dayanılmaz bir iç sızısına dönüştü”, “üzüntü krizleri”

		“가슴을 저미는 슬픔” /ga-seum-eul jeo-mi-neun seul-peum/ “kalbini uyuşturan üzüntü”, “가슴이 아리는 슬픔” /ga-seum-i a-li-neun seul-peum/ “kalbimi acıtan üzüntü”, “가슴이 찡하다” / ga-seum-i jjing-ha-da/ “kalbi sızlamak”, “쓰라린 슬픔” /sseu-la-lin seul-peum/ “acıtan üzüntü”, “슬픔으로 양희의 가슴에 박힌다” /seul-peum-eu-lo yang-hui-ui ga-seum-e bag-hin-da/ “üzüntü Yanghee’nin kalbine işliyordu”, “가슴 저리는 슬픔” /ga-seum jeo-li-neun seul-peum/ “kalbini uyuşturan üzüntü”, “아버지는 슬픔으로 가슴이 답답해졌다” /a-beo-ji-neun seul-peum-eu-lo ga-seum-i dab-dab-hae-jyeoss-da/ “babamın üzüntüden kalbi sıkılıyordu”, “애달픈 슬픔” /ae-dal-peun seul-peum/ “rahatsız edici üzüntü”, “고통스런 슬픔” /go-tong-seu-leon seul-peum/ “eziyetli üzüntü”, “슬픔에 자지러진” /seul-peum-e ja-ji-leo-jin/ “üzüntüden”	
17	HASTALIK	“깊은 슬픔에 시달리다” / gip-eun seul-peum-e si-dal-li-da/ “derin üzüntü çekmek”, “애잔한 슬픔” /ae-jan-han seul-peum/ “zayıf üzüntü”	“üzüntü ve umutsuzluk aşıl原因 enfasyon”, “üzüntü yatağa düşürmüştü onu”, “frengi hastalığının belirtileri üzüntü”
18	İSTENEN/SAKLI NESNE	“땅에 묻히는 극한 질정의 슬픔” /ttang-e mud-hi-neun geug-han jil-jeong-ui seul-peum/ “toprağa gömülü aşırı üzüntü”, “슬픔 추구하는” /seul-peum chu-gu-ha-neun/ “üzüntüyü arayan”, “슬픔을 표출하다” /seul-peum-eul pyo-chul-ha-da/ “üzüntüyü ifade eden”, “슬픔과 번민에 싸여” /seul-peum-gwa beon-min-e ssa-yeo/ “acı ve keder içinde”, “안고 있는 모든 슬픔” /an-go iss-neun mo-deun seul-peum/ “sarıldığım tüm üzüntü”, “슬픔을 감추다” /seul-peum-eul gam-chu-da/ “üzüntüyü saklamak”, “슬픔에 싸여” /seul-peum-e ssa-yeo/ “acı içinde”, “슬픔을 안다” /seul-peum-eul an-da/ “acıya sarılmak”, “애달픈 슬픔에 싸인” /ae-dal-peun seul-peum-e ssa-in/ “rahatsız edici bir üzüntüyle sarmalanmış”, “가슴 속에 간직한 슬픔은 여러 가지로 밖에 드러나요” /ga-seum sog-e gan-jig-han seul-peum-eun yeo-leo ga-ji-lo bakk-e deu-leo-na-yo/ “kalbimdeki üzüntü birçok şekilde dışarıya yansıyor”,	“gizli bir üzüntü yansıtan”, “üzüntüsünü belli etmemeye”, “en ufak bir üzüntü göstermiyor”, “mektuptaki üzüntü o kadar belirgindi ki”

		“슬픔을 나타내는” /seul-peum-eul na-ta-nae-da/ “üzüntüyü gösteren”, “사람의 슬픔을 그리워하다” /sa-lam-ui seul-peum-eul geu-li-wo-ha-da/ “üzüntüyü özlemek”, “슬픔을 간직하다” /seul-peum-eul gan-jig-ha-da/ “üzüntüyü içinde tutmak”, “슬픔을 은닉하고 있음을” /seul-peum-eul eun-nig-ha-go iss-eum-eul/ “üzüntüyü saklamak”, “슬픔을 쫓기라도 하듯” /seul-peum-eul jjoch-gi-la-do ha-deus/ “üzüntü peşindeyim”, “몸속에 숨어 있는 우울” /mom-sog-e sum-eo iss-neun u-ul/ “bedeninde saklı olan üzüntü”, “서로의 슬픔을 감싸안다” /seo-lo-ui seul-peum-eul gam-ssa-an-da/ “birbirlerinin üzüntülerini sarmak”, “가슴에 슬픔을 안긴” /ga-seum-e seul-peum-eul an-gin/ “kalbimde üzüntüyle”, “숨겨졌던 슬픔” /sum-gyeo-jyeoss-deon seul-peum/ “saklı olan üzüntü”, “묻어나는 슬픔” /mud-eo-na-neun seul-peum/ “gömülü olan üzüntü”, “슬픔이 우러나오지 않다” /seul-peum-i u-leo-na-o-ji anh-da/ “üzüntü çıkmıyor”, “슬픔을 품다” /seul-peum-eul pum-da/ “üzüntüyü kucaklıyor”, “막연한 슬픔” /mag-yeon-han seul-peum/ “belirsiz üzüntü”	
19	PAYLAŞIM	“슬픔과 기쁨을 나눌 수 있는” “üzüntü ve mutluluğu paylaşabilen”, “슬픔과 기쁨을 함께 나누는” /seul-peum-gwa gi-ppeum-eul ham-kke na-nu-neun/ “üzüntü ve mutluluğu beraberce paylaşan”, “이 슬픔을 세상 사람들과 나누려는” /i seul-peum-eul se-sang sa-lam-deul-gwa na-nu-lyeo-neun/ “, “슬픔을 같이 하다” /seul-peum-eul gat-i ha-da/ “üzüntüyü paylaşmak”	“üzüntü ve kedere ortak olmak”, “üzüntüye ortak olunmalı”
20	IŞIK	“슬픔의 파아란 빛줄기였다” /seul-peum-ui pa-a-lan bich-jul-gi-yeoss-da/ “üzüntünün mavi ışığıydı”, “슬픔과 외로움이 비치기 시작했다” /seul-peum-gwa oe-lo-um-i gwan-lyeon-doe-eo bi-chi-gi si-jag-haess-da/ “üzüntü ve yalnızlık parlamaya başladı”, “어머니의 얼굴에 드리워진 슬픔” /eo-meo-ni-ui eol-gul-e deu-li-wo-jin seul-peum/ “annemin yüzüne yansıyan üzüntü”, “눈빛에 슬픔이 일렁거렸다” /nun-bich-e seul-peum-i il-leong-geo-lyeoss-da/ “gözlerindeki ışıқта üzüntü parıldıyordu”, “찬란한 슬픔” /chan-lan-han seul-peum/ “parlak üzüntü”, “슬픔의 감정을 빛나게 하고 있다” /seul-peum-ui gam-jeong-eul bich-na-ge ha-go iss-da/ “üzüntü duygusu parıldamaktaydı”,	“gizli bir üzüntü yansıtan”, “adamin gözünde üzüntü belirdi, söndü”

		환한 슬픔" /hwan-han seul-peum/ "parlak üzüntü"	
21	KOKU	"비릿한 슬픔" /bi-lis-han seul-peum/ "çürük kokulu üzüntü", "슬픔의 냄새를 맡다" /seul-peum-ui naem-sae-leul mat-da/ "üzüntünün kokusunu al"	
22	RENK	"마음의 슬픔을 색으로 나타내다" /ma-eum-ui seul-peum-eul saeg-eu-lo na-ta-nae-da/ "kalbimdeki üzüntüyü renk olarak ortaya çıkardım"	
23	FİZİKSEL BULUNUŞ	"슬픔 없는" /seul-peum eobs-neun/ "üzüntü yok", "슬픔이 있다" /seul-peum-i iss-da/ "üzüntü var", "존재하는 슬픔" /jon-jae-ha-neun seul-peum/ "var olan üzüntü", "모든 슬픔이 사라진 것은 아니다" /mo-deun seul-peum-i sa-la-jin geos-eun a-ni-da/ "tüm üzüntü yok oldu diye bir şey yok"	"üzüntü yok", "gözlerinde derin bir üzüntü vardı" ⁹³ , "bir üzüntü yoktu",
24	EŞYA	"살아남은 자의 슬픔" /sal-a-nam-eun ja-ui seul-peum/ "hayatta kalanın üzüntüsü", "너의 슬픔은" /neo-ui seul-peum-eun/ "senin üzüntün", "아내의 슬픔" /a-nae-ui seul-peum/ "eşimin üzüntüsü", "우리들의 슬픔" /u-li-deul-ui seul-peum/ "bizim üzüntümüz", "유족의 슬픔" /yu-jog-ui seul-peum/ "geride kalanların üzüntüsü", "당신의 슬픔" /dang-sin-ui seul-peum/ "senin üzüntün", "그의 슬픔" /geu-ui seul-peum/ "onun üzüntüsü", "인간들의 슬픔" /in-gan-deul-ui seul-peum/ "insanın üzüntüsü", "겨레의 슬픔이 그대로 드러나 있다" /gyeo-lye-ui seul-peum-i geu-dae-lo deu-leo-na iss-da/ "halkın üzüntüsü öylece ortaya çıkıyor", "슬픔도 갖추어 가지게 되는" /seul-peum-do gaj-chu-eo ga-ji-ge doe-neun/ "üzüntüye sahip olmak", "조상들의 슬픔에서 벗어날 수 없어" /jo-sang-deul-ui seul-peum-e-seo beos-eo-nal su eobs-eo/ "atalarımızın üzüntülerinden sıyrılamıyoruz", "그의 슬픔" /geu-ui seul-peum/ "onun üzüntüsü", "그녀의 슬픔" /geu-nyeo-ui seul-peum/ "o kadının üzüntüsü", "가족의 슬픔으로" /ga-jog-ui seul-peum-eu-lo/ "ailenin üzüntüsüyle", "한 민족의 아픔과 슬픔" /han min-jog-ui a-peum-gwa seul-peum/ "bir milletin acısı ve üzüntüsü", "예수의 슬픔을 받다" /ye-su-ui seul-peum-eul bad-da/ "İsa'nın üzüntüsünü almak",	"bana ait bir üzüntü olmayabilir mi",

		“노인의 슬픔” /no-in-ui seul-peum/ “yaşlının üzüntüsü”, “사람들의 슬픔” /sa-lam-deul-ui seul-peum/ “insanların üzüntüsü”, “자식들의 슬픔을 위로하다” /ja-sig-deul-ui seul-peum-eul wi-lo-ha-da/ “evlatlarının üzüntüsünü dindirmek”, “시인의 슬픔” /si-in-ui seul-peum/ “şairin üzüntüsü”, “어머니의 슬픔” /eo-meo-ni-ui seul-peum/ “annemin üzüntüsü”, “더 큰 슬픔을 가지는 것이다” /deo keun seul-peum-eul ga-ji-neun geos-i-da/ “daha büyük bir üzüntüye sahip olma”, “자기의 슬픔” /ja-gi-ui seul-peum/ “kendi üzüntüm”, “남편의 슬픔” /nam-pyeon-ui seul-peum/ “kocamın üzüntüsü”, “남의 슬픔” /nam-ui seul-peum/ “başkasının üzüntüsü”, “딸의 슬픔” /ttal-ui seul-peum/ “kızımın üzüntüsü”, “우리의 슬픔” /u-li-ui seul-peum/ “bizim üzüntümüz”, “민족 전체의 슬픔” /min-jog jeon-che-ui seul-peum/ “tüm milletin üzüntüsü”, “슬픔이란 걸 혼자 가지지 마세요” /seul-peum-i-lan geol hon-ja ga-si-ji ma-se-yo/ “üzüntü denilen şeye sahip olmayın”, “유랑하는 자의 슬픔일 것입니다” /yu-lang-ha-neun ja-ui seul-peum-il geos-ib-ni-da/ “gezginin üzüntüsü olacak”, “슬픔을 지닌 사람에게” /seul-peum-eul ji-nin sa-lam-e-ge/ “üzüntüye sahip olan kişiye”	
25	KAP	“슬픔 속” /seul-peum sog/ “üzüntü içinde”, “슬픔에 빠지다” /seul-peum-e ppa-ji-da/ “üzüntüye düşmek”, “슬픔과 괴로움을 벗어나는 길은” /seul-peum-gwa goe-lo-um-eul beos-eo-na-neun gil-eun/ “üzüntü ve eziyetten kurtulma yolu”	“üzüntü içinde izlediler”³⁵, “içten bir üzüntü duymamıştır” “duyduğu üzüntü de boştu”
26	TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNE	“실어 보낸 슬픔” /sil-eo bo-naen seul-peum/ “gönderilen üzüntü”, “슬픔이 전달될 수 있다면” /seul-peum-i jeon-dal-doel su iss-da-myeon/ “üzüntü iletilebilseydi”	“üzüntü getirecekse”, “ya ... getirir ya üzüntü”, “türlü üzüntüleri de beraberinde getirebilir”
27	GERÇEK/SAHTE	“진정한 슬픔” /jin-jeong-han seul-peum/ “gerçek üzüntü”	“sahte bir üzüntü ifadesi takınarak”, “yüzünün gerçek bir üzüntüyle dolduğunu”

28	ZORLUK	“겪는 슬픔” /gyeokk-neun seul-peum/ “çektiğim zorluk”, “슬픔이 해결된다” /seul-peum-i hae-gyeol-doen-da/ “üzüntü çözülmek”, “슬픔들을 풀려했다” /seul-peum-deul-eul pul-lyeo-haess-da/ “üzüntüleri çözmek”, “극복하지 못 할 슬픔” /geug-bog-ha-ji mos hal seul-peum/ “üstesinden gelemeyeceğim üzüntü”, “슬픔은 내가 해결해야 할 일이다” /seul-peum-eun nae-ga hae-gyeol-hae-ya-hal il-i-da/ “üzüntüyü halletmem gerekiyor”, “슬픔을 딛다” /seul-peum-eul did-da/ “üzüntünün üstesinden gelmek”, “어려운 슬픔을 체험하다” /eo-lyeo-un seul-peum-eul che-heom-ha-da/ “zor bir üzüntü tecrübe etmek”, “슬픔을 푸시는 것 같았다” /seul-peum-eul pu-si-neun geos gat-ass-da/ “üzüntüyü bırakmak”, “슬픔을 당하다” /seul-peum-eul dang-ha-da/ “üzüntüye uğramak/maruz kalmak”, “궁한 슬픔” /gung-han seul-peum / “aşırı üzüntü”	“kadın üzüntü çektiğe”, “üzüntülere yıllarca katlanan”, “bir sürü üzüntü çektin” “üzüntü sıkıntısı”
29	(SOMUT) NESNE	“만가지 슬픔” /man-ga-ji seul-peum/ “on binlerce üzüntü”, “슬픔의 조각들” /seul-peum-ui jo-gag-deul/ “üzüntü parçaları”, “아무도 봐주지 않은 슬픔을” /a-mu-do bwa-ju-ji anh-eun seul-peum-eul/ “kimsenin görmediği üzüntü”, “슬픔도 하나다” /seul-peum-do ha-na-da/ “tek bir üzüntü”, “사무치는 슬픔도 준다” /sa-mu-chi-neun seul-peum-do jun-da/ “kalbime dokunan bir üzüntü veriyor”, “다듬어진 슬픔” /da-deum-eo-jin seul-peum/ “kırpılan üzüntü”, “슬픔을 갖다 주는” /seul-peum-eul gaj-da ju-neun/ “üzüntü veren”, “슬픔을 받다” /seul-peum-eul bad-da/ “üzüntü almak”, “슬픔을 자르고” /seul-peum-eul ja-leu-go/ “üzüntüyü kesmek”, “민족에게 쓰라린 슬픔을 가져다준” /min-jog-e-ge sseu-la-lin seul-peum-eul ga-jyeo-da-jun/ “halka acıtan üzüntü veren”, “가슴에 돋는 슬픔을 칼로 자르고” /ga-seum-e dod-neun seul-peum-eul kal-lo ja-leu-go/ “kalbimdeki üzüntüyü bıçakla kesip”, “슬픔을 세다” /seul-peum-eul se-da/ “üzüntüyü saymak”, “그 곳에는 슬픔을 그리움으로 바꾼” /geu gos-e-neun seul-peum-eul geu-li-um-eu-lo ba-kkun/ “oradaki üzüntüyü özleme dönüştürmek”, “슬픔을 가져오하였다” /seul-peum-eul ga-jyeo-o-ha-yeoss-da/ “üzüntü getirmek”,	“üzüntü veren”, “ortada paylaşılacak bir üzüntü göremiyordu”, “ne..ne üzüntü görürler”, “gerçeği görmesini engelleyen üzüntü perdesi”, “bir sürü üzüntü çektin”, “unutulmanın verdiği bir üzüntü var”, “görüntüleri üzüntü verici”

		“슬픔을 그냥 구걸할 수 없었다” /seul-peum-eul geu-nyang gu-gyeol-hal su eobs-eoss-da/, “기쁨을 두배로 하고 슬픔을 반으로 하다” /gi-ppeum-eul du-bae-lo ha-go seul-peum-eul ban-eu-lo ha-da/ “mutluluğu ikiye katlayıp üzüntüyü yarıya bölmek”, “슬픔을 접하다” /seul-peum-eul jeob-ha-da/ “üzüntüyü katlamak”, “딸의 슬픔을 볼 수 없었다” /ttal-ui seul-peum-eul bol su eobs-eoss-da/ “kızımın üzüntüsünü göremiyordum”, “슬픔을 헤아리다” /seul-peum-eul he-a-li-da/ “üzüntüyü saymak”, “물큰한 슬픔” /mul-keun-han seul-peum/ “yumuşak bir üzüntü”, “슬픔의 본질” /seul-peum-ui bon-jil/ “üzüntünün özü”	
30	GEREKSİZ	“소용 없는 슬픔” /so-yong eobs-neun seul-peum/ “fayda etmez üzüntü”	“ne yersiz üzüntü”
31	ASTTIR	“슬픔을 금할 수 없다” /seul-peum-eul geum-hal su eobs-da/ “üzüntüyü yasaklayamazsın”	
32	RESİM	“슬픔을 그리면서” /seul-peum-eul eulp-eun nae-yong/ “üzüntüyü çizerek”, “슬픔을 그려” /seul-peum-eul geu-lyeo/ “üzüntüyü çizerek”	
33	YAZIDIR	“슬픔을 읊은 내용” /seul-peum-eul eulp-eun nae-yong/ “üzüntüyü şiir gibi okumak”, “슬픔을 시로 지어” /seul-peum-eul si-lo ji-eo/ “üzüntüyü şiirleştirmek”, “슬픔을 글로 써” /seul-peum-eul geul-lo sseo/ “üzüntüyü yazıya dökmek”, “슬픔을 글로 토했다” /seul-peum-eul geul-lo to-haess-da/ “üzüntüyü yazıyla ifade etmek”, “슬픔을 기록하는” /seul-peum-eul gi-log-ha-neun/ “üzüntüyü kaydetmek”, “그 슬픔의 문자화” /geu seul-peum-ui mun-ja-hwa/ “o üzüntüyü yazıya dökmek”, “슬픔의 일기에 쓸릴지도 모를” /seul-peum-ui il-gi-e ssol-lil-ji-do mo-leul/ , “슬픔의 시” /seul-peum-ui si/ “üzüntü şiiri”	“şunu bir üzüntü notu olarak alın”
34	GÜZELLİK	“아름다운 슬픔을 알게 되다” /a-leum-da-un seul-peum-eul al-ge doe-da/ “güzel bir üzüntüyü anlamak”, “슬픔의 미가 어째서 그토록 사람을 끌어당기는 것일까” /seul-peum-ui mi-ga eo-jjae-seo geu-to-log sa-lam-eul kkeul-eo-dang-gi-neun geos-il-kka/ “üzüntünün güzelliği neden insanlara bu kadar çekici geliyor”, “슬픔의 미학을 갖는다” /seul-peum-ui mi-hag-eul gaj-neun-da/ “üzüntünün güzelliğine sahip”	
35	DERS	“가르쳐주는 슬픔” /ga-leu-chyeo-ju-neun seul-peum/ “öğrettiğim üzüntü”, “슬픔을 연습하다” /seul-peum-eul yeon-seub-ha-da/ “üzüntüyü pratik etmek”,	

		“슬픔을 일깨우는” /seul-peum-eul il-kkae-u-neun/ “üzüntüyü uyandırmak”, “슬픔을 깨닫다” /seul-peum-eul kkae-dad-da/ “üzüntüyü fark etmek”	
36	YER/DESTİNASYON	“슬픔에 가까이 갈 수 있다/다가갈 수 있다” /seul-peum-e ga-kka-i gal su iss-da/da-ga-gal su iss-da/ “üzüntüye yaklaşmak”, “그녀의 슬픔에 다가갈 수 없었다” /geu-nyeo-ui seul-peum-e da-ga-gal su eobs-eoss-da/ “o kızın üzüntüsüne yaklaşamadı”, “이 세상을 슬픔의 현장으로 인식하고 있다” /i se-sang-eul seul-peum-ui hyeon-jang-eu-lo in-sig-ha-go iss-da/ “bu dünyayı üzüntü sahnesi olarak algılamak”, “이 슬픔의 지역에서 어서 빠져나가고 싶은” /i seul-peum-ui ji-yeog-e-seo eo-seo ppa-jyeo-na-ga-go sip-eun/ “bu üzüntü bölgesinden çıkmak istiyorum”, “슬픔의 공간을 뛰어넘는 것 같이” /seul-peum-ui gong-gan-eul ttwi-eo-neom-neun geos gat-i/ “üzüntü mekanından koşarak geçmek”, “아득한 슬픔” /a-deug-han seul-peum/ “uzaktaki üzüntü”	“üzüntü ve acı ... merkezinde yer alır”655,
37	ÜRÜN	“새로운 슬픔” /sae-lo-un seul-peum/ “yeni bir üzüntü”, “슬픔을 아름다운 응결체로 만들려고 한다” /seul-peum-eul a-leum-da-un eung-gyeol-che-lo man-deul-lyeo-go han-da/ “üzüntüyü güzel bir topak haline getirmeye çalışıyor”, “새삼스레 슬픔” /sae-sam-seu-lae seul-peum/ “,	“ölümü kasabada çok üzüntü yaratmamıştı”20, “üzüntü yaratırken”29, “üzüntü yaratan bu olay”40, “üzüntü yaratıyorsunuz”55, 65, 103, “yarattığı üzüntüden”113, 220, 267, “neden bu kadar üzüntü yaratıyorlar”308, 318, “derin bir üzüntü yaratmıştı”402, 431, 457, 464, 494, 505, 523, “üzüntü yaratma özelliğinden”628, “ölümü büyük üzüntü yaratan”697, “kenara atıldığında üzüntü yaratmayacak”751, “açıklanamayacak bir üzüntü yaratıyordu”759, “büyük bir üzüntü yaratan”798, 813, “dünyanın yaratmış olduğu üzüntüden kurtulacak”853, 854, 867
38	DÖNÜŞÜM	“평온함은 슬픔으로 바뀌었다” /pyeong-on-ham-eun seul-peum-eu-lo ba-kkwi-eoss-da/ “huzur üzüntüye dönüştü”, “아름다움이 슬픔으로 변화해버리다” /a-leum-da-um-i seul-peum-eu-lo byeo-n-hae-beo-li-da/ “güzellik	“şokun üzüntüye dönüştüğünü söyleyebilirim”, “üzüntüye dönüştü”, “içimdeki üzüntü birden büyük bir

		üzüntü olarak değişti”, “슬픔은 기쁨으로 탈바꿈했다” / seul-peum-eun gi-ppeum-eu-lo tal-ba-kkum-haess-da/ “üzüntü mutluluğa dönüştü” “슬픔을 찬란함으로 뒤바꾸면서 빛을 발한다” /seul-peum-eul chan-lan-ham-eu-lo dwi-ba-kku-myeon-seo bich-eul bal-han-da/ “üzüntüyü ışığa dönüştürmek”, “슬픔의 힘을 옮겨서 새 희망'으로 전화시키는” /seul-peum-ui him-eul olm-gyeo-seo sae hui-mang'eu-lo jeon-hwa-si-ki-neun/ “üzüntünün gücünü taşıyarak yeni bir ümit haline getiren”,	sevince dönüştü”
39	ŞUURSUZLUK	“슬픔으로 정신 없다” /seul-peum-eu-lo jeong-sin eobs-da/ “üzüntüden kendimde değilim”	“üzüntüden kafam hiç yerinde değil”
40	KEYİFLİ TECRÜBE	“시인의 슬픔을 즐겨본다” /si-in-ui seul-peum-eul jeul-gyeo-bon-da/ “şairin üzüntüsünün keyfini çıkarıyor”	
41	AĞLAMA/GÖZYAŞI	“슬픔을 울어주다” /seul-peum-eul ul-eo-ju-da/ “üzüntüden gözyaşı dökmek”, “남의 슬픔을 대신 울어주다” /nam-ui seul-peum-eul dae-sin ul-eo-ju-da/ “başkasının üzüntüsü yerine gözyaşı döküyor”, “남의 슬픔을 울어주다 보면” /nam-ui seul-peum-eul ul-eo-ju-da bo-myeon/ “başkasının üzüntüsü için ağlayınca”, “슬픔의 눈물을 쏟아 놓는 거라고”/seul-peum-ui nun-mul-eul ssod-a noh-neun geo-la-go/ “üzüntü gözyaşları dökmek”, “깊은 슬픔이 짠 눈물이 되어” /gip-eun seul-peum-i jjan nun-mul-i doe-eo/ “derin bir üzüntüyle akan gözyaşları”, “애달픈 슬픔으로 눈물을 뿌리다” /ae-dalp-eun seul-peum-eu-lo nun-mul-eul ppu-li-da/ “rahatsız edici bir üzüntüyle gözyaşı dökmek”	“üzüntü gözyaşlarının”
42	İSTENMEYEN ŞEY	“몰아쳐 오는 슬픔을 지우려는” /mol-a-chyeo o-neun seul-peum-eul ji-u-lyeo-neun/ “akın akın gelen üzüntüyü yok etmeye çalışarak”, “슬픔을 접다” /seul-peum-eul jeob-da/ “üzüntüyü katlamak” “주체할 수 없는 슬픔을” /ju-che-hal su eobs-neun seul-peum-eul/ “kontrol edemediğim üzüntüyü”, “슬픔을 처리하다” /seul-peum-eul cheo-li-ha-da/ “üzüntüyü halletmek”, “쌓인 슬픔을 씻어내다” /ssah-in seul-peum-eul ssis-eo-nae-da/ “biriken üzüntüyü yıkamak”, “슬픔에서 헤어나지 못하고 있었다” /seul-peum-e-seo he-eo-na-ji mos-ha-go iss-eoss-da/ “üzüntüden kurtulamıyordum”	
43	BİNA	“슬픔의 성곽” /seul-peum-ui seong-gwag, / “üzüntü kalesi”	
44	KAYNAK		“üzüntü kaynağı”

EK-4. “우울 /u-ul/” ve “Acı” Derlem Verileri

		KORECE DERLEM	TÜRKÇE DERLEM
1	AŞAĞI	“마음이 우울하게 가라앉을 때” /ma-eum-i u-ul-ha-ge ga-la-anj-eul ttae/ “kalbim üzüntüyle aşağı çöktüğünde”	
2	KARANLIK	“짙은 우울” /jit-eun u-ul/ “koyu üzüntü”, “엄마의 우울 집안을 어둡게 했다” /eom-ma-ui u-ul jim-an-eul eo-dub-ge haess-da/ “annemin üzüntüsü evi kararttı”, “어두운 우울” /eo-du-un u-ul/ “karanlık üzüntü”, “얼굴에 우울이 그늘졌다” /eol-gul-e u-ul-i geu-neul-jyeoss-da/ “yüzünde üzüntünün loşluğu vardı”, “우울이 질게 뻔 얼굴” /u-ul-i jit-ge baen eol-gul/ “yüzündeki koyu üzüntü”	
3	ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVET		“onu düşündükçe bir acı saplanıyordu yüreğine”, “şiirindeki gibi yalın bir acı saplanıyor”, “Benim "anne-baba ailemi" o acı yıktı”
4	(GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI		“acı seylaplarında sürüklen”, “biraz dindi acı”, “günlerdir çektiğim dinmeyen gizli acı”, “acı yüreğinize vurur kavurur”, “acı bir rüzgar esmişti”
5	YÜK	“우울감에 짓눌려서” /u-ul-gam-e jis-nul-lyeo-seo/ “üzüntüyle bastırılan”, “우울밖에 가중되는 것이 없었다” /u-ul-bakk-e ga-jung-doe-neun geos-i eobs-eoss-da/ “üzüntüden başka ağırlık yapan bir şey yoktu”	“böyle bir acı yüküyle yüklenmiştir”, “kıymık kıymık bir acı oturuyor yüreğime”, “acı ve sıkıntıyla yüklü”
6	CANLI VARLIK	“여자의 우울을 달래기 위해서” /yeo-ja-ui u-ul-eul dal-lae-gi wi-hae-seo/ “kadının üzüntüsünü yatıştırmak için”, “나의 우울을 달랠 수는 없다” /na-ui u-ul-eul dal-lael su-neun eobs-da/ “üzüntümü yatıştıramıyor”,	“bu acı sana layık mı”, “acı bakışlı bir maskeydi”, “arkadan gelen acı da”, “Munzur'da gözleri dilsiz dilsiz bir acı

		“우울의 정체는 쉽사리 알아낼 수가 있었다” /u-ul-ui jeong-che-neun swib-sa-li al-a-nael su-ga iss-eoss-da/ “üzüntüyü çabucak anlayabilirdim”, “우울의 정체는 과연 어느 것인가” /u-ul-ui jeong-chi-neun gwa-yeon eo-neu geos-in-ji/ “üzüntünün kimliği hangisidir”, “우울이 물처럼 고이기 마련이며” /u-ul-i mul-cheo-leom go-i-gi ma-lyeon-i-myeo/ “üzüntünün su gibi birikmesi normaldir”, “우울이 되살아났다” /u-ul-i doe-sal-a-nass-da/ “üzüntü yeniden canlandı”, “우울함을 달래면서” /u-ul-ham-eul dal-lae-myeon-seo/ “üzüntüyü avutmak”, “우울함이 꿈틀대곤 한다” /u-ul-ham-i kkum-teul-dae-gon han-da/ “üzüntü kıpır kıpır”, “우울함이 앞서는 것도 어쩔 수 없다” /u-ul-ham-i ap-seo-neun geos-do eo-jjeol su eobs-da/ “üzüntü kaçınılmaz”,	gezer”, “içimde bir acı kıpırdadı”, “sıcak ve dost bir acı vardı”, “entelektüel bir acı” “pek de alışık olmadığı bir acı”
7	DÜŞMAN	“우울에서 자유로울 수 있고” /u-ul-e-seo ja-yu-lo-ul su iss-go/ “üzüntüden kurtulabilirim”, “우울감에 사로잡혔다” /u-ul-gam-e sa-lo-jab-hyeoss-da/ “üzüntüyle sarıldı”, “우울에 휩싸였던” /u-ul-e hwib-ssa-yeoss-deon/ “üzüntüyle etrafı sarıldı”, “사로잡는 우울은” /sa-lo-jab-neun u-ul-eun/ “etrafı saran üzüntü”, “우울을 이기지 못하는” /u-ul-eul i-gi-ji mos-ha-neun/ “üzüntüyü yenemiyor”, “견잡을 수 없는 우울함으로부터 벗어나” /geod-jab-eul su eobs-neun u-ul-ham-eu-lo-bu-teo beos-eo-na/ “kontrol edilemez üzüntüden kurtulmak”, “우울함을 이겨낸다고” /u-ul-ham-eul i-gyeo-naen-da-go/ “üzüntüyü yener”, “우울함이 경락의 흐름을 막아서” /u-ul-ham-i gyeong-lag-ui heu-leum-eul mag-a-seo/ “üzüntü meridyen akışını engellediği için”,	“acı kısıvrak yakalamaz mı”, “dert ile acı çevresini sarmasın”, “yüreğini saran acı”
8	YOĞUNLUK		“en büyük acı”, “insanlığa büyük acı yaşatmayacağı”, “çok fazla acı var”, “yalnızlık ne acı”, “onca acı”, “görsen öyle acı çekiyor ki”, “az acı var”, “bunca acı haber toplayınca”, “ne kadar acı”, “çok büyük bir acı veriyordu”,

			“yaşamadığınız kadar ciddi bir acı yaşayın”, “bir birim acı”, “büyük bir acı hissederd”, “korkunç acı çekti”, “özlem ve acı dayanılmaz boyutlara ulaştığında”, “düşüncesi ona tarifsiz bir acı verdi”
9	SAF/KARIŞIK MADDE		“yalın bir acı saplanıyor”, “acı, korku ve sorularla iç içe yaşanan”
10	DERİNLİK	“깊은 우울에” /gip-eun u-ul-e/ “derin üzüntüye”, “우울함이 깊게 깔려” /u-ul-ham-i gip-ge kkal-lyeo/ “üzüntü derinleşmişti”	“derin bir acı”, “çok derin bir acı vardı seste”
11	KABİN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	“우울을 견디기” /u-ul-eul gyeon-di-gi/ “üzüntüyü kontrol etmek”, “지독한 우울” /ji-dog-han u-ul/ “aşırı bir üzüntü”, “우울감은 더하다” /u-ul-gam-eun deo-ha-da/ “üzüntü katlanıyor”, “우울감이 줄어든다” /u-ul-gam-i jul-eo-deun-da/ “üzüntü azalıyor”, “우울감을 덜어내기 위해” /u-ul-gam-eul deol-eo-nae-gi wi-hae/ “üzüntüyü hafifletmek için”, “우울이 가득한 곳” /u-ul-i ga-deug-han gos/ “üzüntü dolu yer”, “자신의 몸속에 꼭꼭 숨어 있는 우울” /ja-sin-ui mom-sog-e kkog-gog sum-eo iss-neun u-ul/ “bedeninde sıkı sıkı gizlenen üzüntü”, “우울로 가득차 있다” /u-ul-lo ga-deug-cha iss-da/ “üzüntüyle dolu”, “우울만이 남아 있어” /u-ul-man-i nam-a iss-eo/ “yalnızca üzüntü kaldı”, “내면의 불안과 우울은 불가피한 것이다” /nae-myeon-ui bul-an-gwa u-ul-eun bul-ga-pi-han geos-i-da/ “iç huzursuzluğu ve üzüntüsünden kaçınılmaz”, “우울은 내 안에서 스러질 것이다” /u-ul-eun nae an-e-seo seu-leo-jil geos-i-da/ “üzüntü içimden düştü”, “우울을 내 몸 깊숙이 받아놓아야 했다” /u-ul-eul nae mom gip-sug-i bad-a-neoh-eo-ya haess-da/ “üzüntüyü tüm vücudumun derinliklerine kadar almalıyım”, “작품에 나타나는 우울” / jag-pum-e na-ta-na-neun u-ul/ “eserde ortaya çıkan üzüntü” , “가슴에 서렸던 우울이 가셔버렸다” /jag-pum-e na-ta-na-neun u-ul-te, te-ga-seum-e seo-lyeoss-deon u-ul-i ga-syeo-beo-lyeoss-da/ “kalbimdeki üzüntü yok oldu”,	“yüreğini saran acı”, “duyduğu acı artar”, “acı dolu”, “içinde gerçekten acı da olsa”, “gözlerimde korkunç bir acı tıkanmış”, “artacak acı karşılığında”, “acı dolu”, “acı ve korku vardı yüzünde”, “acı dolu bir alayla”, “aile içinde bir acı olarak görüyoruz”, “daha acı”, “acı bitmedikçe”, “acı üstüne acı yaşarsınız”, “yüzündeki acı ifadesi”, “acı dolu”, “göğsünde bir acı duydu”, “acı bırakır yüreğinizde”, “kalp acı dolu”, “hastaların yüzlerindeki acı”, “içimde hep bir acı bıraktı”, “içimde bir acı kıpırdadı”, “içimizdeki acı”, “acı dolu bakışlar”,

		“우울이 질게 뻔 얼굴에는” /u-ul-i jit-ge baen eol-gul-e-neun/ “üzüntü yüzünde yoğun bir şekilde görünüyordu”, “우울이 뻔 얼굴” /u-ul-i baen eol-gul/ “üzüntü yüzüne yayıldı”, “감내할 수 있는 우울함으로” /gam-nae-hal su iss-neun u-ul-ham-eu-lo/ “kontrol edilebilen üzüntüyle”, “우울함을 기억 속에 각인하고 있었다” /u-ul-ham-eul gi-eog sog-e gag-in-ha-go iss-eoss-da/ “üzüntüyü hatıralarında saklıyordu”, “쌓인 우울함 ” /ssah-in u-ul-ham/ “biriken üzüntü”, “연기처럼 피어오르는 우울함이 서서히 쌓여가지 시작했다” /yeon-gi-cheo-leom pi-eo-o-leu-neun u-ul-ham-i seo-seo-hi ssah-yeo-ga-ji si-jag-haess-da/ “duman gibi yükselen üzüntü yavaş yavaş birikmeye başladı”, “마음속에 고여 있는 우울함을” /ma-eum-sog-e go-yeo iss-neun u-ul-ham-eul/ “kalbimdeki üzüntüyü”, “심한 우울” /sim-han u-ul/, “극단적인 우울에 빠지다” /geug-dan-jeog-in u-ul-e ppa-ji-da/ “aşırı üzüntüye düşmek”,	“daha acı bir şey”, “acı dolu çığlıklar”, “acı dolu hıçkırıkları”, “acı hala içimde var”, “acı dolu”, “acı dolu küçük bir kalbi”, “acı üstüne acı verir”, “daha acı”, “gözlerinde sadece acı var”, , “çok derin bir acı vardı seste”, “daha az acı çekiyor”, “daha acı”, “daha çok acı var”, “acısını dışarı vurmaz”, “gönülden silindi neşeyle acı”
12	SIVI	“우울감에 흠뻑 젖은” /u-ul-gam-e heum-ppeog jeoj-eun/ “üzüntüyle sırılsıklam”, “우울의 바다에 빠진” /u-ul-ui ba-da-e ppa-jin/ “üzüntü denizine düşmek”, “우울함에 잠겨” /u-ul-ham-e jam-gyeo/ “üzüntüyle ıslanmak”	“öfke ve acı kıvrılarak mezarlığa akıyordu”
13	SES		“acı çığlığıyla sarsıldı”, “acı bir feryatla”
14	HAVA OLAYI	“뿌우연 우울을 타고” /ppu-u-yeon u-ul-eul ta-go/ “bulanık bir üzüntü hissediyor”, “우울함의 안개가 질게 깔린 '카사블랑카'에서” /u-ul-ham-ui an-gae-ga jit-ge kkal-lin 'ka-sa-beul-lang-ka'e-seo/ “üzüntü bulutlarının yoğun bir şekilde biriktiği Casablanca'da”	
15	YİYECEK		“acı türevlerinden Bir kokteyl sunulur”,
16	ATEŞ	“우울이 그의 손끝에서 타들어가고 있다” /u-ul-i geu-ui son-kkeut-e-seo ta-deul-eo-ga-go iss-da/ “üzüntü ellerinde yanıyor”,	“acı yüreğinize vurur kavurur”, “televizyonlarda yaşanan onca acı insanın yüreğine kor gibi düşmüyor”, “acı içimizi yakıp kavuruyor”, “yakıcı bir acı”, “sıcak ve dost bir acı vardı”
17	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	“가슴에 메인 우울” /ga-seum-e me-in u-ul/ “yüreğinde asılı üzüntü”,	
18	HASTALIK	“우울 증세를 나타내는” /u-ul jeung-se-leul na-ta-nae-neun/ “üzüntü belirtileri göstermek”,	“bana bir acı ilacı dikte ettirmek

		“우울 정신병” /u-ul jeong-sin-byeong/ “üzüntü hastalığı”, “우울 증상” /u-ul jeung-sang/ “üzüntü belirtileri”, “우울 기분장애” /u-ul gi-bun-jang-ae/ “üzüntü moral engelli”, “우울 현상이 생각다” /u-ul hyeon-sang-i saeng-gig-da/ “üzüntü belirtileri ortaya çıktı”, “우울감을 완화하고” /u-ul-gam-eul wan-hwa-ha-go/ “üzüntüyü rahatlatıp”, “우울을 치유시켜” /u-ul-eul chi-yu-si-kyeo/ “üzüntüyü iyileştirmek”, “우울에 대한 치료” /u-ul-e dae-han chi-lyo/ “üzüntü tedavisi”, “우울장애” /u-ul-jang-ae/ “üzüntü engeli”	istediler”, “acı reçetelerinin kurbanı olur”
19	İSTENEN/SAKLI NESNE	“자신의 몸속에 꼭꼭 숨어 있는 우울” /ja-sin-ui mom-sog-e kkog-gog sum-eo iss-neun u-ul/ “bedeninde sıkı sıkı gizlenen üzüntü”, “감추어진 우울 감지하셨다” /gam-chu-eo-jin u-ul gam-ji-ha-syeoss-da/ “gizli üzüntüyü fark ettiniz”, “우울이 나타나고 있는 것이다” /u-ul-i na-ta-na-go iss-neun geos-i-da/ “üzüntü ortaya çıkıyor”, “청년층의 우울상을 파헤쳐” /cheong-nyeon-cheung-ui u-ul-sang-eul pa-he-chyeo/ “gençelerin üzüntüsünü ortaya çıkarıyor”, “우울을 안은 채” /u-ul-eul an-eun chae/ “üzüntüyü kucaklamış biçimde”, “우울을 안고” /u-ul-eul an-go/ “üzüntüyü kucaklamış”, “우울함도 발견되지 않는다” /u-ul-ham-do bal-gyeon-doe-ji anh-neun-da/ “üzüntü de ortaya çıkarılamadı”, “우울을 아내에게 알릴 필요는 없다고 생각하고 있었다” /u-ul-eul a-nae-e-ge al-lil pil-yo-neun eobs-da-go saeng-gag-ha-go iss-eoss-da/ “üzüntümü eşime açmamın doğru olmadığını düşünüyorum”, “우울을 표현한 그” /u-ul-eul pyo-hyeon-han geu-ui cho-gi/ “üzüntüyü ifade eden o”	“içimizde bir acı olarak gizleyip dışa vurma yürekliliğini”, “günlerdir çektiğim dinmeyen gizli acı”
20	YALNIZLIK	“외로운 우울을 이해할 정도루” /oe-lo-un u-ul-eul i-hae-hal jeong-do-lu/ “yalnız hissettiren üzüntüyü anlayacak derecede”	
21	PAYLAŞIM		“acı paylaşmanın zevkleri”, “acı patlaşma serenomisine dönüşmüş”
22	IŞIK	“우울의 빛은 점점 사라졌다” /u-ul-ui bich-eun jeom-jeom sa-la-jyeoss-da/ “üzüntünün ışığı yavaş yavaş kayboldu”	
23	RENK	“겨울의 잿빛 우울 속에서” /gyeo-ul-ui jaes-bich u-ul sog-e-seo/ “kışın gri üzüntüsü içinde”, “우울의 빗칼에 씻기우고 있을 뿐이었다” /u-ul-ui bich-kkal-e ssis-gi-u-go iss-eul ppun-i-eoss-da/	

		“üzüntünün rengiyle yıkandım”	
24	FİZİKSEL BULUNUŞ	“동양인에게 우울 없는 것도 아니다” /dong-yang-in-e-ge u-ul eobs-neun geos-do a-ni-da/ “Doğu Asyalılar için üzüntü her zaman var”, “우울함이 사라진 것에 대해” /u-ul-ham-i sa-la-jin geos-e dae-hae/ “üzüntünün kaybolmasıyla ilgili”,	“çok fazla acı var”, “acı var”, “acı var”, “sıcak ve dost bir acı vardı”, “daha çok acı var”,
25	EŞYA	“엄마의 우울” /eom-ma-ui u-ul/ “annemin üzüntüsü”, “그의 우울” /geu-ui u-ul/ “onun üzüntüsü”, “자신의 우울을” /ja-sin-ui u-ul-eul/ “kendi üzüntüm”, “여자의 우울을” /yeo-ja-ui u-ul-eul/ “kadının üzüntüsü”, “나의 우울을 달랠 수는 없다” /na-ui u-ul-eul dal-lael su-neun eobs-da/ “üzüntümü yatıştıramıyorum”, “언어학자의 우울을” /eon-eo-hag-ja-ui u-ul-eul/ “dilbilimcinin üzüntüsü”, “녀석의 우울이 슬며시 와 밝힌다” /nyeo-seog-ui u-ul-i seul-myeo-si wa balg-hin-da/ “adamın üzüntüsü yavaşça geldi”	“kendisini acı sahiplerinin üzerinde konumlandırıran”, “acı sadece tek kişilikti”
26	KAP	“우울 속에서” /u-ul sog-e-seo/ “üzüntü içinde”, “우울 등의 정신장애에 빠지게 된 사람들이다” /u-ul deung-ui jeong-sin-jang-ae-e ppa-ji-ge doen sa-lam-deul-i-da/ “üzüntünün yol açtığı mental engele düşmüş insanlar”, “우울 혼란에 빠지기 쉽다” /u-ul hon-lan-e ppa-ji-gi swib-da/ “üzüntü belasına düşmek kolaydır”, “우울 속에” /u-ul sog-e/ “üzüntü içinde”, “우울감에 빠진다” /u-ul-gam-e ppa-jin-da/ “üzüntü duygusuna düşmek”, “나의 우울에서 벗어났다” /na-ui u-ul-e-seo beos-eo-nass-da/ “üzüntümden kurtuldum”, “그 우울에서 자신을 건져줄 따름이었다” /geu u-ul-e-seo ja-sin-eul geon-jyeo-jul tta-leum-i-eoss-da/ “o üzüntüden kendini kurtardım”, “깊은 우울에 빠진다” /gip-eun u-ul-e ppa-jin-da/ “derin bir üzüntüye düşmek”, “우울에 빠지게” /u-ul-e ppa-ji-ge/ “üzüntüye düşmek”, “우울의 바다에 빠진” /u-ul-ui ba-da-e ppa-jin/ “üzüntü denizine düşmek”, “우울의 늪에 빠져서” /u-ul-ui neup-e ppa-jyeo-seo/ “üzüntü bataklığına düşmek”, “견잡을 수 없는 우울함으로부터 벗어나” /geod-jab-eul su eobs-neun u-ul-ham-eu-lo-bu-teo beos-eo-na/ “kontrol edemediğim üzüntüden kurtuldum”,	“acı içinde”, “bir tarafımız hep acı içinde yaşarken”, “acı içinde”
27	TAŞINABİLEN/AKTARIL		“birbirimize acı aktararak”

	AN NESNE		
28	GERÇEK/SAHTE		“gerçek acı”
29	ZORLUK	“우울을 극복하는” /u-ul-eul geug-bog-ha-neun/ “üzüntüyü yenmek”, “우울 겪다” /u-ul gyeokk-da/ “üzüntüden çekmek”, “우울이 풀렸다” /u-ul-i pul-lyeoss-da/ “üzüntü çözüldü”, “우울함을 떨쳐버리듯” /u-ul-ham-eul tteol-chyeo-beo-li-deus/ “üzüntüyü silkelemek”, “마음속에 고여 있는 우울함을 해소시키는 구실을 한다” /ma-eum-sog-e go-yeo iss-neun u-ul-ham-eul hae-so-si-ki-neun gu-sil-eul han-da/ “kalbinde birikmiş üzüntüyü çözme işlevi görür”	“acı çekmiş” “bir anlık acı çekmemiz” “acı çekmişlerdi”, “bir şairin çaresizliğiyle acı çekmelisin”, “günlerdir çektiğim dinmeyen gizli acı”
30	(SOMUT) NESNE	“우울 외에 무엇을 주나” /u-ul oe-e mu-eos-eul ju-na/ “üzüntü dışında bir şey vermek”, “우울과 고통을 안겨주곤 했다” /u-ul-gwa go-tong-eul an-gyeo-ju-gon haess-da/ “üzüntü ve eziyet verirdi”, “우울함을 떨쳐버리듯” /u-ul-ham-eul tteol-chyeo-beo-li-deus/ “üzüntüyü silkeler gibi”, “내게 우울함을 준다” /nae-ge u-ul-ham-eul jun-da/ “bana üzüntü verir”, “우울함도 가져온” /u-ul-ham-do ga-jyeo-on/ “üzüntü getirdi”, “가져다 주는 우울” /ga-jyeo-da ju-neun u-ul/ “verdiği üzüntü”	“acı bir tel örgünün ardında bir hayli görülür”, “bu bana acı verir”, “hepsinin üstünde bir acı bize vermiştir”, “acı vermeden”, “düşüncesi ona tarifsiz bir acı verdi” “acı değişmiyor”, “gözleriniz kalbinizin çırpınısını acı olarak görüntüleyecektir”, “binlerce acı ve işkenceye”, “ne kadar acı verici de olsa”, bir sürü acı yaşadım”
31	DERS	“삶의 우울을 먼저 배우게 되었다” /salm-ui u-ul-eul meon-jeo bae-u-ge doe-eoss-da/ “hayatta önce üzüntüyü öğrendim”, “우울을 그곳에서 배웠어” /u-ul-eul geu-gos-e-seo bae-woss-eo/ “üzüntüyü orada öğrendim”,	
32	YER/DESTİNASYON	“우울에 이르는 경우도 적잖다” /u-ul-e i-leu-neun gyeong-u-do jeog-janh-da/ “üzüntüyü giden durumlar da az değil”, “거리가 있는 우울” /geo-li-ga iss-neun u-ul/ “uzak üzüntü”, “우울을 향해서” /u-ul-eul hyang-hae-seo/ “üzüntüye doğru”	“bir acı ya da bunalım çıkmazına girebilir”, “acı dünyasında”
33	ÜRÜN		“eski acı için”
34	DÖNÜŞÜM	“우울 절망과 분노로 바뀐다” /u-ul jeol-mang-gwa bun-no-lo ba-kkwin-da/ “üzüntü hayal kırıklığı ve öfkeye döndü”	
35	ŞUURSUZLUK	“지독한 우울로 나를 마취시킨다” /ji-dog-han u-ul-lo na-leul ma-chwi-si-kin-da/ “aşırı üzüntü beni	

		uyuşturuyordu”,	
36	KEYİFLİ TECRÜBE	“우울함도 즐길 만한 감정이지만” /u-ul-ham-do jeul-gil man-han gam-jeong-i-ji-man/ “üzüntü de tadı çıkarılacak bir duygu”	
37	İSTENMEYEN ŞEY	“우울도 씻긴”/u-ul-do ssis-gin/ “üzüntüden de kurtulduk”, “자신의 우울을 없애려고” /ja-sin-ui u-ul-eul eobs-ae-lyeo-go/ “kendi üzüntünü yok etmeye çalışarak”, “우울을 씻어버리라고”/u-ul-eul ssis-eo-beo-li-la-go/ “”üzüntüden kurtul”, “가슴에 서렸던 우울이 가셔버렸다” / ga-seum-e seo-lyeoss-deon u-ul-i ga-syeo-beo-lyeoss-da/ “”kalbimdeki üzüntü yok oldu” “우울에서 헤어나고 싶다” /u-ul-e-seo he-eo-na-go sip-da/ “üzüntüden kurtulmak istiyorum”,	“rezalet bir acı”
38	DURUM		“inançsızlık öylesine acı bir durum ki”
39	DEĞERLİ NESNE		“acı da hayal dünyanızın mücevherlerinden biri”, “acı değerliydi”
40	KAYNAK		“acı kaynağı olmuştu benim için”, “acı kaynağı”

ÖZET

Metafor insanın kavram dünyasında oluştuğundan kavramsal metafor kuramcıları Lakoff ve Johnson (2003) ve uygulayıcılarında evrensellik vurgusu göze çarpmaktadır. Evrensellik iddiasının ise çoğunlukla İngilizce örneklerle başladığı bilinmektedir. Bu noktada Kövecses (2005) kavramsal metafor kuramı her ne kadar bedenleşmiş bilişe dayandığından evrensel olsa da “variation” terimiyle diller arasında birtakım farklılıklar da olabileceğini belirtmiştir. Kültüre özgü farklılıkların diller arasında duygu metaforlarında da farklılıklara yol açtığını göstermesi amacıyla birçok araştırmacı farklı dillerden örnekler sunmuştur. Bu tez, Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarını ele alarak hem kavramsal metafor kuramının evrenselliğini sınamakta hem de birbirlerinden çok farklı coğrafyalarda konumlanan ancak aralarında uzun bir tarihsel bağ bulunan iki kültürün mutluluk ve üzüntü duygularını nasıl kavramsallaştırdığını tespit etmeye çalışmıştır.

Tez kapsamında çevrimiçi derlemlerden toplanan veriler karşılaştırılarak iki dilde de mutluluk ve üzüntü duygularının kavramsallaştırılmasında kullanılan kaynak alanlar belirlenerek Korece ve Türkçe arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmuştur.

Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarının karşılaştırılması sonucu Korece ve Türkçedeki duygu metaforlarının evrensellik iddiasına örnek gösterilen İngilizce literatürün verileriyle uyumlu sonuçlar sunduğu fark edilmiştir. Bununla birlikte karşılaştırma sonucu iki dile özgü durumların da oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, duyguların kavramsallaştırılması söz konusu olduğunda kültürün ve coğrafyanın oldukça etkin olduğunu göstermektedir.

Bu çalışma gerek kavramsal metafor kuramının evrenselliğini sınamak gerekse aralarında birçok kültürel benzerlik bulunan Korece ve Türkçe konuşucularının mutluluk ve üzüntü gibi en temel duyguları hangi yollarla kavramsallaştırdığı ve dile döktüğünü göstermesi açısından alana önemli bir katkı sunacağı düşünülmektedir.

ABSTRACT

This study examines happiness and sadness metaphors in Korean and Turkish within the scope of conceptual metaphor theory (Lakoff and Johnson, 1980). Since metaphor is formed in the conceptual world of human, conceptual metaphor theorists Lakoff and Johnson (2003) and practitioners emphasize the universality. It is known that the claim of universality starts with mostly English examples. At this point, Kövecses (2005) stated with the term “variation” that although the conceptual metaphor theory is based on embodied cognition, there may be some differences between languages. Many researchers have presented examples from different languages in order to show that cultural differences lead to differences in emotion metaphors among languages. This thesis examines the metaphors of happiness and sadness in Korean and Turkish, and tries to determine how two cultures, far from each other geographically however have a long historical connection, conceptualize the feelings of happiness and sadness. It also contributes to the universality discussions with the data from both Korean and Turkish.

The data used in the study is based on the Korean National Corpus and the Turkish National Corpus. By comparing the data collected from these online corpora, the similarities and differences between Korean and Turkish were determined by classifying the source areas used in the conceptualization of feelings of happiness and sadness in both languages.

As a result of the comparison of the metaphors of happiness and sadness in Korean and Turkish, it was realized that the metaphors of emotion in Korean and Turkish provided results consistent with the data of the English literature, which are presented as examples of the universality. However, as a result of the comparison, it was also found that the number of the metaphors that are specific to both Korean and

Turkish are quite high. This result shows that culture and geography have a very determining role in conceptualizing emotions.

This study is thought to make an important contribution to the field both in terms of testing the universality of conceptual metaphor theory and also showing that Korean and Turkish speakers, who have many cultural similarities, conceptualize and express the most basic emotions such as happiness and sadness in a very similar way.

